

TİMUR ERK

otobiyografi

Timur Erk

Otobiyografi

*Kimya Sanayiinde 57 Sivil Toplumda 47
Yıllık Deneyimlerim*

***Bu kitabı, beni en iyi şekilde yetistiren, okutan ve bana vizyon kazandıran
Annem Muammer ve Babam Etem Erk'e adıyorum.***

Bu kitabı kaleme almaktaki amacım, 80 yıllık yaşamımda edindiğim birikim ve deneyimleri, tanıklıklarımı ve izlenimlerimi genç nesillere aktarmaktır.

Türkiye'nin en hızlı büyüdüğü ve geliştiğı dönem olan 1950'den günümüze uzanan bu yolculukta toplumsal, ekonomik ve kültürel dönüşümlere bizzat tanık oldum.

Siz değerli okuyucular ile hayatımın merkezinde yer alan;

-Eğitim,

-Kimya sanayi ve reel sektör,

-Üçüncü sektör/sivil toplum,

-Atatürkçü düşünce ve laiklik konularını yaşamımdan kesitler eşliğinde ve dönemin ruhunu yansıtan gelişmelerle birlikte paylaşmak istedim.

Bu satırlarda ülkesine, üretime, topluma faydalı olmayı amaç edinmiş, kendisini sivil topluma ve kimya sanayiine adanmış birinin hayat hikayesini bulacaksınız.

HAYATIMIN İLK YILLARI VE ÇOCUKLUĞUM

Soğuk bir sonbahar sabahı, İstanbul'un halen mutena semtlerinden biri olan Bebek'te, 5 odalı, yüksek tavanlı, ahşap bir köşkte dünyaya gelmişim. Tarih, 19 Kasım 1944.

Osmanlı döneminde Boğaziçi'nde bu tür köşkler saraya yakın üst düzey görevlilere verilmiş. Yanlış anlaşılmasın; babam Etem Erk, bu köşkün sahibi değil kiracısıydı. Dolayısıyla ne sarayla ne de Osmanlı hanedanıyla ile bir alakamız bulunuyor.

Oldukça geniş ve toprak ağalığına dayalı bir ailenin ilk torunuyum. Babam Etem Erk, Türkiye'nin ilk kauçuk sanayicilerinden biriydi. Ailemizin kökeni, Tekirdağ Malkara ve Hayrabolu'ya dayanıyor. Trakya'nın en eski, 350 yılı aşkın geçmişe sahip ailelerine "Gacal" denilir. Biz de onlardanız.

O dönemlerde zanaatla uğraşan azınlıklar yani Ermeni, Musevi ve Rum toplumları haricinde Müslüman Türklerin zengin olanlarının kökeninde mutlaka toprak zenginliği vardı. Toprak zenginliği, başta arazi ve tarlalar olmak üzere nesilden nesile miras yoluyla intikal eder, zenginlik aile içinde kalsın diye zaman zaman akraba evlilikleri de söz konusu olurdu.

İşte böyle bir ortamda annem ve babam, kardeş çocukları olarak hayatlarını birleştirmiş ve her ikisinin aileden kalma arazilerinin verdiği maddi destek ile iyi bir çocukluk ve iyi bir eğitim hayatı yaşamamızı temin etmişlerdi. Tabii ki akraba evlilikleri genetik sorunlar da getiriyordu. Bu konuda bilgi sahibi olduktan sonra konuyu oldukça araştırmış kişiler olarak mutlaka akraba, hatta hısım, kayın dışında evlilik yapmamız gerektiğini devamlı gündeme getirmiştik. Nitekim ben ve ortanca kardeşim Alman uyruklu eşlerle evlendik, küçük kardeşimiz Uğur ise annesi Kıbrıslı bir hanımla evlendi. Böylece ergenlik çağında ve daha sonrasında akraba evliliğinin yarattığı genetik sorunların üstesinden gelmeyi başarabildiğimizi zannediyorum. Hakikaten de bu konuda herhangi bir sıkıntı yaşamadık. Yaşamamaya devam ediyoruz.

Ailenin ilk erkek çocuğu ve torunu olarak dünyaya gelmişim. Beni üç kadın yetiştirdi. Elbette başta annem... İkinci çocuğuna hamile kalana kadar tam beni emzirmiş. İkinci olarak, Kürt kökenli evlatlık ablam bana sevgiyle baktı. Üçüncü olarak da evlenip boşanmış, çocuğu olmayan halam ilgilendi benimle.

Bebek'in en meşhur lezzeti, şimdi olduğu gibi o zaman da badem ezmesi idi. Halam ağzım boş kaldığında bir tülbent içinde sakladığı badem ezmesini ağzıma sokuşturmuş. Dolayısıyla akranlarıma göre daha toplu bir çocuktum. Üç kardeşiz: ben, benden 18 ay küçük ortanca kardeşim Gayyur ve en ufak kardeşim Refik Uğur.

Hem annemin hem babamın ailesi Malkara'daki geniş arazilerinde çiftçilik ve hayvancılıkla uğraşıyordu. Annemin babasının 3 bin dönümü aşkın arazisi ile 4 bin küçükbaş, 500 büyükbaş hayvanı olduğunu ve bu hayvanlara 15 çobanın baktığını söylesem hiç de abartmış olmam.

O günleri iyi yansıtan bir anekdot paylaşayım: Her sabah 15 çoban için 4 eşek ile 8 heybe dolusu kumanya gönderiliyordu. Bir gün, çobanlar kumanyanın hazırlanmasını beklerken, Gayyur ile beni eğlence olsun diye eşek sırtında yarıştırmaya karar verdi. Yarış mesafesi yaklaşık 200 metreydi, yol kenarındaki iki ahlat ağacı arası. Benim bindiğim eşek biraz daha güçlüydü. İlk 100 metrede bir eşek boyu öne geçmiştim. O sırada arkadan yetişen bir çobanın, kardeşimin bindiği eşeğin arkasına çakıyı saplamasıyla eşek can havliyle fırladı. Benim üzerinde olduğum eşiği geçti ama sırtında taşıdığı kardeşimi üzerinden attı ve kardeşimin kolunun kırılmasına sebep oldu. Sene 1955 civarı...

O dönemde köyde ortopedi uzmanı veya doktor ne gezer. Trakya'da belki 1-2 ortopedist ya vardı ya yoktu. Kardeşimi civarda ün salmış bir "kırıkçı/çıkıkçı"ya götürdüler. Kırılan kemik iyi kaynasın diye dualar eşliğinde suya kurşun döküldü. "Hava-cıva" muşambası denilen bir sistemle kırık kol sarıldı. Kolu biraz yamuk kaynasa da kardeşimi kol güreşinde hala yenebilen yok!

Arkası Bebek Korusu'na, önü ise bugünkü Büyük Bebek Meydanı'na bakan, boğaz manzaralı köşkte, ortanca kardeşim Gayyur ile saklambaç oynayarak geçti ilkokul öncesi

yıllarımız. Saklambaç oynarken birbirimizi 10 dakikada ancak bulabildiğimiz, 250 metre karelik, 4,5 metre tavan yüksekliğine sahip, cumbalı, ahşap oymalı, ön ve arka bahçesi ile kamelyası olan bir köşkte büyüdüm. Boğaziçi'nde bu tür köşklere kaç tane kaldığını hep merak ederim.

Babam, kirada oturduğumuz köşk gibi geniş bir ev bulamayınca Bebek'te bir apartman yaptırmaya karar verdi. Çocukluğumuzun ve gençliğimizin en canlı hatıralarını taşıyan evimize 1955 yılında taşındık.

Çocukluğumuz çok güzel geçti. Bebek bu günlere kıyasla o günlerde son derece sessiz, sakin, dingin ve yeşilin hâkim olduğu, çocukların rahatlıkla oyunlar oynayabildiği, maçlar yapabildiği, patlangoç savaşları oynayabildiği bir semtti. Çitlembiklerin en koyu yeşil olduğu bir zamanda osuruk ağaçlarından (böyle tabir edilirdi) patlangoç yapar ve o patlangoçları ceplerimize doldurarak birbirimize atış yapardık. En sonunda ceplerimizde patlangoç biterdi biz de Bebek Parkı'na iner iki grup oluşturarak at kestaneleriyle savaşa devam ederdik. Ta ki birinin yüzünde, gözündeki herhangi bir yerinde ufak bir kanama olana dek... Böyle bir yaralanma olunca da at kestanesi savaşı sonuçlanırdı.

O yıllarda Arnavutköy ve Bebek sırtları korularla kaplıydı. Bu koruların arasındaki açıklık alanlarda da mis kokulu, özel aromalı çilek yetiştirilirdi. O günleri hatırlamamak mümkün mü? Daha adı anıldığında bile insanın burnuna o çileklerin mis kokusu dolarken...

9-10 yaşlarındayken karlı bir kış günü, babamın pencereyi açıp tüfekle ateş ederek köşkün arkasındaki korudan inen bir tilkiyi, kümesteki tavukları korumak için vurduğunu hatırlıyorum. O zamanlar, bugünün Etiler'inden aşağıya meskûn yerlere, bırakın tilkiyi, kurt bile inerdi.

İlkokula, Bebek İlkokulu'nda başladım. O yılları hiç unutmam. Evde üç kadın tarafından ilgiyle büyütülmüş, sülalenin ilk erkek torunuyum... Okulda ise herkes eşit: Siyah önlük, beyaz yaka. Şımarma imkânı yok. Son derece disiplinli, en ufak hatayı bile tolere etmeyen, her bahane ve sebepten bize dayak atan, futbol oynamamıza müsaade etmeyen, sadece ders çalışmamızı isteyen Dürdane Öğretmenimiz vardı. O zamanların hakiki Cumhuriyet öğretmenlerinden biriydi.

Haftada en az bir kez, genelde pazartesi sabahları birinci dersin hemen başında bizi sıraya dizerdi. Yasaklamış olmasına rağmen bizi bahçede futbol oynarken görmüş veya çitlembik fırlatılan patlangoç oyununu, hatta çitlembik kalmayınca at kestanesi, o da bitince taş kullanıp önünde sonunda birisinin kafası yarılana kadar yaptığımız çocuk savaşlarını izlemiş olurdu. Bizi herkesin önünde sıraya dizer, en az 3-4 kez cetvelle vurarak ellerimizi morartırdı. Onun sayesinde disiplin nedir, çalışma bilinci nedir öğrendik. Her şeye rağmen ilk okulu iyi bir dereceyle, galiba ilkokul ikincisi olarak bitirdim.

1950’li yıllarda Bebek’te çok kültürlü bir hayat vardı. Çok kültürlü derken, oldukça yoğun şekilde Rum, Musevi ve Ermeni komşularımız vardı. Bizim apartmanda bile birisi milletvekili olan iki Rum aile oturuyordu. 6-7 Eylül Olayları olarak tanımlanan korkunç vahşeti, 11 yaşında bir çocuk olarak yaşamıştım. Bebek’te nüfusun neredeyse dörtte birini oluşturan Rum komşularımıza yapılan haksızlık ve zulümleri unutmak mümkün değil.

Oturduğumuz apartmanın yanındaki parselde, öksüz Fransız kız çocuklarının bulunduğu yetimhane vardı. Yaz aylarında onlar grup halinde, başlarında masörleriyle birlikte Bebek Parkı’nın hemen yanından denize girerlerdi. Bizim için de çocuk yaşta onlarla yüzmek, dalmak, çıkmak, itişmek, kakışmak güzel anlardı.

Çocukluğumda en sevdiğim uğraşlarımızdan biri, şu anda Bebek Deniz Feneri ile Bebek Otelı arasında bulunan körfezde balık avlamaktı. Ortanca kardeşim Gayyur’la sık sık balık tutmaya giderdik. Annem de arada sırada bize iştirak ederdi. Özellikle uskumru zamanı geldiğinde tadına doyum olmaz bir zevkle, birlikte uskumru çaparisi yapardık. Yağ ve Omega-3 oranı son derece yüksek ve çok sağlıklı bir balık türü olan uskumru ile yavrusu vanozları yakalar, Bebek’teki evimizin bahçesinde ızgara yapıp afiyetle yerdik. O kadar yağlı uskumrular vardı ki bazen neredeyse ateşi bile söndürebilirdi. 6-7 tanesi 1 kilogram gelen uskumruların büyüklüğünü tasavvur etmek kolay olmasa gerek.

Hatta balık o kadar boldu ki Gayyur ile birlikte tenekelerce, kovalarca kırlangıç tutar, haftada iki, üç kez apartmandaki komşularımıza kırlangıç balığı dağıtırdık. Herkes kırlangıca, izmarite, zamanına göre istavrite o kadar doymuştu ki bazı günler balık götürdüğümüzde “Verdiğiniz balıkları ancak bitirdik, başka zaman verirsiniz” diyen komşularımız bile çıkardı.

Yine aynı yıllarda, Tuna Nehri’nden kopup gelen buz tabakalarının Boğaz’da sıkışıp birbirine yapışarak, insanların üzerinden karşı karşıya geçebileceği bir doğa mucizesi oluşturduğu günleri hiç unutamıyorum.

Bir başka unutulmaz sahne ise “kar suyu” yemiş 2-3 kilogramlık kocaman kofanaların zor yüzdükleri için yan dönmeleri nedeniyle kfe ve sırkılarla avlanmasıydı.

Bebek İskelesi’ne yanaşan şehir hatları vapurları, çocukluğumuzun en heyecan verici anlarına sahne olurdu. Vapur iskeleye yanaşır yanaşmaz hemen vapura atlar, üst kata çıkar ve vapur hareket ettikten sonra küçük yaşımıza rağmen uskur suyuna kendimizi bırakırdık. Uskur suyunun akıntısıyla iskeleye kadar yüzmek bizim için en güzel anlardandı.

ğle zamanı midye çıkarır, onları tenekelerin üst kapaklarına dizer, atlarında ateş yakarak francala ekmekle beraber bütün mahalle çocuklarıyla birlikte afiyetle yerdik. Hatta zaman zaman bizden biraz büyükler, bize bira da ikram ederlerdi. Daha o zamanlarda midye-bira bizim için vazgeçilmez bir lezzete dönüşmüştü.

Bebek Parkı’nda iki gazino vardı. Biri Belediye Gazinosu diğeri de koruya bakan üst taraftaki gazinoydu. Bu gazinolara çok iyi gruplar gelirdi. Yurtdışı grupların revlerini, film yıldızlarının performanslarını, Türk alt solist ve solistlerimizi dinlemek büyük zevkti. Özellikle geceleri Bebek İskelesi yanından kayıklarda bu gazinolardaki performansları izlemek, bizim için muhteşem bir eğlence kaynağıydı. Bu gazinolarda annemin bizi götürdüğü kadın matinerlerini hiç ama hiç unutamam. Kadın şarkıcıların söylediği şarkılara hep birlikte eşlik edilmesi, hatta göbek atılması ara sıra gözümün önüne gelir. Biz de de annelerimizin, halalarımızın, teyzelerimizin yanında eğlenceye katılır, kadınlar matinesi bitene kadar aile boyu eğlenme imkânının tadını ıkarırdık.

Biraz da babamdan bahsedeyim.

Babam, o dönemin Trakya’sındaki en iyi okul olan Edirne Lisesi’ni bitirdikten sonra Almanya’nın Dresden kentinde kimya mühendisliği tahsiline başlamış. Ancak, İkinci Dünya Savaşı’nın başlaması zerine Türkiye’ye dönmek zorunda kalmış ve tahsilini İstanbul Üniversitesi Kimya Fakültesi’nde tamamlamış. Ne var ki Dresden’de geçirdiği iki yıl, Almanya aşığı olmasına fazlasıyla yetmiş.

Bugün geriye dönüp baktığımda, babamın hayat hikâyesiyle gurur duyarım. Almanya'yı hiç görmemiş 16-17 yaşında bir gençken -1938 yılından bahsediyorum- o günkü Doğu Almanya sınırları içinde yer alan bir şehirde üniversite tahsili almayı kafasına koymas ve bunu gerçekleştirmesi, cesaretini, özgüvenini ve ufkunun genişliğini gösteriyor. Babamın bu adımının bir eğitim tercihindan öte kararlılığının ve kendine inancının bir göstergesi olduğunu düşünüyorum.

Babam, üniversiteyi bitirdikten hemen sonra annemle evlenmiş ve aileden gelen çift varlıkla (hem anne hem de baba tarafından gelen toprak zenginliğinin desteğiyle) Bebek'e nispeten yakın olan Kuruçeşme'de bir lastik ve kauçuk ürünler imalathanesi kurarak sanayiciliğe adım atmış. O dönem, Demokrat Parti yıllarıydı. Babam da Demokrat Parti kurucularındandı.

Kauçuk imalathanesinde o dönemin en önemli ihtiyaçlarından çizme ve lastik ayakkabı üretilirdi. Türkiye'de toplum yavaş yavaş ıarıktan kurtulup kışın çizme, yazın lastik ayakkabı giymeye başlamıştı. O zamanlar iki büyük marka vardı: Derby ve Gislaved. Her ikisi de Musevi vatandaşlarımızın kurduğı fabrikalar. Onların yanında da babamın kurduğı Erkin Lastik İmalathanesi/Fabrikası da yer edinmişti. Babam, Türkiye'de ilk Erk yapıştırıcılarını üreten kişiydi. Sanayiciliğin yanı sıra güçlü ifade yeteneğı ve insanları etkileyen konuşmasıyla politikaya da yöneldi. Oldukça iyi bir işe sahipken, dostlarının da kendisini önermesiyle Demokrat Parti'ye katıldı ve bir dönem milletvekilliğı yaptı.

Cuma günleri ve dini bayramlar haricinde camiye gitmeyen, üniversite mezunu, Fransızca ve Almanca bilen, kültürel birikimi güçlü olan babam, Malkara'dan, öne çıkan tek özelliğı sadece her gün camiye gitmek olan lise terk birine 1957 seçimlerinde yenilmişti. Babamın milletvekilliğı adaylığındaki bu kaybı sonrası Silivri'de 1955'te kurduğı yazlık siteye dönüşü hala gözümün önündedir. Bu mağlubiyeti kendisine yedirememişti. Gözleri kan ıanağı olmuş, kendisinden çok daha az eğitilmiş birine karşı kaybetmenin verdiği üzüntüyle manen çökmüş ve dudaklarından beyaz köpükler çıkmış halde Silivri'ye gelişini ve bizleri kucaklamasını hala unutamam.

55 yaşlarında yaşadığı bu mağlubiyet ve üzüntü sonrası gelen şeker hastalığı, 60 yaşında geçirdiğı felcin ardından 67 yaşındayken babamı kaybettim. Aradan çok uzun seneler geçmesine rağmen onu unutmadım ve unutamam. Babam benim için bir sivil toplum lideriydi; son derece tolerans sahibi, iyi bir hatip, kimya mühendisi olmasına rağmen sosyal bilimlere çok hâkim, şiir dahi yazabilen müstesna bir insandı.

1977 senesinde babamın henüz sağken bana verdiği nasihat ise hayatıma yön veren bir pusula gibiydi. O zaman 30'lu yaşların başındaydım. İşim ve periyodik gelirim vardı. Babamın da imkanları mevcuttu. Babam bir gün bana “İleride bir sanayici olacaksın, daha fazla paran olacak. Sakın ha servetini kumar gibi geçici zevkler için kullanma. Bir büyük ınar ağacı ol, glgen büyük olsun. Dal budak sal, her bir dalının gölgesinde zaman zaman gölgelenmeye gelecek muhtaç kişilere yardımcı ol” dedi. Babamdan duyduğum bu sözler, sadece bir nasihat değil, bana bırakılmış çok güçlü bir miras oldu.

Tekrar ocukluğuma dönecek olursam; çocukluğumda terzi mevhumu çok yaygın değildi. Terzi dikimi kıyafetler, bugünün vücutlara tam uymayan hazır konfeksiyon ürünlerine nazaran paha biçilemez ve erişilmesi g ayrıcalıktı. Oldukça varlıklı bir aileye sahip olduğum için anneme zaman zaman yine komşularımızdan iki Rum terzi hanım gelirdi. Annem mutlaka senede 2-3 kez elbise diktirirdi.

1960'ların Türkiye'sinde paran olsa da ancak satın alacak eşya, meta pek yoktu. Türkiye'de yerli malı üretim çeşitliliği de çok fazla değildi. Beykoz Kunduraları'nı en başta saymak lazım. “Yerli malı yurdun malı, herkes onu kullanmalı” mevhumu vardı. Bunu ilkokulda, ortaokulda öğretmenlerimiz bize anlatır, bu konuda milli görüşlerimizin gelişmesini sağlardı.

Okullarda özellikle ilkokulda el iş derslerinde öğretmenlerimiz bize çorap deliğini yuvarlak yumurta şeklinde bir tahta üzerine giydirerek rmeyi, deliği dikmeyi öğretti. Ayrıca, mendil yapmak, pamuk içinde muhtelif fideleri yetiştirmek ve geliştirmek, daha sonraki hayatımızda bize ciddi boyutta faydası olacak ğretilerdi.

Ayakkabılara pençe yaptırmak, ayakkabı tabanlarını değiştirmek ve ayakkabı boyatmak olağan şeylerdi. Bugünkü ölçekte bir tüketim anlayışı söz konusu değildi. Üretim yeterli miktarda olmadığı için zengin de fakir de eldekileri en uzun süre kullanmak mecburiyetindeydi.

O senelerde piknik yapmak çok yaygındı. Ailemizle boğazdaki muhtelif mesire yerlerine giderdik. Bazen de mahalledeki büyüklerden birinin kamyonunun üzerine dolurur, özellikle ilkbahar, sonbahar ve yaz ayları hafta sonları, pazar günleri hep birlikte piknik yapmaya giderdik. şarkılar söylenir, oyunlar oynanır, futbol maçları yapılırdı. Akşamüstü eve kardeşliğin, komşuluğun ve arkadaşlığın pekiştiği bu keyifli ortamın verdiği mutlulukla, çok eğlenmiş olarak dönerdik.

Babamın bana doğum günü hediyesi olarak Karaköy'den aldığı Peugeot marka bisikleti arabamıza sığmadığı için Karaköy'den Bebek'e kadar üzerine binmeden iterek eve getirdim. Çünkü üzerine binmeye kıyamıyordum. Burada, eşyaya verilen değere dikkati çekmek isterim. Şimdiki gençliğin bu konudaki tutumu ile o senelerde varlıklı bir ailenin çocuğunun bir bisiklete kavuşmasının heyecanı kıyaslandığında, aradaki fark çok net bir şekilde görülüyor.

Çocukluğumuzda sokak oyunları hayatımızın olmazsa olmazıydı. Birdir bir, uzun eşek, sek sek, muhtelif bilye oyunları, uçurtma uçurmak... Hayatımızda devamlı hareket vardı. Bu hareketlilik, aynı zamanda hiçbir şekilde tanımadığımız ve farkında olmadığımız bir tehlikeden bizi uzak tutardı: Obezite.

Bugün, 2026'nın Türkiye'sinde çocukluk çağı obezitesinde dünyada 3. olduğumuzu düşününce, o zamanki sokak oyunları sayesinde geçen hareketli hayatın, egzersiz ve sporla içi içe geçen günlerin sağlıklı nesillerin yetişmesindeki katkısı daha iyi anlaşılır. Anne ve babalarımızın bize tanıdığı oyun oynama bağımsızlığıyla günlerimiz çok ama çok güzel geçti.

O senelerde hem komşu hem de dost, tanıdık, akraba ziyaretleri sıklıkla yapıldı. Babam, sohbeti son derece keyifli, çevresi oldukça geniş birisiydi. Annemin Güler Ablamla birlikte sürekli sofra hazırlayıp misafirlere ikramda bulunması gözümün önünden gitmiyor. O sofralarda her şey konuşulurdu. Televizyon yoktu, sadece radyo vardı, başka hiçbir eğlence kaynağı yoktu. Dolayısıyla sofra sohbetlerine doyum olmazdı. Bu sohbetler uzun sürerdi ve kimse de ayrılmak istemezdi. Yarım saatte yemeği bitirip kalkma alışkanlığı yoktu. Saatlerce süren yemekli sohbetlerden aldığım zevki bugün bile hatırlarım.

Anne ve babamdan bana hem genetik kodlarla hem de yetiştirilme sürecimde geçen en güçlü değerler dürüstlük, sorumluluk almak, güvenilir olmak ve zamanı iyi kullanmak oldu. Hayatım boyunca karar alırken, iş yaparken ve karşılaştığım zorluklarla baş ederken bu değerler her zaman belirleyici oldu.

Zamanı iyi kullanmak, randevulara zamanında gitmek ve dakik olmak hem Alman Lisesi'nde edindiğim kültür ve geleneklerin hem de büyük ölçüde annem ve babamdan birebir öğrenerek içselleştirdiğim özelliklerdir.

Dürüstlük, babamın iş hayatında yakından tanıklık ettiğim bir değerdı. Lise öğrenciliğim sırasında vakit buldukça babamın kauçuk imalathanesine giderdim. İthalatın son derece zor olduğı o yıllarda babamın kaçak ithalat yapmak yerine hurdacılarla çalışarak kauçuk tabanlı ayakkabıların tabanlarını toplatıp, fabrikasının ihtiyacı olan hammaddeyi bu şekilde temin etmesi beni derinden etkilemişti. Ülkede kauçuğun bulunmadığı, imkânların son derece sınırlı olduğı bir ortamda, kayıt dışı ithalat yaptıktan sa topladığı kauçuk ayakkabı tabanlarını kullanarak ihtiyacı ölçüsünde üretim yapmayı tercih etmesi, dürüstlüğün hafızamda iz bırakan bir karşılığı oldu. Aynı şekilde, babamın bir işletme sahibi ve küçük ölçekli bir fabrikatör olarak ne vergi ne de sigorta borcu olduğunu bilirim.

Sorumluluk ise annemin ve babamın hayatlarında önemli yer kaplayan bir kavramdı. Özellikle Trakya'daki geniş ailemizin çocuklarının başta Kabataş Lisesi olmak üzere İstanbul'daki eğitim süreçlerinde veliliklerini üstlenmeleri, bugünün kavramıyla onlara rehberlik etmelerine ve koçluk yapmalarına bizzat tanıklık ettim.

Buradan şu sonuca varıyorum: Ülkemizde en kalıcı eğitim ailede verilen eğitimidir. Okullar, üniversite ikinci planda kalıyor. Asıl belirleyici faktör anne ve babadan alınan eğitim ve yetiştirilme tarzı. Elbette, anne ve babamızı seçme şansımız yok; ancak çocukların eğitiminde anne faktörü çok önemlidir. Anne ne kadar eğitilmiş ve kültürlü ise çocuğun hayattaki şansı, başarısı o kadar artıyor.

ALMAN LİSESİ YILLARIM

Malum, Bebek'te oturuyorduk ve ilkokul bitince herkes gibi ben de iyi bir okula gidecektim. Babam, beni o zamanların en saygın okullarından biri olan ve hala aynı özelliğini koruyan Alman Lisesi ile Robert Koleji giriş imtihanına soktu. Her ikisini de kazandım.

Annem, Bebek'te oturduğumuz için babamı ikna etmeye çalışıyordu:

“Etem, bu çocuğu uzağa yollamayalım. Biliyorum, sen Alman aşığısın, Alman Lisesi'ne gitmesini istiyorsun. Gel, Robert Koleji'ne gönderelim, evimize yürüme mesafesinde.”

Babam, ataerkil bir aileden gelmenin etkisiyle kararlıydı: “Hayır, Alman Lisesi olacak.”

Sonuçta babamın dediği oldu ve her gün yaklaşık bir saatlik okul yolculuğum başladı. Bebek'ten Karaköy'e tramvayla gidiyor, sık sık arıza yapan tünelle yukarı çıkıyor veya yüksek kaldırımın yokluğu tırmanıyordum. Dönüşte yine yüksek kaldırımdan aşağı iniş, ama iniş kolaydı.

Okulumuz, sabah 08.00'de başlıyordu. Saat 06.00–06.15'te kalkıp kahvaltı ediyor, sonra okula gidiyordum. Disiplinli bir hayatım vardı. Okul saat 13.20'de bitiyordu. Okuldan çıktıktan sonra çok acıktığımız için ilk işimiz tabii ki o zamanların meşhur Karaköy Börekçisi'nden poğaçaya alıp yemekti. Eve gidene kadar açlığımızı idare ederdi.

Alman Lisesi'nden öğleden sonra sosyal hayat yok denilebilecek kadar azdı, sadece 1-2 kurs düzenlenirdi. Hiç olmazsa bu kurslardan faydalanarak derslerin dışında arkadaşlıklarımı

biraz daha pekiştirmeye çalıştım. Okulun son iki senesinde aldığım Latince dersi de sonraki hayatımda bana çok yardımcı oldu. Halen biraz İtalyanca, biraz İspanyolca biliyorsam, bunu o zamanki Latince kurslarına borçluyum.

Okuldan eve döndüğümde hemen hazırlanan ve 14.30'da yenilen yemeğin ardından ders çalışmaya başladım. Sosyal hayat ise hafta sonları haricinde neredeyse hiç yoktu.

Kardeşim Gayyur ile pazar sabahları en büyük keyfimiz, radyodan müzik yayını dinlemektir. Favorimiz de o dönemin en sevilen programcılarının Fecri Ebcioğlu'nun müzik dinletileriydi. Evimizdeki Grundig TK 23 model teypte kaset doldurmak ve onları dinlemek en sevdiğim uğraşılarımdandı. Tabii hobilerimin başında basketbol ve futbol geliyordu. Kardeşim ile birlikte Alman Lisesi'nin beraber basketbol takımındaydık. Basketbol bize öğleden sonraları bir sosyalleşme ve dayanışma imkânı sağlıyordu.

Alman Lisesi Basketbol Takımı

Yine de içimdeki Robert Koleji hayranlığı devam ediyordu. Oradaki öğrencilerin öğleden sonraki buluşmaları, birbirlerine yakınlıkları, düzenledikleri partiler... Bir Bebekli olarak ben de onların arasına karıştım. Robert Kolejli arkadaşlarımla o zamanlar gözde olan ev partileri yapardık.

Robert Koleji'nde okuyan bir arkadaşımın o dönem çok yaygın olan, oldukça büyük, Cadillac marka bir arabası vardı. Arabanın önünde ve arkasında boşluk yoktu. Ön tarafta 3, arkada da 3 kişi çok rahat otururdu. 15, 16, 17 yaşlarında kızlı erkekli gruplarla kaçamak yaptığımız Kalender Tepesi bizim için vazgeçilmez bir hedef ve eğlence kaynağı idi. Boğazın ayaklarımızın altında olduğu muhteşem bir manzara, etraf yemyeşil ve sessiz sakin bir ortam. Kızlarla sohbet etmek, hatta tabiri caizse "Elim eline değdi, elini kısıkanırım" yaklaşımıyla son derece masum, halisane flörtleşmeler, o dönem gençliğimizin ruhunu yansıtan en doğal halleriydi.

Bir de hiç unutmam Rus bir eğitmenden 6 ay tenis dersi almıştım. Bana tenisin temel kurallarını öğretmişti. Bugün hala hayattaki en büyük üç hobim değişmedi: Tenis, yüzme ve dalış. Bir de kızım rahmetli olana dek ailece yaptığımız kayak... Neyse bu konuyu çabuk geçeyim. Aradan geçen 36 yıla rağmen, hatırladıkça gözlerimden yaşlar boşalacak.

Alman Lisesi, İstanbul Erkek Lisesi ile birlikte Almanca tedrisat yapan en iyi ve en çok talep gören okulların başındaydı. Alman Lisesi'nde okumak bir ayrıcalıktı. Alman öğretmenlerimizin bize katkısı sadece akademik eğitimle sınırlı değildi. Görgü kurallarını öğrenmemizde ve doğru davranış biçimleri kazanmamızda çok büyük emekleri vardır. Disiplinli olmak, zamanı iyi kullanmak, görev bilinci, sorumluluk almak, ahlaki değerlere sahip olmak, en önemli ve büyük erdemler arasındaydı.

Alman Lisesi 11-B Sınıfı-1962

Sınıfta çok fazla yaramazlık yapılmaz, herkes okulun bu disiplinli ortamında eğitimine odaklı yaşantısını devam ettirirdi. Ama arada bir yapılan ilginç şakalar o disiplinli okul ortamının içine serpiştirilmiş çok güzel anılar ve farklılıklar olarak hayatımızda yer aldı. Hatırladığım anılardan birinde, ellili yaşlarında, kendi hâlinde, sessiz sakin, Almanlara özgü bir ürkeklik taşıyan İngilizce öğretmenimiz, arkadaşlarımızdan birinin hazırladığı bir mizansenin içinde kalmıştı. Öğretmenimiz kapıyı açıp sınıfa girdiği anda, sanki hemen yanından bir bıçak fırlatılmış gibi, iki kişinin oynadığı bir senaryoda, bıçağın ahşap kapıya saplanması ve öğretmenimizin korkudan dershaneyi terk edip kaçışını hiç unutamam. Demek ki zaman zaman böyle eşek şakaları da yapardık çünkü salt disiplinli bir hayat, arada bir bu tür şakalara da vesile olurdu.

Alman Lisesi mezunları genellikle öğleden sonraları sosyal hayatlarını destekleyecek ortam bulamadıkları için sivil toplumda lider olarak pek yetişmez. Alman Lisesi mezunu olmak, daha ziyade disiplinli, görev bilinci yüksek, bir işi “Türk gibi başlayıp Alman gibi sonlandıran” biri olmak anlamına gelir. İyi bir eğitim ama zayıf bir sosyal yaşam ve toplumda diğer insanlar ile ilişki kurma becerilerinin yetersiz kalması olarak özetlenebilir. Eğer bugün sivil toplumda bir yere geldiysem ne yazık ki -bunu açık yüreklilikle söyleyebiliyorum- bunda Alman Lisesi’nin pek katkısı yoktur. Asıl katkı tamamen babamındır.

Daha evvel de belirttiğim gibi babam, İkinci Dünya Savaşı başlayınca dördüncü sömestr sonrası Almanya’dan Türkiye’ye dönmek zorunda kalmış ve kimya mühendisi tahsilini İstanbul Üniversitesi’nde tamamlamış. Oradaki eğitiminin etkisi ve genlerinde taşıdığı müthiş yeteneğiyle sosyal hayatı son derece gelişmiş biriydi. Çevresi oldukça geniş, etkili konuşan, muhteşem anlatım gücüne sahip bir insandı. Yemek sofrasında, dost meclislerinde 20–30 kişiye kendisini saatlerce dinletebilen bir sohbet ustasıydı. Bugün sivil toplumda bir yere gelebildiysem, bunda babamdan miras aldığım genetik kodların ve onun hayatıma kattığı değerin payı çok büyüktür.

Alman Lisesi – sınıf arkadaşlarım

Yine Alman Lisesi yıllarıma dönersek... Alman Lisesi'nde dersler tamamen Almancaydı. Hakikaten çok sıkı bir okuldu, ki o zamanlar bugüne göre daha da sıkıydı. Sınıfta ortalama 20 kişiydik. 6-7'si kız, gerisi erkek öğrencilerden oluşuyordu. O yıllarda Türkiye'nin kültürel mozağini oluşturan azınlıkların çoğu Alman Lisesi ve Robert Koleji gibi okullarda eğitim görürdü. Bizim sınıfta da nerdeyse tüm dinlerden ve etnik kimliklerden öğrenciler mevcuttu: Süryani, Ermeni, Rum ve Alevi arkadaşlarımız. O dönemde Alevilik pek gündemde değildi ama üç arkadaşımız göğsünü gere gere inançlarını ifade edebiliyordu.

Kız öğrenci sayısı az olduğu için, sınıfta eli yüzü düzgün tek bir kız varsa bütün erkekler onun peşinde koşardı. Bu ne Galatasaray Lisesi ne Robert Koleji ne de başka kolejlerde görülen bir durumdu. Bu nedenle biz Alman Lisesi erkekler, flört etmek için daha ziyade kız liselerine yönelirdik. En yakınımızda olan, Fındıklı'daki Atatürk Kız Lisesi ilgimizi çekerdi.

Tanıştığımız kızlarla arkadaşlık eder, partilere katılırdık. Gidilebilecek mekân olarak akla gelen iki kulüp vardı: Şişli'deki Çatı ve Sıraselviler'deki Kulüp 12. Kulüp Çatı'da İlham Gencer sahne alırdı, biz de Cumartesi-Pazar günleri düzenlenen partileri hiç kaçırmazdık.

Çocukluğumu ve gençliğimi Bebek'te geçirmek, renkli anıların yanı sıra bana özgüven de kazandırdı. Çok kültürlü mahalle yaşamı, komşuluk ilişkilerinin samimiyeti, güçlü aile bağları beni ben yapan değerlerin şekillenmesine vesile oldu.

“Boğaz çocuğu” olmanın ayrıcalığıyla, yaz aylarını Bebek Sahili'nde geçirirdik. O dönemin koşullarında gelişen denize dalma ve balık tutma tutkusunu, kıymetli hobiler olarak hayatımdaki yerini korudu. Aradan geçen 65 yıla rağmen denize hayranlığım ve zıpkınla balık avlama heyecanım hâlâ ilk günkü gibi canlı. Bugün bile 5-6 metre derinliğe dalıp bu tutkumu sürdürebiliyorsam, bunu, çocukluk ve gençlik yıllarımda denizle kurduğum güçlü bağa borçluyum. Geriye dönüp baktığımda, çocukluğumu ve gençliğimi dolu dolu, hayatla iç içe yaşayarak geçirdiğimi gönül rahatlığıyla söyleyebilirim.

Orfozların bol olduğu yıllar/Saros Körfezi -1985

Ailemizin derslerimiz konusunda gösterdiği sıkı disiplin sayesinde, kardeşim Gayyur ve ben, Alman Lisesi'ni iyi dereceyle bitirdik. Ben son 3 sene devamlı birinci ve ikinci olmuştum. Sınıf birincisi ve ikincisine ödöl olarak kitap verilirdi. O kitaplar hala evimin özel bir köşesinde durur.

1955 ile 1963 yıllarında Alman Lisesi'nde eğitim alan mezunlar olarak yaklaşık 40-50 senedir sürdürdüğümüz bir gelenek var. Zaman zaman bir araya geliyor, eski anılarımızı paylaşıyor ve son derece iyi ortamda geçirdiğimiz okul yıllarımızı irdeliyoruz. Kurduğumuz WhatsApp gurubu sayesinde günde birkaç kez muhtelif konularda paylaşımlarda bulunarak o geleneksel dostluğumuzu ve arkadaşlığımızı halen pekiştiriyoruz. Unutulmaya yüz tutan anekdotları, hatıralarımızı, iyi ve kötü günlerimizi halen paylaşarak arkadaşlığın tadını çıkarmaya devam ediyoruz. Son senelerde ne yazık ki sınıfımızdan üç arkadaşımızı kaybettik. Sıranın yavaş yavaş bizlere doğru geldiğinin bilinciyle paylaştığımız her türlü konunun yanı sıra birbirimizin sağlık durumlarını yakından takip ediyoruz. Aynı zamanda eriştiğimiz 80'li yaşlarda en büyük mutluluğun ve en büyük servetin sağlıklı bir bünye sağlıklı bir yaşam tarzı olduğunu vurgulamaktan vazgeçmiyoruz.

Alman Lisesi'nden mezun olduktan sonra babamın hedefi, onun savaş nedeniyle yarım kalan hayalini bizim gerçekleştirmemizdi. Bu yüzden el mahkûm yönümüz Almanya'da yüksek tahsile çevrilmişti. Biz, savaş sonrası tekrar açılan okulu 1963 yılında bitiren ikinci dönem mezunlarıydık. Bu nedenle bizden önce Almanya'ya giden okul arkadaşımız yoktu; yolu biz açacaktık.

Üniversiteye giriş için 6 akseptans temin etmiştim. Bunların hepsi büyük şehirdi. Bir de aralarında Frankfurt'un 30 kilometre güneyinde, 130 bin nüfuslu Darmstadt vardı. Bebek'teki apartmanımızda Birleşik Alman İlaçları Fabrikası Müdürü Herr Giersberg oturuyordu. Onun ağabeyi de Deutsche Bank müdürüydü.

Babam bana bir gün şöyle dedi: "Oğlum sen büyük şehirlerde okuyamazsın, ben seni tanıyorum. Herr Giersberg'in ağabeyi Darmstadt'ta. Onun vasıtasıyla kalınacak bir yer buluruz. Kimyada Avrupa'nın en iyi üniversitesi orada. Dolayısıyla iyi bir eğitim almak istiyorsan oraya gitmen gerek."

Annemin "Oğlum Türkiye'de okusa ne olur?" itirazına karşın, sonucu babamın kararı belirledi. Babam lise 1, lise 2 ve lise 3'te okurken beni Almanya'da staja göndermişti. Bu sayede Almanya'yı çok iyi öğrenmiştim.

ALMANYA'DAKİ YILLARIM

Almanya'da kimya laboratuvarında staj

Hiçbir zorluk çekmeden, Almanya'nın Darmstadt kentinde Darmstadt Teknik Üniversitesi'ndeki kimya mühendisliği tahsilime başladım. Darmstadt ufak ama tipik bir üniversite şehriydi. Nüfusun %20'sini üniversite öğrencileri oluşturuyordu. Buna rağmen hayatımın en mutlu senelerinden 5'ini Darmstadt'ta geçirdiğimi söyleyebilirim. Peki, bu nasıl oldu? Darmstadt'a ilk gelen öğrenciler bizim sınıftan iki kişi, bir de diğer sınıftan bir kişiydi.

Orada kendimize çok güzel bir düzen kurduk. Şansıma, kardeşim de iki sene sonra aynı üniversiteye gelince basketbol takımının üç, hatta dört oyuncusu Alman Lisesi mezunlarından oluştu. Birlikte kurduğumuz basketbol takımı da bizim en büyük hobimiz oldu. Almanlar dahil bütün öğrenci takımlarını, özellikle en kuvvetli rakibimiz olan Yunan takımını hep mağlup ediyorduk. O zamanlar, sene 1963–1964 ve 1965'ler, Almanlar basketbolu pek bilmiyorlardı.

O dönemi anlatırken mutlaka atlamamam gereken birkaç detay var. Üniversiteye ilk başladığım sene olan 1963'te profesörlerin neredeyse yarısı, İkinci Dünya Savaşı sonrası oluşan koşullar nedeniyle okula bisikletle veya motosikletle geliyordu. Biz ise babadan bursluların ufak da olsa bir Volkswagen veya benzeri bir arabası vardı ve okula kendi arabamız ile gidiyorduk.

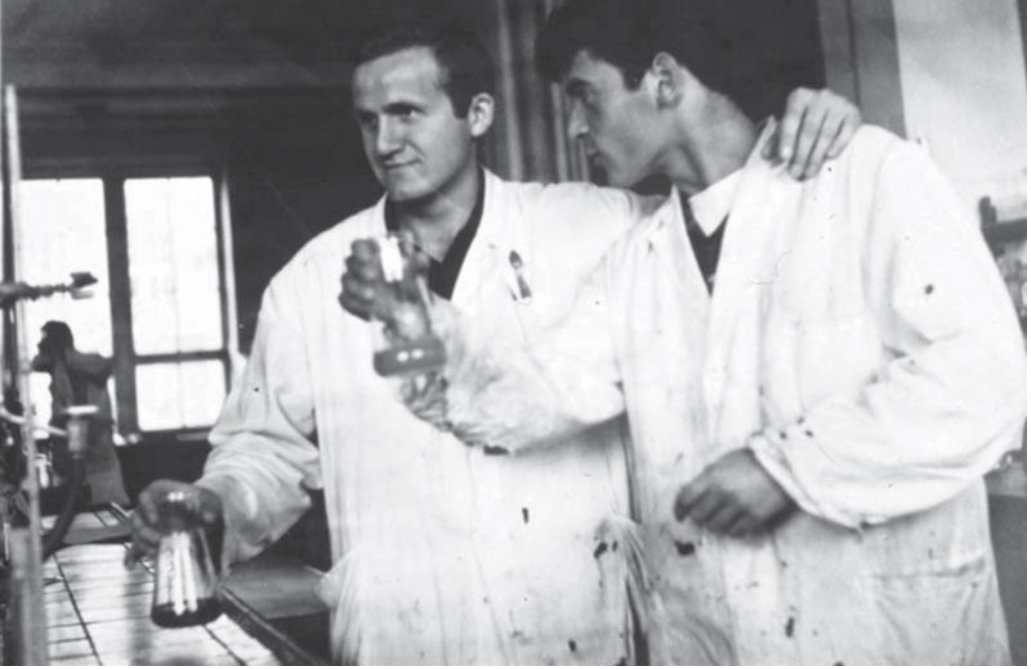
O yıllarda Türkiye'den veya Akdeniz ülkelerinden Almanya'ya henüz yabancı misafir işçi gelmemişti. Dolayısıyla bizler, ülkede yaşayan çok az sayıdaki Türk gençten birkaçı olarak çok gözdeydik. Yakışıklıydık da tabii. Alman kızları bizim peşimizdeydi. Bu konuyu hiç abartmadığımı, peşin peşin söyleyeyim.

Darmstadt'taki özel hayatımız, elbette başta eğitim olmak üzere spor faaliyetleri, folklor grubumuzun çalışmaları ve kurduğumuz derneğin etkinliklerine katılımın ötesinde, bizim için son derece renkli ve keyifli geçti.

Bu hayatın iki vazgeçilmez uğraşı vardı. Bunlardan ilki, kendi aramızda her hafta düzenlediğimiz ve “prafa” tabir ettiğimiz iskambil oyunlarıydı. Bu oyunlar gece yarısına kadar sürer hatta çoğu zaman gece yarılarını bile aşardı. Bol bol şakalaşır, birbirimize takılır, tabii ki geyik muhabbeti boyutuyla devam ederdi. Diğeri ise eğlence hayatımızdı. Alman kızlarıyla flörtlerimiz, aramızda düzenlediğimiz muhtelif yarışlar... Yarışlar deyince akıllara farklı bir şey gelsesin. Kimin daha hızlı ve daha çabuk bir Alman kızını tavladığı yarışma ortamında anlatılırdı.

Bu vesileyle, bana ilginç gelen bir ayrıntıyı da anlatmak isterim. O senelerde erkekler olarak hiçbirimiz annemizden yemek yapmasını öğrenmemiştik, ama Alman kızlarının da hiç bilmedikleri Türk yemeklerine karşı ilgisi ve merakı söz konusuydu. Bunu en iyi değerlendirenlerden biriydim. Hayatımda hiç etli biber dolması yapmamış olmama rağmen denemiş ve Alman kız arkadaşlarımıza tattırmıştım. Birkaç senede usta diyebileceğimiz bir aşçı olmayı başarabilmiştim.

Hedef belliydi: Türk mutfağının lezzetini Alman kızlarına tanıtmak ve onların gözünde hem folklorcu hem sporcu hem yakışıklı bir Türk genci olarak gündemde yer edinmek. O senelerde “Gastarbeiter” denilen, Türkiye'den Almanya'ya gelen işçiler henüz yoktu.

Darmstad Teknik Üniversitesi

Dolayısıyla Darmstad'ta ve bizim konumumuzdaki erkeklerin yaşadığı yerlerde Türk talebeleri olarak son derece revaçta idik. Özellikle altında baba parasıyla alınmış araba olanlar gözdeydi.

Çünkü ortam gerçekten müsaitti. Çok iyi Almanca konuşuyorduk, İngilizce ikinci lisanımızdı ve spor yapıyorduk. Ayrıca üniversitenin çok iyi sosyal imkanları vardı. Üstüne üstlük üniversiteyi bitirememiş iki Türk arkadaşımızın şehrin merkezinde, Darmstadt'ın hemen hemen en iyi yerinde işlettiği ISK-Keller adında bir disko-bar vardı. Çok özenli bir şekilde dekore edilen bu mekâna Darmstadt'ın en güzel kızlarıyla birlikte gidiyorduk. O yıllarda bu eğlence mekanına gitmek bir ayrıcalıktı. 5-6 sene hayatın tadını tam manasıyla çıkardık. Küçük Alman şehrinde, hiç ummadığım şekilde, hayatımın en güzel yıllarını geçirdim. Belirttiğim gibi üniversite tahsilime başlamadan üç sene önce orada staj yapmıştım ve Alman Lisesi mezunu olarak hiç zorluk çekmedim.

Üniversitede en başarılı öğrencilerin başında geliyorduk. Hocalarımız bile, bizim bu kadar renkli sosyal yaşantımıza (basketbol ve eğlence) rağmen derslerimizde çok iyi olmamızı bir türlü anlayamıyordu. Sadece basketbol ve disko olsa yine iyi. Bir de akşamüstü başlayıp gece yarısına kadar süren prafa ve poker her haftanın vazgeçilmez parçasıydı. Hocalarımız arasında daha evvel İstanbul'daki Avusturya Lisesi'nde öğretmenlik yapmış bir profesör, bizim çok iyi temel eğitim aldığımızı bildiğinden başarımızın da buna bağlı olduğunu anlıyordu.

Üniversite dönemindeki en keyifli etkinliklerinden biri de her sene Haziran ayına doğru düzenlenen “Yabancı Öğrenciler Haftası” idi. Gerçekten çok güzel bir sosyal etkinlikti. Her ülkenin öğrencileri kendi stantlarını kurar, ülkelerine özgü hediyeler, içecekler ve ufak tefek atıştırmalıklar sunardı. Biz de Türkiye’yi en uygun şekilde temsil etmek için lokum ve meşhur olan ancak o dönemde Almanya’da pek bilinmeyen rakımızı ikram ederdik. Ayrıca bir folklor gurubu kurmuştuk ve bu gruba Alman kız öğrenciler de katılmak isterdi. O kızlardan biri olan İrma ile ortanca kardeşim Gayyur, uzun süren flört döneminin ardından evlendi. Hatta aynı folklor grubundan iki evlilik daha çıktı.

1968’de okulun bitmesine ve kimya yüksek mühendisi olmaya çok yakındık. 68 hareketleri başladı ve biz de kendimizi içinde bulduk. Aramızda oldukça zengin ailelere mensup olanlar da vardı. Buna rağmen hepimiz bir anda komünist/sosyalist olmuştuk. Kardeşim ile ben de fabrikatör çocukları olarak kendimizi bu yeni ortamın içinde bulduk. Olaylara kısmen karıştık diyebilirim. Hatta hemen hepimiz Karl Marx’ın Kapitali’ni okuduk ve ideolojik olarak belirli bir seviyeye ulaştık.

1968 dönemi, Türkiye’de çok farklı algılanmış, idrak edilmiş ve farklı biçimlerde yaşanmıştır. Ancak ben 1968’de Almanya’da, tahsil hayatımın yavaş yavaş sonuna geldiğim zaman diliminde bu süreci bambaşka bir şekilde deneyimledim. 68 kuşağının ana kaynaklarından birinin, Fransız öğrenci liderlerinden Daniel Cohn-Bendit olduğu herkesçe malumdur. Fransa’da başlayan bu hareket zamanla Almanya dahil bütün Avrupa’ya yayıldı. Almanya’da tahsil gören Türk gençleri olarak biz de kimine göre tamamen, kimine göre yarı veya çeyrek ölçekte bu dalgadan nasibimizi aldık.

Zaman geçse de hafızamdan silinmeyecek bir anıdır: Darmstadt’ta okuyan yabancı uyruklu talebelerin katılımıyla düzenlenen, stantlar kurarak yöresel yemekler sunduğumuz, folklor gösterileri yaptığımız ve bir nevi ülkeler yarışması olan “Yabancı Öğrenciler Haftası”na çok iyi hazırlanmıştık. Her yıl bu haftaya çok iyi organize oluyorduk. Kurduğumuz derneğin desteği ve yönlendirmesiyle parmakla gösterilecek bir rol model haline gelmiştik. 1968 senesinde, ülkelerin renkli etkinliklerinin yapıldığı, yarışmaların düzenlendiği, yöresel tatların sergilendiği, şık ve özenle giyinmiş davetlilerin yer aldığı ve 68 ruhunun galebe çaldığı gecede beklenmedik bir olay meydana geldi. Bir Alman -belki de anne, babası Nazi ruhlu bir kişi- son derece kötü koku yayan kükürtlü (H₂S) tabir ettiğimiz bir bombayı ülke etkinliklerinin yaptığı stantların tam ortasına fırlattı. Alanda çok büyük gerilim yaratan eylemle şöyle bir mesaj vermişti: “Ey Avrupa gençliği yaptıklarınıza dikkat edin. Şu anda Avrupa’da bunlardan yoksun, mevcut yaşam tarzından memnun olmayan, bir nevi içlerinden gelen protesto çağrılarını eylemleriyle anlatmaya çalışan gençler var.”

Çoğumuz o pis kokunun yayılmasıyla eğlenceden kopup kendimizi “Bu çocuk bunu niye yaptı?” diye sorgularken bulmuş, hemen ertesi günden itibaren de 68 ruhunu daha iyi kavramaya, içselleştirmeye başlamıştık.

Bir defa da “kızıl çakal” diye anılan Cohn Bendit'in yer aldığı bir yürüyüşe katılmıştım. Almanya'da 68 hareketi, üniversite yıllarımızı çok renkli kıldı. İyi bir Türk öğrenci grubu oluşturmuştuk. Sivil toplum liderliğimin tohumları o yıllarda atıldı. Babamın genlerinden gelen yetenek ve 68 hareketinin etkisi, beni giderek gelişen bir sivil toplumcu haline getirdi. Darmstadt'ta en kuvvetli dernek de Türk öğrencilerinin kurduğu dernekti. Başkanlığını üstlendiğim 3 sene boyunca hem basketbolda hem Uluslararası Gençlik Haftası'nda güzel başarılar elde ettik.

O günlere dair aklımda kalan bir konu da Suriye ile siyasi çekişmeydi. Suriyeli öğrenciler Uluslararası Gençlik Haftası'nda stantlarında yer alan haritada Hatay'ı kendi ülke sınırları içinde gösterirlerdi. Biz de buna çok kızar, haritayı düzeltmelerini ciddi bir şekilde talep ederdik: “Burası bize ait, Atatürk referandum sonrası burayı ilhak etmiştir” diyerek onları ikna etmeye çalışırdık. Kimyacı olduğumuz için hidrojen sülfür bombaları yani bozulmuş yumurta kokuları üreten bombalar yapar bunları da 68 hareketi içinde muhtelif ortamlarda kullanırdık. İlk bombayı, malum harita nedeniyle Suriye standına atmıştık.

Üniversite yılları bir yandan aldığım iyi eğitim, diğer yandan gelişen sivil toplum bilinci ve bu bilincin ön plana çıkardığı liderlik yetenekleri ile çok kültürlü bir ortamda yaşanan 68 hareketi etkileri beni Türkiye'ye döndükten sonra sorgulayıcı ve araştırmacı biri haline getirmişti.

Darmstadt'taki kimya yüksek tahsilim bitince, ben de bir yol ağzına gelmişim. Ya doktora yapacak ya da babamın hedef ve arzuları doğrultusunda, uzmanlık alanıma uygun bir fabrikada birkaç sene çalışıp deneyim kazanarak yurda dönecektim. Doktora ise en az 4 sene sürüyordu. Şeker hastalığının babamın sağlığında yarattığı bozulma, beni daha kısa sürecek olan ikinci tercihi uygulamaya yönlendirdi. Bir fabrikada 1-2 sene çalışıp bir an evvel ülkeme dönecek, askerliğimi bitirecek, ailenin en büyük erkek çocuğu olarak babama, aileme yardımcı olacak ve hayata atılacaktım.

Aldığım bu karar doğrultusunda, birkaç kimya fabrikasına başvurdum. Alternatifler arasından seçim yaparak yapıştırıcılar, kaplama malzemeleri, elastomerler ve plastisoller konusunda dünyanın en ünlü fabrikalarından Dekalin'de işe başladım.

Dekalin'de edindiğim deneyim, iş hayatına adaptasyonda attığım atılımlar, zaman zaman hissedilen hafif kıskançlığa rağmen Alman mühendislerle kurduğum dostane ilişkiler, ama en önemlisi kazandığım uzmanlık, üretim, proje yapma, proje uygulama, deney yapma, Ar-Ge ve Ür-Ge konularında edindiğim birikim, sanayicilik hayatımın başlangıcına sağlam bir temel oluşturdu.

Orada çalıştığım 2 sene ilerleyen yıllarda hayatıma çok büyük katkı sağladı. Eğer hedef odaklı düşünme, sorumluluk alma, üstlendiğim görevi hakkıyla yerine getirme, mümkün olduğunca yaratıcı çözümler üretme ve ekip çalışmasına uyum konusunda bugünkü yetkinliğe ulaştıysam, bunun kökeninde yurtdışında edindiğim 2 yıllık mühendislik deneyimim vardır. Ancak, babamın işlerini devam ettirmek üzere kısa bir sürede askerliğime karar aldirmek ve yedek subaylığı bir an önce bitirmek gerekli hale gelmişti.

YEDEK SUBAYLIK DÖNEMİ

1 Eylül 1970 tarihinde yurda döndükten sonra babamın yakın akrabası olan, o dönemin Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral İrfan Özaydınlı'nın yardımıyla 12 gün içinde askerliğe karar alırdırdırdırdı. Yine aldığım destekle Deniz Yedek Subay adayı oldum. O dönemlerde torpil geçerliydi, belki bugünlerden çok daha fazla. Deniz yedek subayı olmak da büyük bir şans ve imkandı.

Deniz Yedek Subay Okulu Yassıada'daydı. Yassıada'yı Türkiye'de bilmeyen yoktur. 1960 ihtilalini, daha sonra meşhur Yassıada mahkemesini ve sonuçlarını benim yaşımda veya yakın tarihe meraklı olan herkes bilir. Aradan 8-9 sene geçmişti. 100 civarında deniz yedek subay adayı olarak daha evvel Adnan Menderes ve arkadaşlarının yattığı irili ufaklı koğuşlarda kalıyorduk. Torpilliyiz ama bu kadarına pes mi desem? En ufak koğuş iki kişilikti, Menderes'in kaldığı koğuş. Yani en torpilli yer. Evet tahmininiz doğru...

4 ay bir arkadaş ile bu odada kaldık. Tesadüfün bu kadarı da olmaz değil mi? Yedek subaylık eğitimi alırken, derslerin haricinde Yassıada'nın yollarını arşınıyor, basketbol oynuyor ve elimizden geldiğince, imkanlar dahilinde iyi vakit geçiriyorduk. Yine de askerliğin biteceği günleri ipe çekiyorduk.

Henüz 2 ayım dolmadan okul komutanı deniz albayı beni makamına çağırdı. Torpilli olduğumu bildiğinden benimle sohbete başladı. Bir süre sonra Almanyada üniversiteden mezun olduğumu öğrenince bana ilginç bir soru yöneltti: "Almanya'da okuyanlar genellikle oradan evlenip gelirler, ancak yedek subaylığa hak kazanmak için eşlerinden boşanırlar ve daha sonra tekrar evlenirler. Sen de onlardan mısın? Yani evli misin bekar mısın?"

Tabii bu soruyu duyunca çok şaşırdım. Meğer yabancı biri ile evli olanlar, askerliği er olarak yapmak mecburiyetindeymiş. Kendimi toparladım, "Hayır efendim, bekarım" dedim.

Allah Allah okul komutanı bana böyle bir soruyu niye sormuştu?

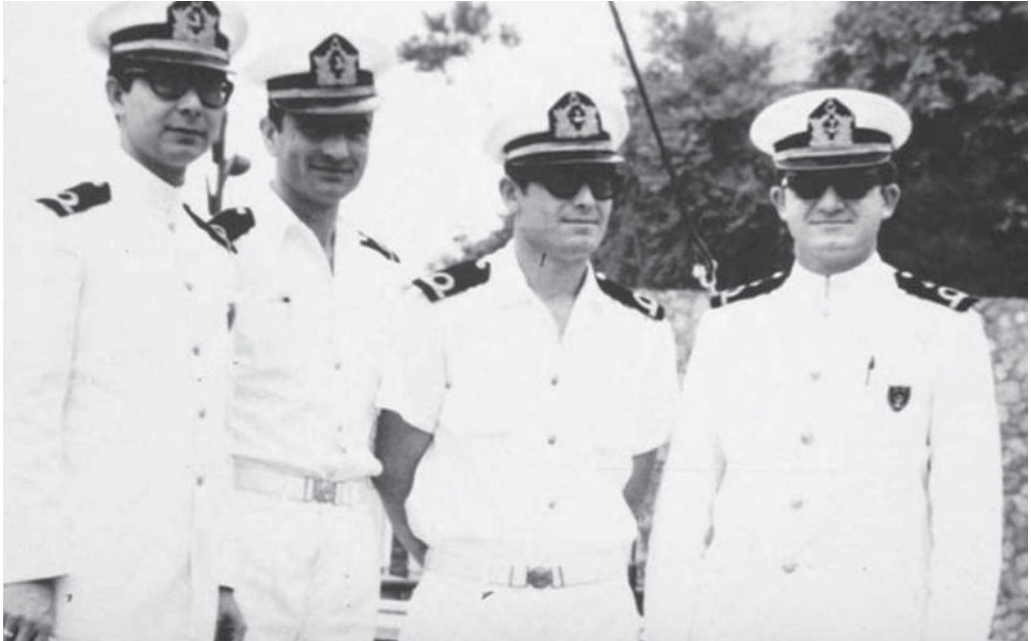
O günden itibaren torpillilik derecem iyice arttı. Artık okul komutanından da torpilliydim ama gerekçeyi anlayamıyordum. Bana nöbet tutturmadılar. Sıkı saha eğitimi günlerinde komutan bana başka kolay işler yazardı. Her fırsatta sanki satın almacıymışım gibi Paşabahçe'den dönen amblemlı bardak yaptırılması, dönem almanağı hazırlatılması ve benzer işler, komutan tarafından bana havale edilmeye başladı. Eğitimin sonuna doğru komutan yine bir gün makamına çağırıp bana tekrar "Evli misin bekar mısın?" diye sordu. Bana yarattığı pozitif ortam (eğitim dönemimin çok rahat geçmesini sağlaması) nedeniyle "Bunun arkasından mutlaka bir çapanoğlu çıkacak" diye düşünürken, komutan ağzından baklayı çıkardı. Yeğeninini fotoğrafını gösterdi ve onu kılıç kuşanma töreninde benimle tanıştırmak istediğini söyledi.

Bir anda başımdan kaynar sular döküldü. Komutan o kadar yedek subay arasından beni seçmişti ve resmen çöpçatanlık yapmaya soyunmuştu. Halbuki, benim Alman bir kız arkadaşım, hatta nişanlım vardı. Meğer bana o malum soruyu sorarken ne kadar da haklıymış komutan.

Tören günü geldi çattı. Okul komutanı beni yeğeni ile hakikatten tanıştırdı. Hatta tören sonrası düzenlenen yemekte beni yeğenin yanına oturttu. Yemek esnasında dans da ettiğimiz yeğen güzel mi güzeldi. İki arada bir derede kalan ben, ne yapacağımı şaşırılmış kalmıştım. Almanya'da iki yıllık bir ilişkim ve arkasından gelen nişanlılık vardı. Elbette uzun ilişki ve aşk, galebe çaldı ve halen 54 senedir evli olduğum eşim Ingrid ile olan ilişkimiz komutanın güzel ve kültürlü yeğeni nedeniyle bozulmadı.

4 aylık eğitim sonrası sıra tayine gelmişti. Türkiye'de o zamanlar torpilin ne kadar geçerli olduğuna dair bir anekdot anlatmadan geçemeyeceğim.

Yedek subaylık fiilen başlamıştı. Tayinlerin yapılacağı ortamda bir askeri resmi heyet karşısına dizildik. Kurul komutanı, "Dönem mezunları içinden Almanca ve İngilizce bilen, kimya yüksek mühendisi ve 2 komponentli yapıştırıcılarda uzmanlığı olan asteğmen bir adım öne atsın" dedi. Yaklaşık 100 kişi içinde bu vasıflara sahip benden başka kimsenin olmayacağı şüphesizdi, yine de etrafıma baktım. Tabii ki kimse çıkmadı ve öne doğru bir adım attım. Böylece, Kasımpaşa Haliç'te bulunan Deniz Kuvvetleri Tersanesi'ndeki gövdesi tamamen ahşap olan hücum botlarının inşa edilmesinde gerekli olan kuvvetli tahta yapıştırıcıları kullanarak uzmanlık bilgilerimi uygulama imkânım oldu. Bebek'te ailemle birlikte oturuyordum. İngilizler 1. Boğaz Köprüsü'nü inşa ediyorlardı. Anadolu yakasındaki köprü bacasının olduğu yerin yanında Deniz Astsubay Okulu bulunuyordu.

Oturduğum yere çok yakın olan bir okul varken, Kasımpaşa'da 40 yılda bir, uzmanlık konumunda bana iş düşmesi pek olağan değildi. Bu nedenle, yine Orgeneral İrfan Özyaydın'ı ya ricam doğrultusunda Beylerbeyi Deniz Astsubay Okulu'na kimya öğretmeni olarak tayinim çıktı. 1971 senesiydi ve köprü inşaatı hızla devam ediyordu. Köprünün Avrupa tarafındaki ayağı Ortaköy ve hemen arkasında o zamanlar Şifa Yurdu Hastanesi bulunuyordu. Arabamı, bu hastanenin otoparkına bırakıyordum. Karşıya devamlı gidip gelen, köprü yapımında çalışan İngiliz mühendisleri tavlamaştım. Boğaz'ı 40 saniyede geçen, 250 beygir gücünde motorları vardı. Kimya dersim saat 09.00'da başlıyordu. 08.50'de Ortaköy'den İngilizlerin motoruna biniyordum ve saat 09.00'da dersime çok rahat başlayabiliyordum. Şimdi bir benim yedek subaylığımı düşünün, bir de karda kışta ve özellikle Kıbrıs Harekatı'nda şehit olan yedek subayları düşünün.

Müstakbel eşimle Londra'da

Hayatta herkes için çizilmiş bir kader çizgisi var. Buna inanmak lazım, ama zannetmeyin ki mutlak mutluluk var. Herkesin hayatında işler tıkrırında gitmiyor. Er geç hayatın sillesini yiyorsunuz...

Tek kızımızı 19 yaşında, hayatının baharında bir kayak kazasında kaybedişimiz de bizim yediğimiz en büyük silleydi.

Allah kimseye evlat acısı ektirmesin.

Beylerbeyi Deniz Astsubayı okulunda kimya ğretmenliğim sırasında haftanın bazı günleri boştu, bazı günlerde ise 2–3 saat ders veriyordum. Sorumluluktan uzakta, hayatımın en rahat ve güzel günleriydi. Ayrıca, torpilli olduğumu bilen okul komutanının bana hiç nöbet tutturmaması, üstüne üstük öğretmenlik haricinde boş günlerimde beni konser düzenlenmesi gibi sosyal işlere görevli olarak tayin etmesi sayesinde renkli bir askerlik geçirdim. Size o sosyal faaliyetlerinden bir örnek vereyim.

Yakışıklı, iri yapılı ve apkın olduğu söylenen okul komutanı beni bir gün çağırdı ve şöyle bir talimat verdi: “Eğer bu okuldaki bir senelik zamanını devamlı akıllarda kalacak bir olayla bitirmek istiyorsan, çok popüler bir kadın şarkıcıyı okula konser vermesi için getir ve okulun bütün ğrencilerinin gözünde ve gönlünde kahraman ol.”

“Peki, komutanım” dedim. Kapıdan çıktığımda, o zamanların en ünlü şarkıcısı “Bayan Bacak” lakaplı Serpil Örümcer geldi aklıma. Hemen arayıp, menajerine ulaştım. Bir Nisan günü, beyaz deniz asteğmen üniformamı giymiş, 1.80 boyunda, 80 kilo sarışın, yakışıklı bir genç olarak Serpil Örümcer’in menajerini ikna etmeye çalışıyorum. Konuşmanın sonuna doğru, kapı aralığından bizi dinlediğini tahmin ettiğim Örümcer’i gördüm. Kapıyı açtı, salınarak içeri girdi, “Tamam asteğmen, bu konseri ücretsiz yapacağım, ancak bir olay çıkmasını istemem. Bütün güvenlik ve organizasyon sana ait” dedi. O binadan nasıl çıktığımı hatırlamıyorum. Ayaklarım yerden kesilmişti. Bu kadar kısa sürede netice alacağımı hiç ummuyordum. Okul komutanına konuyu aktardığımda o da en az benim kadar sevindi. Konserden bir gün evvel komutan beni çağırdı ve şöyle dedi:

“Sen neredeyse bir mucize yarattın ama ben bu gençleri bilirim. Konserden evvel öğrencilerin karavana yemeğine konulacak şap miktarını artır ki ortalık karışmasın.” Aradan o kadar sene geçti, konseri ve sonrası Deniz Astsubay Okulu ğrencilerinin bana karşı saygı ve sevgilerinin muazzam arttığını hala hatırlıyorum. Okul komutanının da söylediği gibi, böyle ünlü ve güzel sanatçıyı okula getirerek çocukların gözünde kahraman olmuşum.

Bu okuldaki bir tutkum da balık tutmaktı. Boğaz’ın hem doğasının güzelliğiyle hem de balık tutmak için güzel yerlerinden biri olan Beylerbeyi’ndeki Astsubay Okulu’nun iskelesinde tuttuğum lüfer, palamut ve karagözler hala aklımda. Okulda öğle yemeğini çıkaran subay gazinosunun astsubay idarecisi de en az benim kadar balık yemeye meraklıydı. Bu Boğaz çocuğu astsubay ile Boğaz’ın en güzel balıklarından oluşan menüler hazırlar böylece hem okul komutanını hem de diğer subayları sevindirirdik. Özellikle 5-6 tanesi bir kilo gelen ızgara Boğaz uskumrularının lezzeti hala hafızamda kayıtlı durur. Şimdi nerede o uskumru, pisi, kalkan ve kofanalar?

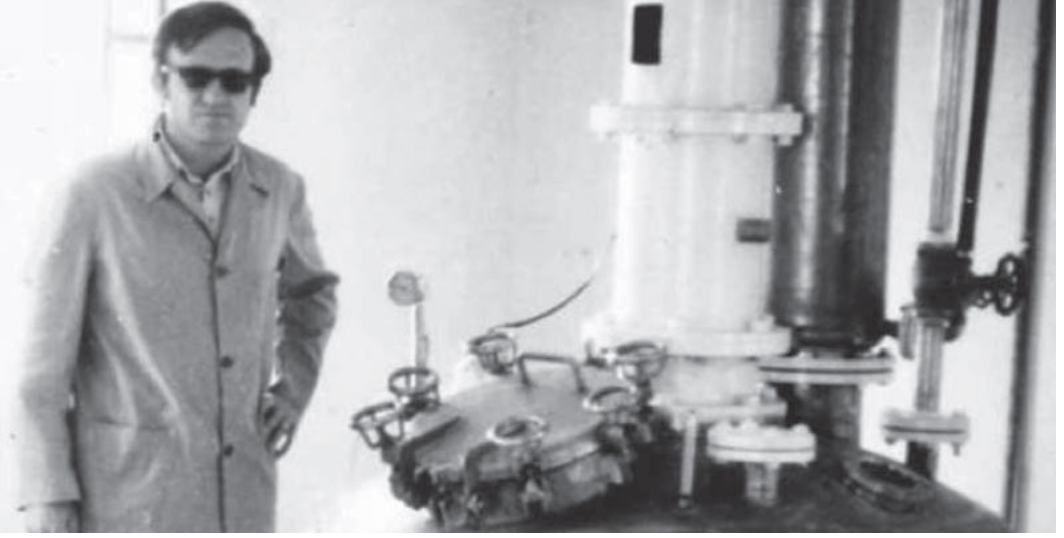
İŞ HAYATIMIN BAŞLANGICI

Askerlik bitmiş, sıra bir iş kurmaya gelmişti. Önümde iki seçenek vardı: Babam gibi kendi küçük işyerime sahip olmak veya bir kimya fabrikasına ortak yönetici olarak girmek. Daha evvel anlattığım gibi babamın çevresi çok genişti. Bu çevredeki önemli isimlerden biri de dönemin İstanbul Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Nazım Terzioğlu idi. Aslen Kayserili olan Prof. Dr. Nazım Terzioğlu, beni yine Kayserili olan, o yılların tanınmış tüccarlarından Halit Neşter ile tanıştırdı. Halit Neşter küçük yaşlarda İstanbul'a gelmiş, birçok alanda iş yapmış ve dönemin önemli soba fabrikası Auer'in tüm ürünlerinin pazarlamasını üstlenmişti. O yıllarda kişi başına düşen milli gelirin düşük olması nedeniyle porselen tabak ve çanak yerine melamin mutfak eşyaları ithal edilirdi. Melamin baskı tozunu ithal edip presleme yöntemiyle mutfak eşyası yapan bir iki firma üretime geçmiş ve arz, gittikçe büyüyen talebe yetişmemeye başlamıştı. Melamin baskı tozu üretmek üzere kurulan Meltaş Melamin Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin ana ortağı Halit Neşter'di. Halit Neşter ile tanıştıktan sonra bana teklif edilen fabrika müdürlüğünü ve ortaklığı kabul ettikten sonra firmanın hem ortağı hem de yöneticisi olmuştum.

Meltaş A.Ş. Fabrika girişi önünde kimya mühendisleri ve ustabaşı ile birlikte

Sene 1972... Türkiye bugünkü gibi ithalat cenneti değildi. Ne üretirsen satabiliyordun. Hele hele kimya sanayiinde ithal ikamesi yaratabiliyorsan, özellikle kendisi ithalat yapamayan KOBİ'lerin tedarik zincirinde alternatif olabiliyordun. Ürün kalitesi az çok ithal ürüne yakınsa ve birkaç miktar da ucuzsa alıcılar kuyruktaydı.

(MELTAŞ A.Ş. – fabrikadan görüntü)

Bir de imal ettiğin ürünü vadeli verebiliyorsan senden iyisi yoktu. İşte böyle bir ortamda üretime geçmek için hazırlıklara başladık. Hedefimiz, mümkün olduğu kadar yerli katkı kullanarak üretim yapmaktı. Bu nedenle, esasen aldığımız know how'da viskoz selüloz öngörölmüşken, biz o zaman Dalaman fabrikasında lintersten üretilen selüloza dayalı üretim planladık.

Meltaş A.Ş. Fabrika depolama alanı

Darmstadt'taki tahsilim sonrası fabrika çalışmalarında elde ettiğim deneyimlerden birisi de her üretim için kimya sanayinde bir pilot tesis olması gerekliliği idi. Pilot tesis dizaynı ve kurgulanması için Darmstadt Teknik Üniversitesi'ndeki Polimer ve Termosetler Kürsüsü'ndeki profesör ve uzmanlardan görüş ve destek alarak yola çıkarken, üniversite kütüphanesinde oldukça geniş araştırma yaptım. Bilgisayar ve internet daha yeni geliyordu. Kitap okumaya ve literatür araştırması yapmaya mecburduk. Master dalım organik kimya ve de özellikle heterosiklik bileşiklerdi. Polimer ve termoset kimyası okumuşum ama hepsi o kadardı. Kısacası, 3 aylık literatür taraması ve birebir uzman görüşmeleri ile geçen süre sonunda fikir sahibi olmuşum. Edindiğim bilgiler doğrultusunda üçüncü ortağımız olan makine mühendisi Yaşar Bayülgen ile pilot tesisi yarattık. Tamamen paslanmaz çelikten 25 litrelik pilot reaktör, karıştırıcı, kurutucu ve öğütücü imal ettik. Literatür araştırması ve görüştüğüm reçineler uzmanlarından elde ettiğim bilgiler ile melamin baskı tozu üretimi için bir formül oluşturdum. Elde edilen her ürünün deneyi gayet basitti. Birkaç kilogramlık baskı tozu ile presleme yoluyla tabak basan fabrikalara gidip numune tabaklar elde ediyorduk. İlk 3-6 aylık çalışmalar ve devamlı formül/reçete modifikasyonlarıyla hedefe yakınlaşmaya başlamıştık. Esas sorun, ağaçtan elde edilen viskoz selüloz ile Linters pamuğundan elde edilen Linters selülozu arasındaki teknik özellik farkıydı. Linters selülozunda elyaf boyu, ağaç selülozuna göre çok daha fazlaydı ve dünyada yapılan bütün melamin baskı tozu imalatında kısa elyafli selüloz kullanılmaktaydı. Sorun belliydi, ama serde inatçılık ve milli selülozu kullanma gayreti vardı. Pilot tesiste üretilen baskı tozu, elyaf uzunluğu nedeniyle çok daha sağlam tabakları ortaya çıkarıyordu. Ancak tozu mutfak eşyası haline getirmek için harcanan enerji, baskı şartları, süre ve görüntü iyi değildi.

Bu nedenle, spesifik bir üretim know-how'ı almaya karar verdik. Hammadde aldığımız Avusturya kökenli Chemie Linz vasıtasıyla Almanya'da üretim yapan KOBİ ölçeğindeki bir firma ile anlaştık. Uzun elyafli Linters selülozunu yerli dolgu maddesi olarak kullanma şartımızı firmaya kabul ettirdim.

Know-how aldığımız şirketin sorumlu kimyagerinin bize verdiği formül ve reçete benim çalışarak yarattığım formüle çok yakındı. Sadece 1-2 katkı maddesi değişikliği vardı. Heyecan ve merakla Türkiye'ye döndük. Sonuç istediğimiz gibi değildi. Bunun üzerine firma sorumlusu kimyageri çağırdık ve durumu kendisinin görmesini istedik. Nihayet geldi ve esas sorunun yerli selülozdaki teknik özellik farkından olduğunu o da anladı, ama iş iştan geçmişti. Sonuçta, ürettiğimiz ürün yeterliydi ancak mükemmel bir ithal ikamesi değildi.

Bu deneyimimi siz değerli okurlara, özellikle gençlere aktarıyorum ki, kıssadan hisse çıkarılsın:

- Herhangi bir ürün imalatı ile ilgili know-how almak bir kereye mahsus olmamalı üretimin sürdürülebilirliği mutlaka sağlanmalıdır.
- En ucuz know-how belki alınabilen en pahalı know-how haline gelebilir.

- Üretilcek üründe yerli katkıya veya hammaddeye gitmek ideal bir hedef olmakla birlikte her zaman iyi netice vermeyebilir. Know-how ve teknoloji alırken bu konuda çok dikkatli olunmalıdır.
- Know how alırken en ucuz metot, aynı üretimi yapan firmadan emekli olmuş bir uzmanla çalışmaktır. Ancak uzmanın bilgisi ve deneyimi taze olmalıdır.
- Kimya sanayiinde ve benzer birçok teknoloji ve sermaye yoğun sektörde bilgi ve üretim teknolojisi, inovasyon ile kısa sürede değişebilmektedir. Teknoloji transferinde devamlılığı ve sürdürülebilirliği sağlamak için uzun vadeli know-how anlaşmalarına gidilmelidir.

Aradan iki sene geçtikten sonra pilot tesisin bir büyük ölçekli kopyasını yaptık ve sanayi üretimine o günün oldukça zor koşulları çerçevesinde başladık. Ürettiğimiz üre ve melamin baskı tozlarını, büyük çapta ithalat yapamayan KOBİ ölçeğindeki ufak firmalara satabilir hale geldik. Ancak sadece baskı tozları üretimi bana yeterli gelmemeye başlamıştı.

Ürün çeşitliliğine gitmeliydik. Mademki termoset reçineleri konusunda deneyim kazanmıştım, o halde bu tür reçinelerin çeşitliliğini sağlayarak ürün gamımızı zenginleştirmek gerekliydi. Belirli bir süre içerisinde Türkiye'nin termoset reçineleri (melamin, üre, fenol ve furan reçineleri) konusunda sayılır bir firma haline gelmiştik. Elbette bu, söylendiği kadar kolay olmadı. 25 kişilik bir şirketin bünyesinde benimle birlikte 4 mühendisten oluşan bir Ar-Ge ve Ür-Ge ekibi sayesinde başarıldı. Zamanında kurduğumuz pilot reaktör ve pilot tesis ufkumuzu genişletmiş ve KOBİ ölçeğindeki şirketimizi bu aklımla yeni ürünler üretebilen bir hale getirmişti.

Yine kıssadan hisse çıkartalım:

- Ar-Ge, Ür-Ge ve inovasyon kültürü gelişmeden hiçbir üretim şirketi ayakta kalamaz.
- Şirket cirosunun en az %2'si Ar-Ge, Ür-Ge ve inovasyon çalışmalarına ayrılmalıdır.
- Şirketlerde sermayedarlar zaman içinde bu üç kuvvetin değerini bilmeli ve bu kültürü benimsemiş olmalıdır.

Sene 1970'lerin sonu... Dönemin Başbakanı Sayın Süleyman Demirel'in dediği gibi "50 cente muhtaç olduğumuz" günler, aylar ve seneler... İthalat yapmak, döviz ve kredi temini, ithalat lisansı almak son derece güçtü. Böyle bir ortamda ithal ikamesi yapan üretim şirketler revaçtaydı. Doğal olarak koruma duvarları var ve ne üretirsen satıyordun. Hele hele kaliteli ve ithal ürüne nazaran biraz daha ucuza ve vadeli satabiliyorsan, senden iyi imalatçı yoktu. İşte Türkiye'nin 1980'lerdeki hali buydu. O zamanlar imalatçı şirketler, üretime dayalı ithal ara girdi veya hammadde ithal edebilmek için tuttukları imalat defterindeki kayıtları ibraz ederek bağlı bulundukları sanayi odalarından izin belgesi alarak ithalat yapabiliyorlardı. Ayrıca, hammadde ve ara girdilerin ithalatı için çifte finansman denilen bir yola gidiliyordu. Diğer bir deyişle ithal edeceğiniz hammaddenin değerini iki kez ödemek zorunda kalıyordunuz. Bu nedenle ciddi biçimde işletme sermayesine gerek vardı.

Bu zor koşullarda Türkiye'deki imalat sanayinin çıkışı ancak Sayın Turgut Özal'ın getirdiğı liberal ekonomi ile mümkün oldu.

Sene 1985... İstanbul, İzmir, Kocaeli gibi sanayi şehirlerindeki büyük sanayi odalarında sektör kurulları veya komiteleri vardı. Ancak yeterli çalışmalar yapılamıyordu. Reel sektörün dertleri çoktu. Otomotiv, çimento, tekstil, hazır giyim, demir çelik, inşaat ve kimya gibi temel sektörlerin o günkü ihtiyaçlarını dile getirip çözüm süreçlerini yaratacak sektörel dernekler hemen hemen yok gibiydi. Bunu ciddi bir ihtiyaç olarak gören o dönemin kimya sanayicileri, kimya bilimi deyince ilk akla gelen isimler arasında yer alan ve kendisine "hocaların hocası" denilen Prof. Dr. Ali Rıza Berkem'in de destekleriyle bir araya geldi ve Türkiye Kimya Sanayiciler Derneğini kurduk. Kurucu başkanımız, o dönem Türk Henkel'in Genel Müdürü olan Sayın Alber Bilen'di. Alber Bilen, hem Prof. Dr. Ali Rıza Berkem'in tanıdığı hem de kimya sanayicileri arasında parmakla gösterilen bir isimdi.

Derneğı yaklaşık 40 üye ile kurmuştuk. Ben de Sayın Prof. Dr. Berkem'in tavassutu ile Kurucu Yönetim Kurulu Üyesi olmuştum. Belirttiğim gibi, kimya sanayi sektöründe yapılacak çok ama çok iş vardı. Kurucular arasında bulunan çok uluslu şirketlere ilaveten ilk aşamada üye sayımızı KOBİ ölçeğindeki şirketlerle birlikte 50'ye çıkardık. Kısa bir sürede uluslararası ilişkilerimizi geliştirmek üzere Avrupa Kimya Sanayi Konseyi'ne (CEFIC) asosiyе üye olduk. Konseyden aldığımız bilgileri sürekli üyelerimize ilettik. Özellikle, yerli sermaye grubu üyelerimize Avrupa kimya sanayi sektöründeki gelişmeleri mevzuat ve regülasyonları aktarıyorduk. Oluşturduğumuz uzman genel sekreterlik ve uzman kadrosu ile ilk 5 senede gerek ilgili bakanlıklar nezdinde gerekse sektörde bilinir, tanınır ve danışılır hale geldik. Üye sayımızı 1990'larda 70'lere çıkardığımızda Türkiye'deki

kimya sanayi cirosunun %60'tan fazlasını temsil eder hale gelmiştik. Yaptığımız işlerin başında Kanada'da ilk defa uygulanmaya başlanan daha sonraları Amerika ve Avrupa'da yaygınlaşan “üçlü sorumluluk” programı bulunuyordu. Avrupa Kimya Sanayi Konseyi'ne asil üye olmamız için Türkiye'nin Avrupa Birliği üyesi olması gerekliydi. Ancak, üçlü sorumluluk uygulamalarındaki başarımız ve asil üyelikteki ısrarımız sonucunda, 1990'ların başında konseye asil üye olarak kabul edildik.

Çatı örgütü Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (TOBB) kurduğu sektör kurulları yeterli sektörel çalışma yürütemez durumdaydı. Keza, Türkiye'nin gayri safi milli hasılasının %40'ını oluşturan İstanbul Sanayi Odası bünyesinde Kimya Komitesi olsa da etkin çalışma yapılamıyordu. Bu nedenle, çimento, gıda, tekstil, konfeksiyon, demir çelik ve kimya gibi temel sektörlerde sektörel dernekler kurulması yaygınlaştı ve imalat sanayinin gelişmesine büyük katkı sağlandı.

Yine aynı senelerde pek yeterli olmayan, üçüncü sektör yani sivil sektör olarak tanımlayabileceğimiz dernek ve vakıflar, Türkiye'deki demokrasinin gelişimi için gerekli adımları atamıyordu. Birinci sektör olan kamu sektörü her şeye hâkim ve egemendi. En büyük patron ve en büyük üretici kamu sektörüydü. Palazlanmaya başlayan özel sektör, yani ikinci sektör 1990'ların başından itibaren söz sahibi olmaya başladı. Sivil sektör dediğimiz üçüncü sektör ise henüz emekleme safhasındaydı; demokrasinin ve sivil sektörün kendisinden beklenen itici gücü haline gelmemişti. Böyle bir ortamda ortaya

ıkan reel sektör dernekleri kısa sürede gelişip imalat sanayinin yükselmesine vesile oldu. 1980 darbesi sonrası kapatılan tüm dernekler ile birlikte demokraside sivil toplum bilinci körelmişti. Çünkü o dönem sivil toplum kuruluşları yani STK'lar denilmez “sivil toplum örgütleri” ifadesi kullanılırdı. Örgüt denilince de akla hep negatif anlamlar gelirdi.

Bugün lkemizde 6 bin vakıf ve 120 bin civarında dernek varsa, bunların yeniden yapılanması, çoğalması, yaygınlaşması ve demokrasiyi geliştirici unsur haline gelmesi 1982 Anayasası ile birlikte olmuştur. Her ne kadar 1982 Anayasası birçok yönden haklı şekilde tenkit edilse de sivil sektörün gelişmesi için yine de bir hamle unsuru olmuştur.

Türkiye Korunmaya Muhtaç ocuklar Vakfı Başkanlığı

1960'larda üyesi olduğum Darmstadt Talebe Cemiyeti, 1977'de kurucu üyesi olduğum Yeşilyurt Lions Kulübü Derneği ve 1985'te kurucuları arasında yer aldığım Türkiye Kimya Sanayiciler Derneği, aktif sivil toplumcu olmama büyük katkı sağladı.

Sene 1985... Türk Böbrek Vakfı'nın Kurucu Başkanı, Yeşilyurt Spor Kulübü'nün As Başkanı, Yeşilyurt Lions Kulübü'nün, Türkiye Korunmaya Muhtaç Çocuklar Vakfı'nın ve Türk Kalp Vakfı'nın Başkanıydım. Bir koltukta beş karpuz... 41 yaşındaydım, hem Meltaş A.Ş'nin kurucu ortağı ve genel müdürüydüm hem de sosyal yaşamımda bu kadar çok faaliyetle meşgul oluyordum. Bugün hayatta olan Meltaş A.Ş'nin eski ortaklarına "Acaba benim sivil toplum çalışmalarım nedeni ile rahatsız oldunuz mu?" diye sorsam, çoğunluk "Hayır, iyi ki o zamanlar sadece para kazanmak değil, biraz da beyin zekâtı vererek muhtaç kişilere yardım ve hizmet götürmeyi yeğlemiştin" derler.

Yine kıssadan hisse: Finlandiya gibi gelişmiş ülkelerde olduğu gibi gelişmekte olan ülkelerde de hali vakti yerinde olan kişiler, sadece para kazanmakla yetinmeyip mümkün olduğu kadar çok sivil toplum kuruluşuna üyelik veya liderlik yapmayı hedeflemelidir. Finlandiya'da her hali vakti yerinde olan kişinin ortalama 10 STK'ya üyeliği söz konusudur ve bu da Finlandiya'nın en demokratik ülkeler arasında sayılmasına sağlamaktadır. İnsanoğlu edindiği servet ve bilgiyi beyin zekâtı vererek ihtiyacı olanlarla paylaşmalı ve toplumun kalkınmasına yardımcı olmalıdır.

Türkiye Kimya Sanayiciler Derneği'ne dönersek, dernek Alber Bey'in liderliğinde gittikçe iyi gelişmeler kaydederken Prof. Dr. Ali Rıza Berkem'in de ısrarı üzerine 1986'da ilk Ulusal Kimya Sanayi Kongresi'ni düzenledik ve daha sonra her 4 senede bir tekrarladık.

Türkiye'deki en büyük sanayi odası olan İstanbul Sanayi Odası'nda 1986'lardan evvel kimsenin aklına gelmeyen bir adım atarak "Çevre İhtisas Komisyonu" oluşturduk. Böylece, kimya sanayinin toplumdaki olumsuz imajını değiştirmek adına ciddi hamleler yaptık. Komisyon ve derneğimiz bünyesinde oluşturduğumuz, 25 seneden bu yana periyodik olarak çalışan "Çevre İhtisas Gurubumuz" ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı nezdinde en hatırı sayılır ve danışılan kurum haline geldik. Çevre mevzuatı ve regülasyonları konusunda çözüm üretmek için çalıştık ve bu çabamıza hala var gücümüzle devam ediyoruz. Çevre konularına paralel olarak iş ve işçi sağlığı, iş güvenliği, güvenlik bilgi formları, üçlü sorumluluk, Seveso ve Toprak Kirliliği Yönetmeliği gibi alanlarda ilgili mercilerde seminerler ve konferanslar düzenliyoruz.

Uzun senelerdir Türkiye Kimya Sanayicileri Derneği (TKSD) üyeleri, cirolarına göre ödedikleri aidat haricinde üçlü sorumluluk programı taahhütnamesi imzalamakla yükümlüdür. Bu sayede çevre, işçi sağlığı ve iş güvenliğinin korunmasına yönelik önderlik yapmaktadır. Üyelerimiz bu taahhüdü imzaladıktan sonra uzman kadromuz tarafından periyodik olarak fabrika denetimleri yapılmakta ve imzaladıkları taahhüde uyup uymadıkları titizlikle takip edilmektedir. Uygun davranmayan üyeye uyarı yazısı

gönderilmekte ve eksikleri tamamlaması için ek süre verilmektedir. Gereği yapılmadığı takdirde üye kuruluş dernekten ihraç edilmektedir.

Üçlü sorumluluk programı ve yönetmeliği o kadar gelişti ki kamu ihalelerinde, özellikle savunma sanayi alımlarında tedarikçi firmaların üçlü sorumluluk programının yürütücüsü olduklarına dair belge istenmeye başlandı.

Yine kıssadan hisse: Türkiye'deki tüm sivil toplum kuruluşları, tıpkı yukarıda anlattığım örnekte olduğu gibi üyelerine etik değerlere duyarlılığı esas alan bir deklarasyon imzalatmalıdır. Böylece, iyi ahlakın ve çevre koruma bilincinin her türlü hedefin önünde tutulması sağlanabilir. Toplumumuzda ne yazık ki tam manasıyla gelişmemiş olan uzlaşma kültürünü oluşturacak birlikteliklere sahip çıkılmalıdır.

Halen onursal başkan olan Sayın Alber Bilen derneğimizin başkanlığını 2000 yılına kadar, 15 yıl boyunca büyük bir dirayet, sorumluluk ve başarıyla sürdürdü. Son 10 senesinde kendisine vekillik yaptım. Bu vesile ile Türkiye Kimya Sanayiciler Derneğine ve sektörümüze büyük hizmetler veren Sayın Alber Bilen'i en iyi duyularla anıyor ve kendisine sektör adına en içten şükranlarımı iletiyorum. 2000 yılından itibaren günümüze kadar derneğin ve kanunla kurulduğundan bu yana TOBB Kimya Sanayi Meclisi Başkanlığını yürütmekteyim.

TOBB'da liderliği ve becerikliliği ile tanınan, halen de Başkanlık görevini yürüten Sayın Rifat Hisarcıklioğlu'nun çok yerinde girişimi sayesinde etkin çalışmayan sektör kurulları yerine kanunla sektör meclisleri oluşturuldu. Bu kapsamda 2006 yılında kurulan Türkiye Kimya Sanayi Sektör Meclisi'nin Kurucu Başkanlığına seçildim ve bu görevi hala sürdürmekteyim. Sektör meclisi, kanundan aldığı güç ve TOBB'un maddi ve manevi destekleriyle kısa zamanda kimya sanayinde güçlü bir birlik haline geldi. Türkiye'nin büyük sanayi odalarında ilk bine girmiş firmaların temsilcileri ile ilgili bakanlıkların üst düzey bürokratları ve Kimya Sektör Platformu'nun tüm paydaşlarının bulunduğu bir yapı oldu. Bu meclis ve özellikle bazı temel sektör meclisleri öyle bir konuma geldi* ki bu meclislerin başkanı olmak güç ve nüfuzu beraberinde getiren önemli bir sorumluluğa dönüştü. Bu nedenle bazı sektör meclisi başkanlığı seçimleri, çok ciddi kulisler ve hatta milletvekili seçimlerinde dahi ender görebileceğimiz eylemlere sahne olmaya başladı.

Bizim sektöre gelince; her zaman uyum içinde, birbirine daima destek olan, sektörel STK'nın görev tanımı çerçevesinden hareket ederek dayanışma içinde sektörün bütün sorunlarını irdeler hale geldi. Böylece, sorunlar ve çözüm önerileri TOBB Başkanlığı vasıtasıyla ilgili bakanlara iletirken çözüm süreçleri etkin şekilde yürütülmektedir.

TOBB Kimya Sanayi Meclisi Başkanlık Yıllarım

Aynı senelerde TKSD'ye ilaveten, boya sanayicileri Boya Sanayicileri Derneği'ni (BOSAD), kozmetik sanayicileri ve sabun-deterjan sanayicileri kendi alt sektör derneklerini kurdu. Bizimle aynı senelerde kurulan Türk Plastik Sanayicileri Araştırma Geliştirme ve Eğitim Vakfı (PAGEV) ile daha sonra kompozit sanayicileri ve kauçuk sanayicilerinin kurduğu dernek ve kuruluşları ile çalışmalar gelişti. Böylece temel sanayi sektör derneklerine ilaveten branş ve alt sektör dernek ve vakıfları kurulmaya başladı.

Ancak bu yapılanmada bir eksiklik mevcuttu: Kimya sanayisinde itibarı yüksek akademisyenler hiçbir çatı örgütünde yer almıyordu. Bu eksikliği görerek 1995 senesinde 15'i aşkın kimya sektörü sivil toplum kuruluşu ve kimyacı akademisyenler bir araya gelerek Kimya Sektör Platformunu (KSP) kurduk. Platformun ilk eş başkanlığını ve sözcülüğünü Kiplas Başkanı Sayın Refik Baydur üstlendi. 2 yılın ardından görevi ben devraldım.

KSP'nin detaylarına geçmeden evvel platform nedir, ne gibi sorumlulukları vardır buna biraz değinmekte fayda var. Platform ne bir dernek ne bir vakıftır, hiçbir şahsiyeti yoktur. Bir fikir, bir amaç boyutunda dernek statüsüne gelmemiş bir topluluk olarak tanımlanabilir. Peki, biz Kimya Sektör Platformu'nu niye kurduk? Çünkü dernek olduğunuzda bünyemize ne vakıfları ne de kamuda çalışan öğretim üyelerini alabiliyorduk. Daha büyük bir zenginliği içeren bu platformu kurarak hem sektör vakıflarını hem de akademisyenleri kapsayan bir birliktelik oluşturduk. Bu birlikteliğin ikinci başkanlığını yapmış olmaktan halen büyük şeref ve gurur duyuyorum.

Platforma özgü çerçeve içerisinde eş başkanlık sistemini ve rotasyonla 2 yıllık sözcülük modelini yarattık. KSP her yıl Kimya Sanayi Şûrası düzenlemeye başladı ve böylece 4 yılda bir düzenlediğimiz Ulusal Sanayi Kongresi'ne ilaveten, her yıl düzenlediğimiz Kimya Sanayi Şûrası ile sektörün tüm paydaşlarıyla daha sık bir araya gelerek sektörel güçlenmeyi ve dayanışmayı artırdık.

KSP bir platform olması nedeniyle hükmi şahsiyeti tam olmamakla birlikte sektörümüzün çatı örgütü olarak söz ve eylem bütünlüğünü sağladı, ayrıca sektörümüzün homojen yapısı nedeniyle uyumlu bir güç birliği sergiledi. Bir nevi hiçbir şahsiyeti ve resmiyeti olmayan bir çatı örgüt gibi muhtelif etkinlikler yaptı, hedefler oluşturdu. Zaman zaman da bürokratlara ortak fikirlerimizi, çözüm önerilerimizi götürdük ve oldukça iyi neticeler aldık. Ne yazık ki her kurumda olduğu gibi bu birliktelikte de standartlar oturmadiğı ve tam manasıyla kurumsallaşma olmadığı için başkanın durumuna, konumuna ve yeterliliğine paralel olarak sinüs eğrileri çizdik. Dip yaptık, pik yaptık ama ne yazık ki son 2 yıldır bu platformda tam manasıyla bir araya gelemedik. Bu nedenle sektörde ihtiyaç duyulan, kimya sanayindeki bütün liderleri bir araya getiren bu çatı örgütü son yıllarda hem irtifa hem de yetki kaybetti. Çok şükür 2026'da düzenleyeceğimiz bir çalıştayla KSP'yi yeniden canlandıracak ve eski gücünü geri kazandıracğız.

Yine sırası gelmişken kıssadan hisse çıkartalım:

- İmalat sanayi sektöründe güç birliği ve sinerji yaratılması çok önemlidir. Bunun için her STK paydaşının oluşturduğu çatı örgütünde uyum, uzlaşma kültürü, herkesin birbirine saygılı olması, dayanışma ve sinerji gereklidir. Hiçbir STK diğer STK'nın görevine tecavüz etmemeli, her STK kendi tanımlanan görev alanında çalışmalıdır.
- Bürokrasiye karşı olabildiğince söz ve eylem birliği içinde olunmalıdır. Aksi takdirde oluşacak çatlak sesleri, farklı veya birbirine tezat teşkil eden görüşleri hem siyasi otorite hem de bürokratlar kullanır ve STK'ların oluşturduğu ve önemli olan baskı grubu potansiyelini zayıflatır.
- Platform yeni Medeni Kanun'un yarattığı yeni bir örgütlenme modeli ve bünyesinde dernek, vakıf, sendika gibi STK'ları olan birliktelikler için en uygun çatı örgütü olmaya başlamıştır.
- Platformlar iyi kurulduğu, iyi kurumsallaştığı, iyi organize olduğunda işe yaramakta, ancak tam manasıyla benimsenmediklerinde ise zamanla küçülmeye ve yok olmaya aday birliktelikler olmaktadır.

Türkiye'nin 1995'teki sanayi ve ekonomi tablosuna geri dönersek; Sayın Turgut Özal'ın yarattığı liberal ekonomiye geçiş ile GSMH'nin giderek artması, ihracata dayalı bir büyüme modelinin benimsenmesi gerçekleşti. 1996 senesinde Sayın Tansu Çiller'in Başbakanlığı döneminde Avrupa Birliği ile bir Gümrük Birliği Sözleşmesi'ne imza atıldı. Gümrük Birliği, Türkiye için ciddi bir milat niteliğini taşımaktaydı. Uzun senelerdir süren Avrupa Birliği'ne katılım sürecinde bir yeni sayfanın açılmasına vesile oldu. Tabii, Gümrük Birliği'nin

getirdiği ithal furyası ile birçok sektörde KOBİ ölçeğinde şirketler gümrük duvarlarının kalkması ile ezildi, küçüldü ve çoğu da battı.

Kimya sanayiine gelince, çok az da olsa batan şirketler olmakla beraber, sermaye ve teknoloji yoğun bir sektör olması nedeniyle gerekli tedbirler zamanında alındı ve korumacılık kalkanının bertaraf olmasının sonucunu iyi algılayan şirketlerimiz değişime hızla ayak uydurdu. Hatta dış ticaret ilişkilerini gözden geçirip yenilenme, hamle yapma ve uluslararası arenadaki rekabetçi koşullara uyum sağlamaya başladı.

Bu satırları yazdığımda Gümrük Birliği'nde 30 senemizi doldurmuş oluyoruz. Sayın Tansu Çiller ve kurmay ekibinin hazırladığı Gümrük Birliği Sözleşmesi'nde eksik olan veya Türkiye menfaatlerini tam manasıyla koruyamadığımız unsurların negatif etkilerini daha iyi algılıyoruz. Yılan hikayesine dönen AB'ye katılım süreci eskiden olduğu gibi “Mehter Marşı” modunda ilerlese de Türkiye ekonomisi Gümrük Birliği'nde eksik kalan unsurlar nedeniyle daha çok kayıp vermeye devam etti. İlk kitabımda, 2015 yılında gerek ABD ile AB'nin başlattığı Transatlantik Paktı görüşmelerinde halen Türkiye'nin taraf olamayışı gerekse başta Güney Kore olmak üzere birkaç büyük ülkenin AB ile Serbest Ticaret Anlaşması (STA) yapmasının aleyhimize işlediğinden bahsetmiştim. Güney Kore malları AB üzerinden sıfır gümrükle ülkemize geliyor, başta otomotiv olmak üzere birçok sektörü zor duruma sokuyordu.

Her iki süreçte eş zamanlı olarak STA'lara katılamazsak 2023'ün 500 milyar dolarlık iddialı ihracat hedefine ulaşmamızın mümkün olamayacağını, bu nedenle Güney Afrika ve Meksika gibi ülkelerle eş zamanlı STA'lar yapmamızın ivedilikle gerekli olduğunu belirtmiştim. 2014'ün başındaki belirsizlik, kurlardaki dikey tırmanış, FED'in gelişmekte olan ülkelere hayatı daha da zorlaştıracak tutumu/yöntemi, üst üste yapılacak üç seçim, seçim ekonomisinin yaratacağı negatif ortam, kredi maliyetlerindeki artış ve en önemlisi “kuvvetler ayrılığı” prensibinin akortsuzluğunun, 2014'ü kayıp yıl olarak damgalamaya başladığını anlatmıştim. Bugün bulunduğumuz noktadan geriye dönüp baktığımda, o zaman aktardığım öngörülerin ne yazık ki büyük ölçüde teyit edildiğini görüyorum.

FETÖ İLE MÜCADELE YILLARIM

2013 sene sonu ve 2014 sene başının güncel olaylarına kendimi aşırı şekilde kaptırdığımı hissettim. Bu, bende bir çağrışım yaptı. “Fetullah Gülen hareketi”nin gündeme geldiği eski yıllara dönüp bu hareketle vuku bulan bağlantımı ve yaşadıklarımı özetlemek istedim.

Sene 1996... Türkiye Lions Kulüpleri Birliği Genel Başkanayım (Lions terminolojisine göre Konsey Başkanı). O yıllarda yoğunlaşmaya başlayan Fettullah Gülen hareketine karşı strateji geliştirmek üzere çağdaş, laik, demokratik Cumhuriyet ve sosyal hukuk devletine inanan sivil toplum kuruluşlarıyla bir araya gelerek Sivil Toplum Kuruluşları Birliği Platformu’nu kurduk ve çalışmalara başladık. Birlikte, rahmetli Türkan Saylan, Bülent Berkarda gibi dönemin önemli sivil toplum liderleri ile birlikte eş başkanlık yaptım. Halkayı gittikçe genişlettik ve periyodik olarak toplantılar yaptık. Amacımız, “hizmet hareketi”nin eğitimde hem ulusal hem de uluslararası ölçekte din ve şeriat odaklı hedefleri -o zaman dahi ürkütücü boyutta olan- karşısında yapılması gerekenleri ele almak ve buna yönelik strateji belirlemek idi. Özellikle Türkan Saylan’ın ön ayak olduğu, Anadolu’dan büyük şehirlere yüksek öğretim için gelen kız öğrencilerin yurt ve barınma sorunlarına çözüm üretilmesi, toplantıların ana gündemini oluşturuyordu. Erkek öğrencilere gelince, “hizmet hareketi”nin odağındaki “ışık evleri” modeline karşı alternatifler oluşturmak yine amaçlarımız arasındaydı. Özetle, amacımız çağdaş eğitim modeline karşı oluşturulan bu yeni hareket karşısında strateji geliştirmektir.

Sivil Toplum Kuruluşları Birliği (STKB) Eşbaşkanlığı

“Işık evleri”nde barınıp bu çalışmamızı duyan, sistemin aşırı baskısı altında ezildiği için buradan kurtulmak isteyen iki öğrenci bize bu evlerinin geçmişini ve geleceğini anlattı. Sivil Toplum Kuruluşları Birliği bir platform ve amacı belli, bir ortak deklarasyon da var. O ortak deklarasyonun amacı çerçevesine uygun bir şekilde “Hocanın Okulları” adında ufak bir kitapçık bastırmaya karar verdik. Kitapçık, iki öğrencinin anlattıklarını içeriyordu. Kitap baskıya verilirken, basımevine giden yazılı metinde STKB temsilcileri olarak hatırladığım kadarıyla 4–5 kişinin isim ve imzaları vardı. Benim de imzam olması gerekirken, başkanı olduğum Türkiye Korunmaya Muhtaç Çocukları Vakfı’nın ilintisi nedeniyle İspanya’nın başkenti Madrid’te düzenlenen bir konferansa katılmam söz konusu oldu. Benim ismim ve imzam belgede yoktu. Sonraki gelişmeler önemli bir problemi nasıl teğet geçerek atlattığımı ortaya çıkardı. Nitekim, röportajları yapıp ses kayıtları alınan bu iki öğrenci, aradan bir süre geçtikten sonra tekrar eski yuvalarına döndü. “Hizmet hareketi”nden aldıkları önemli miktardaki bahşiş sonrası birden STKB yöneticileri aleyhine ifade vermeye başladı. Sonuçta, kitabın altında imzası olan kişiler hakkında dava açıldı. Anılan hareketin o zaman dahi yargı erkine sızmış savcılar sorgulama başlattı ve imzası olan kişiler aleyhine 7–8 sene süren davalar açıldı.

Şimdi, işin garipliğini bir düşünün. Bu iki çocuk “hizmet hareketi”nin ışık evleri”ndeki baskısından kaçarak, gördükleri baskıyı Sivil Toplum Kuruluşları Birliği’ne heyecanla anlatıyor ve bu evlerinin iç yüzünü yansıtıyorlar. Konu bir kitaba dönüşünce aynı gruptan şiddetli baskı görüp ciddi miktarda para alarak önceki iddia ve ifadelerinden vazgeçip “ışık evleri”ne geri dönüyorlar.

Haydi gelin, yine kıssadan hisse çıkartmaya çalışalım:

Yarınlarımızın geleceği olan çocuklarımızın eğitimi çok önemli bir konudur. Bu eğitimin esasında Atatürkçü düşünce, çağdaş, laik, demokratik Cumhuriyet ve sosyal hukuk devleti prensibi mutlaka bulunmalıdır.

Ergenlik çağındaki çocukların kandırılması kolaydır, ancak onların doğru yolda olmalarını ve hür iradelerine uygun karar vermelerini sağlamak işin temelini ve zor yanını oluşturmaktadır.

Mademki Fetullah Gülen hareketi ve “ışık evleri”nden, Türkiye gençliği üzerinde oynanan eğitim oyunlarından bahsettik, o zaman Türkiye Korunmaya Muhtaç Çocuklar Vakfı ve Bolluca Çocuk Köyü’nün kuruluşunu, gelişimini ve bugünlere gelişini anlatmakta fayda var. Çünkü Bolluca Çocuk Köyü projesi, “ışık evleri” modeline karşı alternatif olabilecek bir proje olarak geliştirildi. Yüzlerce korunmaya muhtaç çocuğa, çağdaş ve cumhuriyetçi bir aile modeli alternatifi yaratılmasına vesile olan bir projeydi.

Sene 1985... Ailemle Antalya’da tatildegim. Lions’un katkıları ile kurulan vakıflardan biri olan Türkiye Korunmaya Muhtaç Çocuklar Vakfı’nın içinde bulunduğu sıkıntıları

gidermek ve vakfı ayağa kaldırmak üzere bana doğrudan başkanlık teklif edildi. Daha evvel de belirttiğim gibi aynı sene içinde zaten sosyal faaliyetlerim almış başını gitmişti, bir de bu teklif gelince: “Düşünüp cevap vereyim” dedim. Yakından tanımadığım bir vakıftı. Sıkıntının ne olduğunu bilmiyordum. Mademki bana güveniliyordu, anılan vakfı sıfır noktasından ileriye götürmem bekleniyordu, üstelik öneriyi getiren de Lions'un eski yöneticilerinden biriydi, ben de kabul etmek zorunda kaldım. Çünkü Lions'ta topluma hizmet görevleri verilir ve görev genellikle kabul edilir.

Türkiye Korunmaya Muhtaç Çocuklar Vakfı 1979'da kurulmuş. Kuruluşundan itibaren geçen 6 sene içinde çok fazla faaliyet gösterememiş. Özellikle suça yönelen çocukların rehabilitasyonu ve barınmasıyla ilgili projeler üzerinde çalışılmış, ancak mesafe alınamamış. Ayrıca 1984'ten itibaren, mecburi mütevellî heyet toplantıları dahi çok zor yapılabilir hale gelmiş.

Serde gençlik var, heyecan var, Atatürkçü düşünce var, çocuk sevgisi var ve de en önemlisi verilen işi tutup koparma yeteneği var... Vakfın başkanlığını üstlendiğimde beni yönetim kurulundaki diğer arkadaşlar ile tanıştırdılar. Çoğu Lions Kulüpleri üyesiydi. Bir de İstanbul Emniyet Müdürlüğü bünyesinde Küçükleri Koruma Şube'nin müdürlüğünü yapmış Hüseyin Bilgin vardı.

Yönetim Kurulunu ilk kez toplantıya çağırdığımda üyeleri dinleyerek kuruluştan bu yana geçen 6 yıllık sürede ne yapıldığını, velhasıl vakfın tarihçesini anlatmalarını istedim.

Eğer herhangi bir sivil toplum kuruluşuna, bir şirkete veya bir kuruma sorumlu yönetici olarak atanmış, seçilmiş veya gelmişseniz yapacağınız ilk iş sizden evvelki gelişmeleri kronolojik sıra ile iyi bir şekilde algılamaktır. Bunu yaptım ve anladım ki, o dönemki mevzuata göre vakfın suça yönelen çocuklarla ilgili gerek rehabilitasyon gerekse barındırma açısından yapacağı fazla bir şey yoktu. Zira, büyük şehirlerin emniyet müdürlüklerinde suça yönelmiş veya yönelmek üzere olan, evden kaçmış çocuklar için Çocukları Koruma Şube Müdürlüğü vardı. Rehabilitasyon çalışması hemen hemen yok gibiydi. Ayrıca, her şey devletin tekelindeydi. İstanbul Yeldeğirmeni'nde bu çocukların barınması için bir yer vardı ama şartlar rehabilitasyon açısından yok denilebilecek düzeydeydi. Konuyu kafamda iyice analiz etmeye çalıştım ve düşüncelerimi yönetim kurulundaki arkadaşlarla paylaştım. Vakfın görece daha kolay olan, henüz suça yönelmemiş çocuklara yönelik bir çalışma yapabileceğini, bu alanın henüz devletin tekeline girmediğinden boş alan olduğunu vurguladım. Önerim kabul gördü. Aynı anda Türk Böbrek Vakfı, Türk Kalp Vakfı, Yeşilyurt Lions Kulübü başkanlıkları, Yeşilyurt Spor Kulübü As Başkanlığı gibi fahri olarak yaptığım işlerin yanı sıra 2 anonim şirketin genel müdürlüğünü -bütün bunlarda zerre kadar abartı yok- yürütmeme rağmen Türkiye Korunmaya Muhtaç Çocuklar Vakfı'nın en uygun faaliyet alanı ne olur diye araştırmalara başladım. Uluslararası ilişkilerde kuvvetliydim. Vakfın geçmişinde SOS Çocuk Köyleri ile ilgili projeye dönüşemeyen bir konu olduğunu bildiğim ve öğrendiğim için vakfın uluslararası bir kuruluş olan ve 11'i İslam ülkesi olan yaklaşık 50

ülkede yaygın örgütlenmiş, faaliyette olan çocuk köyleri projesini araştırdım. Konu ile ilgili çalışmalar yaptıktan sonra merkezi Avusturya'da bulunan SOS Çocuk Köyleri Birliği'nin o dönemki başkanı Helmut Kutin ile görüştim. Kendisinden Türkiye'de çocuk köyü kurulması girişimlerini ve bu girişimlerin kim tarafından yapıldığını öğrendim. 1986'ya kadar konu ile ilgili iki girişim olmuş, ancak ne yazık ki sonuçlanamamıştı. Girişimciler arasında Türkan Saylan ve Pınar Aran bulunuyordu. Helmut Kutin bana, İstanbul banliyösünde uygun 30 dönümlük yer bulunup vakıf tarafından tahsis edilirse, burada üçüncü kez bir girişimin ortak yapılabileceğini söyledi.

Türkan Saylan, Pınar Aran ve iki ünlü köşe yazarı dahil olmasına rağmen bu iki girişim niye başarısız olmuştu? Konuyu bir de dönemin mevzuatı açısından irdelediğimde karşıma ciddi bir engel çıktı. Çünkü, korunmaya muhtaç çocuklarla ilgili her türlü kapsam 2828 Sayılı Kanun'la devletin hegemonyası altındaydı. Dışardan bir sivil toplum kuruluşunun konuya maddi manevi destek vermesi mümkündü, ancak Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü kurumlarında barındırılan ve yetiştirilen 18 yaş altında yaklaşık 20 bin çocuğa yönelik başka bir hizmet şekli ve modeli yoktu. Vakıf olarak maddi manevi destek verebilirdik, ancak kendimiz bir alternatif model oluşturamazdık. Ama biliyordum ki Fethullah Gülen hareketinin “ışık evleri” modeli vardı. Burada özellikle seçilen, zekâ seviyesi vasatın üstünde olan çocuklar muhtelif evlerde barındırılıp orta öğretimlerine devam edebiliyorlardı. Başlarında bir ağabey bulunuyordu. “Hareket” onlara her türlü maddi ve manevi desteği sağlıyordu. Okullarda aldıkları eğitimlere yardımcı olunuyor, hareketin kendi kurduğu dershanelerde çocuklara özel ek eğitim veriliyordu. Bütün bunlara ilaveten ciddi boyutta, aşırı uçta dini eğitim ve telkin veriliyordu. Özetle, bu çocukların beyinlerine “biat etme” kültürü zerk ediliyordu. Doğru söylemek gerekirse yola çıktığımda bu hareketin varlığından haberdar değildim. Vakfın projesini adım adım geliştirmeye başladığımda karşımda hep bir engel gördüm. Çıkarılan engelin gerekçesi de “ışık evleri” modeline alternatif olacak ve amacında Atatürkçü düşünceye sahip gençlerin yetiştirilmesi olan modelin hiçbir şekilde bu hareket tarafından istenmemesiydi. Bunu ilerleyen senelerde, yani 1990'ların başında tam manasıyla algıladım. Çünkü, yarattığımız Bolluca Çocuk Köyü projesi, “hizmet hareketi”nin “ışık evleri” modeline 180 derece ters bir modeldi ve kesinlikle gerçekleşmemeliydi.

Bu konuda Lions'un eski yöneticilerinden (genel yönetmenlerinden) Kemal Güçkan'dan destek aldım. Kendisi de bir Lion olan kömür madencisi Sabri Akın'ın 26 dönümlük bir arazisinin vakfa hibe etmesini sağladık. Allah kendisinden razı olsun. Nur içinde yatsın. Arsayı almıştık. Ayrıca, vakfımızın Mecidiyeköy'de satın alınmış dairesi ve merkezi vardı. Az da olsa profesyonel kadrosu mevcuttu. Bütün bu olanakları SOS Çocuk Köyleri Birliği başkanı H. Kutin'e ilettim ve Bolluca Çocuk Köyü projesi yavaş yavaş gerçekleşmeye başladı.

Büyük bir proje düşünüldüğünde, her zaman hayaller ve rüyalar da büyük olmalıydı. Projenin gelişmesi ve büyümesi için gerekli yer de düşünülmeliydi. Bu gerçekten hareketle Sabri Akın'la tekrar masaya oturup bu kez bedeli karşılığı 26 dönümlük ek bir arsayı

daha satın aldık. Mimari proje, Çocuk Köyleri Birliği'nin önerdiği bir grup tarafından yapıldı. Sıra, Bolluca'nın bağlı olduğu Gaziosmanpaşa Belediyesi'nden yapılanma ruhsat ve izinlerine geldi. Yönetim Kurulu'nda o dönem genel sekreter olarak görev yapan Berna Sirman ile Gaziosmanpaşa Belediyesi'ne kaç kez gittik Allah bilir. Daha sonra Necmettin Erbakan'ın partisinden milletvekili olan Gaziosmanpaşa Belediye Başkanı'nın zihniyetinde böyle bir gelişmeye ve projeye onay vermek yer alamazdı. Aylarca önümüze konulan tüm engellere rağmen, istenen her türlü belge ve çizimi önlerine koyduk, inşaat için izin aldık. Bu arada, böyle büyük bir projeye yola çıkarken Türkiye Korunmaya Muhtaç Çocuklar Vakfı'nın vergi muafiyeti haiz bir vakıf statüsüne gelmesini temin ettim. Bu konuda hem Türk Böbrek Vakfı'nın hem de Türkiye Korunmaya Muhtaç Çocuklar Vakfı'nın vergi muafiyetine ulaşması için bana büyük destek veren olan dönemin Maliye Bakanlığı İstanbul Hesap Uzmanları Kurulu'nun başkanlığını yapan arkadaşım Akın Tari'nin ismini anmadan geçemeyeceğim. Böylece, Bolluca Çocuk Köyü projesinde bağışta bulunacak kişi ve kurumların, yaptıkları bağışları Kurumlar Vergisi veya Gelir Vergisi matrahından mahsup etmesine imkân sağladık. Hemen arkasından gerek muhtelif Lions kulüplerinden gerekse bazı şahıs ve kurumlardan bağışlar gelmeye başladı. Sıra, inşaatı başlatmak üzere yapılması gereken ihaleye gelmişti. O zamanlar Türkiye'de 110 civarında vergi muafiyeti haiz vakıf vardı. Vakfımız da bunların arasında olduğu için yaptığı her girişimde, Vakıflar ve Maliye Bakanlığı mevzuatına bire bir uymak mecburiyetindeydi. Biz de ona göre davranıp ihale şartnamesini hazırladık, ihaleye çıktık, ihale komisyonu oluşturduk ve bütün aşamaları dört dörtlük tamamladık. Kendisi de inşaatçı olan Sayın Taylan Karatuna'yı ve 1980'lerden bu yana Türkiye'nin Dernekler ve Vakıflar Kanunu denilince akla gelen ilk isim olan Sayın Suat Ballar'ın içten desteklerini hiçbir zaman unutmayacağım. İhale sonucunda inşaatın mali boyutunu üstlenecek olan Çocuk Köyleri Birliği'nin de benimsediği şirket, ihaleyi şans eseri 6 şirket arasından kazanmıştı. Sıra, ihale bedeli olan 3,5 milyon Alman Markı'nın (O yıllarda, Euro henüz Avrupa Birliği'nin resmi para birimi olarak henüz kabul edilmemiş ve dolaşıma girmemişti) Türkiye'ye resmi kanallardan getirilmesine ve hem projenin hem de bu bedelin Devlet Planlama Teşkilatı'nca onaylanmasına gelmişti.

Sadece, işin özveri boyutunu, benden sonraki nesillere örnek teşkil etmesi için özetlemek istiyorum. 6-7 ay boyunca, ayda en az iki kez Ankara'ya gidip Devlet Planlama Teşkilatı'nın (DPT) kapısını aşındırdım. 6 ay geçtikten sonra artık ilgili departmanda projeyi ve konuyu bilmeyen yok gibiydi. Ancak bir türlü gerekli kurul imzası atılmıyordu. Çünkü proje o zamanların koşullarına göre bir yenilikti. Devletin Çocuk Esirgeme Kurumu modeline ilave bir alternatif teşkil ediyordu, kısacası güçtü. O dönem DPT'nin bağlı bulunduğu Başbakan Yardımcılığı görevi Sayın Adnan Kahveci'deydi. Nur içinde yatsın. Aradan o kadar zaman geçti hala kendisini rahmetle ve en iyi duygularla anarım. Nedenine gelince, DPT Başkanı dahil birçok üst düzey bürokratin aklına gelmeyen veya gelmesi istenmeyen çözümü o yarattı. Bana önerdiği yol, hemen yanımdan DPT başkanını arayarak yaptığı açıklama ve onu tamamlayan talimat ile hem proje için resmi onayı aldık hem de 3,5 milyon Alman Markı'nın Türkiye'ye gelmesini sağladık. Sevinçten havalarda uçuyordum çünkü neredeyse bir mucize gerçekleşmişti. Sonuçta Türkiye'nin korunmaya muhtaç çocukları için yeni bir çözüm, yeni bir alternatif ve modele onay çıkmıştı.

KKTC'de Lefkoşa çocuk köyü açılışı

Biraz da Sayın Adnan Kahveci'den bahsedeyim. Onun eşsiz ileri görüşlülüğü, berrak zekâsı, muhteşem devlet adamlığı ve mucitliği hala parmakla gösteriliyorsa bunun bir gerekçesi vardır. Karadeniz'de fazla gelir getirmeyen çay bahçesi ve mısır ekimine alternatif yaratarak milletin ismini dahi bilmediği kivi üretimi onun sayesinde başladı. Liberal ekonomi, Türk Parasını Koruma Kanunu, Avrupa Birliği'ne katılım girişimleri, serbest ticaret anlaşmaları ve buna benzer vizyoner girişimlerin arkasındaki isimdir. Keşke bir kazaya kurban gitmeseydi de genç yaşında bu dünyaya veda etmeyip Türkiye'nin kalkınmasına en iyi şekilde destek vermeye ve rehberlik etmeye devam edebilseydi. Onun gibi ileri zekalı, dürüst ve girişimci siyasetçileri son yıllarda göremez olduk. Halbuki günümüz Türkiye'sinde bütün erdemleri haricinde onun gibi dürüst siyasetçilere o kadar çok ihtiyaç var ki.

Gelelim Bolluca Çocuk Köyü projesine... İnşaat süresinde bitti ve Bolluca Çocuk Köyü, 7 sene sonunda 1992'de hizmete açıldı. Korunmaya muhtaç çocukları, hayatta kalan anne-baba veya diğer birinci derece akrabalarının verdikleri noter belgeleri ile köyümüze yerleştirmeye başladık. Vakıf Genel Sekreteri Sayın Oya Karakimseli'nin kendisini adeta konuya vakfetmesiyle tanıtım ve sosyal faaliyetler aracılığıyla çocuk köyümüzün evlerinin donatılmasına başladık. Çocuk evlerine sembolik de olsa kaba inşaat maliyeti olan 100 bin Alman Markı bağışlayan kişilerin isimlerini verdik. Ayrıca Bolluca'daki köyün idari merkez ofisinde oldukça gösterişli bir bağış panosu oluşturduk. İşin halkla ilişkiler boyutunu en iyi şekilde yerine getirerek bağışçı sayısını artırmaya çalıştık. Bu vesile ile bu büyük projede katkısı olan ve benimle 7 sene boyunca çalışan yönetim kurulundaki arkadaşlarıma ve bağışçılarımıza teşekkürü borç bilirim.

1992'den bu yana geçen 34 yıl içinde, çok zor olsa da devlet, çocuk köyleri projesini benimsedi ve adını Sevgi Evleri olarak devam ettirdi. Çünkü amaç, yetim yahut yarı yetimlere aile ortamına en uygun şekilde sahip çıkmak ve onları yetiştirmekti. Çocuk köyleri projesinde devletin uzun yıllar sürdürdüğü ve 8 saatte bir değişen bakıcı kadrosu yerine onlara tıpkı aile ortamında olduğu gibi sahip çıkan anne, teyze ve abla modeli bu projeye gerçekleştirilmişti. Ancak ne yazık ki son senelerde, çağdaş, laik, demokratik Cumhuriyet ve çağdaş eğitimden ödün vermeyen vakfımızın geliştirdiği bu modelin yaygınlaştırılması hiçbir zaman istenmedi ve koruyucu aile modeli daha çok benimsenmeye başlandı. İsterseniz biraz açıklayayım.

Devlet, yeni bir yönetmelik çerçevesinde Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu bünyesinde bulunan 0-6 ve 6-12 yaş grubundan çocukları koruyucu aileye teslim ediyor ve çocuğun bakımı için belirli bir para ödüyor. Tabii ki sosyal hizmet uzmanları koruyucu aile adaylarıyla görüşüyor ve uygun olup olmadıkları konusunda rapor düzenliyor. Eminim ki bu konuyu ne yazık ki sadece bir maddi kaynak olarak değerlendirmek isteyen aileler mevcut. Konu istismara açık. Koruyucu aile tarafından korunmaya alınan çocuk yeri geldiğinde bir hizmetçi ve en hafif tabiriyle bir üvey evlat muamelesi her zaman görebilir. Bu çocuklara ayrımcılık yapılır ve kötü muamele edilir. Bu nedenle ister adına Sevgi Evleri deyin ister Çocuk Köyleri dünyanın şu anda 70'i aşkın ülkesinde uygulanan en yaygın model budur. Sayıları şu anda 25 bin civarında bulunan korunmaya muhtaç çocukların üçte birinin ileriki yaşlarda yanlış seçimler yapmasını engelleyecek model budur. 18 yaşından sonra kaderine terk edilen Çocuk Esirgeme Kurumu çocukları, kendilerine meslek edindirilmeden ve geçimlerini temin edilecek ortam yaratılmadan sokağa bırakılmamalıdır.

Bolluca Çocuk Köyü kurulurken yaşadığım ve hala aklımdan çıkmayan bir olayı sizlerle paylaşmalıyım. İnşaata daha yeni başlamıştık. Projemizi Bolluca'nın yaklaşık 300 hanelik köy halkına anlatmak ve tanıtmak için büyükçe bir köy kahvesinde toplantı düzenledim. Yanımda yönetim kurulundan da birkaç arkadaşım vardı. Bir ramazan günüydü. O zamanlar henüz diyabetim yoktu. Buna rağmen yaz günü olduğu için su içme ihtiyacımı çok zorlandığım halde karşılayamıyordum. Gelen sorulara cevap veriyordum.

Konuyla hiç ilgisi olmayan, sırf bu projeye köstek olmaya gelmiş sakallı ve ticani kılıklı grubun sesleri gittikçe yükselmeye başlamıştı. Biliyordum ki bu grup mutlaka bir hadise çıkartacak çünkü maksat üzüm yemek değil bağcıyı dövmektir. “Hizmet hareketi”nden oldukları ayan beyan belliydi ve projemizi engellemek için her türlü girişimi yapmaya kararlıydılar. Nitekim toplantı bitince kara sakallı, ticani kılıklı birisi beni köşeye sıkıştırdı ve cebinden çıkardığı bıçağı göstererek resmen ölümle tehdit etti. Şaşırmış kalmıştım. Fattullah Gülen’in “ışık evleri”ne alternatif yaratmak bu kadar hayati bir mesele miydi? Elbette araya arkadaşlar girdi. Daha sonra Bolluca Köyü Muhtarı Niyazi Bey müdahale etti, bizi ayırdı ve köye gelerek bana:

“Bakmayın bu gerici adamlara. Biz köy halkı olarak çoğunlukla böyle bir büyük projenin gelmesini istiyoruz. Çünkü bu projeye birlikte köye gazeteciler ve büyük adamlar gelecek. Şu an olmayan otobüs seferi belki sayenizde konulacak. Dolayısıyla projenize devam edin” dedi. Böyle bir ölüm tehdidi beni daha da kamçılıyordu. Projeyi süresinden önce bitirmek için arkadaşlarla beraber yapacağımız çalışmaları daha da hızlandırdık. Sonuçta ortaya çok büyük ve kalıcı bir eser çıktı. İyi ki zamanında bu gerici kılıklı insanların etkisinde kalıp projeyi yarıda bırakmamıştık.

Benzer şekilde tasarladığımız ikinci çocuk köyünü İzmir’in Urla ilçesinde Barbaros Çocuk Köyü olarak yapmak üzere hangi evrelerden geçirdiğimizi anlatayım. Barbaros, Urla’ya bağlı, denizden 9 kilometre içeride, verimli bir ovada yer alan 100 haneli bir köy. Yanında göletler de var. İstanbul’daki Merter semtine ismini veren aileden gelen Mustafa Merter, Bolluca Çocuk Köyü’nün başında geniş şekilde yer aldığını görmüş ve beni Böbrek Vakfı’nda ziyarete gelmişti. Barbaros köyünde bir arazisi olduğunu ve bu araziye benzer bir ikinci köy kurulması şartıyla vakfa bağışlayacağını bildirdi. Tabii ki bu güzel gelişmeye ben dahil, bütün yönetim kurulumuz sevindi.

Ancak, tekrar birkaç milyon Alman Markı temin etmek için SOS Çocuk Köyleri Birliği’nden kaynak bulma imkânı yoktu, çünkü devlet bu kuruma izin vermek istemiyordu. Sebebinin de bir türlü açıklanmıyordu. Yaptığım araştırmalar sonucunda, Vakıflar Genel Müdürlüğü’nden temin ettiğim bilgiye göre, anılan birliğin Dünya Kiliseler Birliği ile güya organik bağı mevcuttu. Pek inandırıcı gelmemekle beraber yapacak fazla bir şey yoktu. Böylece yerel kaynaklara başvurmak zorunda kaldık. İzmir’de de böyle bir projeye kaynak ayıracak varlıklı insanlar mutlaka mevcuttu ama imkanlar İstanbul’daki gibi değildi. Projeye başlarken vakfımızın İzmir şubasını kurduk ve başına bu konularda bilgi sahibi olan

Doç. Dr. Benal İnceer'i getirdik. Onunla birlikte oluşturulan yönetim kurulunun girişimleriyle kaba inşaat için gerekli parayı bulmak üzere seferber olduk. Bu arada, vakıf genel merkezi daha evvelden kazandığı deneyimle Barbaros Çocuk Köyü'nün mimari projesini kendi imkanlarıyla tamamladı. İnşaat için yola çıkıldığında elimizde kaba inşaat dahi yetecek kadar para yoktu. İzmir'deki Lions ve Rotary kulüplerinden destek almaya çalıştık ama netice verimli değildi. Bu durumu gören, aynı zamanda inşaatın müteahhidi ve vakfın şube yönetim kurulu üyesi Özer Yapan, "İnşaatın kabasının bitirilmesini üstleneyim" dedi. Bu öneri o aşamada ilaç gibi gelmişti. Ama ince inşaat ve tefriş için bir yerden büyük bir para gerekliydi.

Esasında hayatımda hiçbir zaman devletle ortaklaşa iş yapmayı benimsememişimdir. Bu projede de o dönemin İzmir Valisi Kutlu Aktaş'a gidip projeyi anlatmak ve destek istemek bir türlü içimden gelmiyordu. Ancak zaman hızla ilerliyor ve kaba inşaat neredeyse bitiyordu. Mecburen Benal İnceer'le birlikte valiye gittik ve İl Özel İdaresi'nden ince inşaat için en azından gerekli 200 bin lirayı talep ettik. Sayın Kutlu Aktaş bu tür konulara son derece yatkın ve duyarlı bir vali idi. Bu meblağı, kısa bir sürede İl Özel İdaresi'nden şartlı bağış olarak çıkardı. Ancak karşılığında Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) İzmir İl Müdürlüğü ile iş birliği yapmak mecburiyetindeydik. Diğer bir deyişle, SHÇEK köyün işletme giderlerini ve tefriş temin edecekti. Böylece, idare kadro SHÇEK'ten olacaktı. Biz ise şube olarak bir nevi okullardaki aile birliği gibi anne ve teyzelerin temininde ve seçiminde yardımcı olacaktık. Dolayısıyla çocuk köyleri modelinden taviz vermek durumunda kalmıştık. Nitekim Benal İnceer ve yönetim kurulunun büyük gayretlerine rağmen Barbaros Çocuk Köyü hizmete açılışından 4–5 sene sonra problem yaşamaya başladı. Bir de ilaveten İstanbul'dan vakıf merkezine uzaktan kumandayla destek ağır aksak gitmekteydi.

Köye alınan bazı çocuklar 12–13 yaşını aşmak üzereydi. Birçok kez ikaz etmemize rağmen 13 yaş sonrası erkek çocukların ayrı bir evde kalmasını temin etmek üzere istediğimiz Gençlik Evi bir türlü ödenek çıkarılıp yapılamadı. Bir gün kötü haber geldi. Aynı evde bulunan iki çocuk (bir kız ve bir oğlan) birbirlerini sevmişler ve ilişkiye girmek istemişlerdi. Durum idare tarafından tespit edilince, olay kasıtlı olarak medyaya yansıtıldı. Köyün geleceğini karartmak isteyen yine belirli kesimler tarafından da menfi girişimler devam edegeldi. Ne yazık ki yapılacak bir şey yoktu. Uzun süreçler sonrası çocuk köyü tahliye edildi ve içindeki çocuklar başka çocuk yurtlarına gönderildi.

Yine, kıssadan hisse çıkartalım:

- Bir toplum sivil kuruluşunun devlet kurumlarıyla kalıcı ve uzun süreli iş birliği yapması çok zordur.
- İyi niyetle yapılmış iş birliği sözleşmeleri içindeki her türlü eyleme karşı tedbir düşünülmediğinden bozulabilir ve bu nedenle sözleşme sonlandırılabilir.

•Sivil toplum kuruluşlarıyla devlet kurumlarının yaptığı uzun vadeli sözleşmeler, yapıldığı dönemin iktidardaki partisi tarafından iktidarı devam ettiği sürece yürütülür ancak siyasi otorite değiştiğinde evvelki dönemin başarılarını gölgelemek isteyen yeni iktidar bu tür iş birliklerini ortadan kaldırmaya çalışır.

Barbaros Çocuk Köyü'nün boşaltılmasından sonra bin bir emekle kurulmuş aile evleri ve sosyal alanlar kaderine terk edildi ve 2014'lerin başına kadar ne yazık ki yıkılmaya yüz tuttu. 2013'ün sonunda bu köyün yeniden yapılanması için büyük bir kampanya yapıldı. Başta Sayın Işınsoy Kestelli gibi liderlerin önderliğinde toplanan kaynak, yeni bir girişime ön ayak olmaya başladı.

Sonraki yıllarda vakıf, Koruncuk Vakfı olarak kısaltılmış şekliyle anılmaya başlandı. Vakfın başına geçen 2 dirayetli avukat hanım, İzmir Barbaros Köyündeki projeyi benimsedi, geliştirdi. Halen faal olan, İzmir ve çevresindeki illerde desteğe muhtaç akıllı kız çocuklarını için örnek bir yatılı kız yuvası haline getirdi.

Aynı süreç, Koruncuk Vakfı'nın Bolluca'daki yerleşkesinde de sürdürüldü ve ortaya örnek bir yatılı kız yurdu modeli çıktı. Halen 300 civarında kızımız, bu iki yerleşkede çağdaş, laik ve demokratik Cumhuriyet değerlerine uygun bir anlayışla yetiştirilmektedir.

Daha önce de belirttiğim gibi; ister Fetullah Gülen'in "ışık evleri"ne alternatif oluşturma çabası olarak değerlendirin, ister bilinçli olarak çağdaş, laik, demokratik, sosyal hukuk devleti anlayışına ve Atatürkçü zihniyete uygun biçimde, korunmaya muhtaç çocuk için yurt yaratmanın gereği olarak görün... Hayatımın en zorlu mücadele yılları bu konu etrafında gelişti ve sonuçlandı. Bu konuda çok yerde beyan da verdim. Ancak, işin özünde Türkiye'de gittikçe derinleşen ve ne yazık ki toplumu ikiye bölen, iki ayrı hedefe odaklanarak birbirinden uzaklaştıran bir ayrışma yatıyor. Bu durum beni derinden üzüyor. Güzel ülkemizin ve güzel insanlarımızın adeta karpuz gibi ikiye bölünmesine yol açabilecek bir sürecin kötü bir sonla nihayete erdirilmesini hiç benimsemiyor, istemiyor ve kabul edemiyorum.

Bugün, 80 yaşında biri olarak bana "Hayatında en büyük mücadele ve uğraş verdiğin konular nedir?" diye sorsalar iki başlık öne çıkar. Bunlardan biri, FETÖ ile mücadele yıllarım ve Bolluca Çocuk Köyü süreci, diğeri ise Türk Böbrek Vakfı'dır. İlkinde bir nevi havlu atılarak Türkiye Korunmaya Muhtaç Çocuklar Vakfı'nın kurduğu Bolluca ve Barbaros çocuk köylerinin ana misyonundan uzaklaşıp yatılı kız yurtları haline getirilmesi beni üzüyor. Elbette bu da çok önemli, faydalı bir misyon ve gayet iyi yürütülüyor, ancak ben halen zamanında kurucusu olduğum Bolluca Çocuk Köyü'nün, misyonuna bağlı kalarak devam etmesinden yanayım.

İkinci büyük mücadele ve uğraş alanım Türk Böbrek Vakfı ise kamu kurumları tarafından tahsis edilen arsalarla değerli bağışlarla yaptığımız, ancak daha sonra ilgili kamu kurumlarının bu arsalarındaki mülkiyetlerini kaybetmeleri sonunda 2024 ve 2025 yıllarında

Hizmet Hastanesi ile Ahmet Ermiş Diyaliz Merkezi binalarının yıkılması kararları nedeniyle yaşadığımız sıkıntılı dönem haricinde benim için hep başarılarla dolu bir öykü olmuştur. Sağlıklı yaşam için kararlılıkla sürdürdüğümüz mücadele ve milyonlarca çocuğa sağlıklı beslenmeyi anlatmak için dokunmanın yarattığı haz benim için en önemli gurur tablosudur.

HAYIRSEVERLİK

Birkaç kez sözünü ettiğim bendeki sosyal sorumluluk bilinci, hayır yapma isteği ile ihtiyacı olanlara hizmet etme şevki ve benzer duyguların kaynağına ve kökenine inmeye çalışayım. 30'lu yaşlarımda babamın bana verdiği "Bir çınar ol" nasihatinden anladım ki babamın söylediği sadece bireysel bir duruş değil, bir sorumluluk tarifiydi.

İşte vakıfçılık ve hayırseverlik anlayışım da bu düşünceden filizlendi. Yardımı geçici bir destek değil, kalıcı ve sürekli büyüyen bir gölge olarak görmek, sadece ihtiyaç anında değil, her zaman orada olabilmek...

Babamın arkadaşlarından Sayın Vecihi İbak bir gün beni karton kutu fabrikasına çağırdı. Benim dışımda çağırdığı ve Yeşilköy'den tanıdığı kişilerle yeni bir kulüp kuruluşundan bahsetti. Kulüp denince akla gelen spor kulüpleriydi. Dinlemeye devam ettiğimde sık sık söylediği Lions Kulüpleri lafına takılmaya başladım. Benden evvel davranan birisi, "Nedir bu Lions Kulüpleri? Lions İngilizcede aslan anlamına geldiğine göre konunun ilintisi nedir?" diye sordu.

Genel Yönetmen Timur Erk

Yeşilyurt Lions Kulübü Kurucu Başkanı ile

Sırası gelmişken, Lions'un ne olduğunu, kuruluş yılı olan 1963'den 2026'ya kadar geçen 63 yıllık sürede neler yaptığını ve bundan sonra neler yapacağını çok geniş şekilde anlatmaya pek niyetli değilim. Dileyenler, www.lionsturkiye.org üzerinden okuyabilir. Ancak şunu söylemeliyim ki, bugün sivil toplum lideri haline geldiysem bunda Lions'un payı çok büyüktür. Lions bir liderlik okuludur. Bu okuldan çok sayıda lider yetişmiş ve Türkiye'ye hizmette öncülük etmiştir. Benim de 1985'lerde aynı anda 4 sivil toplum kuruluşunun başında olabilme yeteneğim Lions kültürü ve yaşam tarzıyla mümkün olabilmıştır.

Yine 1977'ye dönelim. Yeşilyurt Lions Kulübü, Yeşilyurt ve Yeşilköy'ün ileri gelenlerinden oluşan zengin bir kurucu kadrosu tarafından kuruldu. Ben de onlardan biriydim. Kulüpte her meslek gurubundan bir veya iki kişi bulunurdu. Aylık toplantılarda proje grupları oluşturulur, birbirinden güzel hizmet projeleri geliştirilir ve fikir sahipleri güzel bir yarışa girerdi.

1999 – Antalya Lions Forumu Başkanı Timur Erk

1970-1980'lerde coğrafi bölgenin ihtiyaç analizi çıkartılır, kaynakları oldukça zayıf olan belediyelerin yapamadığı yardım ve hizmetlere yönelinirdi. Bunlar arasında geleneksel sünnet şölenleri, okuma yazma kursları, paneller ve seminerler, okullarda sağlık taramaları ve benzeri faaliyetler düzenlenirdi. Kulüp kurulduktan birkaç sene sonra 100'ün üstünde üye sayısına ulaştı ve mevcut kulüpler arasında en iyilerinden biri haline geldi. Ben de yönetim kurulunda sırayla çeşitli görevler aldıktan sonra 1 Temmuz 1984'te kulüp başkanı oldum. O dönemin Türkiye'sinde Lions Kulüpleri tarafından yapılacak çok iş vardı. Hangi eğitim, sağlık ve sosyal içerikli probleme el atsanız, mutlaka yapılabilecek birkaç proje ortaya çıkabilirdi. Lions'ta başkanlık süresi ve tüm görevler 1 yıllıktı.

Göz açıp kapayana kadar 1 yıl geçiyordu. Her yeni başkan, yeni bir proje peşinde olduğu için hizmet projeleri kalıcı olmuyor, kısa sürede bitirilmesi gerekiyordu. Biz de Yeşilyurt Lions Kulübü olarak kalıcı bir projeye ev sahipliği yapmaya çalıştık. 1983'te Kulübümüzün Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Alaattin Yılmaz Sanama'nın kronik böbrek yetmezliği hastası olması nedeniyle bu hastalığı daha yakından tanıdık. Bu konuda neler yapabileceğimizi etraflıca tartıştıktan sonra, o dönem diyaliz hizmetlerini en iyi şekilde veren İstanbul Samatya SSK Hastanesi'nin Başhekimisi Sayın Dr. Mücahit Atmanoğlu ile tanıştık. Uzun süren görüşmelerin ardından Kulüp Başkanı Sayın Erhan Sayılı'yla Samatya Hastanesi'nin 12 cihazlı hemodiyaliz bölümüne 6 üniteli bir ilave yapma kararı aldık.

1978 yılından bu yana lion üyeliğimin bende yarattığı pozitif etkileri, bana kazandırdıklarının yanı sıra kaybettirdiklerini de sizlere özetlemeye çalışacağım. Rotary Kulüplerinde daha ziyade mesleki dayanışma söz konusudur. Üyeler birbirlerine ticari konular dahil yardımcı olabilir. Her meslekten bir kişi olur. Fikir birliği etkinliklerinde Lions'taki hizmet odaklı çalışmaya nazaran daha dayanışmaya dayalı bir sistem mevcuttur. Lions'ta ise daha evvel söylediğim gibi hizmet odaklı bir çalışma vardır. Zamanında yerel yönetimlerin hem maddi hem de insan kaynağı olarak oldukça zayıf ve yetersiz olduğu durumlarda kayda değer işler yapmıştır. Çünkü çok fazla konu, çok fazla ihtiyaç ve çok fazla boşluk vardı. Son yıllarda yerel yönetimlerin güçlenmesiyle Lions'ın üstlenebileceği alanlar daralmış, yerel yönetimlerin henüz düşünemediği veya hayata geçiremediği kültür sanat etkinlikleri haricinde katkı sunabileceği alanlar sınırlanmıştır.

Lions, başlı başına bir liderlik okuludur. Bu okulda konuyu doğru algılayıp eğitime gereken önemi verenler, hitabet sanatında oldukça iyi bir yere varır. Ben de Lions'tan özellikle kürsü hakimiyeti, vücut dili ve hitabet konusunda oldukça önemli kazanımlar elde ettim. Ayrıca, bir sanayici ve girişimci olarak proje üretme kabiliyetimi ilerlettim. Takım ve ekip çalışması, dayanışma, dostluklar kurulması ve çevrenin genişletilmesi alanlarında 47 senelik uzun süreçte oldukça hatırı sayılır mesafe kaydettim.

Kaybettiklerim sayıca az olmakla birlikte, yine de kayıp zaman olarak değerlendirdiğim bazı deneyimlerim oldu. Bunların başında saatlerce süren, çoğu zaman hedef odaklı olmayan şekilsel seremoniler gelmektedir. 47 senenin içerisinde bu anları zamana

vurduğumda birkaç senem boşa geçmiş sayılabilir. Halbuki bu zamanı daha çok hizmet odaklı vakıf çalışmalarına ve kalıcı fayda üreten vakıf etkinliklerine ayırabilseydim, ülkeme, insanlara ve ihtiyaç sahiplerine daha çok hizmet edebilir daha yararlı işler yapabilirdim. Bu değerlendirme de benim kaybettiklerime dair kısa bir özetir.

TÜRK BÖBREK VAKFI BAŞKANLIĞIM

Şimdi sıra Türk Böbrek Vakfı Başkanlığım dönemine geldi. Hayatımda çok özel ve ayrıcalıklı bir yere sahip olan Türk Böbrek Vakfı'nda üstlendiğim sorumluluk süresince yaşadıklarımı, tanıklıklarımı ve hayata geçirdiğimiz çalışmaları, hafızamda bıraktığı izlerle birlikte ayrıntılarıyla anlatmak istiyorum. Kitabın son sayfalarına da hem kimya sanayiindeki hem de Türk Böbrek Vakfı Başkanlığım boyunca ortaya konulan çalışmaların somut yansımalarını ekleyerek anlatılanların hayata nasıl dokunduğunu da görünür kılmak istedim. Ayrıca, internet sayfasında (www.tbv.com.tr) vakfın uzun ve detaylı tarihçesi de yer alıyor.

Sene 1983... Yeşilyurt Lions Kulübü Derneği Sayman Üyesi Alaattin Sanama, akut böbrek hastasıydı. Suni böbrek makinasına bağlı olarak hayatına devam edebiliyordu. Daha önce Almanya'da böbrek nakli olmuştu, ancak kısa bir süre sonra vücut takılan böbreği kabul etmemişti. Yönetim kurulu toplantılarında yavaş yavaş kendisinden bilgi alıp son derece önemli ve çaresi çok zor olan bu hastalığa eğilmeye başladık. Araştırdıkça, çaresizlik ve Türkiye'de bu alandaki imkânların ne kadar yetersiz ortaya çıktı. Türkiye'de 1983'te suni böbrek cihazı sayısı yok denecek kadar azdı. Buna karşılık korkunç bir ihtiyaç mevcuttu. O dönem Yeşilyurt Lions Kulübü Başkanı Erhan Sayılı, bu çaresizliklere bir nebze de olsa çözüm bulabilmek için yönetim kuruluna öneride bulundu ve büyük bir heyecanla projeye başladık. O an, henüz adını koymamış olsak da Türk Böbrek Vakfı'nın ilk tohumu atılmıştı. Ancak, yönetim kurulundaki bazı arkadaşlarımızın tereddütleri vardı: "Bilmediğimiz bir konuda ya başarılı olamazsak? Boyumuzu aşabilir."

Buna rağmen araştırmalara başladık ve "Hangi kuruma suni böbrek ünitesi kurarsak daha fazla hastaya hizmet götürmüş oluruz?" şeklindeki arayışımız, 1983'te Türkiye'de bu işi en geniş çapta yapan ve 12 adet suni böbrek cihazı ile hizmet veren SSK İstanbul Hastanesi'nde noktalandı. Başhekim Dr. Mücahit Atmanoğlu ve servis şefi Nefrolog Dr. Fatma Karakullukçu ile yapılan görüşmeler sonucunda "6 ünitelik bir hemodiyaliz pavyonu kurma" projesi gelişti. O dönemin parası ile 20 milyon TL'lik çok büyük bir projeye başladık. Erhan Sayılı başkanlığında Yeşilyurt Lions Kulübü, birbiri ardına görkemli ve fon yaratıcı sosyal faaliyetler düzenledi. Oldukça kısa sürede 6 yatağı, ses düzeni ve gerekli alt yapısı ile birlikte 6 adet suni böbrek makinalı suni böbrek ek ünitesini vücuda getirmek üzere gerekli fonun yarısını temin edildi. İş, 6 adet hemodiyaliz cihazı teminine kaldı. Özellikle Almanya'ya iş gezilerine giden ve evvelki yıllarda Almanya'daki seyahatlerde Lions kulüplerini ziyaret eden biri olarak yaptığım etkin konuşmalar ve "kalp kapakçıkları" bağışları temin edici çalışmalarımın etkisiyle Weinheim Lions Kulübü'nü ziyaret edip bağış talebinde bulundum. Yapılan temaslardan neticesinde Fresenius Vakfı'ndan 5 adet kullanılmış ancak revize edilmiş cihaz bağışı aldım. SSK, bu cihazları gümrükten muaf ithal etti ve böylece proje gerçekleştirildi.

Dönemin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mustafa Kalemli'nin katılımıyla görkemli bir açılış töreni düzenlendi. O güne dek 12 cihazla çalışan SSK İstanbul Hastanesi'nde %50 kapasite artırımına gitmiş olduk. 1984 yılının Türkiye'si için çok büyük katkıydı. Aradan 4-5 ay geçti. Sene 1984, aylardan Eylül... Yeşilyurt Lions Kulübü başkanlığım 3 ay evvel başlamıştı. Aynı anda Türk Kalp Vakfı Başkanlığını da yürütüyordum. Bu vakıfta da 4-5 senelik deneyimim vardı. Vakıfçılığı yavaş yavaş öğrenmeye başlamıştım. Bir gün bir Lions genel kurulundan dönerken arabada bulunan Yeşilyurt Lions Kulübü'nün Kurucusu ve İkinci Başkanı Vecihi İbak ve Süleyman Tuncer'e "Gelin, böbrek sağlığı ve diyaliz hizmetleri için bir vakıf kuralım" dedim. Onlardan aldığım destekle Türk Böbrek Vakfı'nı kurma hazırlıklarına başladım. Kulübün ilk toplantısında konuyu gündeme getirdim:

“Sadece SSK İstanbul Hastanesi'ne 6 ünitelik bir diyaliz pavyonu kurmakla yetinmeyelim. Konu çok önemli. Yurdumuzun büyük bir ihtiyacı var, çalışmalarımızı kurumlaştıralım. Yeşilyurt Lions Kulübü önderliğinde ve Lionlar'ın katkıları ile bir vakıf kuralım.”

Bu çağrıma cevap çok müspetti. Herkeste heyecan doruktaydı. Böylece, vakıf kurma hazırlıkları başladı. Aradan birkaç gün geçti ve SSK İstanbul Samatya Hastanesi'nin Başhekimi Dr. Mücahit Atmanoğlu telefonla beni aradı: “Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mustafa Kalemli sizinle görüşmek istiyor.”

“Hayırdır inşallah” dedim ve Erhan Sayılı ile birlikte bakanı ziyarete gittik. Bakan Kalemli, o senelerde bizden evvel Ankara'da kurulmuş benzer amaçlı bir vakfa karşı “Rekabet kaliteyi getirir. Sizin de İstanbul'da bu vakfın alternatifini yaratmanızı istiyorum” dedi. Sanki bizim içimizden geçenleri sezmiş gibi “Türk Böbrek Vakfı'nı kurun” talimatını verdi. Bakanın “Ben de kurucu üye olurum, merak etmeyin, desteklerim” sözleri bizi teşvik etti. Böylece ciddi şekilde vakıf kuruluş çalışmaları başladı. Vakıf kuruluşları hususunda aramızdaki Uzman Avukat Suat Ballar, vakıf kuruluş senedini hazırlamaya başladı. Kurucu üye olmak isteyen çoktu. Yeşilyurt Lions Kulübü üyelerinin %80'i kurucu olmak istiyordu. O dönemin üst düzey bürokratları, Vakıflar Genel Müdürü, nefrologlar ve %85'ini Lionlar'ın oluşturduğu 101 kişilik kurucu listesi vardı. Bir vakıf kuruluşu için çok büyük bir sayıydı. Sonradan anladığımız bir hata yaparak böyle büyük bir sayı ile işe giriştik. Halbuki 15–20 kurucu ile başlayıp sonradan genişleseydik, kuruluş hazırlıkları daha çabuk bitecekti.

Yeşilyurt Lions Kulübü, kurucular arasındaki tek tüzel kişilikti. Yaklaşık 6 ay süren kuruluş formaliteleri tamamlandı ve en nihayet büyük gün olan 30 Mayıs 1985'te düzenleme senedini imzalamak üzere notere gittik. Bir iki sene sonra “Vakıflar” kitabını yayımlayacak olan Avukat Suat Ballar dostumuz, o zamanın şartlarına göre örnek gösterilebilecek bir vakıf senedi hazırlamıştı. Büyük bir şevk ve heyecanla imzaları attık. Arkasından vakfa fon yaratmak üzere bir dizi sosyal faaliyetler geldi: Hilton'da görkemli bir gece, Vecihi İbak'ın “Bir Kibrit Çak” kampanyası.

O günlerde ekonomik koşullar, bugünlere nazaran çok daha uygundu. Sosyal faaliyetlerden fon yaratmak daha kolaydı. Her şeyden önemlisi bir Lions Kulübü olarak bir vakıf kurmuş olmanın heyecanı ve şevki vardı. Bu olumlu koşullar altında kısa bir süre içinde en azından bir proje hazırlayarak böbrek sağlığı ve diyaliz merkezi kurmak üzere küçük de olsa bir fon oluşturma çalışmalarına başladık. Başlangıçta arsa temini hususunda başvurduğumuz yerlerden olumlu cevaplar almadık. Yine her zaman olduğu gibi Tanrı yardımcımız oldu. Dönemin Bakırköy Belediye Başkanı Dr. Naci Ekşi bir gün bizi çağırdı ve “Niye bana gelmediniz? Ben size uygun bir yer verebilirim” dedi. Böylece, şu anda Ahmet Ermiş Hastanesi'nin bulunduğu 2.165 metrekaarelik bir parselin 49 yıllığına bize tahsisini encümen kararıyla sembolik bir miktar karşılığında yaptırdı. Bu çok önemli gelişme bizim için şevk ve motivasyon kaynağı oldu. Hemen arkasından diyaliz merkezi projesinin çizimini başlattık. Elimizde yaklaşık 32 milyon TL vardı. Soyunduğumuz projenin keşif bedeli ise 600 milyon

TL civarındaydı. Diğer bir ifadeyle, proje bedelinin %5'i cebimizdeydi. Bütün bunlara rağmen “Nasılsa arkası gelir” diyerek bir Genel Kurul Toplantısı yaptık. Mütevelli heyetini bir araya getirdik ve konuyu açıklıkla ifade ettik. Elimizde uygulamaya yönelik bir avan proje vardı. Bu avan projeyi içimizden bir Lion, Yüksek Mimar Orhan Gürsoy geliştirdi ve uygulanabilir hale getirdi. Arkasından ihale çalışmalarına başladık. Bu koşullarla gittiğimiz mütevelli heyet toplantısında o zaman henüz Lion olmayan bir mütevellimiz, kurucumuz Sayın Ahmet Ermiş, “Ben bu projeyi desteklerim. Projedeki binanın yapılaşmasını üstlenirim. Bu konuyu gelin büromda bir görüşelim” dedi. O toplantıyı hiç unutmuyorum. Rahmetli Alaattin Yılmaz Sanama ve Erhan Sayılı ile birlikte gittik.

Karşılıklı anlayış ve iş birliği çerçevesinde bir protokol hazırladık. Protokol çerçevesinde 600 milyon TL'lik keşif bedeli olan hastane yapılaşması karşılığında gönülden ve seve seve Ahmet Ermiş'in ismini ebedileştirerek bir kurum yarattık. Böylece, Türk Böbrek Vakfı Ahmet Ermiş Hastanesi Diyaliz Merkezi'nin temeli atılır konuma geldi. Çok kısa bir sürede Ahmet Ermiş'in büyük desteğiyle ve daha da fazlasını yaparak inşaatı bizzat koordine etmesi neticesinde 9 ay gibi kısa zamanda hastaneyi bitirdik. 17 Ocak 1989'da Türk Böbrek Vakfı Böbrek Sağlığı ve Diyaliz Merkezi Ahmet Ermiş Hastanesi'ni hizmete açtık. Dönemin Başbakanı Turgut Özal, bu görkemli açılışa geldi. İlk başhekimimiz Dr. Abdullah Özgözü kara'ydı.

Türk Böbrek Vakfı Ahmet Ermiş Diyaliz Merkezi Açılışı

Dr. Abdullah Özgözü kara ile bir çerçeve antlaşması yaptık ve hemodiyaliz seansı başına kendisine ücret ödedik. Bu bir nevi teşvik primi idi. Çok kısa bir zamanda seans sayısı arttı ve makine ihtiyacı gerçeği ortaya çıktı. Ne yazık ki elimizde bir işletme sermayesi yoktu.

Yine Ahmet Ermiş'ten rica ettik. Kendisi elindeki imkanları seferber etti. Ondan bir süre için borç olarak cihaz siparişi verdik. Baxter olarak tabir ettiğimiz ilk jenerasyon hemodiyaliz cihazları gelince, hepimiz bayram ettik. Türk Böbrek Vakfı Ahmet Ermiş Diyaliz Merkezi çok sürede oldukça hızlı gelişti. 50 yataklı, 50  niteli projelendirdiğimiz merkez, kısa zamanda    vardiyaya geçmesine rağmen ihtiya a cevap veremiyordu. Bu nedenle, daha evvelce soyunma odaları, lavabo ve tuvalet olarak  ng r lm ş bölümlere tadilat yapılarak diyaliz kapasitesi artırıldı. Böylece, kapasitemiz 50 cihazdan 70 cihaza  ıktı. Bizim için çok muazzam bir gelişmeydi. Açılışından 4–5 sene sonra 90 cihazla günde 200 hastaya hemodiyaliz seansı yapabilecek güce eriştik.

Türk Böbrek Vakfı Tekirdağ Hacı Hüseyin Terzi Diyaliz Merkezi

Bu olumlu gelişmeler, vakfımızı ve benimle beraber çalışan yönetim kurulundaki arkadaşlarımızı o kadar şevklendirdi ki daha da cesaretlendik. Tekirdağ'da bulunan Tekirdağ Marmara Lions Kulübü Başkanı  lk  Eşkinat'ın talebi doğrultusunda Tekirdağ'da bir şube açtık. şubenin yönetmeliğini ve izin gibi bürokratik işlemlerini yine dostumuz Av. Suat Ballar tamamladı. Böylece, artık Tekirdağ'da şubesi olan, teşkilatlanmaya başlamış bir vakıf haline geldik.

Aynı yıllarda Tekirdağ Devlet Hastanesi'ne yine aynı Lions kulübünün destekleriyle bir hemodiyaliz  nitesi kurduk. Yavaş yavaş, Tekirdağ'da yeni bir yapılaşmanın, yeni bir diyaliz merkezi kurmanın heyecanını hissetmeye başladık. Bu konuda bir proje geliştirdik. 20 ünitelik bir merkezin projesini ve bunu kurabileceğimiz arsa tahsis işlerine başladık. Dönemin Valisi Sayın şenol Engin'den bir arsa tahsisi konusunda söz aldık. Hacı Hüseyin Terzi Diyaliz Merkezi'nin bulunduğu 9 dönümlük arazi 49 yıllığına sembolik bir miktarla tahsis edildi. Bunlar çok güzel gelişmelerdi. Arsa ortaya çıktıktan sonra yatırım arayışlarına giriştik. Tekirdağ şubesinde 200 bin dolarlık yatırım yapacak im ân yoktu. Ben de Tekirdağ şubesi yetkilileri de arayışa başladık. İlk defa, Fehmi Sevinç adında bir bağışçı bu konuda yardımcı olmak üzere bize ulaştı.

Kendisiyle İstanbul'daki vakıf merkezinde görüştük ama her nedense sonradan sözünden vazgeçti. Başka bağışçı arayışlarımız devam etti.

Ümitlerimizin hemen hemen kaybolmaya yüz tuttuğu bir dönemdi. Daha evvelden tanıdığım Tekirdağ Koleji sahiplerinin daveti üzerine Tekirdağ Koleji'nde "Atatürkçü Çağdaş Düşünce" konulu bir konferans vermek üzere Tekirdağ'a gittim. Beni dinlemeye vakfımızın Tekirdağ şubesi yetkilileri de geldi. Daha önemlisi iş ilişkilerimiz ve müşterek seyahatlerimiz dolayısıyla daha evvelden tanıdığım Morova Turizm'in Yönetim Kurulu Başkanı Raif Terzi ve aynı zamanda Tekirdağ Koleji'nin hissedarı İstanbul 25. Noteri Erkan Vardar da izleyenler arasındaydı. Konferans sonrasında sohbet için toplandık. Ben projeyi ortaya koydum.

Uzaktan akrabam olan Erkan Vardar da beni destekleyici bir konuşma yaptı. Bunun üzerine Raif Terzi düşünmek için zaman istedi. Bir hafta sonra beni arayarak rahmetli babaları adına böyle önemli bir projeye katkıda bulunmak istediklerini belirtti. Uzun bir beklenti sürecinin ardından gelen bu gelişme hepimizi memnun etti. Hazır olan uygulama projesine uygun olarak Raif Terzi ile dünürü Rüştü Bey'in birlikte oluşturdukları ekiple inşaatı çok kısa zamanda bitirdik. Hakikaten, Tekirdağ Hacı Hüseyin Terzi Hastanesi 8 Ocak 1997'de 9 ay gibi kısa bir sürede hizmete açıldı. Terzi Ailesi 150 bin dolar yapılaşma katkısı sağladı. Şube olarak 50 bin dolar, vakıf merkezi olarak yaklaşık 80 bin dolar nakden ek katkı sağlayarak diyaliz hizmetine başladık. Başlangıçta 7 adet Althin cihaz vardı. Daha sonra bu sayıyı eski ama revizyondan geçmiş Baxter cihazlarıyla 20'ye kadar çıkardık.

Bu güzel gelişmeye paralel olarak hizmetlerimizi genişletmek amacıyla İstanbul'da ikinci bir diyaliz merkezi arayışı başladı. Telefonla yapılan bir teklifle Avcılar'daki 5 katlı bir binanın bu proje için uygun olduğu bana iletildi. Diğer ilgili uzmanlarla birlikte yaptığımız etütten sonra bir tadilatla buranın güzel bir diyaliz merkezi haline dönüşeceği ortaya çıktı. 1997'lerdeki değerle 30–35 milyar TL'lik bir tadilat harcaması yaptık. 40 hemodiyaliz cihazı ithal ederek Avcılar Diyaliz Merkezimizi 1998'in hemen başında, 7 Ocak 1998'de hizmete açtık. Esas açılışı çok görkemli bir törenle Sayın Cumhurbaşkanımız Süleyman Demirel yaptı ve açılıştaki bir fotoğrafı 1998 senesindeki Kurban Bayramı tebrik kartında kullandı. Bu da Türk Böbrek Vakfı için çok büyük bir gurur vesilesi oldu. Avcılar Diyaliz Merkezi ne yazık ki umduğumuz şekilde gelişemedi. Hedeflediğimiz hasta potansiyelini yakalayamadık. Biraz da geciktiğimiz için civarda faaliyete geçen 3 diyaliz merkezi bizim yavaş gelişmemize neden oldu ve 1998'in başına geldiğimizde ne yazık ki hedeflerin gerisinde kaldık.

Türk Böbrek Vakfı Hizmet Hastanesi Açılışı

Bunun üzerine başka arayışlara başladık. Bu esnada, şans eseri dünya devi Gambro ve Fresenius, Türk Böbrek Vakfı'na ortaklık teklifi yaptı. Bunlar arasında uzun yıllar çalıştığımız Fresenius ile bir teklif görüşmesi yaparak ortaklığın uygun olabileceğini değerlendirdik. Avcılar'daki altyapının, hasta potansiyelinin uygun miktarla aynı sermaye ile yeni kurulacak ortaklığa devri söz konusuydu. Bu konuda 510 bin marklık hava parası aldık. Ayrıca, yaptığımız yatırımın %20–25 fazlasıyla elimize bir para geçti. Yeni şirketin ismi Böbrek Vakfı–Fresenius Sağlık Medikal Hizmetler A.Ş'ydı. 3 milyon 100 bin Mark sermayeli bu ortaklığa %40 hissedar olduk. Vakfımızın ismi ve konumu itibarı ile küçük bir çabayla büyük sükse yapan ve önemli bir kapasiteyle hizmete açılan bu şirket, 1999'da Adana'da 160 hastası bulunan bir diyaliz merkezini satın aldı.

Böylece ilk dört ayında 4 diyaliz merkezli bir şirket haline geldi. Bu şirketin 1999 yatırım planında Anadolu'da iki diyaliz merkezi yatırımı daha söz konusuydu. Şirket, aldığımız teşvik belgesi çerçevesinde 4 yıl içinde 16 hemodiyaliz merkezi daha tesis etti. Böylece dev bir atılımı vakfımızın 14. yıldönümünde, hizmete başlayışımızın 10. yılında gerçekleştirdik. Üç diyaliz merkezi birlikteliği ile başlayan Fresenius ortaklığı, başlangıçta dikkatli ve ölçülü bir büyüme hedeflemişti. Ancak 2000 ve 2001 ekonomik krizlerine ve SSK'nın kâr marjını azaltma çalışmalarına paralel olarak oluşan ortak şirket zararını çok ciddiye almayan Fresenius ortaklığı, dördüncü seneye girerken 2002'de sona erdi.

Yabancı ortak için daha ziyade daha fazla merkez satın alma ve tedavi edilen diyaliz hasta sayısını artırma girişimi, vakıf yönetimimizce benimsenmemeye başladı. Diğer bir faktör ise Fresenius'un hızlı büyüme arzusundan kaynaklanan, fizibilitesi ve analizleri tam manası ile yapılmamış olan hazır satın alma baskısı idi. Onlar hızlı büyümenin, biz ise zararı azaltmanın peşindeydik. Hem onlara köstek olmamak hem de azınlık ortak (%40 hissedar) olmamıza rağmen şirketin kuruluş aşamasında kabul ettirdiğimiz ve haklarımızı koruyan şirket statüsü nedeniyle şirket zararına rağmen, Fresenius'tan başlangıçta ortaya koyduğumuz 1 milyon 240 bin markın tam iki mislini geriye alarak ortaklığa son verdik.

Bu arada, Hizmet Hastanesi'nin inşaatı bitmiş, yaklaşık 9 milyon marklık cihazlandırma aşamasına gelmişti. Uzun süren araştırma ve girişimlerden sonra cihazları Hospitalia firmasından temin etmeye karar verdik. Sıra kredi bulmaya gelmişti. Ekonomik krizlerin arifesinde ucuz ve uzun vadeli kredi edinmek çok zordu. Aylarca süren girişim ve görüşmelerden sonra müteveli heyetimizin de onayını alarak Alman kökenli Hypovereinsbank'tan çok ehven şartlarda 7 yıl vadeli Libor + %0.875 faizle kredi almayı başarabildik.

O günleri ve yılları hatırladıkça bazı şeyler zihnimde kâbus gibi canlanıyor. Hele hele Hermes kontrgarantisini temin edemeyince uygulamanın gerçekleşemeyişi, ardından yeni arayışlara yönelmemiz... Aylar süren görüşmelerden sonra Fresenius firmasını kontrgaranti olarak gösterebilmemiz ve bu hususta verilmiş beyin zekâtları, fedakârlıklar, tavizler... Nihayetinde, 7 yıl gibi oldukça uzun vadeli bir kredi ile cihazlarımız epeyi gecikmiş de olsa geldi. Başta Serdar Eraslan ve Nesim Levi olmak üzere bu muazzam uğraşlarda yanımda olan tüm yönetim kurulu üyelerimi, ahde vefa duyguları içinde tekrar anmak isterim. Evet, cihazlar gecikmeyle geldi. Bazı cihazlar sevkiyat öncesi neredeyse bir yıl ambalajı içinde bekletildi. Montaj bitene ve Ekim 2000'de hastane hizmete açılana dek kısmen son teknolojiyi içermeyen 1-2 cihaz da işletmeye alınmış oldu. Yine de bu hususlar 2001 yılında vukuu bulan ekonomik krizin yanında solda sıfır kalırdı.

Böyle bir ortamda, 30 Ekim 2000 tarihinde 112 yataklı Hizmet Hastanemizi görkemli bir törenle hizmete açtık. 9. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, eski bakanlar, milletvekilleri, İstanbul Valisi, belediye başkanları, İstanbul Üniversitesi Rektörü ve tıp fakülteleri dekanlarının yer aldığı protokolün katıldığı açılış töreninin ardından sıfır noktasında hizmete başladığımızda, hastaneciliğin ne kadar zor olduğunu sadece tahmin ediyorduk.

Ancak aradan aylar geçtikçe ve 2001 ekonomik krizinin olumsuz sonuçları sağlık sektörünü de etkiledikçe bunun hakikaten zor olduğunu anladık. 2001 yılı hastanecilik zararı bize göre önemli boyutlara gelince mütevellilerimiz arasında tasfiyeyi düşünüp hastane binasını kiraya vermeyi önerenler bile oldu. Her 6 ayda bir ödemek zorunda olduğumuz 400 bin Euroluk anapara ve faiz borcunu karşılayacak tedbirlerimiz, özel kaynaklarımız (Fresenius ortaklığı satışı) ve Ahmet Ermiş Diyaliz Merkezi gelir artışı tükenmek üzere iken Tanrı yine yardımımıza koştu. 2002 ve 2003 yılları Hizmet Hastanesi'nin atılım yılları oldu.

Artık hastane külfet olmaktan kurtulmuş, kendine yetecek hale gelmeye başlamıştı. Bu ortamı yaratmak üzere profesyonel yöneticilerimiz, hastane personelimiz, yönetim kurulumuz, bizi destekleyen mütevellilerimiz ve sosyal komitemiz ile olağanüstü çalıştık. Herkes kendi elinden geldiğince fedakârlık yaptı, katkıda bulundu. Tanıtım ve pazarlama faaliyetleri için gerekli bütçe harcaması yapılmadan, amatörce bir zihniyetle hastane ciromuzu artırmayı başardık. Hastane doluluk oranı arttı, ciro yükseldi. Doktor kadromuzda değişikliğe giderek hizmet kalitesi çıtamızı yükselttik. İlâveten İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü ile yaptığımız “Bilimsel İş birliği Sözleşmesi” (Afiliasyon) çerçevesinde İstanbul Tıp Fakültesi ve Cerrahpaşa Tıp Fakültesi öğretim üyelerinden 30 civarında doktor hastanemizde, bu iki güzide tıp fakültesinin uzantısı gibi hizmet vermeye başladı. Bu girişim müspet etkilerini verdi ve hizmet kalite çıtası daha da yükseldi. İş birliği sonucunda daha çok öğretim üyesi hastanemizde görev yapmaya başladı.

Bir başka olumlu bir gelişme de ISO 9001– 2000 Kalite Yönetim Belgesi almak için verdiğimiz uğraştı. Bir yıllık çalışma sonucunda Hizmet Hastanesi ile Ahmet Ermiş ve Tekirdağ Hacı Hüseyin Terzi Diyaliz Merkezleri için kalite belgesini TÜV Süd Deutschland gibi güvenli bir kuruluştan almayı başardık. Kaliteli hizmet bilincimiz gelişti. Bunun takibi için arama konferansı yaptık. Ayrıca, üst düzey personelin eğitimi için çok gayret gösterdik. Sendika Genel Başkanı ile anlaşarak maddi destek alıp tüm personelin mesleki eğitimi için kampanya düzenledik ve Baltaş şirketi ile sözleşme yaptık. Eğitimin tamamlanmasıyla kalite çizgimizi daha da yükselttik.

1999 ile 2004 yılları arasında Türk Böbrek Vakfı Tekirdağ Şubesi ve Hacı Hüseyin Terzi Diyaliz Merkezimizdeki gelişmeleri ise şöyle özetleyebilirim:

Kış aylarında 80–90, yaz aylarında ise 120– 130'a kadar çıkan diyaliz hasta sayısı ile diyaliz merkezimiz güzel bir performans sergiledi. Ancak Vakıf Şube Yönetim Kurulunun önerileri ve hatta ısrarları üzerine 2002 yılı başında hizmete açılan tıp merkezimiz ne yazık ki istenilen hedefe ulaşamadı.

Tıp Merkezinin açılması için gerekli tadilat, ruhsat alınması için mevzuat uyumu ve yapılan yatırım bekleneni veremedi. Şube tarafından önerilen fizibilite hesap ve hedefleri tutturulamadı. 2003 yılının sonuna gelindiğinde Merkez Yönetim Kurulu olarak bu kötü gidişe dur dedik. Bu 2 yıllık tıp merkezi işletmeciliği sürecinde, merkezin şehrin dışında olması nedeniyle ulaşım sorunlarını, genelde poliklinik ve laboratuvar tetkik taleplerinin azlığını ve Tıp Merkezi Yönetmeliği'nin değişmesinin getirdiği iş gücü zorluklarını tespit ettik. Gittikçe büyüyen zararın kapatılması için diyaliz merkezi gelirlerinin de zamanla yetmeyeceği varsayımı ile Nisan 2004'de tıp merkezini kapattık.

Bu husus bize, fizibilite yapılırken veya yeni bir yatırıma giderken çok daha duyarlı olmamız gerektiğini gösterdi. Bu sayede dersimizi almış olduk.

2003 yılı başında, bize 400 bin dolarlık bağışta bulunan Kenan–Kadriye Tunalı çiftinin adlarını taşıyacak, uygun bir yerde diyaliz merkezi kurulması için arayışlara başladık. Esenyurt'ta çok iyi bir yerde arsa tahsisi konusunda 15 ay bizi geciktiren Belediye Başkanı Gürbüz Çapan, bu projemizin gecikmesine sebep oldu. Bağışçımız Kenan Tunalı'ya Malkara'da belediyenin bize uygun bir kira ve uzun vadeli sözleşme ile tahsis ettiği 700 metrekaarelik 2 katlı bir binanın diyaliz merkezine çevrilmesi projesini önerdim. Kenan Tunalı tarafından kabul görünce kısa bir süre içinde bu projeyi bitirdik ve 27 Eylül 2004 tarihinde 15 ünitelik Malkara Kadriye–Kenan Tunalı Diyaliz Merkezi'ni hizmete açtık. Böylece 3 diyaliz merkezi ve bir hastaneye sahip olduk. Ekim 2004'de bu üç diyaliz merkezinin çalıştığı, Malkara hariç (yeni açıldığı için) diğer ikisinin vakfımıza gelir artanını yarattığı ve Hizmet Hastanesi'nin de kendi ayakları üzerinde durduğu, hatta amortisman ve faiz giderleri hariç kara geçtiği bir yapı ile 6 ayda bir ödemek zorunda olduğumuz ve azalan bakiye nedeniyle 350 bin Euro civarında olan dış borcumuzu ödeyebilir hale geldik.

Bundan sonra hedef hastane cirosunu artırmaktı. Diğer önemli bir hedef ise böbrek nakliydı. Böbrek nakline başlayabilmek için anjiyografi cihazı gerekliydi. Hem özlemini çektiğimiz ve vakıf resmi senedimizde olup da gerçekleştiremediğimiz tek hedef olan böbrek nakillerine başlayabilmek hem de kalp cerrahisine başlayarak ciromuzu artırmak üzere çok az kullanılmış bir anjiyografi cihazı aldık. Böylece birim maliyetlerimiz düştü ve gelir artanımız arttı. Hizmet Hastanesi olumsuz amortisman ve kur farklarına rağmen kar etti.

2005 yılında gerek kurların stabil hale gelmesi gerekse diyaliz gerek hastane gelir artanını marjlarının artması ile vakfımız başarılı çalışmalarını devam ettirerek yukarıda anlattığım kalp cerrahisi ile ilgili çalışmalarını sonuçlandırdı. Anjiyografi laboratuvarımız ile kalp cerrahisi ünitemiz Hizmet Hastanesi'ne kazandırılarak hastanemizin ruhsatına KVC, KVC Yoğun Bakım, Koroner Yoğun Bakım, Dahiliye Yoğun Bakım ve Yeni Doğan Yoğun Bakım servisleri de ilave edildi. Böylece Hizmet Hastanesi, tam teşekküllü bir hastane konumuna getirildi.

Hizmet Hastanesi ve Ahmet Ermiş Diyaliz Merkezi 2005 yılı faaliyetleri sonucunda ilk defa 3,3 milyon YTL gelir artanını elde edilerek hedeflerimizi tutturduk.

2006 yılı başında ruhsatlandırılan bu bölümler için sosyal güvenlik kurumları ile anlaşmalar yapılarak hizmet yelpazemizi genişlettik. Böbrek Nakli Merkezi ruhsatlandırılması için alt yapı çalışmaları da tamamlanarak yıl sonunda Sağlık Bakanlığı'na yapılan müracaatımız olumlu bulundu. Bu sayede, Böbrek Nakli Merkezi ruhsatı alınması aşamasında çok önemli bir mesafe kat ettik.

2006 yılı sonunda vakfımızın önemli yatırımlarından biri olan Çerkezköy Kapaklı Diyaliz Merkezi inşaatı tamamlandı ve ruhsatlandırıldıktan sonra 4 Aralık 2006 tarihinde faaliyete geçti. Kapaklı Diyaliz Merkezi, Kapaklı Belde Belediyesi tarafından Organize Sanayi Bölgesi girişinden tahsis edilen 2.300 metrekare arazi üzerine toplam 600 metrekare kullanım alanlı olarak projelendirilip, 1. sınıf yapılaşma tamamlandı. Merkezin cihazlanması ve tefrişi ile mükemmel bir diyaliz merkezi olarak faaliyete geçmesinden büyük mutluluk duyduk.

TBV Kapaklı – Çerkezköy Diyaliz Merkezi

Hastalara yönelik bölgesel çalışmalar ile kısa zamanda toplam 50 hastaya hizmet verilmeye başlandı. Yine 2006 yılı içerisinde Ataköy 4. kısımda, toplam 2 bin 275 metrekare kullanım alanlı, 7 katlı bina tıp merkezi veya branş hastanesi olarak kullanılmak üzere Haziran'da alındı. İhtiyaç analizleri projelendirilmesi tamamlanarak 2007 yılının ilk aylarında uygulamaya geçilmesi planladı. Yukarıda kısaca belirttiğim gibi, vakfımız 2005 ve 2006 yıllarında önemli çalışmalar yaptı. Hizmet Hastanesi, vakıf amaçları doğrultusunda böbrek nakli için ayrıca ruhsatlandırıldı, hizmet yelpazesinin genişletilmesi ve yaygınlaştırılması sağlandı. İstanbul Özel Hizmet Hastanesi, sunduğu kaliteli hizmetler sayesinde en iyi hastaneler arasında anılmaktaydı.

Vakfımız ve iktisadi işletmelerimiz için 2007 yılında önemli gelişmeler oldu. Vakfımızın faaliyetleri çok verimli geçti, önemli miktarlarda nakdi bağışlar ile diyaliz cihaz bağışları alındı. Kapaklı Diyaliz Merkezimiz konulan 40 hasta hedefini aşarak 2007 yılında 47 hasta sayısına ulaştı. Tekirdağ ve Malkara diyaliz merkezlerimiz, bütçelerinde öngörülen hizmet sayılarını gerçekleştirdi. Ahmet Ermiş Diyaliz Merkezimiz sorum rekabet uygulamaları nedeni ile bir miktar hasta ve seans kaybı yaşadı. Hizmet Hastanesi anjiyografi cihazını da alarak böbrek nakli için tam teşekküllü hale geldi. Aynı zamanda hastanedeki radyoloji ünitesi cihazları yenilendi, dijital cihazlar ile radyolojik tetkikler DVD ortamında saklanmaya başladı, radyoloji servisinde MR ünitesi kuruldu ve hizmet yelpazesi genişletildi.

Ataköy'de alınan yeni binanın yapılaşmasının, Sağlık Bakanlığı'nın mevzuat değişikliği nedeniyle beklemeye alınması uygun görüldü.

2008 yılı, vakıf çalışmaları açısından oldukça yoğun ve verimli geçti, sosyal faaliyetler ve etkinliklerde önemli miktarlarda bağış gelirleri temin edildi. İktisadi işletmelerimiz ise yoğun rekabet şartları altında, Sosyal Güvenlik Kurumu'nun son üç yıldır sürdürdüğü olumsuz fiyat politikaları ve Sağlık Bakanlığı'nın özel sektör aleyhine yayımladığı mevzuata rağmen, yılmadan ve kalitelerinden ödün vermeden faaliyetlerine devam etti. Ayrıca, hizmetlerinde sayısal anlamda önemli artış meydana gelse de bu artışlar gelirlerine cirosal olarak yansımadı. Özel Hizmet Hastanemiz, İstanbul'daki ilk 10 hastane arasına girmesine rağmen bu gelişme gelirlerine olumlu yansıyamadı ve zarar etmeye başladı.

Kapaklı ve Malkara diyaliz merkezlerimizde hasta sayıları arttı, Ahmet Ermiş ve Tekirdağ diyaliz merkezlerimiz ise sorumsuz ve etik dışı rekabet nedeniyle hasta kayıplarına uğradı. Hizmet Hastanesi'nin tüm branşlarda verdiği kaliteli hizmet kamuoyu tarafından da takdir edilerek hizmet sayılarında önemli artış meydana geldi, organ nakli ünitesinde 20 böbrek nakli yapıldı. Vakfımız, iktisadi işletmelerimizdeki olumsuz gelir tabloları nedeni ile önemli miktarlarda sübvansiyon yaptı. Sağlık sektöründeki bu olumsuzluklar nedeniyle Ataköy binamızda bir yapılaşmaya gidilmemesi kararı alındı.

2009 yılı gerek vakfımızın faaliyetleri gerekse iktisadi işletmelerimizin faaliyetleri açısından son derece sıkıntılı geçti. Bağış gelirleri küresel finans krizinden ciddi olarak etkilenen vakfımız, kendi giderleri ile iktisadi işletmelerin gelir eksilenlerini karşılayamaz hale geldi. Sağlık kuruluşlarımız, olumsuz ve sorumsuz rekabet şartlarına rağmen, kalite ve etik kurallardan ödün vermeden, sayısal olarak geçmiş yıllardaki hizmetlerimize göre ciddi düşüşler yaşamadan, sağlık hizmetlerini sürdürmeye çalıştı. Bir yandan Sağlık Bakanlığı'nın sektörü zorlayan mevzuatlarla özel sektörü sıkıştırması, diğer yandan SGK'nın 2005 yılından bu yana satın aldığı sağlık hizmetlerinin birim fiyatlarını artırmayıp kendi harcamalarını aşağı çekmek adına, özel sağlık sektörüne uyguladığı kesintiler, faaliyetlerimizi nefes alamayacak hale getirdi. Oluşan zarar, kullanılan banka kredilerini artırdı.

Bu gelişmeler üzerine, Ataköy'deki binamızın satılmasına karar verildi ve büyük sermaye guruplarının sahibi olduğu zincir hastanelere, Hizmet Hastanesi'nin kiralanması konusunda görüşmelere başlandı.

2010 yılı, vakfımız ve iktisadi işletmelerimiz için yeniden dirilişin başladığı bir yıl oldu. Hizmet Hastanemizin yönetimi, 1 Mart 2010 tarihinde 5+5 yıllığına Memorial Sağlık Yatırımları A.Ş'ye, yapılan ve bugüne kadar başka bir örneği olmayan, "Özel Yönetim Sözleşmesi" ile verildi. Bu "Özel Yönetim Sözleşmesi"nden alınan ön ödemeler sayesinde elde edilen kaynaklar, öncelikle banka kredilerinin geri ödenerek kapatılmasında kullanıldı ve birikmiş ticari borçlarımız yeniden yapılandırılarak ödeme planlarına bağlandı. SGK, 5 yıl sonra ilk defa hemodiyaliz seans fiyatlarına %5 zam yaptı, ancak bunun %50'sini hizmet paketi içinde bulunan Heparin ilacına ciddi oranda zam yaparak, paket hizmetimizin fiyat artışını geri aldı. Memorial A.Ş, Hizmet Hastanesi'ni devraldıktan sonra yapılan "Yönetim Sözleşmesi" gereği hastane içinde tadilatlarla ve cihaz yenilemelerine başladı ve hastanenin yıpranmış görünümüne tekrar canlılık getirdi. Diyaliz Sosyal Komitesi, Hizmet Hastanesi'nin yenilenme sürecine paralel olarak Ahmet Ermiş Diyaliz Merkezi'nde köklü revizyonlara gitti. Tüm diyaliz merkezinin badana ve boyalarını, su arıtma sistemini, mobilyalarını ve bazı eskimiş cihazlarını yeniledi.

Vakfımız bu yenilenme sürecine diğer diyaliz merkezlerimizi de katarak onların da badana ve boyalarını, hasta başı TV'lerini, bazı mobilyalarını yeniledi. Vakıf faaliyetleri yeniden canlandırıldı, kamu yararına yeni projelere başlandı ve bağış gelirleri arttı. Bu olumlu rüzgâr ile Tekirdağ'da bulunan diyaliz merkezlerimizdeki hasta ve seans sayıları artarken, Ahmet Ermiş Diyaliz Merkezimizde hasta azalması önemli ölçüde önleildi. Ataköy'deki binamız Kasım ayında nihayet satılarak, elde edilen kaynak, kalan borçların ödenmesinde kullanıldı. Böylece vakfımıza da bir fon yaratıldı. Vakfımız bu yıldan itibaren kamu yararına önemli projeler ile dört diyaliz merkezinin işletilmesi yönünde verimli faaliyetlere geçti.

1 Mart 2010 tarihinden itibaren 2 sene içinde eski borçlarımızı tamamen kapattık ve 2013 yılında, bütün zarar mahsupları yapıldıktan sonra son çeyrekte kurumlar vergisi ödeyecek durumu geldik. Bu tabii ki son derece olumlu bir gelişmeydi. Bu konuda katkısı olan

bütün arkadaşlarımı yürekten kutlarım. Hastanenin yönetimini kime vereceğimiz hususu hakikaten zordu. 6 ay muhtelif firmalarla görüştük, elbette sektörün en büyükleriyle Bir teknik şartname oluşturduk ve bütün teklifleri irdeledik. Sonuçta bize her açıdan en iyi teklifi veren Memorial Sağlık Grubu ile iş birliği yapmaya karar verdik. Esasında bizim niyetimiz İş Bankası kuruluşu olan Bayındır Sağlık Grubu ile iş birliği yapmaktı. Fakat bilindiği üzere İş Bankası son derece bürokratik iç işleyişi olan bir kurum ve karar süreçleri çok uzun. Bu nedenle İş Bankası'nın sağlık grubu ile iş birliği yapamadık. Diğer gruplar arasında en iyi teklifi veren Memorial Sağlık Gurubuna işi yönlendirdik. Bu konuda biraz geç kalsak da en doğrusunu yaptık.

Böbrek sağlığı yalnızca hastanelerde, cihazların başında korunmuyordu. Böbrek sağlığının korunmasında asıl mücadele, hayatın içinde veriliyordu. Evde, okulda, pazarda, kantinde, sokakta, kısacası insanların günlük alışkanlıklarında. Biz de kamuoyunu bilgilendirme faaliyetlerimizi planlarken bunu hep dikkate aldık.

2011, vakfımız ve diyaliz merkezlerimiz açısından verimli bir yıl oldu. Özellikle böbrek sağlığının korunmasına yönelik olarak “Böbrek Hastalıkları ile Mücadele” başlıklı yeni projelerle kamuoyunda bilinirliğini bilimsel anlamda artırdık, yerel yönetimlerin katkıları ile “Sağlıklı Beslenme ve Hayat Tarzı” seminerlerine başladık. Aynı zamanda böbrek hastalıklarının önlenabilir nedenlerinin başında gelen tuz tüketimin konusunda “Aşırı Tuz Tüketiminin Azaltılması” projemiz gerek toplumda gerekse kamu kuruluşları nezdinde farkındalığı artırdı. Özellikle TBMM Sağlık Komisyonu ve Sağlık Bakanlığı ile birlikte kamu yararına yürütülen çalışmalarda başarılı sonuçlar elde ettik.

Halkı tuzun zararları konusunda bilgilendirirken, ekmek ve unlu gıdalarda tuzun azaltılması yönünde mevzuatların çıkmasına önayak olduk. Vakıf bağış gelirleri de önceki yıla göre arttı. Diyaliz merkezlerimiz faaliyetlerini başarıyla sürdürdü. Tekirdağ'daki merkezlerimiz hasta ve seans sayılarını artırdı, Ahmet Ermiş Diyaliz Merkezimiz hasta ve seans sayısını önemli ölçüde korudu. SGK'nın 6 yıl içinde yapabildiği %5'lik seans fiyat artışı ve daha sonra yarısını geri alması, sayısal artışa rağmen merkezlerimizin gelirlerini olumsuz etkiledi. Ancak gerek önemli maliyet oluşturan tıbbi malzeme girdilerinde sağlanan ciddi tasarruflar gerekse hizmet alımlarında elde edilen indirimler, zararları geçen seneye göre azalttı. Hizmet Hastanesi, Memorial A.Ş'nin yönetiminde faaliyetini başarıyla sürdürdü. Hastanenin fiziksel ve tıbbi ekip açısından yeniden yapılanması faaliyet gelirlerini artırırken, hedeflenen yere gelmesinde önemli gelişmeler kaydedildi. İstanbul'daki iktisadi işletmemiz, uzun yıllardan sonra ilk defa kâra geçti, dört iktisadi işletme kümülatifte karlı olarak konsolide oldu.

2012 yılının sonundan itibaren, tıpkı 2008 yılından evvel olduğu gibi, hukuki ve gerçek anlamda vakıfçılığa döndük. Türk Böbrek Vakfı bir paramedikal grup. Biz daha ziyade kronik böbrek yetmezliğine ilişkin bilgilendirme, organ bağışı ile kadavradan organ bağışı sayısının ve oranının artmasına yönelik çok iyi tanıtım ve kamuoyunu bilinçlendirme

alışmaları yaptık. Vakfımızın en verimli tanıtım döneminin 2012 yılından itibaren başladığını söyleyebilirim.

Yılın ilk aylarında, vakfımızın amaçları arasında yer alan “ülkemizde böbrek sağlığının korunması” çalışmalarımızı yoğunlaştırdık. Bu kapsamda, böbrek hastalıklarının önemli nedenlerinden biri olan hipertansiyonun önlenabilir etkenlerinden “aşırı tuz tüketimi”nin azaltılmasına yönelik çalışmalara hız verdik. Dikkat çekici kurgusuyla öne çıkan, ulusal ve yerel televizyon ve radyo kanallarında yayımlanan kamu spotumuz, yoğun ilgi gördü. Restoranlarda tuzlukların kaldırılması faaliyetlerimize olumlu yaklaşıldı ve pek çok ilde restoranlarda masalardan tuzluklar kaldırılmaya başladı.

Böbrek hastalıklarının diğere temel nedenlerinden biri olan diyabet hastalığını risk faktörlerinden “aşırı şeker tüketimi”nin azaltılması kampanyamızı hayata geçirdik. Bu doğrultuda çeşitli etkinlikler düzenlenirken, hazırlanan kamu spotu da ulusal ve yerel televizyon ve radyo kanallarında yayımlandı. Bu kampanyamız da toplum tarafından benimsendi ve şeker içeren gıdalar konusunda çeşitli önlemler alınmaya başlandı.

Mayıs ayında vakfımızın da üyesi olduğı Uluslararası Böbrek Vakıfları Federasyonu'nun (IFKF) Budapeşte'de düzenlenen yıllık olağan kongresinde, 2012 Dünya Böbrek Günü etkinliğimizin yer aldığı poster “En İyi Poster Sunumu” ödölünü kazandı.

Son dönem kronik böbrek yetmezliğı hastalığının en seçkin tedavi yöntemi olan organ nakli ve organ bağışısı için yılın son çeyreğinde seferberlik başlattık. Özellikle kadavradan organ bağışısının artırılması için hazırlanan ve ülkemizin üç sanatçısını buluşturan “Beni Bağışlayın” başlıklı kamu spotu yayın ertesinde toplumdan çok olumlu geri bildirimler aldı. Vakfımıza bağılı diyaliz merkezlerdeki hastalarımızdan alınan onamlar sonrası yapılan

“Hemodiyaliz Tedavilerde Geriatrik Olgular” isimli bilimsel çalışma da tıp literatürlerinde yerini aldı.

Bu olumlu gelişmeler vakfımız ve diyaliz merkezlerimizin ilerleyen yıllardaki başarıları için bizleri umutlandırdı ve motive etti.

Vakfımız, kronik böbrek yetmezliği (KBY) koruyucu hekimliği bağlamında, tuz tüketiminin azaltılmasına yönelik birçok proje ve öneri geliştirdi. Projelerimizi TBMM Sağlık Komisyonu Başkanlığı’na sunarak, 2011 yılında ve 2012 yılının ilk 6 ayında çok büyük başarı elde ettik. Gerek ekmekte tuz oranının azaltılması gerekse paketlenmiş gıdalarda tuz içeriği ile ilgili Türk Gıda Kodeksi’nde değişiklik yapılması konularında ciddi gelişmeler kaydedildi.

2012 ve 2013 yıllarında kamu yararına faaliyetlerimizi daha da artırdık. Koruyucu hekimlik adına “aşırı tuz tüketiminin azaltılması” hedefi doğrultusunda hazırlattığımız “Tehlikeyi Gör” isimli kamu spotu yayımlandı. Ayrıca, “Restoranlarda Tuzlukların Kaldırılması” projesine başlatıldı. Bu konuda öncülük eden restoranlara da Tuz Duyarlılığı Sertifikası verildi.

Organ bağışını konu alan, ulusal ve yerel televizyon ve radyo kanallarında yer alan “Beni Bağışla” başlıklı kamu spotumuz geniş kesimlerce büyük beğeni kazandı.

Organ nakliyle ilgili bir televizyon haberi de bu alanda önemli bir eksikliği fark etmeme yol açmıştı. Haberde, Afyon’da bir tutuklunun beyin ölümü gerçekleşmiş olmasına rağmen, görevli savcının gelen taleplere karşın organ bağışına izin vermediği, “nihai ölüm olmadan cenazenin teslim edilemeyeceği”ni söylediği aktarılıyordu.

Meseleyi derinlemesine araştırdım ve savcıların mesleğe başlamadan önce aldıkları üç aylık akademik eğitim müfredatında beyin ölümü ve bitkisel hayat kavramlarının net biçimde ele alınmadığını gördüm. Oysa bu iki kavram arasındaki fark, organ bağışı ve nakil süreçleri açısından hayati öneme sahipti. Bu tespitin ardından konuyu hem bakanlık hem de yetkili merciler nezdinde gündeme getirdik. Beyin ölümünün ne olduğu, neden tıbben ve hukuken geri dönüşü olmayan bir durum sayıldığını anlatan özel bir eğitim içeriğinin müfredata dahil edilmesini sağladık.

Vakıf olarak attığımız bu adımın karşılık bulması ve başarılı olması benim için son derece anlamlıydı. Müfredata bu bilginin eklenmesinin ardından beyin ölümü tanısı konulan vakalarda savcıların “nihai ölümü bekleyelim” yaklaşımında olmadığını memnuniyetle gözlemledik. Bu gelişme, organ nakillerinin sayısını da doğal olarak artırdı.

Ekim 2013’te Vakfımızın da üyesi olduğu ve 2011–2013 yılları arasında Başkanlığını yürüttüğüm Uluslararası Böbrek Vakıfları Federasyonu (IFKF) tarafından dönem başkanlığım sırasındaki çalışmalarımız dolayısıyla “Üstün Başarı” sertifikasına layık

görüldüm. Vakfımız tarafından hazırlanan Dünya Böbrek Günü Faaliyetleri konulu poster ikinci kez birincilik ödülünü kazandı.

Bu arada sosyal etkinliklerimize de ağırlık verdik. Yurt dışında kaldığı 2–3 sene boyunca Türk Böbrek Vakfı çalışmalarından uzak kalan Selda (Duman) Topal ile eşi futbolcu Mehmet Topal'ın Fenerbahçe'ye dönüşünün ardından tekrar yakından çalışma imkânı bulduk. Selda Topal'ın daha da genişleyen sosyal çevresi ve tanınmış isimlerin desteğiyle özellikle sporcu, futbolcu, sanatçı çevremizi geliştirerek, birbirinden güzel sosyal faaliyetlere imza attık. Bu arada, mevcut 2 sosyal komitemiz çeşitli sosyal hizmetler ve etkinlikler düzenledi. Özellikle, Seval Ermiş Grubu (Türk Böbrek Vakfı Ahmet Ermiş Diyaliz Merkezi Sosyal Komitesi) 2012 ve 2013 yıllarında 250 bin TL civarında kaynakla Ahmet Ermiş Diyaliz Merkezi'nin tamamen yenilenmesine önemli destek sağladı. Ayrıca, Mukaddes Yamaç Grubu da gelenekselleşen yılbaşı yemekleri ve yaza merhaba gecelerini düzenlemeye devam etti.

2014 yılında Dünya Böbrek Günü münasebeti ile düzenlediğimiz organ bağış konulu basın toplantısında konusunda uzman akademisyenler, “kadavradan organ bağış”ı geniş çerçevede anlattı. Ayrıca, organ bağışının tüm süreçlerini anlatan bir videoyu da ilgili tüm kamu ve özel kurum, kuruluşlarla, yazılı ve görsel basınla paylaştık. Organ bağış çalışmamız birçok mecrada yayımlandı.

Vakfımızın yine önde gelen amaçlarından biri olan “böbrek sağlığının korunması” konusunda erken yaşlarda bilgilendirme ve bilinçlendirmeyi artırmak üzere, İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile “aşırı tuz ve şeker tüketiminin zararları ve sağlık beslenme” konusunda eğitimler vermek üzere bir protokol imzaladık ve eğitimlere başladık.

Koruyucu hekimlik adına “böbrek sağlığının korunması”, “sağlıklı beslenme ve hayat tarzı önerileri” başlıklı eğitime muhtelif kurum ve kuruluşlarda devam ettik, gelen talepleri elverdiğince karşılamaya çalıştık.

İstanbul'dan sonra Tekirdağ İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile de protokol yaparak Tekirdağ'daki öğrencilere de “aşırı tuz ve şeker tüketiminin zararları ve sağlıklı beslenme” eğitimleri vermeye başladık.

Bir önceki yıl başlattığımız “kadavradan böbrek nakli sayısını artırmak” hedefimiz, ana hedefimiz oldu. Bu konuda elimizden geldiğince çalıştık. Beyin ölümünün ne olduğunu, geri dönüşü olmadığını ve bitkisel hayat ile karıştırmaması gerekliliğini kamuoyuna anlatmak için çok sayıda konferans ve panel düzenledik. Kısacası, beyin ölümü ile bitkisel hayatın birbirine karıştırıldığı noktaları açıklamak için seferber olduk. Bunların yanı sıra ilk kez, kronik böbrek yetmezliği konusunda Tekirdağ'daki hekimleri bilgilendirmeye yönelik bir toplantı yaptık. Yılın başında İstanbul'daki ilköğretim öğrencilerini beslenme konusunda bilgilendirmeye yönelik projemizi Tekirdağ'da yaptığımız protokol ile yaygınlaştırdık.

Dünya Böbrek Günü etkinlikleri kapsamında “Güne bir bardak su ile başla” ana temasını muhtelif etkinliklerle geniş bir şekilde işledik, kamu spotu hazırladık. Ayrıca, ilk defa düzenlediğimiz “Türk Böbrek Vakfı Medya Ödülleri” ile Vakfımızın faaliyetlerine destek veren ve yaptıkları sağlık haberleriyle toplumu bilgilendiren basın mensuplarını ve kurumlarını ödüllendirdik. Sağlık basın mensuplarının özverili çalışmalarını ödüllendirerek, onları motive eden ilk STK olduk.

2014 yılında ve 2015 yılının başlarında ünlü futbolcuların yer aldığı “ağrı kesici ilaçların bilinçsiz kullanımı” ve “böbrek taşları” konulu iki kamu spotumuz toplumda farkındalık yaratmayı başararak geniş kitlelere ulaştı.

Vakfımızın 2015 yılı faaliyetleri önceki yıllara göre daha yoğunlu. Malkara’da yeni yapılan devlet hastanesinin içinde hemodiyaliz merkezinin 2014 sonlarında faaliyete geçmesi ile Malkara’da misyonumuzu tamamlamış olduk. Malkara’nın demografik yapısındaki genç nüfusun göç etmesi ile yaşlı nüfus oranının her geçen sene artması gibi nedenlerle, Malkara Diyaliz Merkezimizin sürdürülebilirliği kalmadı. Bu nedenle 27 Ocak’ta İl Sağlık Müdürlüğüne bildirimde bulunularak, 17 Ağustos 2015 tarihinde kapatıldı. Tüm hastaların tedavilerine Tekirdağ Diyaliz Merkezimizde eksiksiz devam edildi. Malkara merkezimizin ruhsatında bulunan 5 cihaz Tekirdağ merkezimize, 10 cihaz da Kapaklı merkezimize taşındı. Kapaklı merkezimize ilave yapılan 220 metrekare inşaatla diyaliz salonları genişletildi ve 7 Mayıs’ta kullanıma açıldı.

Dünya Böbrek Günü’nde “bilinçsizce ağrı kesici kullanımının böbreklere verdiği zararlar” temasını işledik. Ayrıca, 30 Mayıs’ta Vakfımızın resmi kuruluşunun 30. yılının tamamlanması münasebetiyle çeşitli çalışmalar yaptık. Zorlu PSM’de ikinci Medya Ödülleri törenimizi düzenledik.

31 Temmuz’da Trakya bölgesinde böbrek sağlığının korunması ve böbrek hastalıkları ile mücadele projemiz, Trakya Kalkınma Ajansı tarafından onaylanarak sözleşmeye bağlandı. Vatandaşlarımızı böbrek sağlığı hakkında bilgilendirmek ve bilinçlendirmek için sahada verilen eğitimlerimiz çeşitli il ve ilçelerde, öğrenci ve yetişkinlere yönelik olarak daha yoğun devam etti. Ayrıca, bu yıl vatandaşların bilgilendirilmesinde ve bilinçlendirilmelerinde sosyal medyayı daha etkin kullandık. Vakfımızın Facebook hesabında yayımlanan sağlıklı beslenmeye yönelik kısa videolar yoğun beğeni aldı.

2016 yılında vakıf faaliyetlerimizi hız kesmeden sürdürdü. Trakya Kalkınma Ajansı projemiz çerçevesinde 9 Ocak-21 Şubat döneminde Edirne, Kırklareli ve Tekirdağ’da birinci basamak hekimlere, değerli mütevellilerimiz Sayın Prof. Dr. Mehmet Şükrü Sever’in başkanlığında, Sayın Prof. Dr. Tevfik Ecder’in katılımıyla, İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Kardiyoloji Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Aytaç Öncül ve Endokrinoloji Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Nevin Dinççağ tarafından Türkiye’de ikinci defa “Kronik Böbrek Yetmezliği Hastalığı ile Mücadele” eğitimleri verildi. Bu süre zarfında aynı illerde okul eğitimleri de gerçekleştirildi.

Marmara Üniversitesi İşletme Fakültesi İngilizce İşletme Bölümü Sayısal Yöntemler Ana Bilim Dalı tarafından Türk Böbrek Vakfı diyaliz hastalarına yönelik “Hemodiyaliz Hastalarının Yaşam Kalitesini Etkileyen Faktörlerin Araştırılması” çalışması, Şubat ayında yayımlandı. Uluslararası mukayese raporunda, alt ölçekte fiziksel işlev, fiziksel rol, sosyal işlev fonksiyonlarında, vakıf hastalarının ABD, Japonya ve Avrupa hastalarından daha iyi durumda olduğu görüldü.

Dünya Böbrek Günü’nü “Çocuklarda Böbrek Sağlığı” ana temasıyla kutladık. Bu kapsamda hazırlanan görsellerimiz ülke çapında çeşitli mecralarda yayımlandı, yanı sıra etkinlikler de düzenledik. 9 Mart’ta ilk kez Dünya Böbrek Günü konseri düzenledik. Sanatçı Karsu’nun sahne aldığı bu konserde orkestra üyelerinden birinin diyaliz hastası olması konsere farklı bir özellik ve derinlik getirdi.

OYAK Çimento Grubu ile birlikte “Böbrek Sağlığı Eğitimi ve Kamuya Hemodiyaliz Cihazı Bağışı” projesinin son ayağını Denizli OYAK Çimento Fabrikası’nda gerçekleştirdik.

Dünya Obezite Günü münasebeti ile vakfın konferans salonunda düzenlenen, moderatörlüğünü yaptığım panelde, Çocuk Nefrolojisi Uzmanı Prof. Dr. Lale Sever ve Çocuk Endokrinolojisi Uzmanı Prof. Dr. Olcay Evliyaoğlu’nun katılımıyla çocuklarda böbrek sağlığı, eğitim, öğrenim, aile ve toplumsal davranışlar açısı ele alındı. “Böbrek Sağlığı İçin Sağlıklı Beslenme ve Hayat Tarzı Önerileri” eğitimlerimiz, öğrencilere ve yetişkinlere yönelik sunumlarla aralıksız devam etti.

Yapılanların kaybolmaması, geleceğe bir kaynak bırakılması gerçekten önemliydi. Yönetim Kurulu tarafından hazırlatılan ve Vakfımızın kurulduğu günden itibaren 30 yıllık şanlı mazisinde yaptığı hizmetlerin toplandığı “Türk Böbrek Vakfı 30. Yıl Almanası” işte böyle bir eserd. Yalnızca bir arşiv değil, aynı zamanda bir hafıza olan Almanak’ı elime aldığımnda, sayfalar arasında yılların emeğini de gördüm.

Vakıf çalışmalarımız kapsamında yıllar içinde iki kız çocuğunun böbrek nakli ameliyatlarının gerçekleştirilmesine de vesile olduk. Tedavi sürecinin ardından hayatlarının sonraki adımlarında da yanlarında olmaya gayret ettik. Çeyizlerinin hazırlanmasından düğünlerinin yapılmasına kadar her aşamada destek olmaya çalıştık. Bugün hâlâ bağımız kopmuş değil, sık sık arar, hal hatır sorarlar.

Hayatlarına dokunduğumuz binlerce insan gibi bu iki genç kızımızın da hayatlarında bir iz bırakabilmek, sağlığa kavuşmalarının ardından umutla ve güvenle hayata devam edebildiklerini görmek, yaptığımız işin ne kadar anlamlı olduğunu bana her defasında yeniden hatırlatıyor.

Vakfımız için oldukça hareketli geçen 2017 yılında, Dünya Böbrek Günü'nü "Çocukluk Çağı Obezitesi ile Mücadele" ana temasının içeriğini dolduran çok sayıda etkinlik düzenledik. Oyuncu Wilma Elles ve sporcu Hasan Yalnızoğlu'nun proje yüzümüzü. Tema kapsamında hazırlanan görseller ülke genelinde çeşitli mecralarda yer aldı. UPS Spor Kulübü'nün kapalı spor salonunda Wilma Elles, Hasan Yalnızoğlu, İpek Tanrıyar, Cedi Osman, Doğuş Balbay ve Vedat İnceefe ile 500'den fazla öğrencinin katıldığı "Çocuk ve Egzersiz" etkinliğinde ise 150'ye yakın sporcu çocuk evde veya okulda yapılabilecek temel egzersiz hareketlerini basın mensuplarına ve izleyicilere gösterdi.

Sağlıklı ve sağlıklı besinlerin tanıtıldığı etkinlikte, Çocuk Nefrolojisi Uzmanı Doç. Dr. Nurdan Bilgen, Çocuk Endokrinolojisi Uzmanı Prof. Dr. Serap Turan ile birlikte çocukluk çağı obezitesi ile mücadele konusunda açıklama yaptık. Wilma Elles ve sporcu Hasan Yalnızoğlu'nun çocukları spor yapmaya özendirmek için çocuklarla birlikte çeşitli egzersizler yaptığı video çeşitli mecralarda yayımlandı.

21 Nisan'da ise kalıcı bir esere daha imza attık. Soma'da 13 Mayıs 2015'te meydana gelen maden kazasında hayatını kaybeden madencilerin çocuklarına destek olma üzere Vakfımızca düzenlenen etkinliklerde toplanan bağışlar ve vakıf destekçilerimizin katkıları ile Soma'da madenci ailelerin ikamet ettiği İstasyon Zafer Mahallesi'ne 150 öğrenci kapasiteli modern bir anaokulu yaptırıldı. Türk Böbrek Vakfı Soma Anaokulu ismiyle Soma İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağışlanan okulumuzun resmi açılışını Manisa Valisi Mustafa Hakan Güvençer'in himayelerinde gerçekleştirdik.

Vakfımız, Adım Adım Oluşumu içinde yardımseverlik koşu projelerinde desteklenen STK'lar arasına katıldı. Vakfımızın toplumu böbrek sağlığı hakkında bilinçlendirmek adına başladığı, kamu yararına “Sen adım at, onlar hayata bağlansın” sloganlı yeni projesinde hedefimiz, gönüllü koşucuların topladıkları bağışlarla kronik böbrek yetmezliği hastalarının yaşamlarını sürdürebilmeleri için gerekli olan hemodiyaliz cihazından 5 adet alarak ihtiyacı olan devlet hastanelerine bağışlamak oldu. Bu yönde çok çeşitli etkinlik ve faaliyetler düzenledik 12 Kasım'da İstanbul Maratonu'na özel tişörtlerimizi ve bandanalarımızı giyerek katılan çok sayıdaki gönüllü koşucumuz vasıtası ile toplanan bağışlarla üç adet hemodiyaliz cihazı satın alınıp, özel olarak düzenlenen bir törenle Bakırköy Dr. Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne bağışlandı.

Vakıf konferans salonunda moderatörlüğünü yaptığım panelde, İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Ana Bilim Dalı Endokrinoloji ve Metabolizma Hastalıkları Bilim Dalı Öğretim Üyesi Sayın Prof. Dr. İlhan Satman ve İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Pediatrik Endokrinoloji Bilim Dalı Öğretim Üyesi Sayın Prof. Dr. Olcay Evliyaoğlu ile çocukluk çağında diyabetin böbrek sağlığına etkisi ve glisemik endeksin obeziteye etkisini konuştuk.

Fairmont Otel'deki 4. Türk Böbrek Vakfı Medya Ödülleri Töreni'nde sağlık alanında yazıları, araştırmaları ve makaleleri ile toplumu bilgilendiren basın mensuplarını ve kuruluşlarının ödüllendirdik.

2018 yılında 8 Mart Kadınlar Günü'ne denk gelen Dünya Böbrek Günü'nde ise “Kadınlar ve Böbrek Sağlığı” ana temasını işledik. “Böbrek Sağlığına Kadın Eli Değişiyor” başlıklı çalışmalarımız ülke genelinde çeşitli mecralarda yayımlandı. Moderatörlüğünü yaptığım panelde ise Prof. Dr. Rümeyza Kazancıoğlu, Prof. Dr. Kubilay Karşıdağ, Doç. Dr. İbrahim Kalelioğlu ve uzun yıllar diyabet ile mücadele eden sanatçı Burçin Orhon yer aldı. Ayrıca Şişli Belediyesi'nin ev sahipliğinde Nazım Hikmet Kültür Merkezi'nde Prof. Dr. Ela Keskin ve Prof. Dr. Ayşe Kubat Üzüm'ün katılımıyla düzenlenen panelin sonunda Lüleburgaz Ertuğrul Köyü Cumhuriyet Kadınları Korosu bir konser verdi.

Bu yıl ayrıca şeker ilave edilmiş gıdalarda kullanım yoğunluğu artan nişasta bazlı şekerin (NBŞ) insan sağlığına olan zararlarına dikkati çekmek istedik. Derinlemesine irdelediğimiz bu konu yazılı, görsel ve internet mecralarında medyasında geniş yer buldu. Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulu'nun yayımladığı bildiri ile NBŞ'nin zararları kamuoyuna duyuruldu ve NBŞ kotası %10'dan %5'e düşürüldü.

Bir diğer projemiz olan “İdrar Renginiz Sağlığınıza Dair Birçok Şey İfade Edebilir” ana temalı afişlerimiz o kadar çok ilgi gördü ki İstanbul ve Trakya'daki okullara dağıtılmasının ardından, gelen talepler doğrultusunda 76 şehirde, 2 bin 422 farklı kuruma asıldı.

Özellikle çocukların yoğun tükettiği şeker ilave edilmiş içecekleri gündeme taşımak için “İçeceklerdeki şeker miktarı hiç düşünmediğiniz kadar yüksek olabilir, günde en az 8 bardak su için” projemiz çerçevesinde “şeker afişi” hazırladık. Amacımız, gazlı içeceklerde, soğuk çaylarda, meyve sularında, aromalı sütlerdeki şeker miktarını ortaya çıkarmak ve tüketicileri bilinçlendirmektir. Hazırladığımız afiş ve açıklamalarımız görsel, yazılı basının yanı sıra internet mecralarında ve sosyal medya kanallarında yayımlandı. İstanbul ve Trakya’daki okullara dağıtılan afişlerimiz gelen taleplere göre ülke genelinde kurumlarla paylaşıldı.

İzmir’e temsilcilik vererek Ege Bölgesi’ndeki faaliyetlerimizi yaygınlaştırmaya başladık. Çeşme İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü’nün katkılarıyla 80. Yıl Ortaokulu’ndaki eğitim çalışmalarımıza 80 öğrencinin yanı sıra öğretmenler, veliler ve İzmir İmbat Lions Kulübü üyeleri de katıldı. Bunun yanı sıra Ege Bölgesi’nde 1. basamak hekimlere, İzmir’deki okullara eğitimler planlandık.

Aşırı tuz ve şeker tüketiminin zararlarından korunmak için bilgilendirme çalışmalarımıza aralıksız devam ettik. Ambalajlı gıdaların içerik etiketlerindeki şeker ve tuz miktarlarını daha görünür hale getirmek amacıyla İrlanda Kalp Vakfı’nın benzer bir çalışmasından ilhamla “Trafik Işıkları Modeli” projemizi hayata geçirdik. Paketli yiyecek ve içeceklerdeki tuz ve şeker miktarlarını renklerle belirten çalışmamızda başta çocuklar olmak üzere, tüketicilerin bu konuda farkındalıklarının artırılmasını istedik.

Projenin tanıtımını, İstanbul İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı Timur Tuğral, sporcu Hasan Yalnızoğlu, Murat Kölük İlköğretim Okulu öğrencilerinin katılımıyla İstanbul Büyükşehir Belediyesi Florya Sosyal Tesisleri’nde 30 Mayıs’ta yaptık.

Trafik ışığı renklerinin gıda ambalajlarına uyarlanması gibi oldukça basit bir temele dayanan bu projede, yiyeceğin veya içeceğin her 100 gramındaki tuz ve şeker içeriğinin miktarı vurgulanıyor. Buna göre her 100 gramında 1,5 gramdan daha fazla tuz ile 22,5 gramdan daha fazla şeker bulunan gıdalar kırmızı renkle belirtiliyor. Kırmızı uyarı, söz konusu ürünün tüketilmemesi veya oldukça sınırlı tüketilmesi gerektiğini işaret ediyor. Sarı renkli uyarı, her 100 gramında en az 0,3, en fazla 1,5 gram tuz ile en az 5, en fazla 22,5 gram şeker içeren gıdaları kapsıyor. Bu tür yiyeceklerin ve içeceklerin dikkatle tüketilmesi öneriliyor. Yeşil renkli uyarı ise güvenle tüketilebilecek ürünleri kapsıyor. Bu gruptaki gıdaların 100 gramında 0,3 gramdan daha az tuz ile 5 gramdan daha az şeker bulunuyor. Porsiyon başına sağlıklı miktarlarda tuz ve şeker içeren bu gıdaların da yine aşırı tüketilmemesi önemle hatırlatılıyor.

“Trafik Işıkları Modeli” projemizi, önerilerimizle birlikte Tarım ve Orman Bakanlığına sunduk. Önerilerimizin değerlendirilerek uygun bulunduğunu ve 2019 yılı sonuna kadar zorunlu uygulamaya geçileceğini öğrendik.

Aşırı şeker tüketiminin vücudumuzda hangi organlara zarar verdiğini “iceberg (buzdağı)” şeklinde anlatan kamu spotumuz ile çalışmalarımıza 2018 yılında bir yenisini daha ekledik. Hayatım boyunca beni en çok duygulandıran anlardan biri de “Böbrek Dede”nin ortaya çıkışına vesile olan o gündür. Eğitim arkadaşım ile birlikte bir okulda çocuklara böbrek sağlığının korunması ve sağlıklı beslenme eğitimi vermiştik. Program çocukların ilgisini çekti, hepsi bizi dikkatle dinledi. Eğitim bitip salondan çıkmak üzereyken, kapının önünde etrafım bir anda 7-8 yaşlarındaki öğrencilerle çevrildi. Fotoğraf çektirmek isteyenler, sarılmak isteyenler, elimi öpmeye çalışanlar... Hatta içlerinden biri, pantolonumun paçasından tutmuş beni bırakmak istemiyordu. O an kendimi Bolluca Çocuk Köyü’nde hissettim ve duygularım yeniden canlandı. Tam o sırada, arkamdan birkaç çocuğun “Böbrek Dede! Böbrek Dede!” diye seslenmesiyle gözlerimden yaşlar akmaya başladı.

İşte, “Böbrek Dede” böyle doğdu. 40 yıldır ülkemizde böbrek sağlığına kendini adanmış biri olarak şahsımdan ilhamla “Böbrek Dede” karakterini yarattık.

2019 yılında Dünya Böbrek Günü'nün ana temasını, "Çocuklarda Obezite ile Mücadele" olarak seçtik. F&F Reklam Ajansı tarafından ironik bir söylemle hazırlanan Obez Market projesiyle de çarpıcı bir çalışmaya imza attık.

Çocuklarda obeziteye neden olan paketli, işlenmiş, içeriğinde aşırı tuz, şeker ve kalori barındıran gıdaların ele alındığı proje kapsamında sanal olarak işleyen ObezMarket.com sitesinde, sanal alışveriş sepetine eklenen abur cubur gıdaların, fiyatları değil her bir üründe tek tek veya toplam olarak alacağınız tuz, şeker ve kalori miktarınız, dolayısıyla sağlığınızdaki kaybınız hesaplanıyor.

ObezMarket.com sitesinde yer alan ve piyasadaki muadillerine göre tasarlanmış ürünler, "Lıkır", "Şekerim", "Chikolat" ve "Çıtırıtı" gibi isimlerle adlandırılarak çocuklarda ve yetişkinlerde farkındalık yaratan ironik bir söylem kullanılıyor.

Her bir ürünü aslına uygun olarak ciddi bir hazırlık aşamasının sonrasında hayata geçirdiğimiz ObezMarket.com projesinde, Dünya Böbrek Günü'nde bir günlük bir market de açarak algıyı pekiştirdik. Görsel ve yazılı basın da yoğun ilgi gösterdiği proje, toplum tarafından da beğeni ile karşılandı. Projeyi mevsimsel özelliklere göre yıl boyunca sürdürdük.

Okul kantinleriyle ilgili tartışmalar yıllardır sürüyordu. Çocukların ne yemesi gerektiğini biliyor, bunu değiştirmek için atabileceğimiz somut adımlar konusunda çalışıyorduk. Yıllardan bu yana sürdürdüğümüz çocuk sağlığı ile ilgili çalışmalarımız kamuda da gereken etkiyi yarattı. Sağlık, Tarım ve Orman ve Milli Eğitim Bakanlıkları bir araya gelerek okul kantinlerinde sağlıklı yiyeceklerin "okul gıdası" logosu ile satılması yönünde bir karar aldı. Bu, küçük gibi görünen ama etkisi uzun yıllar sürecek bir adımdı.

Bugün geriye dönüp baktığımda, üç bakanlığın bir araya gelerek okul kantinlerinde sağlıklı gıda satışını yaygınlaştırmayı hedefleyen uygulamasının, aradan geçen 5-6 yıla rağmen ne yazık ki tam anlamıyla hayata geçirilemediğini, gerekli denetimin yapılmadığını görmek beni gerçekten üzüyor.

Halbuki bu ortak çalışma, pandemi döneminde son derece umut verici bir başlangıç yapmıştı. Gıda endüstrisinin 500'ü aşkın ürünü "sağlıklı okul gıdası" logosuyla üretmesine ve bu dönüşüm için hazırlık yapmasına rağmen, pandemi koşulları, kantin işletmecilerinin itirazları ve muhtelif nedenlerle uygulama ötelenmek zorunda kaldı. Tüm çabalara rağmen uygulama aşamasına geçilemedi. Yaklaşık altı yıldır ertelenen bu çalışmanın, 2027 yılında yürürlüğe girmesini dört gözle bekliyorum.

Böbrek Dede için Vakfımızın 2011 yılından bu yana sahada verdiği böbrek sağlığı eğitimlerinin tamamını kapsayan 3 kitaptan oluşan bir seri oluşturduk. Böbrek sağlığının korunması, sağlıklı beslenme ve yaşam tarzı önerilerini içeren bu kitaplar, 14 Kasım'daki

lansmanın ardından ilgili kurumlara ve 7-12 yaş aralığındaki öğrencilere dağıtılmaya başlandı. Kitaplarımıza www.tbv.com.tr üzerinden de ulaşılabilir.

Artık sosyal medya ve dijital ortamlarda, kamu yararına olan tüm söylemlerimizi “Böbrek Dede” karakteri üzerinden, onun kendine has üslup ve tonunda yayımlıyoruz.

Her eğitim sonrasında çocukların sıraya girip kitapları imzalatmak istemesi, benim için her defasında ayrı bir gurur kaynağı oldu. Bu anlamlı anın, çocuklarla kurulan gönül bağlarının ne kadar kalıcı ve kıymetli olabileceğini bana bir kez daha hatırlattığını görüyorum.

Kitapların yanı sıra Vakfımızın ülkemizde böbrek sağlığının korunmasına yönelik son 20 yıllık çalışmasını benim kalemimden kitaplaştırdık. Önemli bir kaynak teşkil eden bu kitap da ilgili kişilere ve kurumlara dağıtıldı.

7-12 yaş aralığındaki öğrencilere yönelik “Sağlıklı Beslenme ve Yaşam Önerileri” eğitimlerinin daha fazla yaygınlaşması amacıyla il Milli Eğitim Müdürlükleri ile yaptığımız protokoller kapsamında, gönüllü ve görevlendirilen öğretmenlere “eğiticinin eğitimi” seminerleri vermeye başladık. 2019’da protokol yapılan il Milli Eğitim Müdürlüğü sayısı 10’a yükseldi ve 22 ilde bilfiil eğitim verdik. Her yıl bu sayıyı arttırarak 81 ile ulaşmayı hedefledik.

Çaba ve hizmetlerimiz, Vakfımızı sağlık vakıfları arasında lider konumuna yükseltti.

2020 yılında, Böbrek Dede kitaplarımızı eğitim verdiğimiz okullarda dağıtmaya başladık. Kitaplarımızla ilgili haberleri takip eden ve eğitim protokolümüz olmayan birçok il ve okuldan da kitap talebi aldık. Ayrıca, eğitimler için protokol imzaladığımız il sayısı 15’e yükselirken, protokol olmaksızın davet üzerine gittiğimiz 11 il ile birlikte toplam ulaştığımız il sayısı 26 oldu.

Bu süreçte, vakfın sağlık alanında çalışan bir kuruluş olmasının yanı sıra bir toplumsal bilinç aktörü olduğunu daha net fark ettim. İşimiz sadece hastalığı anlatmak değil, sağlığı koruma fikrini toplumun gündeminde tutmak ve günlük hayatın bir parçası haline getirmektir.

15. Dünya Böbrek Günü’nü 11 Mart’ta “Böbrek Sağlığı için 8 Altın Kural” ana temasıyla kutladık. İnsanların ömrü boyunca böbrek sağlığını korumak için uyması gereken 8 altın kuralı, “yaşamda gerçek survivor spor yarışması” olarak betimledik. Zeytinburnu’ndaki ÜNSPET Kapalı Spor Salonu’ndaki etkinliğimizi, sporcu mütevellimiz Hasan Yalnızoğlu ve manken Tuba Melis Türk’ün beraberinde genç sporcular ile öğrencilerin katılımıyla 8 istasyonlu, aksiyonlu survivor şeklinde gerçekleştirdik.

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de olumsuz sosyal ve ekonomik etkilere neden olan koronavirüs pandemisi, faaliyetlerimizi de etkiledi. Bu süreçte yüz yüze eğitim, toplantı ve

faaliyetlerimizi durdurduk. Vakıf ve diyaliz merkezlerimizde en üst seviyede tedbirler aldık. Pandeminin hayatı durma noktasına getirdiği o günlerde, vakıf olarak neyi yapamayacağımızdan çok, neyi hâlâ yapabileceğimizi düşündük ve faaliyetlerimizi sürdürmeye gayret ettik. Tüm tedbirleri alarak, özellikle risk grubunda yer alan 65 yaş ve üzerinde vatandaşlarımız için “bağışıklığı artırıcı egzersiz” etkinliği ile yaz aylarında tarım çalışanları için su tüketiminin önemine işaret eden sınırlı sayıda faaliyet gerçekleştirebildik. Instagram hesabımızdan Temmuz ayından Eylül ayının sonuna kadar süren, halkımızın su içme alışkanlığını ortaya koyan bir anket çalışması düzenledik. 850 binden fazla katılımcının geri bildirimlerinden ülkemizde su içme alışkanlığı hakkında önemli veriler elde ettik ve bunları kamuoyu ile paylaştık.

Aşırı tuz ve şekerin zararları, obezite, sağlıklı beslenme ve hayat tarzı konulu eğitimlerimizi, 6 ayrı video olarak Milli Eğitim Bakanlığı’nın online eğitim platformu EBA-TV için hazırladık. Böbrek Dede kitaplarımızı da özel seslendirilmiş online eğitimlere uygun dijital şekle dönüştürüp bakanlığa teslim ettik. Bakanlık ve TRT ile yapılan üçlü protokol ile TRT-EBA TV’de yayımlanan videolarımızla 18 milyon öğrenciye ulaştık.

Pandeminin sürdüğü 2021 yılında faaliyetlerimizi bu koşullara uygun biçimde yürüttük. Yönetim Kurulu, Mütevelli Heyeti, Danışma Meclisi, Diyaliz Merkezleri Proje Gurubu toplantılarımızın yanı sıra öğrenci ve yetişkinlere yönelik “sağlıklı beslenme ve hayat tarzı önerileri” eğitimlerimizi dijital platformlar üzerinden gerçekleştirdik.

Böbrek sağlığının korunmasını misyon edinen bir kurum olarak Covid-19’un etkileri ve özellikle böbreklerde meydana getireceği hasarlar konusunda toplumu bilgilendirdik.

16. Dünya Böbrek Günü’nü 11 Mart haftası boyunca kutladık. “Böbrek Hastalığı ile İyi Yaşamak” ana teması doğrultusunda, koruyucu hekimliği ön plana çıkaran “Karar Senin” isimli çalışmamızla sağlıklı beslenme ve doğru yaşam alışkanlıklarının başta böbrek hastalıkları olmak üzere tüm kronik hastalıkların önlenmesindeki önemini vurguladık. Hazırladığımız videomuzu dijital platformlarda yer, statik görselini de konvansiyonel reklam mecralarında yayımlayarak mesajlarımızı geniş kitlelere ulaştırdık. Ülkemizdeki tüm 1. basamak hekimlere yönelik “kronik böbrek yetersizliği ve paydaşları” eğitimini 23 Mayıs’ta çevrimiçi düzenledik.

Etkinliklerimizi de özellikle açık havada düzenlemeye özen gösterdik. Meyve şekeri konusunda kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla Temmuz ayının başında pazarda açtığımız tezgâh ile meyve tüketiminde porsiyon kontrolünün önemine dikkati çektik. Ağustos ayı başında da Beşiktaş İskele Meydanı’nda böbrek ve vücut sağlığı açısından su tüketimi konusunda farkındalık yaratmayı amaçlayan etkinliğimize modern bando eşlik etti. Su tüketiminin sağlığınıza olumlu etkisini anlatan broşürler dağıttık.

Sağlıklı beslenmeyi öğretmeyi amaçlayan, yaklaşık 1 yıl gibi bir süre alan, 60-72 aylık okul öncesi çocuklara yönelik Doğru Beslen Sağlıklı Kal” isimli anaokulu eğitim setlerimizi özenle hazırlayarak dağıtmaya başladık. Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı ve OBADER rehberine uygun olarak hazırladığımız set, uygulama kılavuzu ve videosu ile okul öncesi öğretmenlerin sınıflarında hemen kullanılabileceği, eğitim planı ve eğitim materyallerini içerek şekilde hazırlandı. Bu sayede, öğretmenlere ayrıca yüz yüze veya uzaktan eğitim verilmesine gerek kalmadı. İki eğitim modülünden oluşan set, öğretmenlerin okul öncesi çocuklar için planlayacağı kazanım ve göstergeleri içerecek şekilde resimli hikâye kitapları, etkinlik materyalleri, ses ve görüntü videoları ile müzik-hareket, bilişsel etkinlikler, drama, Türkçe dil, oyun etkinlikleri ve aile katılımını kapsıyordu.

3-9 Kasım Organ Bağışı Haftası münasebetiyle yaptığımız çeşitli etkinliklerin yanı sıra 9 Kasım’da TJK tarafından 1. Türk Böbrek Vakfı Koşusu düzenlendi. Koşunun yapıldığı hafta boyunca TJK TV’den at yarışı severlere organ bağışı hakkında bilgi verildi. Yarış sonrası yapılan seremonide kupa ve şiltler takdim edildi, ayrıca organ bağışı konusunda bir basın toplantısı da düzenledik.

2022 yılında pandemini kısıtlarının yavaş yavaş ortadan kalkmasıyla yüz yüze sağlıklı beslenme eğitimlerimize bıraktığımız yerden devam ettik. Öğretmen eğitimleri, yetişkin, ilkökul öğrencileri ve ebeveyn eğitimleri yaptık. Ayrıca, protokol yaptığımız il sayısını 38’e çıkardık. Uzun yıllardır başarıyla sürdürdüğümüz bursiyer ve burs programımızı 80 bursiyere ulaştırdık. Yeni sosyal medya ajansımızla çalışmaya başlayarak bu mecranın sunduğu nimetlerinden en verimli şekilde faydalanmaya başladık. Böylece sosyal medya başta olmak üzere tüm iletişim kanallarında bilinirliğimiz belirgin şekilde arttı.

Dünya Böbrek Günü etkinliklerimizi de “Böbrek Sağlığını Korumak ve Takip Et” ana teması çerçevesinde şekillendirdik. Pandemi sonrası böbrek sağlığı kontrolü yaptırılması gerekliliği, yılda bir kez düzenli doktor kontrolünün önemi, doktora danışmadan reçetesiz ilaç kullanımının önlenmesi konularını vurguladık.

19-25 Eylül “Dünya Şeker Tüketimine Dikkat Haftasını” ilk kez ulusal ve uluslararası boyutta literatüre taşıdık. Cevahir AVM önünde kurduğumuz sahnede şekerli gıdaları gösteren maketlerle başarılı bir etkinlik yaptık. Görsel çalışmalarımız ile hem ulusal hem uluslararası boyutta önemli neticeler elde ettik. Bu sayede sosyal medyada toplam 53 milyon kişiye eriştik, ulusal basında geniş yer aldık. Türk Böbrek Vakfı Medya Ödülleri Töreni’yle de gazetecileri ve kurumları ödüllendirdik.

Antalya’daki orman yangını felaketinin yaralarını sarmak üzere, en fazla zarar gören Gündoğmuş ilçesinin Ümütlü köyüne, lojmanlı bir sağlık evi yaptırarak belediyeye ve İl Sağlık Müdürlüğü’ne bağışladık.

2023 yılı maalesef ülkemiz açısından çok üzücü başladı. 6 Şubat'ta meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremler 11 ilde büyük yıkıma neden oldu. Dünya Böbrek Günü için Kasım 2022'de uluslararası ana tema çerçevesinde "Afetlere Hazırlıklı Olalım, Duyarlı Kesimleri Destekleyelim" teması belirlenmişti. Biz de deprem ve afetlere yönelik olarak toplumu bilgilendirme planları yapmıştık. Ancak, afetin kendisi gerçekleşti. Ülkemizi ve insanlığı derinden üzen 6 Şubat depremlerinde, vakıf olarak özellikle ilk iki hafta, diyaliz hastalarının diyaliz merkezlerine erişimi konusunda önemli misyon üstlendik. Bölgeye diyaliz tedavisinde kullanılan tıbbi malzemeler ve içme suyu gönderdik. Sağlık Bakanlığı'nın yönlendirmesi ile bölgede en çok ezilme sendromu vakasını tedavi eden, akut ve kronik böbrek hastalıklarını teşhis eden ve depremde hasar gören Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tıp Fakültesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Hastanesi Diyaliz Merkezi için hastane bahçesine, 3,5 ay gibi kısa bir sürede, yeni bir binada, her türlü donanıma haiz, 15 cihaz kapasiteli bir diyaliz merkezi yaptırdık. 2 Ağustos'ta yapılan törenle üniversiteye bağışladık.

Aslında, TBV olarak afetler karşısında ne yapabileceğimiz konusunda hazırlıksız değildik. Benzer bir sınavı 1999 yılında da vermiştik. 1999'da ülkemizi derinden sarsan iki büyük depremde, Prof. Dr. Mehmet Şükrü Sever'ın çok değerli yönlendirmesiyle ilk kez ezilme (crush) sendromu gerçeğiyle tanışmıştık. Sakarya'da bu bilgiyle harekete geçip yaklaşık bin kişinin hayatını kurtardık.

Depremde Adapazarı SSK Hastanesi'nin diyaliz bölümü ile birlikte yıkılması sonrası Fresenius firmasının ana sponsorluğunda, hastane bahçesine 10 üniteli prefabrike bir diyaliz merkezi kurduk. Vakfımızın kalıcı eserlerinden biri olan bu merkez, hâlâ hizmet vermeye devam ediyor.

Dolayısıyla 6 Şubat 2023 depremlerinin hemen ardından hızlıca attığımız adımlar, sahip olduğumuz bilgi, deneyim ve sorumluluk bilincinin doğal bir tezahürüydü.

22 Haziran'da, özellikle böbrek sağlığı açısından yeterli su içmenin ne kadar önemli olduğunu vurgulayan ve kişilerin idrar rengine göre sağlıkları ile ilgili bilgiler edinebileceğini anlatan "Seninki Ne Renk?" isimli saha etkinliğimizi düzenledik. 2. Dünya Şeker Tüketimine Dikkat Haftası kapsamında Kadıköy İskele Meydanı'ndaki saha etkinliğinde, "Aşırı Şeker Tüketimini Azalt Sağlığını Özgür Bırak" sloganıyla şeker tüketiminin bağımlılık yaptığını "prangalı" maketler ile canlandırdık. Çok sayıda kamu ve özel kurum ile STK'ların yanı sıra uluslararası STK'ların da verdiği destekle konu geniş kapsamlı olarak işlendi. Yazılı, görsel ve internet mecralarında geniş yer buldu. Sosyal medya hesaplarımızdaki yayınlarımız, yurt içi ve yurt dışında 25 milyondan fazla takipçiye erişerek, 60 milyonun üzerinde izlendi.

Dünya Diyabet Günü'nde de özellikle paketli gıdaların etiketlerinin içeriklerinin ele alındığı "etiket okur-yazarlığı" konulu bir basın toplantısı düzenledik.

2023 yılında kamu yararına hizmetlerimizi hızla sürdürürken, bizi çok üzen gelişmeler yaşadık. Ne yazık ki Vakfımız aleyhine, ilişkide olduğumuz kamu kurumlarına, peş peşe bizim de davalı tarafta müdahil olduğumuz birçok idari dava açıldı. Dönemin yerel

yönetimleri ile kamu kurumlarının, resmi protokollerle Vakfımıza tahsis ettiği araziler üzerine kurulan sağlık tesislerimizden Ahmet Ermiş Diyaliz Merkezi 1989, Hizmet Hastanesi ise 2000 yılından bu yana halkımıza hizmet veriyordu. Ancak, yerel yönetimlerin idari hataları nedeniyle arazilerin mülkiyetlerini kaybetmesine müteakip devralan yeni malikler, Vakfımıza, yanımızdaki okul nedeni ile Milli Eğitim Bakanlığı'na ve ilişkide olduğumuz çeşitli kamu kurumlarına idari davalar açmaya başladı.

2024'ün başlarında Vakfımıza ve MEB'e açılan davanın, ikinci kuşak mirasçıların Sağlık Bakanlığı'na ve Bahçelievler Belediyesi'ne sağlık tesislerimiz ile ilgili açtığı idari davaların ilk derece mahkemelerde aleyhe sonuçlanmasını takiben, Sağlık Bakanlığı'nca, ülkemize önemli hizmetler sunan sağlık kurumlarımızın faaliyetlerinin durdurulması kararı alındı. Bunlara rağmen, Vakfımızın kamu yararına faaliyetlerini durdurmadık ve büyük bir azimle ülkemize hizmet etmeye devam ettik.

Dünya Böbrek Günü'nü, "Senede Bir Gün" sloganıyla böbrek sağlığının korunması için senede bir defa doktor kontrolü yapılması gerektiğine işaret etmek için Bakırköy'de bir saha etkinliği ile kutladık.

Yargı kararları ve Bahçelievler Belediyesi'nin aldığı ek kararlar sonucunda, 2000 yılından bu yana böbrek nakilleri dahil en geniş kapsamlı sağlık hizmeti veren Hizmet Hastanesi binamız yıkılmak zorunda kaldı. Ahmet Ermiş Diyaliz Merkezimiz de mahkeme kararı ve binanın depreme dayanıklı olmadığı tespiti sonrası yıkıldı.

2024'ü, hayatımın en zor yılı olarak tanımlasam yanlış olmaz. Hizmet Hastanesi ile Ahmet Ermiş Diyaliz Merkezi binalarının peş peşe yıkılması, vakıfçılık hayatımda yaşadığım en ağır sınavlardan biriydi. Daha samimi söylemem gerekirse, bu sürecin bende yarattığı acı, üzüntü ve sarsıntı, 18 yaşındaki evladımı kaybettiğim dönemde hissettiklerimle neredeyse eşdeğerdi. Yıllarımı, emeğimi ve inancımı verdiğim yapıların birer birer ortadan kaldırıldığını görmek, bana bütün çabalarımın boşa gittiği duygusunu yaşattı.

Ahmet Ermiş Diyaliz Merkezi'nin depreme dayanıklı olmadığına ortaya çıkması, her ne kadar içimdeki acıyı bir nebze hafifletse de Hizmet Hastanesi binası için aynı şeyi söylemek mümkün değil. Dönemin koşullarına göre radyal beton ve fore kazık sistemiyle inşa edilmiş, depreme dayanıklı olduğu bilinen bir binanın yıkılması, adeta yüreğime taş gibi oturdu.

Türk Böbrek Vakfı'ndaki 40 yıllık başkanlığım süresince pek çok zorluk yaşadım, ancak bu iki binanın yıkılması, geceleri uykularımı kaçırdı. Hatta benim gibi mücadeleci, görmüş geçirmiş, deneyimli, birçok krizle başa çıkmış birinin bile psikolojik destek almasına neden oldu. Evladımı kaybettiğim zaman bile psikolojik destek alma ihtiyacı hissetmemiştim, ancak bu dönemde bir yaşam koçunun telkinlerine ihtiyaç duydum.

Bu süreç bana bir kez daha şunu öğretti: İnsan her zaman haline şükretmeli, “beterin beteri var” diyebilmeli. Çünkü yaşadığını en zor sanırken, hayat insanın önüne daha ağır sınavlar çıkarabiliyor. Önemli olan, bütün bu yıkımın ardından yeniden ayağa kalkabilmek ve geleceğe umutla bakabilmek.

Diyaliz merkezimizi hızla bölgemiz içinde bir başka yere taşımak için araştırmalara başladık. Bağcılar Güneşli’de müstakil giriqli, bağımsız alan olarak bulduğumuz yer için aldığımız izin sonrası hızla inşaat işlerine başladık. Aralık 2024’te de taşındığımız yeni yerde Vakıf hizmetlerimize yeniden başladık. Diyaliz Merkezimizin tüm yapılanmasını tamamlayarak, önce yangın raporunu aldık. Ardından İl Sağlık Müdürlüğü’nün denetimi sonrası, ruhsatımızın tekrar faaliyete geçmesi için onay aldık, ruhsatımız yeni adrese ve unvana göre yeniden düzenlendi. SGK ile sözleşmemizi de tamamlayarak 14 Mart 2025 tarihinde ilk hastalarımızı almaya başladık.

Hasta almaya başlamadan önce, tüm müteveli ve dostlarımıza 22 ve 26 Şubat’ta açılış töreni organize ettik. Davetli listemiz çok geniş olduğu için açılış törenimizi iki güne yaydık.

Dip yapmış duygulardan kurtulduktan ve yaşanan olumsuz anıları geride bıraktıktan sonra itibarını geri kazanarak yeniden hastalarına umut olan Ahmet Ermiş Diyaliz Merkezi bana hem maneviyatımı hem de moralimi yeniden kazandırdı. Tüm yaşananlara rağmen hâlâ toplum sağlığı yararına hizmet edebilmenin huzurunu taşıyorum.

Bütün bu sıkıntılı süreç devam ederken bir yandan da kamu yararına hizmetlerimize kararlılıkla devam ettik. Türk Kalp Vakfı ortaklığında, böbrek ve kalp hastalıklarının birbirini tetiklediğini anlatan “Kardiyo-renal Sendrom” konulu bir basın toplantısı düzenledik. Bilinçsizce tüketilen bitkisel ürünlerin ve gıda takviyelerinin yaratacağı sorunlar hakkında da ayrıca basın toplantısı yaptık. Daha önce pek işlenmeyen her iki konu da basından yoğun ilgi gördü.

Dünya Hipertansiyon Günü’nde bilgilendirici haberler yaptık. "Dünya Şeker Tüketimine Dikkat Haftası" kapsamındaki etkinlikte Şişhane’deki emekliler evinde şekersiz kahve dağıtarak gizli şeker rahatsızlıklarına ve gıdalardaki gizli şekere dikkati çektik.

Koruyucu hekimlik, sağlıklı beslenme ve bilhassa çocukluk çağında obeziteyle mücadele, Türk Böbrek Vakfı’nın 40 yıllık geçmişinde öncelikli çalışma alanları arasında yer aldı. Özellikle son 15 senede, Sağlık Bakanlığı’nın da vurguladığı ana misyon doğrultusunda koruyucu hekimliğe büyük önem verdik. Böbrek sağlığının korunması amacıyla sağlıklı beslenme, buna paralel yaşam tarzı, spor, egzersiz ve hareketliliğin önemi, ziyaret ettiğimiz 55 ilde eğitim verdiğimiz, öğrencilere aktardığımız temel başlıklar oldu.

Daha önce de değindiğim gibi ülkemiz, çocuk çağında obezitede ne yazık ki dünyada üçüncü, Avrupa ise neredeyse ilk sırada bulunuyor. Obezitenin başta böbrek hastalıkları olmak üzere diyabet, hipertansiyon ve kalp-damar hastalıkları gibi pek çok hastalığı tetiklediğini biliyor ve bunu geleceğimizi tehdit eden önemli bir halk sağlığı sorunu olarak görüyoruz. Bu nedenle, çocukluk çağında obeziteyle mücadeleyi uzun yıllardır öncelikli bir sorumluluk alanı olarak ele aldık ve bu alanda toplumsal bilinçlendirme faaliyetleri ve eğitim çalışmaları yürüttük.

Tuz tüketimiyle mücadelede toplum genelinde önemli mesafe aldık ve kayda değer başarı elde ettik. Şeker tüketiminin azaltılması konusunda ne yazık ki aynı başarıyı gösteremedik. Bu konu hâlâ önemli bir çalışma alanı olarak karşımızda duruyor. Öte yandan başarıya ulaştığımız ve somut kazanımlara ulaştığımız alanlardan biri de trans yağlar ve nişasta bazlı şekerle mücadeledeydi.

Türk Böbrek Vakfı olarak yola çıkış noktamız, böbrek sağlığının korunması ve kronik böbrek yetmezliği hastalarının yaşamlarını sürdürebilmelere destek olmaktı. Bu maksatla ilk adımı diyaliz merkezleriyle attık. Daha sonra, böbrek naklinin kronik böbrek yetmezliğinin en etkili tedavi yöntemlerinden biri olduğunu bilerek hastaneciliğe yöneldik.

Diyaliz merkezlerinden elde edilen birikimler ve bağışlarla kurulan Hizmet Hastanesi'nde böbrek nakli yapabilmek için gerekli olduğu belirtilen 7 branşı kurduk. İhtiyaçlar ve mevzuat doğrultusunda branş sayısını artırarak 32'ye kadar çıkardık. 2000–2010 yılları arasında Hizmet Hastanesi'ni büyük fedakârlıklarla ayakta tuttuk, ancak özellikle 2008–2010 döneminde finansal sürdürülebilirlikte zorlandık.

O yıllarda özel sektör ve vakıf hastaneciliği gelişmişti ancak zincir yapılara dahil olmadan bir hastanenin tek başına hayatta kalması mümkün görünmüyordu. Bu nedenle son 14 yıl boyunca Memorial Grubu ile entegre olarak faaliyetlerimizi sürdürdük.

Vakfımızın sosyal medya hesaplarından tüm çalışmalarımızı paylaşıyor ve kamuoyunu bilgilendiriyoruz. Resmi YouTube kanalımızı da uzman ve tanınmış isimlerin konuk edilmesiyle bir “yaşam tarzı kanalı”na dönüştürmeyi ve daha geniş kitlelere ulaşmayı hedefliyoruz. Bu doğrultuda sunucu, tiyatro oyuncusu ve spor psikoloğu Eylem Şenkal'ın hazırlayıp sunduğu “Eylem’le Şen Kal” programıyla farklı alanlardan konuklarla izleyicilerimizle buluşmaya devam ediyoruz.

Türk Böbrek Vakfı'nın 40 yıllık yolculuğu, kesintisiz bir yükselişten ziyade iniş ve çıkışlarla devam etti. Türkiye'deki sağlık planlamalarındaki değişiklikler ve mevzuat değişimlerine uyum sağlamaya çalışırken zaman zaman zorlayıcı dönemler yaşadık. 2024 yılı itibarıyla hem saydığım nedenler hem de kaybettiğimiz davalar nedeniyle binanın yıkılmasının ardından hastanecilik faaliyetlerini sonlandırdık. Böylece Türk Böbrek Vakfı, kuruluş amacı doğrultusunda böbrek sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, sağlıklı beslenme ve özellikle çocukluk çağında obeziteyle mücadeleyle odaklandı. Hastane işletmeciliğinden çekilmek zorunda kalsak da Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün tanımıyla "basiretli iş adamı" gibi hareket ettik.

80 yaşına gelmiş bana "Bundan sonra hala hedefin var mı?" diye sorsanız, tereddüt etmeden "Var" derim. Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de nüfus hızla yaşılanıyor. Ortalama yaşam süresinin 75 yaşın üzerine çıkmasıyla birlikte geriatri merkezlerine, ileri yaşam merkezlerine duyulan ihtiyaç her geçen gün artıyor. Bu da geriatriyi, önümüzdeki yılların önemli bilim dallarından biri haline getiriyor.

İşte tam da bu nedenle, Türk Böbrek Vakfı yönetiminin en önemli hedeflerinden biri, Türkiye'de henüz benzeri bulunmayan bir "İleri Yaşam Merkezi"ni hayata geçirmek. Yaklaşık 15 yıldır üzerinde düşündüğümüz, zaman zaman vakıf gündemine taşıdığımız bu fikir, muhtelif nedenlerle hayata geçirilemedi ve içimde hep bir ukde olarak kaldı. En azından bu merkezin planlama sürecinin tamamlandığını görmek, benim için büyük bir huzur ve mutluluk kaynağı olacak.

Kurmayı istediğimiz ileri yaşam merkezi, geriatriyle ilgili farklı branşları bünyesinde barındıran, sosyal tesisleri, yürüyüş parkurları ve spor alanlarıyla yaşlı bireylerin hem sağlıklarını koruyabildiği hem de sosyal hayattan kopmadan yaşayabildiği bir yaşam alanı olarak tasarlanıyor. Macaristan ve İsrail'de başarıyla uygulanan modelleri inceleyip bu merkezi ülkemizin ihtiyaçlarına uyarlayarak hayata geçirmek istiyoruz. Eğer ileriki senelerde böyle bir büyük projeyi hayata geçirebilirsek ne mutlu bize...

Sivil toplum yöneticiliği yolculuğum boyunca bana en büyük desteği, Türk Böbrek Vakfı Yönetim Kurulu üyeleri, mütevelli heyeti ve özellikle vakıf çalışanlarımız verdi. Sadece kurumsal anlamda değil, insani bağlar açısından da her zaman yanımda olduklarını hissettim. Özellikle kadınların desteği benim için ayrı bir yerdedir. Duyarlılıkları ve samimi katkıları, vakıf çalışmalarımızda bana güç verdi.

Türk Böbrek Vakfı Başkanlığım dönemini anlattığım bölümü kapatırken, 40 yılda yakaladığımız bu çizgiyi yaratan, Vakıflar ve İktisadi İşletmeler Koordinatörümüz Sayın Lütfi Kona ile 15 yıl başhekimliğimizi yapmış olan Dr. Osman Akalın başta olmak üzere, bütün vakıf çalışanlarımıza; TBV Tekirdağ Diyaliz Merkezi Koordinatörü Sayın Ali Arda'ya, ayrıca vakfımızı bir marka haline getiren, bütün vakıflar, özellikle sağlık sektöründeki vakıflar arasında önde olmasına katkı veren, yıllardır benimle özveriyle çalışan yönetim kurulu üyelerine ve yönetim kurullarında beni destekleyen başkan yardımcılara, üst düzey yöneticilerimize ve tüm bağışçılarımıza ve mütevellilerimize, basına, bizi destekleyen yerel yöneticilere, üst düzey bürokratlara ve mülki amirlere, siyasi otorite mensupların yürekten teşekkür ederim.

YEŞİLYURT LİONS KULÜBÜ BAŞKANLIĞIM ve YEŞİLYURT SPOR KULÜBÜ ASBAŞKANLIĞIM

Yeşilyurt Lions Kulübü Başkanlığı ve deneyimi, o bölgede geniş çevre edinmemi sağladı. Bu coğrafi çevrede bulunan ve Türkiye'nin sayılı sosyal spor kulüplerinden Yeşilyurt Spor Kulübü ve üyeleri buna iyi bir örnektir.

Sene 1985... Yeşilyurt Spor Kulübü'nde 10 seneyi aşkın süredir yönetim kurulu başkanlığı yapan Avukat Kemal Çelikel vardı. "Artık yeter" diyen bir grup Yeşilyurt Spor Kulübü üyesi, başkanının kötü yönetim tarzına karşı muhalif grup oluşturma ve başkanı seçimle devirmek için çalışma yapmaya başlamıştı. Bir gün Yeşilyurt Lions Kulübü Başkanı olarak beni tanıyan ve diğer girişimlerimi bilen bu muhalif grubun liderinden çağrı aldım. Böylece kendimi bu hareketin içinde buldum. Artık 41 yaşında olmanın heyecanına mı verirsiniz, kendini hala delikanlı zanneden bir kişinin davranışı olarak mı kabul edersiniz bilmem ancak beni konunun içine iten ve bu konuda hevesli olmamı gerektiren bambaşka bir mevzu vardı.

Sevgili annem Muammer Erk, rahmetli babasından kalan mirastaki parasal varlığı daha iyi yönetmek üzere bir gayrimenkul alma kararı almıştı. Bebek'teki apartmanımızın hemen yanında bulunan ve yeni yapılmakta olan Anadol Apartmanı'ndan bir daire satın almak için girişimde bulunmuş ve o zaman için oldukça yüklü bir para vermişti. Apartman bitti ancak annem bir türlü daire sahibi olamıyordu. Bir de üstüne üstük babama danışmadan bu işi yaptığı için bayağı üzülüyordu. Bu paranın üstüne bir bardak su içmesinin sebebi ise aradan geçen epey yıldan sonra yine karşımıza çıkan Avukat Kemal Çelikel'in ta kendisiydi. Bu avukat daireyi annemle beraber başka bir kişiye daha satmıştı. Uzun süren mahkeme süreci sonrası ne yazık ki annem daire için verdiği parayı kaybetti. Annemin hıncını almak ve bu adama gerektiği dersi vermek artık boynumun borcu olmuştu.

Annem ile birlikte

Başkan adayı Sinan Erdem ve as başkan adayı olarak ben, oluşturduğumuz iyi bir listeyle seçime girdik, seçimi kazanarak 10 yıllık başkanlık tahtını elinden aldık. Annem bu gelişmeyi sevinçle takip ediyor ve de beni destekliyordu. Spor dünyası tarafından gayet iyi bilinen ve özellikle milli voleybolcu olarak tanınan Sinan Erdem, aynı zamanda Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Başkanlığını o senelerde devralmıştı.

Beraberce iki sene boyunca, bir evvelki avukat başkanın yarattığı hasarı gidermek için büyük mücadele verdik. Kulübü çiftlik haline getirmiş olan bazı profesyonel kadrodaki kişileri işten çıkardık ve bire bir yaptığım mülakatlarla yeni kadrolar oluşturduk. Devraldığımız bu enkazın içinde her türlü problem mevcuttu. Tuvaletlerde iğneyle kokain alanlar mı dersiniz, gece paydostan sonra çantalarında et aşırın mutfak çalışanları mı dersiniz, düğünlerden sonra geriye kalan çiçek karkaslarını satıp parasını paylaşırken kavga edenler mi dersiniz...

As başkandım ve görevim başta idari ve mali konular olmak üzere kulübü en iyi şekilde yönetmektir. Bu nedenle gece yarısı ani mutfak teftişlerinden tutun da yasak olmasına rağmen devam ettirilen sosyal bölümdeki kumarı sonlandırma gibi görevleri kısa sürede gerektiği gibi yerine getirdim. Alman ekolünden geldiğim için bana “gestapo şefi” unvanını takanlar da olmuştu. Ama sonuçta kulüp dört dörtlük bir kulüp haline geldi ve aradan neredeyse 42 sene geçmesine rağmen hala eskiler tarafından hatıralarda en iyi şekilde kalan dönem olarak anılmaktadır.

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi ve Lions iş birliği proje toplantısı

Bana sorarsanız, kulüp yöneticiliği belki de hayatımda yaptığım en önemli hatalardan biriydi. Annemin acısını belki biraz dindirmiş, kulübe iyi bir yönetim sistemi getirmiş ve çok iyi, profesyonel kadro kurmuştum ancak hayatımın en verimli yıllarından ikisi boşu boşuna gitmişti. Kulüp üye sayısı 10 binin üstündeydi ve ailevi üyelerle birlikte 30–40 binlik bir ilçeye denk geliyordu. Kasaba belediye yönetimine eş değer zorlu bir süreçti. Oldukça yıprandığımı hatırlıyorum. İki sene sonra görevi bizden sonrakilere devrettiğimizde kapalı spor salonu ve yüzme havuzu gibi kalıcı eserler bırakmış, bir çığır açmış, bir ihtilal yapmıştık ama aynen bir siyasetçi, belediye başkanı gibi yıpranmıştık.

(1985/86 Yeşilyurt Spor Kulübü Asbaşkanlık Dönemi)

Yine kıssadan hisse: Siyaset ve spor kulübü yöneticiliği herkes için uygun bir görev değildir. Yaptığı her işte proje, strateji ve fizibilite düşünen, uygulayan bir kişi için uygun değildir. Dürüstlüğü ve iyi ahlaklı olma erdemini her türlü hedefin önünde tutmayı şiar edinmiş kişiler için hiç kolay değildir.

TÜRK KALP VAKFI BAŞKANLIĞIM

En ufak kardeşim Refik Uğur Erk'in doğuştan kalp rahatsızlığı var. Kalp kapakçığıyla ilgili problem 15 yaşına bastıktan sonra ortaya çıktı. Aramızda 16 yaş fark var. Doğumunda annemin rahminden, Uğur ile beraber 3 kilogramlık bir miyom çıkarılıyor. Bu miyom nedeniyle oluşan kalp kapakçığı rahatsızlığı, ailemizin en önemli üzüntü konusuydu. Kalp kapakçığının etkisi fazla değildi, ancak yaş ilerledikçe artabilir endişesi vardı.

1980'li yılların meşhur kalp cerrahı Doç. Dr. Edip Kürklü, Lions'tan arkadaşımды. Ailemdeki bu konuyu da bildiği için beni Türk Kalp Vakfı'na Yönetim Kurulu Üyesi olarak davet etti. 1979–1985 arasında 6 sene başkan yardımcılığı yaptıktan sonra o yılların en iyi vakıflarından olan Türk Kalp Vakfı'nın başkanlığını 1985 yılının başından sonuna kadar yürüttüm. 1985'lerde yaptığımız en büyük hizmetlerden biri, ilkokullarda kalp sağlığı taramaları ile bu taramalar sonucunda ortaya çıkan ve tedavi gerektiren muhtaç çocuklara tedavi imkânı temin etmektir.

Türk Kalp Vakfı, Lions katkıları ile kurulmuş büyük vakıflarımızdan birisi olup, misyonunu en iyi şekilde sürdürmektedir.

Türk Kalp Vakfı (Cumhurbaşkanı Kenan Evren Ziyareti) 1985 Başkanlık Dönemim

Türk Kalp Vakfı

Yine kıssadan hisse çıkartalım:

Kardeşimin doğuştan kalp rahatsızlığı nedeniyle meraktan girdiğim bu vakıfta uzun yıllar çalıştım. Ancak bu, hiçbir zaman sadece kardeşimi düşündüğüm için yapılan bir hizmet olmadı.

Türk Böbrek Vakfı Başkanlığını niçin bu kadar uzun sene ısrarla yaptığımı soranlara ise kestirmeden cevap veriyorum ve onlara “Ailemde hiç böbrek hastası yok” diyorum.

Esas olan şudur: Erdem sahibi, hayırsever kişilerde, içlerindeki iyi insan olma ve hayır yapma dürtüsü galebe çalar.

STK'larda süreli başkanlıklar ne yazık ki Türkiye'de çok fazla fayda sağlayamıyor. Türkiye'de sivil toplum bilinci yeni yeni geliyor. Toplumda uzlaşma kültürü maalesef yok ve hep işleri şahsileştirme güdüsü var. Ekip çalışmasını seven ve böyle çalışan sivil toplum yöneticilerinin sayısı az. Daha ziyade bireyler öncelikle para kazanmakla meşgul. Hatta o kadar ki hiçbir lisanda olmayan “Köşeyi bir an evvel dönmek” oldukça sık kullanılan bir deyim.

Sanayici ve tüccarların, sadece para kazanmaya değil sosyal sorumluluk bilinçlerini geliştirerek hayır işlerine ve sivil toplum çalışmalarına vakit ayırması önemlidir.

Zaten yaşam, milyonlarca seneden beri devam eden bir dünya için bir iğne ucu kadar kısa. Evet, hayat kısa ve gelip geçici. Yarınlara eser bırakmak gerek.

2011-2013 Sektörel Dernekler Federasyonu ve Başkanlık Dönemim

TÜSEV ve TÜRKİYE'DE ÜÇÜNCÜ SEKTÖR

Türkiye'nin sivil toplum yapısına baktığımızda; bu kitabı yazdığım 2026 yılında 120 bin civarında dernek ve 6 bini aşkın vakıf bulunuyor. 6 bin küsur vakıf arasından yaklaşık 353'ü kamu yararı statüsü kazanmış, vergi muafiyetine haiz vakıflardan oluşuyor.

Bu vesileyle Türk Böbrek Vakfı'nın da üye olduğu Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı'nın (TÜSEV) amacını, yaptıklarını ve yapacaklarını aktarmak isterim. Üçüncü sektörün lider konumundaki çatı örgütü TÜSEV, bünyesinde büyük holding vakıflarını, Türkiye'nin tanınmış kamu yararına çalışan vakıf ve derneklerini bir araya getiriyor.

TÜSEV üçüncü sektör, dernek ve vakıfları kapsıyor. Niye üçüncü sektör? Çünkü birinci sektör devlet yani kamu sektörü; ikinci sektör özel sektör; üçüncü sektör de bütün dünyada sivil sektörü içeriyor. Yaklaşık 27 seneden bu yana TÜSEV'in Mali ve İdari İşlerden Sorumlu Başkan Yardımcılığını üstleniyorum. Başkanımız son 10 senedir, eski Boğaziçi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Üstün Ergüder. Bütün büyük vakıfların temsilcileri yönetim kurulunu oluşturuyor ve üçüncü sektörün gelişmesi için Türkiye'de var gücümüzle çalışıyoruz.

TÜSEV vesilesiyle Koç, Sabancı ve Anadolu Holding vakıflarının başkanları ve CEO'ları ile tanıştım. Özellikle Sayın Rahmi Koç, Sayın Sakıp Sabancı ve Sayın Güler Sabancı ile muhtelif ortamlarda bir araya gelme imkânı yakaladım. Bu da tabii ki benim düşünce ufkumu ve bakış açımı genişletti. Kendime daha çok güvenmeye başladım ve hayatı daha geniş perspektiften değerlendirme imkânı buldum. Dolayısıyla, TÜSEV'de üstlendiğim görevi hakikaten olduğundan fazla önemişiyorum.

Bundan sonra anlatmak istediğim konu, TÜSİAD'ın kuruluş önderliğini yaptığı Sektörel Dernekler Federasyonu (SEDEFED) ve Türk İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKONFED). Bu kurumlarda yıllarca görev aldım. TÜSİAD, TOBB'un ezici sayısal çoğunluğu karşısında üye sayısını artırmak üzere bundan 28 yıl önce yola çıktı ve ilk defa bölgesel federasyonları oluşturdu. Zaman içinde bölgesel federasyonların yanına SEDEFED'i de katarak böylece hem bölgesel hem de sektörel federasyonları bünyesine toplayan, Türkiye girişim dünyasının çatı örgütünü kurdu. Buna karşılık kamuoyunun bildiği MÜSİAD ve TUSKON benzer çalışmaları başlattı, ancak 2016 yılındaki darbe girişimi sonrası TUSKON kapatıldı.

Kıssadan hisse: Bir ülkede sivil toplumun güçlenmesi, demokrasinin gelişmesinin ve kökleşmesinin en temel koşullarından biridir. Çünkü demokrasi sivil toplumun iradesinden de beslenmektedir.

Türk toplumu, tarihsel olarak göçebe yapıdan yerleşik düzene yüz senede geçebilmiştir. Bu süre, İngiltere veya Kıta Avrupası ülkelerine kıyasla elbette oldukça kısadır. Ancak hızla değişen ve dönüşen dünyada, Türkiye'nin çağdaş, laik ve demokratik bir Cumhuriyet, güçlü bir sosyal, hukuk devleti olabilmesi için üçüncü sektörün, yani sivil toplumun kuvvetlenmesi ve önündeki politik engelleri aşması gerekmektedir.

Bu bağlamda, kendi misyon ve vizyonları doğrultusunda hareket eden büyük vakıflara ve çatı örgütü TÜSEV'e önemli sorumluluklar düşmektedir. Özellikle kamu otoritesine bilimsel, toplumsal ve hukuki gerekçeler sunarak, gerekli kararların alınmasına katkı verebilecek güçlü sivil toplum yapılarının varlığına çok daha fazla ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum.

ULUSLARARASI İLİŞKİLERİM VE GÖREVLERİM

İlk uluslararası görevim, Uluslararası Lions Kulüpleri Birliği bünyesindeki Göz Nurunu Koruma kampanyasında Türkiye temsilcisi olarak 1991 yılında başladı ve iki kademedeki toplam 7 yıl sürdü. Ayrıca uluslararası Lions Kulüpleri Birliği'nin uluslararası vakfı olan LCIF'te Türkiye Direktörü olarak 5 yıl görev aldım.

*CEFIC – Avrupa Kimya Sanayii Konseyi Yönetim Kurulu Üyeliğim
(2007–2009)*

Mesleki olarak ise Türkiye Kimya Sanayicileri Derneği Başkanlığım dolayısıyla 2007 ile 2009 yılları arasında Avrupa Kimya Sanayi Konseyi'nde (CEFIC) Yönetim Kurulu Üyeliği yaptım. Bu süreçte dünyanın en büyük kimya sanayi devlerinin patronları ve CEO'larıyla tanıştım. Uluslararası Lions Kulüpleri Birliği'ndeki 33 yıllık dönem bana epey deneyim kazandırırken, Avrupa ve dünya kimya sanayindeki çalışmalarım sayesinde “uluslararası düşünüp yerel aksiyon alma” yeteneğim daha da gelişti.

Uluslararası arenadaki son görevim ise Türk Böbrek Vakfı Başkanı olarak Uluslararası Böbrek Vakıfları Federasyonu'nda (IFKF) 2011–2013 döneminde uluslararası başkanlığım oldu. Bu görevim sırasında 60'ı aşkın ülkenin ulusal böbrek vakıfları ve dernekleri ile iş birliği yaptık. Böbrek sağlığı politikalarını yönlendirme ve yönetme imkânım oldu. Üçüncü dünya ülkeleri, gelişmekte olan ve gelişmiş ülkelerde kronik böbrek yetmezliği konusundaki araştırma ve bilinçlendirme çalışmalarını, halen Uluslararası Nefroloji Birliği ile birlikte yönetim komitesinde yürütüyorum. Elbette, bütün uluslararası görevlerde bir Türk olarak bulunmaktan gurur duydum.

Uluslararası ilişkilerdeki 33 yıllık izlenim ve deneyimlerden çıkardığım kıssadan hisse şöyle:

1980'lere iki elin parmağını geçmeyecek sayıda kişi haricinde özel sektör ve NGO'larda kendine güvenen, uluslararası boyutta lobicilik yapacak kimse pek yoktu. Tabii ki Dışişleri Bakanlığımız mensuplarını ve kamuda uluslararası ilişkiler alanında çalışanları hariç tutmak gerekir.

1980'lerde uluslararası iş dünyası toplantılarında büyük holding patronları ve CEO'ları dışında uluslararası toplantılarda ana konuşmacı, panelist ve konferans veren kişilere ender rastlanırdı. Burada da akademisyenlerimizi listenin dışında tutmalıyız.

STK'larda ve NGO'larda etkin uluslararası görüşmeler yapacak kişi sayısı da 1980'lere kadar parmakla sayılacak kadar azdı.

Sayın Turgut Özal'ın "prensleri" tabir edilenlerle birlikte Türkiye'nin bu konuda hiç değişmeyen kötü talihi değişti. 1990'ların başında kendisine güvenen, en az iki lisanı iyi bilen ve bu yeteneğiyle karşısındakini kolayca ikna edebilecek kişi sayısı ciddi boyutta arttı. Keza ikinci ve üçüncü sektörde entelektüel sermayede artışlar oldu. Arkasından çok uluslu şirketlerin CEO'ları veya bölgesel coğrafi/kıta sorumluları Türkler olmaya başladı. Sayın Kemal Derviş'in Dünya Bankası'ndaki görevi ve Türkiye ekonomisindeki düzelme ve istikrarı sağlayan politik atılımları ile bu dönüşüm zirve yaptı.

Kendi deneyimlerime dayanarak bazı izlenimlerimi paylaşmak isterim:

Dünyanın en iyi tüccarları Çinlilerdir. Onların ardından Hollandalılar gelir. Müzakere ve karşısındakini sabırla dinledikten sonra devreye girerler. İkna yetenekleri çok gelişmiştir. Bu yetenek her iki ülkenin çok geniş diasporasına ve dünyanın her bölgesinde yerleşme ve kök salma olgusuna bağlıdır.

Uluslararası lobicilikte karşınızdaki yabancının lisanını çok iyi bilmeniz yetmez. O ülkenin kültürünü, lehçelerini, yaşam tarzını ve genel trendlerini bilmeniz gerekir. Empati kurmak için bu olmazsa olmazdır.

Örnek vermek gerekirse, bir Alman'a kendinizi kabul ettirmek ve herhangi bir ortak girişime ikna etmek için yukarıda saydıklarımın ilaveten sadece Almanlar tarafından kullanılan terimleri, Alman tarihini, politikacılarını ve siyasi ortamlarını iyi bilmeniz gerekir. Bir kere deveye hendek atlatmış ve karşınızdaki Alman'ı ikna etmişseniz uzun seneler dostluk ve karşılıklı güven ortamı devam eder.

GÖRÜŞLERİM, ÖNERİLERİM, SON SÖZ

Gençlere rol model olabilmeyi dilediğim kitabımın sonuna gelirken, özel hayatım ile ilgili özet bilgi vermek, tecrübelerini ve bilgisini her zaman paylaşmaya açık bir insan olarak genç nesillere öğütlerimi sıralamak ve ülkemizin geleceğini etkileyeceğine inandığım konularda samimiyetle görüşlerimi aktarmak isterim.

54 yıllık mutlu bir evliliğim var. Eşim Ingrid Alman kökenli, çifte tabiiyeti var. Türk kültür, örf ve adetlerine uyum sağlamış, beşerî ilişkileri de gayet iyi biri. Benim gibi “şapkası” çok, renkli çalışma ve sosyal hayatı olan birisiyle evli olmak ve ciddi boyutta çatlak olmadan veya problem yaşamadan evliliği 54 senedir yürütmek hiç de kolay değil.

Hayatımın yönünü değiştiren ilk ciddi ve doğru kararım, değerli eşim Ingrid ile evlenmekti. Annem başlangıçta bu kararımı kabullenmekte zorlandı. Hatta evlenebilmemiz için “Nikahtan evvel Müslüman olacak bu kız, yoksa bu eve giremez” şartı koydu. Aynı evde yaşamayacaktık ama Bebek’te aynı apartmanda oturacaktık. Babam ise koşullar nedeniyle Türkiye’ye dönmek zorunda kalsa da Almanya’da yüksek tahsil görmüş, aydın, entelektüel ve tolerans sahibi biri olmasına karşın Alman uyruklu biriyle evlenmeme karşı çıktı. Ingrid’le evlenmek istiyordum ve bildiğimi okudum.

Eşimin de Müslüman olmayı kabul etmesi üzerine Beşiktaş Müftülüğü’ne gittik ve eşim Müslüman oldu. Seneler sonra eşim, Alman vatandaşlığına ilaveten Türk vatandaşı da olmak istedi. 6 aylık bir süren işlemlerin ardından eşimin nüfus kağıdını almak üzere nüfus kütüğümün kayıtlı olduğu Malkara Nüfus Müdürlüğü’ne başvurduk. Uzaktan akrabamız olan nüfus müdürü nüfus kağıdında din hanesine ne yazılacağını sordu. “İslam” dedim, ancak elimizde belge yoktu. Malkara’daydık ve bu sorunu hemen çözmek istiyordum. O dönem akrabamız da olan Malkara Belediye Başkanına konuyu aktardım ve telefonla görüştüğü müftü yarım saat içinde geldi. Böylece eşim ikinci defa Müslüman oldu ve nüfus kağıdındaki din hanesine dini İslam olarak yazıldı.

İyi ki özgüveni yüksek, sabırlı, kıskançlık duygusuna kapılmayan, kültürel birikime sahip biri olan Ingrid ile hayatımı birleştirmişim. Uzun yıllar başta Türk Böbrek Vakfı, Türk Kalp Vakfı ve Türkiye Korunmaya Muhtaç Çocuklar Vakfı olmak üzere çeşitli vakıflarda başkanlık, yöneticilik yaptım ve yapmaya devam ediyorum. Bulunduğum konum dolayısıyla vakıfların sosyal etkinliklerinde kamuoyunda tanınan isimlerle birlikte yer aldım. Eşimin samimi tutumu, bana duyduğu güven, birlikte organizasyonlarda ve televizyon programlarında yer aldığım kişileri kıskanmaması sayesinde işlerimi gönül rahatlığıyla ve istikrarla yürütebildim.

Zaman zaman düşünürüm, eğer eşim Ingrid değil de beni sürekli kıskanan biri olsaydı, belki de yalnızca sosyal sorumluluk çalışmalarım nedeniyle bugün birkaç kez evlilik yapıp ayrılmış olurum.

Sivil topluma adanmış bir hayatı istikrarla ve üretkenlikle sürdürebilmemi, bana güvenen ve desteğini hep yanımda hissettiğim eşime borçluyum. Bazen yeni sosyal görevleri kendisine danışmadan üstlenmem nedeniyle zaman zaman bana kızar, ancak kızgınlığı ve kırgınlığı uzun sürmeyen vefakâr ve erdemli bir eştir. Bugün, başarılı bir iş insanı ve sivil toplumcu olabildiysem, bunda her koşulda bana inanan, sabırla yanımda duran ve desteğini esirgemeyen değerli eşim Ingrid'in payı gerçekten çok büyüktür.

Oğlum Etem Emrah 37 yaşında. İstanbul Aydın Üniversitesi Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü mezunu olan oğlum, Pegasus'ta ve THY'de kabin memurluğu yaptı. Velhasıl uçuyor.

Etem Emrah 4 yaşındayken

Etem Emrah'ın dalış yaptığı ve son kez balık yediği tatilimizde

Zaten hali vakti yerinde olan ailelerin çocukları “uçmaya meraklı”... Elbette mecazi anlamda. Çoğunun ayağı yerden kesildiğini, aşırı şımartıldığını ve sorumluluk üstlenmek istemediğini gözlemliyorum. Büyük bölümü evliliği düşünmüyor, hele hele 35 yaşından evvel hiç düşünmüyor. Annelerinden gördükleri “şımartılma sendromundan” kurtulmaya niyetleri yok. Y kuşağı dediğimiz bu çocuklar yarınların/geleceğin yapısını oluşturacak. Bana sorarsanız, bizim kuşaktaki özveri, insana saygı, hümanizm, öfke kontrolü, düzgün beşerî ilişkiler kurma gibi hasletleri pek gelişmiş değil.

Beni şaşırtansa, Y kuşağının Gezi olaylarındaki duyarlılığı ve dayanışmasıydı. Doğrusu bunu pek beklemiyordum. Çok yerinde tepki verdiler ve özel hayatlarına karışılmasını istemediklerini anlattılar. Bizim kuşağa nazaran teknolojiyi ve özellikle iletişim teknolojisini çok daha iyi kullanıyorlar. Ama çalışkanlık, özveri, sadakat ve büyüklere saygıda bizim eski kuşak, Y kuşağına fark atar. Sıkıntıysa, her şeyi bizden daha iyi bilmeleri veya bildiklerini iddia etmeleri. Danışmaya veya yol gösterilmeye ihtiyaç duymuyorlar. Tabii ki bu Türkiye gençliğine özgü değil. Dünya gençliğinin çoğunluğu kolay kolay biat etmiyor, daha çok sorguluyor ve haklarına daha çok sahip çıkıyor.

Ahkâm kesmek niyetinde değilim, naçizane gözlemlerimi aktarıyorum. Y ve Z kuşağında zaman zaman “Her şeyi ben bilirim” yaklaşımının öne çıktığını, uzun vadeli düşünmenin ise geri planda kaldığını görüyorum. Sık sık iş değiştirerek, bir alanda uzmanlaşmadan, derinleşmeden sadece kısa vadede iyi kazanç elde etmeyi hedeflemenin kalıcı bir başarı zemini oluşturmadığı kanaatindeyim. Günümüzde, kısa vadeli kazançlara kapılmayıp, ayakları yere sağlam basan, planlı hareket eden, uzun vadeli hedeflerle geleceğini bugünden inşa eden gençler fark yaratacaktır. Tüm bu özelliklerin temeli ise ailede atılıyor. Bilinçli ve iyi anne-baba olmak önemli. Ebeveynlerin eğitim düzeyi, kültürel birikimi ve hayata bakışı ne kadar güçlüyse, Türkiye’nin gelecek nesilleri de o ölçüde aydın, donanımlı ve sorumluluk sahibi olacaktır.

Hem bir sanayici hem de bir sivil toplumcu olarak son yıllarda eksikliğini en fazla hissettiğim iki mevzu var. Bunlardan biri, Devlet Planlama Teşkilatı’nın (DPT) olmayışı. Bir diğeri eğitim sisteminde uygulanan 4+4+4 modelinin ne yazık ki Türk toplumu tarafından tam anlamıyla benimsenmemesi. Çözümün eski sisteme dönmekten ibaret olmadığını düşünüyorum. İskandinav ülkeleri, Finlandiya ve Almanya gibi başarılı örneklerde olduğu gibi, çocukların ortaokul sonunda kapsamlı biçimde değerlendirilmesi büyük önem taşıyor. Bu aşamada öğrencilerin mülakatlar ve eğitim koçlarının rehberliğiyle mesleki eğitime veyahut liselere, ardından da yükseköğretime yönlendirilmesi çok daha sağlıklı bir yöntem olacaktır.

Bunu sadece ben söylemiyorum, dünyada eğitim modellerini başarıyla uygulayan ülkelerin tecrübesi de bu yönde. Bu sisteme geçilmediği takdirde, yapay zekânın sunduğu imkânlardan etkin faydalanabilecek, yaratıcı güce ve analitik düşünceye sahip gençler yetiştirmek kolay olmayacaktır.

Bu nedenle bahsettiğim sistemin mutlaka benimsenmesi ve Türkiye’de kısa ve orta vadede hayata geçirilmesi gerektiğine inanıyorum.

Öte yandan, nüfus yapımızda ve demografik gelişimdeki iki temel olumsuzluğu, doğru tedbirleri alarak bertaraf etmemiz gerekiyor. Bunlardan ilki göç meselesidir. Bugün gelişmiş Batı ülkelerinin karşı karşıya olduğu bu sorun, gelişmekte olan bir ülke olarak Türkiye’yi ciddi biçimde etkiliyor. İkinci mesele ise sosyal sigorta sistemi ve bu sistemin sağlıklı biçimde planlanmasıdır. Ülkemizin nüfusu giderek yaşlanması, sosyal sigorta sistemine bağlı emekli sayısının artması nedeniyle devletin üstlenmesi gereken geriatri kaynaklı sağlık harcamalarının payı da büyüyor.

Bu soruna %2’lerden %1,2 seviyelerine gerilemiş nüfus artış hızını yükseltmeye yönelik politikalarla çözüm bulmak mümkün değildir. Çözümün, sanayide verimliliği artırmaktan, son 10 sene içinde %22’lerden %15’e düşen imalat sanayi sektör payını eski konumuna, yani %20’nin üzerine çıkarmaktan geçtiğini düşünüyorum. İstihdamı ve üretimi desteklemek sosyal sigorta primi gelirlerini artırmanın da doğru bir yoludur. Böylece, sosyal güvenlik sisteminin üzerindeki yük de hafifleyecektir.

Değinmek istediğim bir başka konu da deprem ülkesi olduğumuz gerçeği. Yerleşim politikalarının mutlaka uzun vadeli ve bilimsel planlamalarla yapılması bir zorunluluk. Fay hatları üzerinde veya zemin etüdü açısından risk taşıyan bölgelerdeki yerleşimlerin, Osmanlı şehircilik anlayışında olduğu gibi, daha sağlam zeminlere ve yamaçlara taşınması gerektiğini düşünüyorum.

Sağlık alanının içinden biri olarak şunu açıkça söyleyebilirim ki; koruyucu hekimlik sağlık sisteminin en önemli yapı taşlarından biridir. Sağlık giderleri her geçen yıl artarken, Sosyal Güvenlik Kurumu’nun bu yükün altından kalkabilmesinin yolu, hastalıklar ortaya çıkmadan önce önlenmesini merkeze almaktan geçmektedir.

Zamanında yapılmayan basit bir idrar veya kan tahlili, ilerleyen yıllarda milyonlarca liralara bulabilen tedavi masraflarına yol açabilmektedir. Bu nedenle, koruyucu hekimlik imkânlarının artırılması ve böylece erken tanının güçlendirilmesi hayati önemdedir.

Önerim, birinci basamak sağlık hizmetleri, yani aile hekimliği sisteminin, çok daha güçlendirilmesidir. Son dönemde bu yönde atılan adımları değerli bulmakla birlikte, aile hekimliği sisteminin genişletilmesinin ikinci ve üçüncü basamak hastanelere duyulan ihtiyacı azaltacağını düşünüyorum. Bunun, sağlık alanında kaynakların daha verimli kullanılmasına ve etkin bir işleyiş oluşturulmasına imkân tanıyacağına inanıyorum.

Aynı bakış açısıyla, büyük şehir hastaneleri planlamasının da yeniden değerlendirilebileceği kanaatindeyim. Nüfus ve sosyoekonomik yapıma daha uygun, erişilebilir, daha küçük

kapasiteli kent hastanelerinin yaygınlaştırılması hem hizmet kalitesi hem de sürdürülebilirlik açısından daha doğru bir yaklaşım olacaktır.

Bir sanayici olarak soyut ekonomik hedefler yerine, gerçekçi ve uygulanabilir ihracat hedefleri belirlenmesi gerektiğine inanıyorum. Sektörlerin ihtiyaçlarına göre tasarlanan terzi usulü teşvik mekanizmaları yaygınlaştırılmalı ve verimlilik artışı öncelikli hedef olmalıdır. İmalat sanayi sektörü, hizmet sektörüne nazaran daha güçlü biçimde desteklenmeli ve teşvik edilmeli, dijitalleşme ve yeşil dönüşüme kararlı adımlarla yönelinmelidir. Yapay zekâ çağında, orta vadede değerini yitirmesi muhtemel meslekler yerine, yapay zekâyı etkin biçimde kullanabilecek insan kaynağını yetiştiren eğitim modelleri benimsenmelidir.

Öte yandan, yapay zekâ ve ileri teknoloji uygulamalarının yaygınlaşmasıyla, başta hidrojenle çalışan ve elektrikli araçlar olmak üzere yüksek teknoloji sanayiinde kritik önemdeki nadir toprak elementleri ve değerli metallerin yerli imkânlarla işlenmesi stratejik bir zorunluluktur. Toryum ve lityum rezervlerinin, tıpkı bor örneğinde olduğu gibi, yerli teknolojiyle değerlendirilmesi ve katma değerli üretime dönüştürülmesi gerektiğini düşünüyorum.

Pandemiyle başlayan ve arkasından devam eden süreçte muhtelif üniversitelerde verdiğim konferanslarda, gençlere özellikle doktora yapmaları yönünde telkinlerde bulunuyorum. Çünkü teknolojik gelişmelere uyum sağlayabilecek, analitik düşünme ve hızlı karar alabilme yeteneğine sahip gençler, lisansüstü ve doktora eğitimiyle yetiştirilebilir ve böylece entelektüel sermayemiz de artırılabilir. Daha evvel de önerdiğim gibi düz lise ve üniversite eğitimiye akademik olarak başarılı olabilecek gençler, mesleki eğitime de bu yönde yatkınlığı olan gençler yönlendirilmeli.

Dünyada birinci sektör olan kamunun giderek küçüldüğünü, ikinci sektör olan özel sektörün gelişimini sürdürdüğünü, üçüncü sektör olan sivil toplumun ise her geçen gün güçlendiğini görüyoruz. Özellikle NGO'lar ve uluslararası vakıfların etkisiyle üçüncü sektör, dünyada ciddi devinim kazandı.

Sivil toplumu ülkemizde de toplumsal refahın ve demokratik olgunluğun vazgeçilmez bir unsuru olarak görüyorum. Finlandiya örneğinde olduğu gibi, belirli bir yaşam ve refah standardına ulaşmış, temel kaygıları azalmış bireylerin en az birkaç sivil toplum kuruluşuna üye olması ve bu kuruluşların büyümesine katkı sunması, ülkemizde demokrasinin kökleşmesi açısından büyük önem taşıyor. Güçlü bir sivil toplum, toplumsal dayanışmayı artırmanın yanı sıra siyasi otoriteye baskı kurabilmek konusunda da bir araçtır.

Günümüzde ülkemizde ve dünyada genç kuşakların maddiyat odaklı yetiştiğini, manevi ve toplumsal değerlere nispeten daha uzak durduğunu gözlemliyorum. Oysa sivil toplum kuruluşlarına üyelik, bireylerin hem çevre edinmesini hem de deneyim kazanmasına,

zamanla “beyin zekâtı” verebilen, sorumluluk sahibi ve bilinçli bireyler haline gelmesine önemli katkı sunar. Gençlerin sivil toplum kuruluşlarına katılımının artmasını ve ülkemizde demokrasinin tam manasıyla yerleşmesine güçlü destek vermesini gönülden diliyorum.

Bundan 14 sene evvel kaleme aldığım otobiyografimin sonunda “Aslında daha yazılacak ve dostlarla paylaşılacak çok ama çok hatıram var, belki ileride buna da fırsatım olur” diye yazmıştım. Bu fırsat tekrar elime geçti. Maksadım, daha önce özetlediğim hayatımın bazı bölümlerini daha geniş ele almak, detaya inmek, kapsamlı anlatarak belki birilerine örnek olmaktı. Son 14 senede fiziki sağlığım yıpranmaya başladı, birkaç ameliyat geçirdim. Bir kez kalp krizi geçirdim, ölümden döndüm, stent takıldı. Yine de akranlarıma göre fiziki ve ruh sağlığım oldukça yerinde. Beden sağlığımı korumak için spor yapmaya devam ediyorum. 80 yaşına gelmeme rağmen haftada ortalama 3 kez tenis oynuyor, yüzüyor, yürüyor ve bisiklete biniyorum. Yaz aylarında ise özellikle çok sevdiğim Kaş/Kalkan bölgesinde dalarak zıpkınla balık avlamaya devam ediyorum. Özellikle son dört senedir katıldığım tenis grubu benim yaşam tarzımı pozitif anlamda değiştirdi. Tenis grubuyla -nam-ı diğer şafak grubu çünkü şafak sökerken oynamaya başlıyoruz- 07.00-09.00 arasında oynadığımız maçlarda çok verimli zaman geçiriyoruz. Hem benden daha genç kişilerle duble maçlar yaparak tenisi keyifle oynamaya devam edebiliyorum hem de bu grupla yaptığımız çeşitli sosyal etkinlikler ve gezilerle daha eğlenceli, keyifli bir ortam içine giriyorum. Böylece hayattan daha fazla zevk almaya başladığımı söyleyebilirim.

Bunun yanı sıra gittikçe gelişen, zenginleşen Türk Böbrek Vakfı ile ilintili sosyal çevrem, yaşam tarzımı, gelecek planlarımı ve hedeflerimi oldukça pozitif etkiledi. Aldığım terbiye ve edindiğim alışkanlıklar doğrultusunda hedef odaklı yoğun çalışmanın yanında eğlenceye, vakti iyi değerlendirmeye, hayattan keyif alınan faaliyetlere zaman ayırmama vesile oldu.

Kıssadan hisse: İnsan yaş aldıkça kıymetini daha iyi anladığı zamanı daha verimli kullanmayı, kalan ömrün az olduğu hissiyle karşı karşıya kalıp mutluluğu yaşamak için ona dört elle sarılmayı ve günün tadını çıkarmayı benimsiyor.

Geriye dönüp baktığımda, en fazla mutlu olduğum anların deneyimlerimi topluma aktarabildiğim, gençlere bakış açısı çizebildiğim, beyin zekatımı rahatça dağıtabildiğim ortamlar olduğunu görmek beni hakikaten çok sevindiriyor. Beyin zekâtı derken tekrar vurgulamak gerekir ki insanoğlu mutlaka gerektiğinde bir büyük çınar ağacı gibi ihtiyaç sahibine gölge olabilmeli, su gibi akışkan hayatı dolu dolu yaşayabilmeli, edindiği deneyimleri topluma en iyi ve anlaşılabilir şekilde aktarabilmeli, özetle manevi değerleri koruyan ve yayabilen, topluma örnek olabilen bir insan olmalı. Babamın deyişiyle: “İnsan, bir ot gibi yaşamamalı, bir çınar ağacı gibi olmalı. Çınar ağacının ululuğu haricinde başta ailesi olmak üzere kendi çevresine destek olabilmeli, ihtiyaç sahiplerine yardımcı olabilmeli, kimsenin omuzlarına basmadan ve saygınlığına hanel getirmeden insanları pozitif olarak yönlendirmeli ve bundan gurur duymalıdır.”

Ben de eğer geride bıraktıklarım ile akıllarda iyi bir insan, iyi bir kentli, iyi bir dost, iyi bir eę, iyi bir arkadaş, iyi bir baba olarak yer edinebilmişsem ne mutlu bana.

Umarım kimya sanayiinde 55 yıllık, sivil toplumda 45 yıllık deneyimlerimi sizlerle paylaşmam ilginizi çekmiş, konuşur gibi kaleme aldığım üslup sizleri sıkmamıştır.

Sağlıcakla kalın.

Haziran 2026

Fotoğraf: Murat SAKA

HEDEF: TUZDAN ALTI GRAM SEKERDE 50 GRAM
"Türk Bilirlik Vakfı'nda en büyük hedefimiz ki beyaz, tuz ve şeker tüketimini azaltmaktır. Dünya Sağlık Örgütü'nün tavsiyesi 50 gram şekerli gıda tüketiminde, çocukların ise 25 gram şekerli gıda tüketiminde olmasıdır. Biz de bu hedefi takip ediyoruz."

1 "Türkiye'nin en büyük fabrikası" olarak bilinen Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

...Türk Bilirlik Vakfı'nın kuruluşunda...

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SEN 1966

SİVİL TOPLUM ÇINARI TİMUR ERKİN

80 YILLIK HAYAT İKSİRİ

HEY GİDİ YILLAR

Zeynep BİLGEHAN

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

SEN 2000

Kimya endüstrisinin çınarı:

Timur Erk

The sycamore of the
chemical industry

Bu röportajı gerçekleştirenler:
Gülhan (Kamukal)
Akmanlı ve Aygün Özgür.
Yayınlanacak olan
röportajın tamamı için
www.ozgur-gh.com.tr

Röportaj / Interview by: Gamze Ünal
Fotoğraflar / Images by: Oğuzhan Dağıstanlı

52 **TURKHEM** | Sayı: 142 | Haziran / June 2024

Böbrek Vakfı tuza savaş açtı

TUZ, günlük tüketim miktarının üzerine çıkıldığında yaşamsal risk taşıyan hastalıklara tetikleyici. **Türk Böbrek Vakfı** bu nedenle tuz tüketimiyle ilgili yeni önerilerde bulundu.

Türkiye'de özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki illerde kişi başına günlük 6 gram yerine 24 grama kadar ulaşan aşırı tuz tüketiminin engellenmesi için harekete geçen **Türk Böbrek Vakfı**, paketi gıdalardaki kodyoksin değiştirilmesini, yernek satılmasında masalardan tuzlukların kaldırılmasını, tuzla ilgili çalışmaların Milli Eğitim Bakanlığınca müfredata alınmasını talep ediyor.

Ülkesindeki Böbrek Vakfının Federasyonu ve Türk Böbrek Vakfı Yürütme Kurulu Başkanı Timur Erk, günlük yaşamda çok sık kullanılan tuzun (sodyum klorür) çok önemli bir kimyasal olduğunu, her kimyasalın aynı zamanda ilaç görevini üstlendiğini belirterek, ilaç kullanımında da tuzla da mülhim olan unsurun miktarı olduğunu söyledi.

AZI YARAR, ÇOĞU ZARAR

Tuz için "Az yarar, çoğu zarar" diyen Erk, bir leşinin gün içinde ortalama 6 gram tuz almış gerektiğini ifade etti. Erk, Türkiye'de aşırı tuz tüketiminin olduğunu vurgulayarak, "Proteinin fazla tüketildiği Güneydoğu Anadolu bölgesindeki illerde, özellikle Adana ve Urfa'da

tuz, 3-4 misli daha fazla tüketiliyor" dedi. Türk Nefroloji Derneği ve **Türk Böbrek Vakfı** tarafından yapılan araştırmaya göre, Tür-

kiye genelinde kişi başı tuz tüketiminin 18 gram olduğunu dilekani çeken Erk, "Arma Güneydoğu Anadolu ve Güney Anadolu'da ne yazık ki günlük kişi başı tuz tüketimi 24 grama kadar çıkabiliyor" dedi.

AŞIRI TUZ BÖBREKLERİ VURUYOR

Timur Erk, fazla tuz tüketiminin hipertansiyon, kalp ve böbrek hastalıklarının tetiklediğini altını çizdi. Tuz tüketiminin maddela azaltılması gerektiğini altını çizen Erk, "Türkiye genelinde günlük tuz kullanımı, 18 gramdan 15 grama dahi düşürsek hastane masraflarından Türkiye'ye yüzde 20'lik kazanç sağlanacak. İngiltere'de bu şekilde yüzde 22 kazanç sağlan-

dığı belirlenmiştir" diye konuştu.

Türkiye'de tuz tüketiminin azaltılabilmesi için diyetin değiştirilmesi gerektiğine işaret eden Erk, Türk insanının beslenmesinin yüzde 40'ını unlu gıdalardan kapsadığını ve her 300 gramlık ekmeğin içinde genellikle 2 gram tuz bulunduğunu söyledi. Erk, İstanbul Halk Ekmek Genel Müdürlüğü'nün, vakfın yürüttüğü çalışmalardan esinlenerek ekmeğe tuz miktarını 1 grama düşürdüğünü, bunun maddela yaygınlaştırılması gerektiğini belirtti.

MASALARDAN TUZLUK KALDIRILSIN

Gıdalardaki tuz miktarının azaltılabilmesi için yapılabilecekler hakkında TBMM Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Başkanı Cevdet Erkil ile geçen günlerde görüştiklerini anlatan Erk, şunları kaydetti:

"Yapılan görüşme çok olumlu geçti, kendisi son derece destek veriyor. Özetimizdeki toplanılardan bir tanesinde komisyon toplanacak ve ilgili bakanlıklardan misaşehir ve genel müdür yardımcılar, tüm endüstriyel kuruluşlar ile federasyon temsilcileri, bütün restoranlar federasyonu yöneticileri ve tuz üreticileri bir araya gelecek. İlanın uygulamaya geçirilmesi için ilk adımlar atılacak. Biz, Dünya Sağlık Örgütü'nün de çağrısına yaptığı paketi gıda ürünlerindeki kodyoksin değiştirilmesini istiyoruz. Bunun için örgütümüzü de çalıştığı için."

BÖBREK VAKFI GÖNÜLLÜLERİ'NİN '3 BEYAZ' SAVASI

Sağlıklı dünya için yürüdüler

Ünlü isimlerin destek verdiği, İstiklal Caddesi'ndeki tuzsuz ve sağlıklı dünya yürüyüşü renkli görüntülere sahne oldu.

TÜRK Böbrek Vakfı gönüllüleri, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde İstiklal Caddesi'nde yürüdü. İstiklal Caddesi üzerindeki Galatasaray Lisesi önünde toplanan gönüllüler, "Şeker ve tuz tüketiminizi azaltın böbreklerinizi kurtarın" yazılı pankartın arkasında harekete geçti.

Gönüllüler, ellerindeki "Üç beyaz: Un, tuz ve şeker tüketimini azaltın", "Tuz tüketiminizi günde 6 gram ile sınırlayın", "Yılda en az bir kez idrar

tahlili yaptırın" ve "Yüksek tansiyon ve şeker böbreklerinize zarar verir" gibi dövizlerle, UPS Spor Kulübü Bantosu eşliğinde Taksim'e yürüdü.

Cumhuriyet Anıtı önünde bir açıklama yapan **Türk Böbrek Vakfı** Başkanı Timur Erk, Türkiye'de kişi başı tuz tüketiminin 18 grama ulaşması nedeniyle böbrek hastalıklarına yakalanma riskinin yükseldiğini belirterek, "Günlük tuz ihtiyacı 6 gramdır. Bu oranı aşmayın" dedi. **MACAZIN SERVİSİ**

8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne denk gelen yürüyüşe oyuncu ve sunucu İpek Tanrıyar da destek verdi.

Türk Böbrek Vakfı tarafından 8 Mart Dünya Böbrek Günü nedeniyle düzenlenen panelde, organ naklindeki başarıya ve aşırı tuz tüketiminin zararlarına dikkat çekildi

Türk Böbrek Vakfı (TBV)'de "Dünyada ve Türkiye'de Kronik Böbrek Hastalığı, Önleyici Tedbirler ve Beslenme Önerisi" konulu panel verildi. Dünyadaki böbrek hastalarının ve yapılan nakillerin istatistiklerini ele aldığı panelde, hastalığın önüne geçmenin yolları anlatıldı. Moderatörlüğünü TBV Başkanı Tınar Erkin yaptığı panelde Prof. Dr. Ceydet Ezdöl, Prof. Dr. Münici Kalaycıoğlu, Prof. Dr. Mehmet Şakir Sever, Prof. Dr. Aydın Türkmen, Prof. Dr. Rümeysa Kazancıoğlu, Doç. Dr. Burak Koçak ve Dr. Dyt. Zeynep Koş konuşmacı olarak katıldı.

Aşırı tuz sigara kadar zararlı

ORGAN NAKLİNDE GELDİĞİMİZ NOKTA GURUR VERİCİ

GEÇMİŞTEN günümüzde organ naklini arıyanlar Memorial Şişli Hastanesi Organ Nakli Merkezi Başkanı Prof. Dr. Münici Kalaycıoğlu: "Geçmişte çok sayıda organ nakli ameliyatları yapılmış ve ne yazık ki bir çoğu başarısız olmuştur. Ancak günümüzde yapılan organ nakillerinde önemli başarılar elde edilmiştir. Bugün yapılan organ nakillerindeki bu başarıya, ilk organ nakli denemelerinin sonuçlarına ve o nakilleri yapanların deneyimlerine, denizlerine borçluyuz" şeklinde konuştu.

BÖBREK NAKLİNDE ÖNEMLİ AŞAMA KAYDETTİK

KRONİK böbrek yetersizliğinin toplumsal bir sorun olduğunu dile getiren TBV Böbrek Nakli Merkezi Sorumlusu Doç. Dr. Burak Koçak, böbrek naklinde önemli yol aldıklarını belirtti. Üznen bir yakıya ve tekdüze sahip olduklarını belirtti. "Böbrek nakli bizim için teknik olarak zor bir ameliyat değil, aksine tekniği çözülmüş bir operasyondur. Ayrıca artık robotik sistemlerle daha da kolay bir şekilde ameliyat yapma imkânına sahibiz" dedi.

İŞLENMİŞ GIDALARA DİKKAT EDİLMELİ

TÜRKİYE Diyetisyenler Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Dr. Dyt. Zeynep Koş, tuz kullanımını hakkında bilgi verdi. "Tuz yerine çörek otu, yonca gibi alternatifler" dedi. "Mümkün olduğunca sofrada tuz bulundurulmamalıdır. Ancak şu da bilinmelidir ki, tuzun büyük bir oranı sofrada kullanılan değil, kâğıt ve hazır gıda gibi işlenmiş gıdalardan alınır" diye konuştu.

Halkla İlişkiler

İletişim platformu

Yazarlar Makaleler Platform Söyleşileri Eğitim Mantar Pano İletişim Odası

Haberler

- » Markaların Haberler
- » PR Firmalarının Haberler
- » Sektörden Haberler
- » Genç PR...

Üye Girişi

[İyi Oku](#)

e-posta

Şifre

[Tümünü](#)

[Şifreni unutun](#)

Ünlü Futbolculardan Türk Böbrek Vakfına Destek

20 Haziran 2012, Çarşamba

Haberler

Türk Futbolunun Avrupa'daki temsilcilerinden olan Arda Turan, Mehmet Topal, Hamit Altıntop ve Nuri Şahin gecede yapılacak açık arttırmada satışa sunulmak üzere formalarını imzalarak Türk Böbrek Vakfı'na gönderdi.

Ulus Bizimtepe Restaurant'da gerçekleştirilen gece Bora Gencer'in sunumu ile başladı. Türk Böbrek Vakfı Başkanı Tınar Erkin'in açılış konuşmasının ardından vakfa destek verenlere teşekkür plaketi verildi. Plaket töreninin ardından sahneye çıkan Uğur Batur, Vakıf yararına satılacak formalar için Betül Demir'den destek aldı. Açık arttırmaya çıkan formalardan Arda Turan 1.000 TL'ye alıcı bulurken, Mehmet Topal'ın forması 3.500 TL'ye satıldı. Açık arttırmaya telefonla katılan Mehmet Topal, Hamit Altıntop ve Nuri Şahin'in formalarına 5.000'er TL vererek 10.000 TL'ye arkadaşlarının formalarına sahip oldu. Davetlilerden büyük alkış alan Topal, Böbrek Hastaları yararına yapılacak tüm organizasyonlarda elinden gelenin en iyisini yapacağına söz verdi. Türk Böbrek Vakfı ve Uluslar arası Böbrek Vakfı'nı Federasyonu Başkanı Tınar Erkin'in eşliğinde gerçekleştirilen geceye konuk olarak katılan Betül Demir'de şarkılarıyla geceye renk kattı. Beşan Tınar Erkin 3 beyaz yani un, tuz ve şekerden uzak durun söylemini uygulayarak 3 kilo verdiğini söyleyen Demir, sağlıklı olmak fit görünmek o kadar da zor değilmiş dedi.

Bora Gencer'in sunuculuğunu yaptığı gecede, şef Önder Balı Orkestrası eşliğinde Atılcan Gümüş "Efsane Şarkılar"ı seslendirdi. Bora Gencer'e sürpriz yapıp geceye katılan İlham Gencer'de konuklara müzik ziyafeti çekti.

Kaan Öztamer

Oyunculardan ORGAN BAĞIŞINA DESTEK

Türk Böbrek Vakfı, 'Beni Bağışlayın' adı altında yeni bir sosyal sorumluluk projesi başlattı.

Türk Böbrek Vakfı'nın 'Beni Bağışlayın' kampanyasına ilk destek, ünlü oyuncular Sedef Avcı, Esra Dermancıoğlu ve Mete Horozoğlu'dan geldi.

SEDEF AVCI: "UMUT OLMAK MÜKEMMEL"

Kampanyanın gönüllü destekçilerinden Sedef Avcı, "Organ bağış bir çok insan için bir umut bence. Toprakta yok olup gideceğine bir insanı yaşatmak kadar güzel bir şey olamaz. Bir insana hayat vermek onun için bir umut olmak mükemmel. Çürüyüp gitmek yerine başka bedende organlarımızın hayat bulması beni çok sevindirir. Herkesi organlarını bağışlamaya bekliyoruz" dedi.

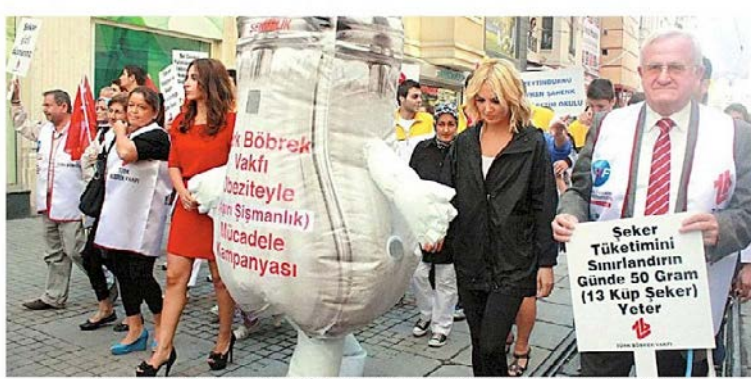
**ESRA DERMANCIOĞLU:
"EN GÜZEL MİRAS ORGAN BAĞIŞLAMAKTIR"**

Kampanyaya yüreğten destek verdiğini söyleyen Esra Dermancıoğlu ise duygularını şöyle dile getirdi: "Herkesin iyi hissetmesi gereken bir durum. Bence organ bağış bırakılabilecek en önemli mirastır. Bir insanın başka bir insana hayat verecek olması çok değerlidir. İnsanîyet adına gerçekleştirilebilecek en önemli davranışların başında olduğunu düşünüyorum. Duyarlı olmamız için muhtaç olmamız gerekmez"

**METE HOROZOĞLU:
"İNSANIN VEREBİLECEĞİ EN GÜZEL HEDİYE"**

'Beni Bağışlayın' kampanyasının gönüllü destekçilerinden Mete Horozoğlu da şunları söyledi: "Organ bağışının bir insanın verebileceği en büyük hediye olduğunu düşünüyorum. Herkes organlarını bağışlamalı"

Beyoğlu'nda düzenli gün düzenlenen sağlıklı hayat etkinliklerine destek veren Betül Demir ile Ece Erken, vatandaşları şeker, tuz tüketimini ve obezite konusunda uyardı.

Hayatın 3 beyaz düşmanı

Türk Böbrek Vakfı tarafından düzenlenen Betül Demir ve Ece Erken gibi isimlerin de katıldığı etkinlikte, uc beyazın (şeker, tuz ve un) insan sağlığına zararları vurgulandı.

UNLU sumaca Ece Erken ile şarkıcı Betül Demir, Beyoğlu'nda yürüyüşe çıktılar, halkı sağlıklı hayata davet etti. Türk Böbrek Vakfı'nın eylemine Demir ve Erken'in yanı sıra katılan vakıf gönüllüleri ile diyetisyenler, şeker tüketiminin azaltılmasını ve obeziteye bağlı hastalıklara dikkat çekti. Organizasyon Vakıf başkanı Timur Erk'in yanından bir an bile ayrılmayan 'Şeker Abi' etkinliğinin renkleri yansıdı.

Ağır şeker tüketimi ve obezitenin kronik böbrek hastalığına etki edebildiği konusunda vurgu yapılan eyleme katılan Betül Demir ve Ece Erken, gerçek bir obez olan 'Şeker Abi'nin bel çevresini ölçmek istediklerinde de güçleri yemedi. Karşıklı 100 metreyi bileştiren Demir ve Erken giyimlik timsali 'Şeker Abi'nin bel ölçümü karşısında hayretlerini gizleyemedi. Ece Erken yaptığı açıklamada; sağlıklı yaşamak için hayatında üç be-

yaz olan un, tuz ve şekeri elabildiğince azaltıp, buna ek olarak bel bel spor yaptığını belirtti.

Ünlü isimleri örnek gösterdi

Türk Böbrek Vakfı Başkanı Timur Erk, şeker tüketiminin azaltılmasına yönelik yaptığı kampanyanın ardından, sağlıklı hayata ve fizyoloji örnek olarak Ece Erken ve Betül Demir'i gösterdi. **MAGAZİN SERVİSİ**

TÜRK BÖBREK VAKFI BAŞKANI TİMUR ERK

3 gram az tuzla yılda 3 milyar lira tasarruf

İSTANBUL AA

Türkiye için günlük tuz tüketiminin 3 gram azaltılmasıyla, yılda 2-3 milyar lira tasarruf sağlanabileceği öngörülmüyor...

Türk Böbrek Vakfı'nın (TBV) yazılı açıklamasına göre, Vakıf tarafından 2 yıl önce tuz tüketiminin azaltılması amacıyla başlatılan kampanya, üretilen tüm ekmekek çeşitlerinde tuz oranının azaltılması ile somut olarak hayata geçti. TBMM'den de destek bulan kampanyanın ilk desteği İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na bağlı Halk Ekmek Genel Müdürlüğü'nden alındı.

'Paket uyarıları zorunlu olmalı'

Türk Böbrek Vakfı Başkanı Erk, özellikle gazlı içecek, cips, peynir, zeytin, turşu ve benzeri yüksek miktarda tuz içeren işlenmiş paketlenmiş gıdaların, kamu sağlığı açısından dikkatle izlenmesi çağrısında bulundu. Erk, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın düzenlemesiyle paketlerin üzerine uyarılar yazılmasının zorunlu kılınması gerektiğini vurguladı. Erk, "Türkiye için, günlük tuz tüketiminin 3 gram dahi azaltılmasıyla, tahminlerimizde göre bir yılda 2-3 milyar lira tasarruf sağlanması söz konusudur" değerlendirmesinde bulundu.

Timur Erk

TBV Başkanı Timur Erk, özellikle gazlı içecek, peynir, zeytin, turşu ve cips gibi yüksek miktarda tuz içeren gıdaların dikkatle izlenmesi çağrısında bulundu

FıYINAN KURTCU

EMEL ACAR VE SELDA TOPAL'DAN TÜRK BÖBREK VAKFI YARARINA MUHTESEM DAVET

Türk Böbrek Vakfı'na diyaliz cihazı almayı hedefleyen önemli sumler, Etiler Günaydın Steak House'da verilen davete akın etti.

TBV Yönetim Kurulu Üyesi Seval Ermiş ve TBV Mütevelli Heyet üyesi Selda Topal'ın himayelerinde, Emel Acar'ın ev sahipliğinde gerçekleştirilen davete, aralarında; İstanbul Valisi Hüseyin Ayntı Mutlu'nun eşi Gül Mutlu, İstanbul Emniyet Müdürü Hüseyin Çapkın'ın eşi Nurtan Çapkın, Burcu Hatat, Özlem Yıldız, Zeynep İliç, Sezer Dereliolu, Hande Acar, Ebru Seyyar, Neşe Sert, Ceyda Kaşdayıoğlu, Gül Ergi, Servet Koçak, İjal Bakıoğlu, Aşhan Abacı, Pervin Ersoy, Esra Öztürk, Şebnem Albayrak, Narin Akçelik gibi çok sayıda isim

katıldı. Davetlileri kapıda karşılayan Emel Acar ve Selda Topal'a TBV Başkanı Timur Erk eşlik etti. Erk, başta Selda Topal olmak üzere organizasyonda emeği geçen herkese teşekkür etti. Günaydın Restaurant'ının kurucusu, et profesörü Güneyi Asan'da

davete konukların mutlu olması için alından gelieri yaptı. Plaket töreni öncesi bir konuşma yapan Asan, "paylaştıkça çoğalan bu hayatta elimizden gileri yapmaya hazırız" diyerek vakfın çalışmalarını gönülden desteklediğini ifade etti. TBV Yönetim Kurulu Üyesi Seval

Ermiş ve Selda Topal, vakda 34 bin TL bağış yapan Şebnem Albayrak ve 50 bin TL bağış yapan Nadir Akçelik'e teşekkür plaketleri verdi. Bağışçılara plakettleri veren Gül Mutlu ve Nurtan Çapkın; "özsek davranışlarından dolayı kendilerini kutluyoruz" diyerek tebriklerini ilettiler.

Davetliler elinde aldıkları Türk Böbrek Vakfı'na bir diyaliz cihazı alınacak olan 25.000 TL para toplandı. Önümüzdeki günlerde açılışı yapılacak olan cihaza; Günaydın Restaurant'ının sahibi Güneyi Asan, Emel Acar ve Ebru Seyyar'ın adlarını verileceği bildirildi.

'Güne 1 bardak su içerek başlayın'

Türk Böbrek Vakfı üyeleri, bu yıl "Güne 1 bardak su içerek başlayın" temasıyla düzenlenen "Dünya Böbrek Günü"ne dikkati çekmek üzere İstanbul'daki Galatasaray Lisesi önünde bir araya geldi. Etkinliğe vakıf başkanı Timur Erk de katıldı.

Toplanan yardım Soma'ya

SOMA faciası nedeniyle ertelenen **Türk Böbrek Vakfı**'nın Yaza Merhaba Balosu, önceki gün Park Bosphorus Hotel'de yapıldı. Ünlü isimlerin katıldığı gecede Ziynet Sali sahneye çıktı. Gecedan elde edilen 117 bin 200 liralık gelir, Soma faciasında hayatını kaybedenlerin çocuklarına bağışlandı.

Sabancı'nın cumhuriyet coşkusu

Türkan Sabancı, cumhuriyet coşkusu ortak oldu.

TÜRK Böbrek Vakfı Sosyal Komitesi, Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk milletine armağanı olan 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nı, adına yakışır bir davetle kutladı. Shangri - La Bosphorus Otel'de gerçekleştirilen geceye iş, sanat ve cemiyet hayatından yaklaşık 200 konuk katıldı. Cumhuriyetin 91. yılını kutlayan davetliler arasında yer alan Türkan Sabancı, çalınan marşlara eşlik ederek arkadaşlarıyla coşkulu bir Cumhuriyet Bayramı yaşadı. "Cumhuriyet Kadınları ve Atatürk" konulu barkovizyon sunumuyla başlayan Türk Böbrek Vakfı'nın tanıtım filmi gösterimiyle devam eden gece, plaket töreniyle son buldu.

Organ bağışına ihtiyaç duyan hasta sayısı artıyor

Türk Böbrek Vakfı Başkanı: "2012'de akciğer bekleyen hasta sayısı 4 iken, 2014 yılında bu sayı 39 oldu"

Türk Böbrek Vakfı (TBV) Başkanı Timur Erk, 2012'de akciğer bekleyen hasta sayısı 4 iken, 2014 yılı kasım ayı itibarıyla bu sayının 39 olduğunu, böbrek nakli bekleyen hasta sayısı 15 bin 530 iken, bunun 21 bin 788'e yükseldiğini kaydederek, aradaki farkın, organ bekleyen hasta sayısının artışı gözler önüne serdiğini ve yeterli bağış yapılmadığını kanıtladığını belirtti.

TBV'den organ bağışı haftasıyla yapılan yazılı açıklamaya göre, Türkiye'deki en büyük sorunlardan biri, beyin ölümü bildiriminin yetersizliği ve buna ek olarak beyin ölümü gerçekleşikten sonra organ bağışına izin veren aile oranının yüzde 23 düzeyinde kalması.

Her 100 beyin ölümü vakasında, organ nakil koordinatörleri aileye organ bağışında bulunma teklifini gözlüklüklerinde, ailelerin sadece yüzde 23'ü bu teklifi kabul ederken, bu oran İspanya'da yüzde 65 düzeyinde bulunuyor.

Araştırmalarda, organ bağışının önündeki en büyük engel, "konu

hakkındaki bilgi eksikliği ve bundan kaynaklanan önyargılar" olarak belirtilirken, organ bağışının dinen caiz olup olmadığına ilişkin sorular, en yüksek oranla başı çekiyor, yıl içerisinde muhtelif zamanlarda islenen organ bağışı konusunun Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından daha sık ele alınmasının, konuya olan duyarlılığı artırabileceğine işaret ediliyor.

Türkiye'de kadavradan organ bağışı konusunun toplum tarafından benimsenmesi, tüm yönleriyle anlaşılması için bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmalarının artırılması, bu ko-

nunun çözüm odaklı bir şekilde ulusal düzeyde yürütülecek bir program dahilinde ele alınması gerektiği vurgulanıyor.

"Toplumda organ bağışına yaklaşım konusunda hala ciddi tereddütler var"

Türk Böbrek Vakfı Başkanı Timur Erk organ bağışına ihtiyaç duyan hasta sayısının her geçen gün arttığını, fakat buna karşın yeterli derecede bağış yapılmadığını dikkatli çekerek, şu bilgileri paylaştı:

"Elimizde olan rakamlar gösteriyor ki organ nakline ihtiyaç duyan hasta sayısı her geçen gün hızla artıyor. 2012 ile 2014 verileri karşılaştırıldığında toplumumuzda organ bağışına yaklaşımı konusunda hala ciddi tereddütler var. Ömek vermek gerekirse, 2012 yılında akciğer bekleyen hasta sayısı 4 iken, 2014 yılı kasım ayı itibarıyla bu sayı 39, yine aynı şekilde böbrek nakli bekleyen hasta sayısı 2012 yılında 15 bin 530 iken bugünün rakamı 21 bin 788. Aradaki büyük fark, organ bekleyen hasta sayısının artışı gözler önüne sererken yeterli bağış yapılmadığının da kanıtı niteliğinde."

BİLİNÇSİZ AĞRI KESİCİ KULLANMAYI KESİN

BÖBREKLERİNİZİ TÜKETMEYİN

GALATASARAYLI FUTBOLCULARDAN MESAJ VAR:

Her yıl mart ayının ikinci perşembe günü tüm dünyada kutlanan Dünya Böbrek Günü'nde, **Türk Böbrek Vakfı**, futbolcularla bir kampanya çalışması yaptı. Uluslararası Nefroloji Birliği ISN ve Uluslararası Böbrek Vakıfları Federasyonu IFKF'in öncülüğünde düzenlenen Dünya Böbrek Günü'nde bu yıl "Herkes için Böbrek Sağlığı" teması ele alınıyor. Dünya nüfusunun

yüzde 10'unun böbreklerinde farklı düzeylerde hasar olduğu bilinirken, gelecek 10 yıl içinde bu oranın yüzde 17 artacağı öngörülüyor. **Türk Böbrek Vakfı'nın** 2015 Dünya Böbrek Günü'nde "bilinçsiz ağrı kesici kullanımına" dikkat çekmek üzere hazırladığı kampanyaya, Galatasaraylı futbolculardan Burak Yılmaz, Emre Çolak ve Tarkan Çamdal ve Eray İşcan da destek verdi. ■ **İSTANBUL** Milliyet

Diyaliz hastaları için 100 bin dolarlık bağış

TBV Başkanı Timur Erk, diyaliz merkezindeki düzenlenen etkinlikte, Kapaklı ilçesindeki diyaliz merkezinin kapasitesinin, yakın tarihte açılan ek bina ile yüzde 67 arttığını söyledi. Merkezin, 25 hemodiyaliz cihazı ile Kapaklı, Çerkezköy, Çorlu, Vize ve Saray gibi ilçelere sağlık hizmeti sunduğunu belirten Erk, şöyle konuştu: "Türk Böbrek Vakfı'nın böbrek sağlığına ilişkin yürüttüğü faaliyetler kapsamında, Çerkezköy ve

Yeşilyurt Lions Kulüpleri tarafından düzenlenen proje, Lions Kulüpleri Uluslararası Vakfı tarafından kabul edildi ve 100 bin dolarlık bağış karşılığında 8 hemodiyaliz cihazının yenilenmesi sağlandı. Yapılan bağışla yenilenen 8 hemodiyaliz cihazı sayesinde, merkezin kapasitesinin yanında sağlık hizmeti kalitesi de artmış olacak." Türkiye Lions Kulüpleri Konfederasyonu Başkanı Sedat Toktürk de sosyal sorumluluk esaslarına göre çalış-

tıklarını belirterek, "Eğitimden sağlığa kadar bütün alanlarda etkinliklerimiz var. Bunun için de bazı büyük projeleri uluslararası vakfımızdan da destek alarak temellendiririz, genişletiriz" dedi. Merkezin yeniden restorasyonu ve ekipmanının yenilenmesi için uluslararası bir katkı alındığını dile getiren Toktürk, "Bu katkıyla birlikte vakfın da olanakları birleşince ortaya böyle halka açık ve yararlı bir tesis çıktı" ifadelerini kullandı.(AA)

Obezite için harekete geçtiler

Wilma Elles ve Hasan Yalnızoğlu, **Türk Böbrek Vakfı'nın** çocuklarda obezitenin önlenmesi için başlattığı 'Çocuklar ve Egzersiz' projesine destek verdi

Türk Böbrek Vakfı, Türkiye'de yapılan araştırmalara göre 3 milyon üzerinde obez vatandaşın bulunması ve bunların 1.8 milyonunun 18 yaş altındaki çocukların oluşturması gerçeğinden yola çıkarak, harekete geçti. Hasan Yalnızoğlu'nun Şişli'de bulunan spor stüdyosunda kamera karşısına geçen Vakıf Başkanı **Timur Erk**, Wilma Elles ve UPS Spor Kulübü öğrencileri, temel egzersiz hareketlerini içeren videolar çekti. Görüntülerin sosyal medya ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın desteği ile tüm okullara ulaşması sağlanacak.

Sporun hayatının her aşamasında olduğunu belirten Elles, ikizleri Milat Aristo

Kerem ve Melodi Bitir Oka'nın da çok sağlıklı olduklarını belirtti.

'Spora yönlendireceğim'

Oyuncu, "Haftada iki gün balık, iki gün bakliyat ve iki gün et yediriyorum. Doktora götürdüm, çok sağlıklı çıktılar. Olabildiğince hazır gıdalardan uzak tutuyorum, doğal beslenmeleri için elimden geleni yapıyorum. Yoğun çalışmama rağmen çocuklarımı ev yemeklerinden mahrum bırakmıyorum. Hareket dersiniz, onlar şu an olabildiğince hareketli ama ileride mutlaka bir spora yönlendireceğim" dedi. ● MESUT YILMAZ

Gekimler sonrasında Timur Erk, "Çocuklar için çok anlamlı bir destek verdiniz, şimdi üzerine bir bardak su için" diyerek, büyük bardaklarla Elles ve Yalnızoğlu'na su ikram etti.

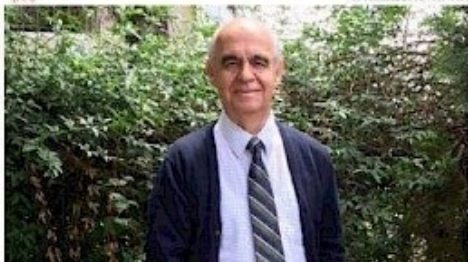

"Türkiye, diyaliz hizmetlerinde birçok ülkeyi geride bıraktı"

Türk Böbrek Vakfı'nın desteğiyle Prof. Dr. Nigeş başkanlığında hayata geçirilen araştırmaya göre, vakfın diyaliz merkezlerinde tedavi gören hastaların yaşam kalitelerine ilişkin algıları, Avrupa, Japonya ve ABD'de tedavi gören diyaliz hastalarına göre daha yüksek

(AA)

10 Temmuz 2016 - 13:47:00

TBv Başkanı Erik: "AB ülkeleri, Japonya ve ABD gibi ülkelere de mukayese edildiğinde, merkezlerimizin toplam fiziksel kalitesi açısından da oldukça iyi bir yerde olduğu belirlenmiştir ve bu araştırma sonuçları çalışmamızda bizim bir defa daha yükseldiğimizi"

Böbrek Vakfı (TBv) desteğiyle Marmara Üniversitesi İşletme Fakültesi İngilizce İşletme Bölümü Sayısal Yöntemler Anabilim Dalı bünyesinde Prof. Dr. Rauf Nurettin Nigeş başkanlığında yapılan araştırmaya göre, vakfın diyaliz merkezlerinde tedavi gören hastaların yaşam kalitelerine yönelik algıları, Avrupa, Japonya ve ABD'de tedavi gören diyaliz hastalarına göre daha yüksek.

Araştırma, Prof. Dr. Nigeş başkanlığında, Yrd. Doç. Dr. Ayşe Çınar, Araştırma Görevlisi Hüseyin Ekizler ve Marmara Üniversitesi'nin öğrencileri tarafından hemodiyaliz hastalarının yaşam kalitelerine ilişkin olarak hayata geçirildi.

Araştırmada kullanılan "Böbrek Hastalığı Yaşam Kalitesi KDQOL36 (Kidney Disease Quality of Life) ölçüm aracına göre, "hastalığın etkileri", "böbrek hastalığının getirdiği yük", "zihinsel sağlık", "uyku", "sosyal destek" ve "hasta tatmini" gibi kriterler değerlendirildi. Araştırma, ABD, Avrupa'yı temsilen Fransa, Almanya, İtalya, Japonya, Brezilya ve Japonya ile yapıldı.

Türkiye'yi temsilen Türk Böbrek Vakfı diyaliz merkezlerinde tedavi gören hemodiyaliz hastaları baz alındı. Araştırmada bu alan hastaları ile ilgili yaş ortalaması büyük oranda benzerlik göstermekte birlikte, Avrupa, ABD ve Türkiye'de yaş ortalaması 59 iken Japonya'da 58 oldu.

Uluslararası mukayese sıralamasında en yüksek yaşam kalitesi puanı ile TBv diyaliz merkezinde hastaları ilk sırada yer alırken, bunu takiben ABD, Japonya ve son sırada ise Avrupa diyaliz hastaları bulundu. Ölçek değerlendirilmelerine göre 2 grupta (fiziksel rol ve sosyal sağlık) TBv hastaları diğer ülkelerin önünde yer aldı.

Hastaların yüzde 78'i hastalığının nedenini biliyor

Ülke karşılaştırılmasından başmısız olarak TBv hastalarına yapılan araştırmanın diğer detayları şöyle:

"Araştırmaya katılan hastaların yüzde 55,1'i erkek hastalar oluşturmuyor. Hastaların yüzde 78'i hastalığının nedenini bildiklerini ifade ederken, bu nedenler yüzde 23,7 ile 'tanıyan', yüzde 19,9 ile 'seker', yüzde 6,6 ile 'böbrek taşı' oldu. Bunların dışında aralarında genetik, ilaç yan etkisi, böbrek iltihabı, kost gibi toplamda 48 farklı hastalık nedeni söz konusu oldu. Hastaların yüzde 49,2'si 10 yıldan daha az süredir böbrek hastası olduğunu, yüzde 69,9'u kendilerine 10 yıldan daha az süredir diyaliz tedavisi uygulandığını belirtti. Hastaların yüzde 74,6'sı evli ve yüzde 96,2'si TBv hemodiyaliz merkezinde sürekli hastası. Hastaların yüzde 43,2'si böbrek hastalığının hayatını çok fazla sakteye uğrattığını, yüzde 55,7'si diyaliz personelinin böbrek hastalığı ile mücadelede kendilerine destek olduğunu, yüzde 43,6'sı genel sağlık durumlarının iyi olduğunu söyledi."

"TBv diyaliz merkezlerinde yaşam süresi, genel ortalamaların çok üzerinde"

Türk Böbrek Vakfı Başkanı Tuncer Erik, araştırmaya ilişkin şu değerlendirmeyi yaptı:

"TBv diyaliz merkezlerinde yaşam süresi, genel ortalamaların çok üzerindedir.

Merkezlerimizde, 25 yıl geride bırakmış tedavi gören hastalarımızla, sunulan hizmetin niteliği hakkında bir fikir vermekle birlikte, Marmara Üniversitesi İşletme Fakültesi İngilizce İşletme Bölümü Sayısal Yöntemler Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Rauf Nurettin Nigeş başkanlığında yürütülen Hemodiyaliz Hastalarının Yaşam Kalitesini Etkileyen Faktörlerin Uluslararası Mukayese Analiz Raporu isimli bilimsel araştırmaya göre, Avrupa Birliği ülkeleri, Japonya ve ABD gibi ülkelere de mukayese edildiğinde, toplam hizmet kalitesi açısından da oldukça iyi bir yerde olduğu belirlenmiştir ve bu araştırma sonuçları çalışmamızda bizim bir defa daha yükseldiğimizi."

Prof. Dr. Rauf Nurettin Nigeş de araştırmanın temel amacını, "Hemodiyaliz hastalarının yaşam kalitesini yükseltmek amacıyla, hemodiyaliz hastalarının içinde bulundukları duruma ilişkin fiziksel ve duygusal sorunlarına ilişkin algılarını uluslararası normlara uygun olarak ölçmek" şeklinde açıkladı.

Yapılan saha çalışması sonucunda oluşturulacak veri bankasının tüm hekimlerin serbestçe kullanmasına sunmak, böylece bu alanda yapılacak bilimsel çalışmaların yaygınlaştırılmasını planladıklarını belirten Nigeş, araştırmanın bir diğer önemli amacının da KDQOL36 (Kidney Disease Quality of Life) ölçüm aracı kullanarak hastaların yaşam kalitelerinde etkili olan faktörleri ölçmek ve TBv diyaliz merkezlerinde tedavi gören hemodiyaliz hastalarının yaşam kalitelerinde etkili olan bu faktörleri itibarıyla uluslararası karşılaştırma yapmak olduğunu kaydetti.

'Küresel ısınma böbrek hastalıklarını artırıyor'

Türk Böbrek Vakfı Başkanı Erk, küresel ısınmanın sıvı ihtiyacını artırdığını ve yeteri kadar sıvı tüketilmediğinde böbrek sağlığının bozulduğunu belirtti.

Türk Böbrek Vakfı Başkanı Timur Erk, dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi Türkiye'nin de küresel ısınma ve mevsim değişikliklerinden nasibini aldığını belirterek, normal şartlar altında kişi başına günlük sıvı tüketimi 2-2,5 litre olması gerekirken aşırı sıcak ve egzersiz sonucu bu miktarın 3-3,5 litreye çıkabildiğini ifade etti.

Türk Böbrek Vakfından yapılan açıklamaya göre, küresel ısınma, geçen yüzyılda dünyada sıcaklığı 0,8 derece artırırken, aşırı sıcaklık sonucu ortaya çıkan hastalıkların yüzde 75'ine neden oldu.

Hindistan ve ABD'de yapılan araştırmalar sonucunda, iklim değişikliği ve küresel ısınmanın böbrek hastalıklarına yol açabileceğine ilişkin bulgular ortaya çıktı.

Orta Amerika'da görülen böbrek hastalığı nedeniyle 10 yıllık süreçte 20 bin kişinin hayatını kaybedeceği tahmin edilirken, Hindistan'ın yanı sıra birçok tropikal bölge de bu konuda alarm veriyor.

Hint araştırmacılar ülkenin bazı kesimlerinde aşırı sıcakların ve

buna bağlı susuzluğun neden olduğu nefropati (böbrek çalışmazlığı) konusunda uzun zamandır çalışmalar yürütüyor.

Belli bölgelerde risk faktörlerinden "şeker hastalığı", "yüksek tansiyon", "obezite" gibi sağlık sorunları olmayan bireylerde dahi böbrek hastalıkları görülmesi, araştırmaların sonuçları arasında yer alıyor.

"GAZLI İÇECEKLER VÜCUDUN SIVI İHTİYACINI GİDERMEZ"

Türk Böbrek Vakfı Başkanı Timur Erk, araştırmalara iliş-

kin değerlendirmesinde, dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi Türkiye'nin de küresel ısınma ve mevsim değişikliklerinden nasibini aldığını belirterek, şu bilgileri paylaştı:

"Dünyanın farklı noktalarında yapılan araştırma sonuçları gösteriyor ki her bir mevsimin olması gerektiği gibi yaşandığı günler artık günde kaldı. Özellikle İstanbul gibi hava sıcaklığına nemin eşlik ettiği bölgelerde aşırı terleme ile vücuttan çok fazla sıvı kaybediyoruz. Normal şartlar altında kişi başına günlük sıvı tüketimi 2-2,5 litre olması gere-

kirken aşırı sıcak ve egzersiz sonucu bu miktar 3-3,5 litreye çıkabiliyor. Oysa günlük havadaki sıvı tüketimimizde bu ölçülerin yarısına bile yaklaşmıyoruz. Yaşlarımızda ise bu sorun daha yaygın. Bu durum ne yazık ki böbrek sağlığını olumsuz etkiliyor. Susuzluğu gidermek ve vücudun sıvı ihtiyacını karşılamak için su, ayran, maden suyu, açık çay gibi içecekler mutlaka tüketilmelidir. Gazlı içecekler, şeker ilave edilmiş meşrubatlar, kremalı ve aromalı soğuk kahveler ise anlık bir ferahlık sağlamakla birlikte hem vücudun şeker dengesini bozar hem de düşünüldüğü gibi vücudun sıvı ihtiyacını gidemez."

Havaların beklenenden sıcak geçtiği dönemlerde sabahı kalkınca oda sıcaklığında bir bardak suyla güne başlamanın ve günlük sağlıklı sıvı tüketimi alışkanlıklarına daha fazla özen gösterilmesinin yerinde olacağını vurgulayan Erk, böbreklerin sağlıklı çalışması için sıvı tüketimi alışkanlığının mutlaka edinilmesi ve sürdürülmesi gerektiğini ifade etti.

111
ülkeden
insanlar

Çocuklar için koşular

"Çocuklarımızın geleceği için koşuyoruz" temalı, 39. Vodafone İstanbul Maratonu, dün gerçekleşti. 111 ülkeden 30 bine yakın sporcunun katıldığı maratonda aralarında Hülya Koçyiğit, Wilma Elles ve Sedef Avcı'nın da bulunduğu ünlü isimler de yer aldı.

DÜNYADA kıtalararası koşulan ilk yarış olan Vodafone İstanbul Maratonu, dün, 39'uncu kez gerçekleştirildi.

'TARİFSİZ DUYGULAR YAŞADIM'

Bu yılki teması 'Çocuklarımızın geleceği için koşuyoruz' olan maratona, Türkiye'yle birlikte 111 ülkeden, 30 bine yakın sporcu katıldı. Yaklaşık 100 bin İstanbullunun Asya'dan Avrupa'ya geçtiği halk koşusunda, Hülya Koçyiğit, Wilma Elles, Sedef Avcı, Tuğba Melis Türk ve Aclihan Güner gibi ünlü isimler de yer aldı.

Maratona ilk kez katılan usta oyuncu Hülya Koçyiğit, "Yükseköğretimde okuyan 3.5 milyon kız öğrenci için bir adım hedefiyle, onların eğitimi için yürüdüm. Binlerce kız öğrencinin eğitimine destek olan TÜRGEV'in Yönetim Kurulu Başkanı sevgili Arzu Akalın'ın davetiyle katıldığım maratonda, tarifsiz duygular yaşadım. Görüldükten desteklediğim Beşik-

taş'ın bayrağını dalgalandırmaya şansı bulduğum, mutlu anlar yaşadığım çok özel bir gün yaşadım. Çocuklarımız ve güzel vatanımız için hep birlikte kol kola, baş ve

huzur içinde yürüyeceğimiz nice yollar diliyorum" dedi.

Türk Bötrek Vahdi maratona, 'Sen Adım At, Onlar Hayata Bağlansın' sloganıyla katıldı. **Türk Bötrek Vahdi** Başkanı **Timur Erk** ile yakın destekçileri **Wilma Elles**, **Hasan Yılmazoğlu** ve **Tuğba Melis Türk** sabahın erken saatlerinde 15 Temmuz Şehitler Köprüsü'nün girişinde vazel yararına koşan gönüllü sporcularla buluştu. 10 kilometrelik parkuru kısa sürede tamamlayan ünlü isimler, topladıkları bağışlarla devlet hastanesine diyaliz cihazları alınacağını söyledi.

CUMHURİYET BAYRAMI'NA ÖZEL DAVET

**Türk Böbrek Vakfı'nın
Cumhuriyet Bayramı'nın
94'üncü yılı için
düzenlediği etkinlik,
tanınmış isimlerden
ilgi gördü**

**Mesut
Yılmaz**

**Selda
Yapal**

**Züleyha
Özgül**

**Tunus
Erk**

**Seval
Ermiş**

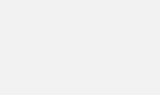
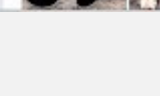
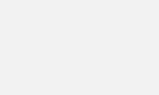
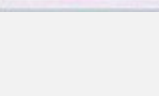

**Mukaddes
Yamaç**

Doğal hayata ÖZEL GECE

Dünyanın pek çok ülkesinde çalışmalar yürüten Doğal Hayatı Koruma Vakfı (WWF), Türkiye'deki 40'ıncı yılını özel bir geceyle kutladı. Çevre projeleriyle doğanın korunmasına saygıya vakfın Türkiye'deki başkanı Uğur Bayar'ın evsahipliğini üstlendiği organizasyon, Four Seasons Bosphorus'ta gerçekleşti. Doğal koruma destekçilerinin yanı sıra iş ve çevre hayatının ilmi isimlerinin de katıldığı davette, vakfın çalışmalarını 40 Yılda 40 Başarı adıyla sergileyecekleri, hayata geçirmişleri planlanan projeler de duyuruldu. İbrahim Selim'in sunuculuğunu üstlendiği gecede, Roman Doğal salıncıya çıktı.

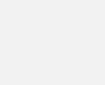
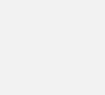

Türk Böbrek Vakfı, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı için özel bir davet verdi. Vakıf başkanı **Tunus Erk**'in öncülüğünde yönetim kurulu üyesi **Seval Ermiş** ve iş kadını **Züleyha Özgül**'ün evsahipliğinde Etiler Scarfes'te gerçekleştirilen davet, büyük bir coşkuyla salıncı oldu. Davetlilerin günün anlam ve önemine uygun şekilde kırmızı kremlerle katıldığı organizasyonda, 10. Yıl Marşı eşliğinde bayraklar dalgalandı.

Birlikliğin sonunda konuşma yapan başkan Erk, "Cumhuriyeti-

minin 94'üncü yılını kutlamak ve güçlü kadınlara katılıyor olmasın gurur verici. Bu coşkuyla vakfımıza yaptığınız bağışlarla tılandırmanız büyük anlam taşıyor" dedi.

Davete katılanlar arasında; **Figen Babaoğlu**, **Zeynep Yılmaz**, **Çiğdem Kamer**, **Melda Aksoy**, **İlhan Ayar**, **Serap Sarı**, **Aşlı Hünel**, **Nilay Çakar**, **Burcu Şen**, **Zeynep Kartal** ve **Ayşe Tuna** gibi çok sayıda isim vardı.

Nişasta bazlı şeker tüketimi toplumu hasta ediyor

İçinde nişasta bazlı şeker barındıran paketlenmiş ve işlenmiş gıdaların tüketimi, çocuk obezitesini artırarak, sağlıklı nesillerin yetişmesini azaltacak.

Dünya ve Türkiye'de böbrek sağlığını doğrudan etkileyen hastalıklar ele alındığında erkeklerle oranla kadınlarda daha fazla risk altında olması ve kadınların toplumdaki yeni görevleri ailelerin sağlık ve genel algılarını daha yakından takip etme ilişkisi, bu yıl betirilen "Kadın ve Böbrek Sağlığı" temasında önemli rol oynadı. Kadın ve böbrek sağlığı konularının yanında son günlerde sıklıkla gündeme gelen nişasta bazlı şeker (NBS) konusu da diyabet, kalp damar hastalıkları ve böbrek hastalıkları ilişkileri ile çözüm önerileri çerçevesinde ele alındı.

Türk Böbrek Vakfı'nın (TBV), 2018 Dünya Böbrek Günü'nde "Kadınlar ve Böbrek Sağlığı" temasıyla düzenlediği panel, Timur Erk moderatörlüğünde Prof. Dr. Rümeysa Kazancıoğlu, Prof. Dr. Kubilay Karşıdağ, Doç. Dr. İbrahim Kelleoğlu ve uzun yıllar diyabetle mücadele eden sanatçı Burçin Orhon'un katılımları ile gerçekleştirildi.

Panelde katılan Bezmialem Vakıfı Üniversitesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Nefroloji Bilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Rümeysa Kazancıoğlu, dünya nüfusunun yüzde 50'sini oluşturan kadınlar ve kadınlarda toplum ve ailelerine önemli katkılar olduğunu vurguladı. Prof.

Dr. Kazancıoğlu, "Kronik böbrek hastalıkları dünyadaki en sık görülen yaklaşık %10'unu etkiler ve dünya genelinde ölümün en sık görülen 20 nedeninden biridir. Dünya Böbrek Günü ve Kadınlar Günü'nün 2018 yılında aynı güne denk gelmesi, kadın sağlığı ve özellikle böbrek sağlığının toplum ve sonraki nesiller üzerindeki önemini düşünmek ve bu anlamda bilinçlenmek adına önemli bir vesiledir. Dünya çapında eğitime erişim, tıbbi bakım ve klinik çalışmalara katılmada cinsiyetle ilgili farklılıklar göz ardı edilemez. Bu nedenle kadınların özellikle hamilelik döneminde böbrek hastalıklarına tanrı konması için fırsat oluşur. Ayrıca kadınların diyabetli komplikasyonları erkeklerden farklıdır ve böbrek naklinde alıcı olmak yerine verici olma olasılığı daha yüksektir" dedi.

"Kadınlar toplumun her alanında 'orta saha oyuncusu' gibi" İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı Endokrinoloji Bilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Kubilay Karşıdağ, böbrek hastalıklarının kadınlarda daha fazla görüldüğünü dikkat çekti. Prof. Dr. Karşıdağ, "Kadınlarda diyabetin daha fazla görülmesi bir takım toplumsal nedenleri var diyebiliriz. Örneğin, depresyon erkeklerle oranla kadınlarda 2 kat daha fazla görülür. Bunda hem ev, hem iş hayatında kadınlar üzerinde olan yükün önemli rolü var. Kadınlarda günümüzde 'Orta saha oyuncusu' gibi bir görev düşüyor. Ayrıca diyabete zemin

oluşturan diğer nedenler arasında yeme bozuklukları sayılabilir. Günümüzde Bulimia ve anoreksiya kadınlarda daha sık görülüyor. Kadın sağlığının temeli uyulması gayet basit noktalara dayanıyor: egzersiz yapmak, kilo kontrolü sağlamak, sigaradan uzak durmak ki az içmek de buna dahil, 'az sigara içiyorum' demek az hamileyim demeye benzer" dedi.

İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Perinatoloji Bilim Dalı Öğretim Üyesi Doç. Dr. İbrahim Kelleoğlu ise gebelik döneminin kadın sağlığı açısından son derece önemli bir süreç olduğuna dikkat çekti. Doç. Dr. Kelleoğlu,

"Örneğin daha önceden diyabetik olmayan bir kadının gebeliğinde gebelik diyabeti ortaya çıkarsa bu kadın gebelikten sonra hayatının ileri evrelerinde diyabet hastası olma açısından risk altında olur. Bu bilir ve gebelik sonrası süreçte diyet ve egzersiz gibi yaşam tarzı değişikliklerine gidilirse diyabet olmasının önüne geçilebilir. Böbrek sağlığı açısından da gebelik önemli bir dönemdir. Günümüzde kadın diyabet hastalarının önemli bir kısmının diyabetle ilgili ihtiyaçları gebelik döneminde gelişen sorunlar neticesinde ortaya çıkmıştır. Örneğin plasentanın doğum öncesi ayrıldığı ablastasyon olgularında, gebeliğin hipertansif hastalıklarında, gebelikte ve doğumda oluşan bacak kramplarında ve gebelikte rahim enfeksiyonu başlı ya da bulaşıcı enfeksiyonlarında böbreklerin etkileme kronik böbrek hastası olma olasılığı söz konusu olabilir. Yani gebe sağlığı böbrek sağlığı ile birlikte olur, sonuç olarak gebelik dönemi sağlıklı anne, sağlıklı bebek ve sağlıklı böbrekler için önemli bir dönemdir" dedi. Uzun yıllar obeziteye bağlı diyabet sorunuyla mücadele eden Burçin Orhon ise "Evlenmeden

sonra sporu bıraktım, doğum ve dengesiz beslenmenin de etkisiyle böyle çok kilo aldım ki merdiven dahi çıkmaktan zorlanırdım" dedi. Mide ameliyatı sonrasında ciddi kilo verdiğiğini vurgulayan Orhon, "diyabet sorunu kalmadı. Şimdi bol su içerek dengeli beslenmeye özen gösteriyorum. Uzun süre arsa verdiğim dans hocasına bu sayede geri döndüm, ailelere tavsiyem çocukların gelecekteki hayatını iyileştirmek ve beslenme, spor ve su tüketimi onlara erken yaşlarda kazandırılması" dedi.

Türk Böbrek Vakfı Başkanı Timur Erk, "Pancardan üretilmiş şeker yerine NBS ihtiva eden paketlenmiş ve işlenmiş gıdaların tüketimi, özellikle okullarda ve kantinlerde satılması da vaktiyle süreci önümüzdeki 10 yıl içinde sosyo-ekonomik açıdan benzer ülkelerde de görüldüğü üzere çocuk obezitesi artacak ve sağlıklı nesillerin yetişmesi azalacaktır. Bu bağlamda, diyabet, kalp ve damar hastalıkları ile böbrek hastalıkları arasında tedaviyi gören hasta sayıları daha da artacaktır" dedi. Erk, toplum sağlığı politikaları çerçevesinde konuyla ilgili çözümleri dile getirdi: "NBS ihtiva eden ürünlerin reklamları azaltılmalıdır.

NBS ihtiva eden ürünlerin (şeker ilave edilmemiş gazlı içecekler, soğuk çaylar, gofret v.b.) okul kantinlerinde satışları yasaklanmalıdır. Amerika'nın Kaliforniya eyaleti ile San Francisco ve Berkeley ile Birleşik Krallık'ta Meksika'nın tümünde olduğu gibi bu tür ürünlere ek vergi konularak tüketimlerinin azaltılması sağlanmalıdır. Aşırı tuz tüketiminin azaltılması maksadıyla yapıldığı gibi Sağlık Bakanlığı ile ilgili Sivil Toplum Kuruluşları tarafından bir kampanya başlatılarak özellikle anneler NBS hakkında bilinçlendirilmelidir."

OBEZMARKET

Bu dükkânda yiyecek satılmaz

Türk Böbrek Vakfı, Dünya Böbrek Günü'nde çocukluk çağı obezitesine dikkat çekmek için "Obez Market" projesini hayata geçirdi. Sanal olarak işleyecek ObezMarket'te alışveriş sepetine eklenen abur-cuburlar, fiyatlarıyla değil kalori miktarı ve şeker/tuz oranlarıyla hesaplanıyor. Web sitesine girenler buradan abur cubur satın alamıyor ama yüksek kalori değerlerini görebiliyor. **Türk Böbrek Vakfı** Başkkanı Timur Erk, proje ile **böbrek** sağlığı için sağlıklı beslenmeye dikkat çekildiğini söyledi.

SAĞLIKLI NESİLLER İÇİN İMZALAR ATILDI

Kütahya İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve **Türk Böbrek Vakfı** arasında sağlıklı bir nesil yetiştirmeyi amaçlayan protokol için imzalar atıldı. İlk ve orta dereceli okulları kapsayan proje kapsamında öğrencilere, aşırı tuz ve şeker tüketiminin zararlarını anlatan dersler verilecek.

200 ÖĞRETMENE EĞİTİM VERİLDİ

Kütahya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün ilk kez ortak olduğu 'Ağır Tuz ve Şeker Tüketiminin Zararları ile Sağlıklı Bir Yaşam İçin Beslenme ve Hayat Tarzı Önerileri' projesi için **Türk Böbrek Vakfı** tarafından Kütahya merkez ve ilçelerden gelen 200 öğretmene eğitim verildi. Eğitimleri tamamlayan öğretmenler belirlenen süre ve zaman zarfında öğrencilere son dönemlerde yanlış beslenme ile artan obezite, hipertansiyon ve diyabetin önlenmesi amacıyla öğrencilere eğitim verecekler.

HEDEF 60 BİN ÖĞRENCİ

Protokol imza töreninde konuşma yapan **Türk Böbrek Vakfı** Yönetim Kurulu Başkanı **Timur Erk**, Kütahya'nın proje imzalandığı 21'inci il olduğunu söyledi. 7-12 yaş grubuna sağlıklı beslenme ve **Böbrek** sağlığını korumak için 45 dakikalık süren bir eğitim vereceklerini belirten Başkan Erk: "Bu eğitim sonunda da çocuklarımız için hazırladığımız üç kitapçıkla, çocuklarımızı anlayacağı bir üslupla bu eğitimleri kalıcı hale getirmiş oluyoruz. 7-12 yaş grubu çok önemli bir yaş grubu. Yapılan bilimsel araştırmalara göre o yaş grubunun çok iyi algılama yeteneği var. Çocuklar bir kere algıladığını bir daha unutuyor. Bir de ters eğitim dediğimiz annesine, babasına ve yakın çevresine göüp aldıkları eğitimi veriyorlar. Sonuçta üç beyaz düşmandan uzak durmamız lazım. Malum şeker, tuz ve unlu mamuller. Biz bunun için buradayız. 2 gün boyunca öğretmenlerimize eğitim verdik. Öğretmenlere eğitimin verildiği 4'üncü il Kütahya. Kütahya'da hedef kitlemiz 60 bin civarında. Bu 60 bin kişiye bir sene içerisinde öğretmenlerin vasıta-

ıyla ulaşılabilsen ne mutlu bizlere" dedi.

AMACIMIZ SAĞLIKLI NESİLLER YETİŞTİRMEK

Kütahya İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı Hamdi Sanöz ise son zamanlarda ülkemizde değişen beslenme alışkanlıklarında dolayı artan rahatsızlıklara değinerek: "Bakanlığımızın son 2 yıldan beri beslenme alışkanlığının düzeltilmesi ile ilgili çalışmalar var. Biz de bakanlığı-

mıza destek olmak, sağlıklı nesiller yetiştirmek ve bu artan hastalıklardan öğrencilerimizi korumak amacıyla böyle bir protokol yapma gereği duyduk. Amacımız sağlıklı nesiller yetiştirmek. İnşallah bu birlikteliğimiz uzun yıllar boyunca devam eder" ifadelerini kullandı. Tören, mevzuatlar gereği bir yığılma imzalanan protokolün her yıl yenilenmesi konusunda anlaşmaya varılmasıyla sona erdi. **CANSU AYDEMİR**

Publication Name : Hürriyet KİLEDEK
Reference No : 91819226
Distribution Area : Ulusal
Publication Period :
Publication Type : Gazete EK

Publication Date : 21.11.2019
Page : 2
Circulation : 241495
Advertiser E. (\$) : 4414,666666

BÖBREK DEDE KİTAPLARI

Türk Böbrek Vakfı Kurucu Başkanı Timur Erk'in çizgi karakteri yapıldı. Okullarda yürütülen çalışmalarda öğrencilerin "Böbrek Dede" diye hitap ettiği Erk, çizgi karakteriyle hazırlanan kitapçıklarla miniklere sağlıklı yaşamın temel kurallarını anlatacak. Projenin tanıtımı önceki gün Lazzone Otel'de yapıldı. Lansmanda bir de sürpriz organize edildi, doğum günü pastası getirilerek Timur Erk'in yeni yaşı kutlandı.

■ Deniz BOY

Yayın Adı : Milliyet
Referans No : 88971661
Dağıtım alanı : Ulusal
Yayın Periyot :
Yayın Türü : Gazete

Yayın Tarihi : 18.07.2019
Sayfa : 10
Tiraj : 143777
Reklam E.(\$) : 5397,500000

KANTİNLERDE SAĞLIK DÖNEMİ

Obezite sorunu Türkiye genelinde 3 milyona yakın çocuğu tehdit ediyor. Türkiye'deki çocukların Avrupa'ya göre obeziteye hazı 2 kat fazla. Çocukluk çağı obezitesi ve kronik hastalıkların artmasına engel olmak için Tarım ve Orman Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı'nun ortaklaşa hayata geçirdiği 'Okul Gıdası Logosu' uygulaması 16 Eylül'den itibaren kantinlerde uygulanmaya başlanacak. Yeni uygulama kapsamında Okul Sağlığı Bilim Kurulu'nun belirlediği kriterleri karşılamayan gıdalar kantinlerde pakette satılacak. 22,5 gramdan fazla şeker içeren ürün satılmayacak.

Mert İnanalın

Hangi gıdalar?

Okul Sağlığı Bilim Kurulu tarafından satışı uygun bulunmayan yiyecek ve içeceklerin başında şekerli, kolalı, gazlı ve aromalı içecekler ile çips ve tatlandırıcı katkılımsı yiyecekler geliyor. 'Okul Gıdası' logosunu taşımayan sebze ve meyveler, süt, ayran, peynir, uygun örnekler, taze sıklımsı meyve ve sebze suları ve kriterlere uygun paketi yiyecek ve içecekler taşıyacak.

Tuz oranı 1,5 gramla sınırlı

Okul kantinlerinde sağlıklı gıda döndürmenin hedefi obezite ve sağlıkla beslenmeyi engellemek. Okullar açıldığında 1,5 gramdan fazla tuz barındıran 100 gramlık çips ve krakerler, 22,5 gramdan fazla şeker içeren ürünler, 100 gramlık ürünlerde 0,3 gram üzerinde trans yağ içeren ürünler kantinlerde satılmayacak.

Okul kantinlerinde 'logo'lu gıda satışı 16 Eylül'den itibaren başlıyor. Okul Sağlığı Bilim Kurulu'nun belirlediği kriterleri karşılamayan gıdalar kantinlere giremeyecek. 'Okul gıdası' logosu taşıyan gıdalar kantinlerde pakette satılacak. 22,5 gramdan fazla şeker içeren ürün satılmayacak.

DENETİM YAPILACAK

Okul gıdası kriterleri, Milli Eğitim Bakanlığı aracılığıyla gıda işletmelerine bildirilecek. Okul, kurum müdürlükleri, bünyelerinde faaliyet gösteren gıda işletmelerinin kriterlere uygun satılacağı satılmadıkları konusunda denetim yapacak. 'Logolu' gıda satışı yapan işletmeler Milli Eğitim Bakanlığı'na bildirilecek.

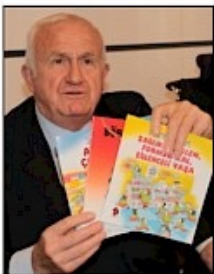
TAM BUĞDAYLI SANDVIÇ

Yeni uygulama ile okul kantinlerinde satılacak 100 gramlık çips ve krakerlerde trans yağ oranı en fazla 0,3 gram, tuz miktarı ise 1,5 gramın üzerinde olmayacak. Piyasada satılan gacı, kolalı içecekler, enerji içecekleri, aromalı içecekler, aroma tozu veya meyveli içecekler de kantinlere giremeyecek. Bu ürünlerin yerine taze sıklımsı meyve ve sebze suları, ayran, kefir satılacak. Kakaolu, şekerli ürünlerde de 100 gramlık paketteki şeker ve nişasta oranı 22,5 gramın üzerinde olmayacak. Kantinlerde jöle, krema ve hindistan cevizi tozu ile şerbetli tatlılar, guarna ve guarna özü eklenmiş kahveler içecekler satılmayacak. Kuruyemişler kesilmez olarak 50 gramlık paketteki nemli olarak fındık, badam, yulaf, ceviz, çeriş, karpas, tam buğday ve yavru eklenmiş olacak sandviçler, peynirli sakız, doğal mineral su ile çip sebze ve meyvelerin yanında kullanılacak.

'Gözümüz logoda'

Uygulamaya destek veren 'Okul Sağlığı Bilim Kurulu' başkanı Timur Erk, 'Okul Gıdası' logosu gıda ürünlerini endüstriyel üreticilere belirterek sunan anlattı: "Standartlara uyan firmaların logoyu kullanma ve kantinde satış hakkı verilecek. Endüstri kormuz yanı zanaat damgası vermek için ürünlerdeki tuz oranını 1,5 gramın altına çekmek zorunda. Obesiteye sadece şekerli ürünler yetmiyor. Tuzlu ürünler de gıda tüketiminin artmasına katkıyor. Türkiye'de her yıl yüzde 8 oranında çocuk obezitesi artıyor. Okul logolu gıda ürünleri sayesinde 2 yıl içinde tuz oranını yüzde 4'e düşürülmesi hedefleniyor."

Böbrek Dede'den obezite uyarısı

Balıkesir İl Millî Eğitim Müdürlüğü ve Türk Böbrek Vakfı arasında imzalanan protokol sonrasında okullarda "aşırı tuz ve şeker tüketiminin zararları ile sağlıklı bir yaşam için beslenme ve hayat tarzı önerileri" konusunda ilk ve orta dereceli okullarda eğitimler verilecek.

İl Millî Eğitim Müdürlüğünde düzenlenen protokol imza töreniyle birlikte Balıkesir'de eğitimci eğitimine katılan öğretmenlere sertifikalar verildi. Sertifikatı töreninde konuşan **Böbrek Dede Timur Erk**, gelecek neslinin sağlıklı yetişmesinin öneminde olduğunu, çocuk ve gençlerin önünde en büyük tehlikenin obezite olduğunu söyleyen **Türk Böbrek Vakfı Başkanı Timur Erk**, Türk halkının beslenme alışkanlıklarının getirmesi ile bu sorunun biterceğini ifade etti. İmzalanan protokolle böbrek hastalıklarının nedenlerini oluşturan obezite, hipertansiyon ve diyabetin önlenmesi için eğitimler verilecek.

İl Millî Eğitim Müdürü Yakup Yıldız:
"Önümüzdeki en büyük tehlike obezite"

İl Millî Eğitim Müdürü Yakup Yıldız protokol imza töreninde yaptığı konuşmada, "Ülkemizde en büyük sorunlardan biri obezite, hipertansiyon ve diyabetin önlenmesi için eğitimler verilecek. Her geçen gün çoğalan ve şu an ülkemizdeki 18 yaş altındaki gençlerimizin yarısından fazlasını maruz olduğu bir tehlikeyle karşı karşıyayız. İlimizde de Sayın Valimizin himayelerinde yürüttüğümüz BENGİ Projesinin en önemli ayaklarından biri 'Sporda Yetenek 101'a gelecek' projesi kapsamında öğrencilerimizin zararlı alışkanlıklardan ve bağımlılıktan korumayı amaçlıyoruz. Tabii bağımlılık sadece madde bağımlılığı değil, şu an en büyük bağımlılıklardan birisi teknoloji bağımlılığı ve bugün karşı karşıya kaldığımız en büyük sorunlardan biri de yavaş obezite. Ülkemizdeki gençlerimizi obeziteden korumak amacıyla başlatmış olduğumuz 'Sporda Yetenek 101'a gelecek' projesine destek olması amacıyla bugün **Türk Böbrek Vakfı**yla protokol imzalayarak okullarımızdaki öğrencilerimize; öncelikle ilköğretim başlamak suretiyle 3-4-5-6 ve 7. sınıflardaki öğrencilerimize obezitenin zararlarından bahsetmek, onları tuz ve benzeri zararlı maddelerden korumak amacıyla bir takım eğitimler vereceğiz. Daha önce ilimizde Ekim ayında yöneticilerimiz ve personelimizle bir eğitim vermiştik. O eğitime katılan arkadaşlarımız da bugün belgelerini takdim edecek" diye konuştu.

Türk Böbrek Vakfı Başkanı Timur Erk:
"Türkiye'de 3 milyon obez var"

Ülke genelinde Böbrek Dede olarak tanınan **Türk Böbrek Vakfı Başkanı Timur Erk** ise projenin amaçları

ile ilgili olarak, "Bu bizim 21. yüzyıl ettiğimiz il oluyor. Daha Türkiye'de demek ki göreceğimiz çok yer var. Yaklaşık 7-8 sene içinde bu kadar ile dokunmuş olmak, bu eğitimleri vermiş olmak güzel bir gelişme diye düşünüyorum. Son zamanlarda, son 4-5 senemizi çocukluk çağındaki obeziteyle mücadele ediyor. Yani her şey çocuklukta ediliyor. Onlara iyi bir beslenme alışkanlığı kazandırılmalı, o yanlış bildiklerinden uzaklaştırılmalı ve özellikle o üç büyük beyaz düşmandan uzaklaştırılmalı, tüketimini azaltılmalı, yani tuz, şeker ve un, birinde trans yağları ekleyelim, onlardan uzaklaştırılmalı, tüketimlerini normal düzeye, D50'nün beşte birine düşürülmeli, indirebilirsek ne mutlu bizlere. Çünkü nüfus 82 milyon, bu nüfusun içinde 3 milyon üçüncü derecede obez var. Bunun yanı sıra biraz fazla, yaklaşık 1,8 milyon, yüzde 60'ın 18 yaş altı. Gittikçe yerlerde görüyoruz. Bazı yerlerde yörenin beslenme alışkanlıklarından dolayı sıkıntı var. Burada bu yok. Soğukta aşırı un, biber, tuz, çok fazla yağ çok tüketiliyor ama mutlaka yine de obezite vardır, devam ediyordur" diye konuştu.

"Eski beslenme alışkanlıkları sona ermeli"
Türk Böbrek Vakfı Başkanı Timur Erk eski

beslenme alışkanlıklarından kurtulmak gerektiğini belirterek, "Şu anda en fazla yaptığımız beslenme alışkanlıklarının değişmesi konusunda yaptığımız çalışmalar. İnşallah 81 ile ulaşacağız. Bunlar içinde büyükşehirler var. İzmir ve İstanbul başla olmak üzere şehirlerde çalışıyoruz. Millî Eğitim bakanlığı olsun özellikle il müdürlüklerimiz bizlere yakın davranıyorlar. Bizde hiçbir menfaat gözetmeksizin gittiğimiz yerlerde eğitimler veriyoruz. Baniyemizde 6 kişilik eğitim grubumuz var. Bir de son zamanlarda eğitimcilerin eğitimini yapıyoruz. O zaman bizim kısa zamanda ulaşamadığımız, dokunamadığımız öğrencilere öğretmenler vasıtasıyla ulaşım oluyoruz. Bu da bir başka birkaç kuş vurmuş oluyoruz" ifadelerini kullandı.

"Kantinler çok iyi denetlenmeli"

Ülke genelindeki okulu kantinlerinde satılan yiyeceklerle ilgili görüşlerini açıklayan **Türk Böbrek Vakfı Başkanı Timur Erk**, "Kantinlerle ilgili Haziran ayındaki yönetmelikle bu okul döneminde kantinlerle ilgili düzenleme başlayacak. Ama tedbir alınmadı,

2,5 ay geçti, son iki hafta kantinler ayıklandı. Dediler ki biz tedbirimizi almadık, bir sene daha ötelensin dediler, ötelendi. Ama birkaç gün önce yaptığımız olaylarda iki çocuğumuzun hayatını kaybetmesi bizi üzdü. Halbuki onların kantinlerinde satılması yasak olmalı. Çünkü riskli ambalaj olmaması lazımdır. Ama şırıngadan çıkartılabilecek alan çocuk onun cazibesine kapılarak, birde buradan yiyecek alıyor, onu şırınga olarak görüyor. Dolayısıyla onun kapağını açmadan, otomatikman nefes borusuna gidebiliyor. Kısacası hisse ne yapmak lazım? Bir an evvel bu regülasyonun, bu mevzuatın yürürlüğe girmesi lazım. Bu konuda denetim merd'i başta Millî Eğitim camiası olmak üzere tabii ki konunun uzmanları çok iyi denetim yapmalı lazımdır. Sağlık okul giriş logosunu bir firmaya verirken son derece dikkatli olmaları lazım, ama bizim ülkemizde en önemli konu denetimdir. Kantinler mutlaka denetlenmeli, aşırı tuzlu, aşırı trans yağlı, aşırı şekerli, özellikle nispeten badi şekerli ürünlerden uzaklaşması çocuklarımızın temin etmemiz lazım. Ama bu kantinlerden gitmesiyse olmaz, genelle uygulamak lazımdır" dedi.

Publication Name : Yurt Gazetesi
Reference No : 94440929
Distribution Area : Ulusal
Publication Period :
Publication Type : Gazete

Publication Date : 13.03.2020
Page : 9
Circulation : 5533
Advertise E. (\$) : 13166,666666

AJANS PRESS

TUĞBA MELİS TÜRK VE HASAN YALNIZOĞLU DÜNYA BÖBREK GÜNÜNDE '8 ALTIN KURAL PARKURU' İLE SAĞLIK YARIŞINA GİRDİ

"BÖBREK SAĞLIĞINI KORUMAK İÇİN 8 ALTIN KURAL' PARKURU, SAĞLIK İÇİN MÜCADELE EDİLEN GERÇEK BİR SURVİVÖR YARIŞINA SAHNE OLDU..."

TÜRK Böbrek Vakfı Başkanı Timur Eril'in ev sahipliğinde gerçekleştirilen "Böbrek Sağlığını Korumak İçin 8 Altın Kural" etkinliğine Tuğba Melis Türk, Hasan Yalınzoğlu ve öğrenciler katıldı. UNSPEED kapısı spor salonunda gerçekleştirilecek etkinlikle parkura yarışan öğrencilere ve ünlülere tribünleri dolulara öğrenciler alkışları ile destek oldu.

Parkura başarıyla tamamlayan Hasan Yalınzoğlu ve Tuğba Melis Türk madalyalarını takan vakıf başkanı Timur Eril eseri yapurak "İk madalyayı Dominik ile çok yorulan Tuğba Melis'e vermek istiyorum. Yarınada birinci olamasa da gösteriminiz."

birincisi" dedi.

Tüm dünyada Mart ayının ikinci haftası çeşitli etkinliklerle kutlanan Dünya Böbrek Günü için bir araya gelen ünlü isimler ve çocuklar yarış sonrası bol bol fotoğraf çekti.

Dünya Böbrek Günü için bu yıl '8 Altın Kural' teması ile alan Türk Böbrek Vakfı, böbrek sağlığını korumak ve sağlıklı bir yaşam için temel alışkanlıkları ele alarak '8 Altın Kural' ile bir parkur hazırladı.

Parkurda Hasan Yalınzoğlu, Tuğba Melis Türk ve öğrenciler yer aldı.

İlk etapta boy, kilo ve bel çevresi gibi ölçümlerin yapıldığı istasyon ile başlayacak parkurda;

yeterli ölçümleri, tansiyon ölçümü, sağlıklı beslenme, su içme, binişli ilaç tüketimi, yılda bir defa doktor kontrolü gibi aşamaları yer aldığı istasyonlar yer aldı.

Parkurda 8 farklı istasyonda böbrek sağlığı için gerekli adımları başan ile tamamlayan yarışmacılar, parkur sonunda Türk Böbrek Vakfı Başkanı Timur Eril'e alarak madalyalarını kaptı.

Etkinlikte, "sağlıklı bir yaşam için hayat gerçek bir Survivor'dur" mesajı veren yarışmacı sporcu ve çocuklar, sağlıklı bir yaşam için edimlerini ve uygulanmasını gereken 8 Altın Kuralı uygulamaları olarak büyük bir heyecan içinde parkurda yarıştı.

"Günlük tuz tüketimini kişi başı 10 grama düşürdük"

Türk Böbrek Vakfı Başkanı Timur Erk, Türkiye'de tuz tüketimini azaltmak için yapılan çalışmaların başarılı sonuçlar doğurduğunu belirtti.

Erk, "Sağlık elçisi" olmak için vakfa başvuran Şükrüpaşa İlkokulu öğrencilerinin rozetlerini takmak için Edirne'ye geldi. Okuldaki törende konuşan Erk, öğrencileri tebrik etti, rozetlerini taktı.

Vakıf olarak sağlıklı yaşam ve beslenme alışkanlığını öğrencilere küçük yaşlardan itibaren öğretmek için çaba sarf ettiklerini ifade eden Erk, öğrencilerle birlikte velileri de bilinçlendirmeyi amaçladıklarını belirtti.

Tuz tüketiminde hedef kişi başı 6 gram

Erk, sağlığa düşman olan tüm ürünlerle karşı savaşlarının sürdüğünün altını çizdi. Şeker, tuz ve una ek olarak beyaz kağıda sarılı zehir sigaraya karşı mücadelelerinin sürdüğünü ifade eden Erk, "Bu

beyaz düşmanlara savaş açtık. Türkiye'de bundan 10 sene evveline kadar kişi başına yetişkin 18 gram tuz tüketimi vardı. Dünya şampiyonları

arasına girebiliyorduk. Sağlık Bakanlığıyla iş birliği yaptık. 5 yıllık kampanyayla günlük tuz tüketimini kişi başı 10 grama

düşürdük. Tuz tüketimi 5 yılda kişi başı 8 gram düşürüldü. Tuz kullanımında günlük hedef kişi başı 6 grama düşürmek."

AA

Publication Name : Sözcü
Reference No : 97373510
Distribution Area : Ulusal
Publication Period :
Publication Type : Gazete

Publication Date : 26.08.2020
Page : 2
Circulation : 175627
Advertise E. (\$) : 3602,500000

Korona böbrekleri de etkiliyor

Türk Böbrek Vakfı Başkanı **Timur Erk**, yapılan son araştırmaları yorumladı "Korona tedavisinin ardından **böbrekleri** kontrol ettirmek gerekiyor" dedi

Timur Erk

KORONAVİRÜSÜN böbreklere ilişkin etkileri, verilerle paylaşıldı. Buna göre; virüs nedeniyle hastaneye yatan ve durumu ciddi olduğu için tedavileri yoğun bakımda devam eden hastaların yansına yakınının, **böbrekleri**nin çeşitli oranlarda geçici olarak etkilendiği gözlemlendi. Johns Hopkins Üniversitesi Nefroloji uzmanlarına göre, ağır Covid-19'lu olan birçok hasta aynı zamanda

yüksek tansiyon ve diyabet dahil olmak üzere kronik hastalıklara sahip ise bunlarda **böbrek** hasarı görülme sıklığı artmaktadır. **Türk Böbrek Vakfı Başkanı Timur Erk** de bu konuda uyarıda bulundu. Erk, "Maalesef kesinliği kanıtlanmamış olsa da klinik tablolar **böbrek** sorunu yaşamayanların da koronavirus sonrası risk altında olduğu yönünde. Bu sebeple tanı almış ve tedavi görmüş kimselerin gerekli kontrolleri yaptırmakta gecikmemeleri son derece önemlidir" dedi.

Publication Name : Milliyet
Reference No : 98097907
Distribution Area : Ulusal
Publication Period :
Publication Type : Gazete

Publication Date : 26.09.2020
Page : 16
Circulation : 127236
Advertise E. (\$) : 27291,000000

GİDADA LOGOYA PANDEMi ENGELİ

>> **Okul kantinlerinde** sabırlı öğrencilerin sağlığı olmasını sağlayacak "Okul Gıdası Logosu"nda yine uygulamaya geçilemedi

>> "Okul Gıdası Logosu" uygulaması kantinlerin pandemi tedbirleri nedeniyle açılmayacak olmasından dolayı 2021-2022 öğretim yılına ertelendi

Göreceli nesilleri tehdit eden obezite sorunuza karşı okul kantinlerinde satılan içeceklerin ve bazar gıdalarının kontrolüne geçilmesi için "Okul Gıdası Logosu" uygulaması bu kez de pandemi engeline takıldı. Tıbbi ve Önemli Hastalıklar, Sağlık Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın ortaklaşa geliştirdiği uygulama 2019'da bir yıl süreyle uygulanmıştı.

Kantinlerde alar çıkmasıyla uygulandı da okul kantinlerinde pandemi tedbirleri kapsamında açılmayacak olmasından dolayı 2021-2022 öğretim yılına ertelendi. Yeni uygulama kapsamında kantinler açıldığında 1-5 gramdan fazla tuz, her litre 100 gramlık çips ve kuraklar, 32,5 gramdan fazla şeker içeren ürünler, 100 gramlık içinde 0,3 gram tuzdan fazla tuz ya da şeker içeren ürünlerin satışı yasaklanacak.

Cezai yaptırım
Tıbbi ve Önemli Hastalıklar'dan bir yetkilisi ise kantinlerde satılacak gıdaların önlemleri dikkatle gözetilmesini, kantinlerde pandemi

'3 MİLYON ÇOCUK TEHDİT ALTINDA'

"Okul Gıdası Logosu" uygulamasının önemi dikkat çeken ve uygulamaların hayata geçmesi için uzanılan adımların ardından Tıbbi Böbrek Vakfı Başkanı Timur Erk, "Tıp için gereken önlemlerin sağlığı beslenme modelini anlamaya çalışıyoruz. Uygulama ile kantinlerde 100 gramdan 0,3 gramdan daha çok tuz ile 5 gramdan daha çok şeker bulunan paketli gıdalar satılmayacak. Türkiye'de 3 milyon yakın çocuk tehdit edilen yeni uygulama ile birlikte 2 yıla kadar önemi yüksek bir öneme kavuşmuş olacak" dedi.

Okullarda 20 yıla kadar önemi yüksek bir öneme kavuşmuş olacak" dedi.

Bu ürünler yasaklanacak

Türk Böbrek Vakfı Başkanı Timur Erk ya uyarıda bulundu: "Kantinlerde obezite açısından en riskli yiyecek ve içeceklerin başında çipsler, kuraklar, şeker ve aromalı içecekler ile çips ve patatesli kuratlar geliyor. Okul Kantinlerinde satılacak Gıdalar Önemli Hastalıklar, Sağlık Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın ortaklaşa geliştirdiği uygulama 2019'da bir yıl süreyle uygulanmıştı.

Açılacak mı?

Okul Gıdası Logosu uygulamasının hayata geçmesi için uzanılan adımların ardından Tıbbi Böbrek Vakfı Başkanı Timur Erk, "Tıp için gereken önlemlerin sağlığı beslenme modelini anlamaya çalışıyoruz. Uygulama ile kantinlerde 100 gramdan daha çok tuz ile 5 gramdan daha çok şeker bulunan paketli gıdalar satılmayacak. Türkiye'de 3 milyon yakın çocuk tehdit edilen yeni uygulama ile birlikte 2 yıla kadar önemi yüksek bir öneme kavuşmuş olacak" dedi.

Publication Name : Sağlık
Referans No : 8099442
Distribution Area : Ulusal
Publication Period :
Publication Type : Gazete

Publication Date : 08.11.2020
Page : 6
Circulation : 289538
Advertiser : (S) : 28518.00000

AIANS PRESS

Koronavirüs organ nakillerini azalttı

HEM HASTA
HEM BAĞIŞCI
ENDİŞELİ

Pandemi süreci organ bağışını durma noktasına getirirken, hastalar virüs endişesiyle organ nakli olmaktan çekiniyor. Uzmanlar, "Gerekli önlemlerde güvenli nakil mümkün" diyor

Koronavirüs salgını ve pandemi dönemi, nakil olacak hastaların da organ bağışını da etkiledi. Bekleme listesindeki hastaların bir kısmı kendilerine virüs bulaacağı endişesiyle tedavilerini yolda kesiyor ve

organ nakli olmaktan çekiniyor. Organ yetmezliğine bağlı ölüm-ler tüm dünyada giderek artıyor. Ülkemizde de 26 bin 742 kişi her an bağışlanabilecek bir organla yaşamaya yeniden tutunmanın hayalini kuruyor. Tüm dünyada her yıl 3-9 Kasım, Organ Bağış

Haftası'nda organ yetmezliğine dikkat çekiliyor. Uzmanlar, "Gerek canlı vericiden gerekse beyin ölümü gerçekleşmiş vericiden yapılan organ nakillerinde alıcı ve vericinin PCR (Kovid-19) antikor testleri yapılarak yatışları sağlanmaktadır" diyor. İşte uzmanların önerileri:

Prof. Dr. İbrahim Barberi:

KONTROLLÜ NAKİL MÜMKÜN

MART ayından itibaren pandemiye maruz kalan ülkemizde, yılın ilk 10 ayında gerçekleştirilen 3 bin 137 organ naklinin, 2 bin 483 tanesi canlı vericiden, 454 tanesi ise beyin ölümü gerçekleşmiş vericiden yapıldı. Yoğun bakım yataklarının pandemi hastalarına ayrılmak zorunda kalması beyin ölümü bütünlüğünü ve dolayısıyla bağış sayılarını azalttı. Bekleme listesindeki hastaların bir bölümü de kendilerine virüs bulaacağı endişesiyle tedavilerini yolda kesiyor. Organ nakli olmaktan çekiniyorlar. Gerekli önlemler alındığında kontrollü nakil mümkün.

Türk Böbrek Vakfı Başkanı Timur Eri:

DURMA NOKTASINA GELDİ

SALGIN, her stande olduğu gibi organ nakilleri konusunda da büyük sıkıntıları sebep oldu. Nakil süreci ve bağışlar ciddi ölçüde olumsuz etkilendi ve böbrek nakli ameliyatları

Prof. Dr. Öktem Çakır:

HASSASİYETİMİZ AZALMAMALI

ÜLKEMİZDE organ nakli bekleme listesinde yer alan 26 bin 742 kişi bulunacak organla hayata yeniden başlamanın hayalini kuruyor. Zorlaşan yaşam koşulları ve yaşamak zorunda olduğumuz zor zamanların organ nakline olan hassasiyetimizi azaltmaması gerekir.

Prof. Dr. Koray Acarlı:

GÜVENLE NAKİL OLMAK MÜMKÜN

ORGAN nakli yapılacak olanların ağır hasta kabul edildiği ve naklin onlar için hayat kurtarıcı olduğu bilinmektedir. Ancak nakil aşamasına gelen pek çok hasta, hastanelerde koronavirüs bulaacağı endişesiyle topamaktadır. Organ nakil olacak hastalar gerekli önlemler alındığı takdirde güvenli nakil olabileceklerini biliyor.

dişilys gösterdi. Hem bağışlarda hem nakil ameliyatlarında azalma var. Önlemlerimiz önce kendi sağlığını, ardından toplum sağlığı ve süreci normalle çeviren nakil bekleyenler için umut olmak adına riayet etmeliyiz.

Korona böbreklerden vuruyor

YAPILAN çalışmalara göre Covid-19 nedeniyle hastaneye yatan her 5 yetişkin ve her üç çocuktan biri **böbrek** yetmezliği yaşıyor. **Türk Böbrek Vakfı** Başkanı **Timur Erk**, Covid-19'un tedavi sürecinde ve sonrasında görülebilen akut **böbrek** yetersizliğinin, son dönem kronik **böbrek** yetersizliğinin önemli nedenlerinden biri olduğuna işaret ederek, hastalığın kronik böbrek yetersizliği ve diyaliz hastası sayısında önemli artışa neden olabileceğini belirtti. Her yıl mart ayının ikinci perşembe günü çeşitli etkinliklerle ele alınan Dünya **Böbrek Günü**'nde bu yıl gündem Covid-19 ve **böbrek** yetmezliği oldu. Kronik **böbrek** yetmezliğinde artışın endişe verici boyutlara ulaşabileceğine dikkat çeken uzmanlar alınabilecek önlem alınmasını istiyor.

DIYALİZ HASTA SAYISI ARTABİLİR

Türk Böbrek Vakfı Başkanı **Timur Erk**, uzmanların gözlemlerini ve yapılan çalışmaları anlattı:

"Vakfımızın nefrologlardan oluşan tıp üyelerinin yaptığı gözlemler ve dünyada yapılan farklı bilimsel çalışmalar, Covid-19 geçirmiş, akut **böbrek** hasarı yaşamış kişilerin, pandemi sonrasında diyaliz hastası adayı olabileceğine işaret ediyor. Bazı vakalarda bu durumun **böbrek** nakline kadar gidebileceğini söyleyebiliriz. Bu ciddi risk tablosundan dolayı tüm sağlıklı bireylerin kişisel hijyenlerine dikkat etmeleri, maske ve mesafe kurallarına uymaları, bu hastalığa yakalanmamaları konusunda uyarıyoruz. Hiç kimse 'Aman etkisi azaldı, grip

gibi 15 gün yatarım hayatıma devam ederim' demesin."

KORUNMA VE TAKİP

Hastalığın uzun vadede yaratacağı kronik hastalıkların önlemleri elden bırakmamayı gerektirdiğini belirten Erk, şunları kaydetti:

"Covid-19'un tedavi süreci içinde ve sonrasında sıklıkla görülebilen akut **böbrek** yetersizliği, son dönem kronik böbrek yetersizliğinin önemli nedenlerinden biri. Bu tabloda, hastalığın uzun vadede kronik **böbrek** yetersizliği ve diyaliz hastası sayısında önemli artışa neden olacağını söyleyebiliriz. **Böbrekler** üzerine dolaylı olabilecek bu etki, ancak önümüzdeki yıllarda rakamsal verilerle ortaya konulabilecektir. Çalışmalara göre her 5 yetişkinden ve her 3 çocuktan biri akut **böbrek** yetersizliği yaşıyor. Korumacı hekimlikle alınacak erken teşhis hastalıkların yükünü önemli ölçüde azaltacaktır. Kanada'da yapılan bir araştırmaya göre, akut **böbrek** yetersizliği yaşayan hastalarda son dönem kronik **böbrek** yetersizliği gelişme riski, akut **böbrek** yetersizliği veya kronik **böbrek** hastalığı olmayan hastalarla karşılaştırıldığında 8 kat daha fazla. Bu çalışmalar, yaşadığımız süreçte bireysel korunmanın ve koruyucu hekimliğin ne denli önemli olacağını gösteriyor. Bu sebeple Covid-19 tedavisi olmuş, akut **böbrek** yetersizliği yaşamış ve hastanede tedavi görmüş kişilerin, tedavi sonrası düzenli olarak nefroloji uzmanı kontrolünü ihmal etmemeleri ve bu tip hastaların kan basıncı kontrolleri ile ilaç kullanımlarının izlenmesi, halk sağlığı açısından önemli."

'Her organ bağışısı yeni bir hayattır'

Türk Böbrek Vakfı ve İstanbul Müftülüğü, organ nakli bekleyen binlerce hastaya umut olabilmek için tüm vatandaşlara 'organ bağışısı yapın' çağrısında bulundu

Koronavirüs nedeniyle organ bağışısı yaşanan büyük düşüş sivil toplum kuruluşlarını harekete geçirdi. Organ nakli bekleyen binlerce hastaya umut olabilmek için Türk Böbrek Vakfı ve İstanbul İl Müftülüğü organ bağışısı çağrısında bulundu. Böbrek Vakfı Başkanı Timur Erk, "Şu anda yaklaşık 22 bin vatandaş böbrek nakli için sıra bekliyor, diyalize giren 62 bin vatandaş var" derken, İl Müftü Yardımcısı Hüseyin Demirhan da, "Organ bağışısı candan cana yapılan en büyük sadakalardandır" ifadelerini kullandı.

27 bin kişi organ bekliyor

Koronavirüs salgını nedeniyle bazı hastalar sıkıntılı günler yaşıyor. Bu süreçten en fazla etkilenen hastalar arasında ise organ nakli bekleyenler yer alıyor. Türkiye'de yaklaşık 27 bin hasta organ nakli beklerken, bu hastaların 22 bin 880'ü sadece bir böbrek için belki de yıllarca diyalize giriyor. Hastalar için her geçen gün büyük önem taşıyor. Bu kapsamda İstanbul İl Müftülüğü ile Türk Böbrek Vakfı, organ bağışısı çağrısında bulunmak için bir araya geldi.

Toplantıda konuşan Türk Böbrek Vakfı Başkanı Timur Erk, "Beyin ölümü sonrası ailelerden bağış için onay almak söz konusu. Ne yazık ki onay verenlerin oranı pandemi öncesindeki rakamlardan çok aşağıya düşmüş durumda. Bu onay verenlerin oranı yüzde 58 düşmüş durum-

Timur Erk ve Hüseyin Demirhan, tüm vatandaşları organ bağışısı yapmaya çağırıyor.

da. En fazla yapılan nakiller canlılardan. Onlarda da yüzde 26 düşüş var. Şu anda yaklaşık 22 bin vatandaş böbrek nakli için sıra bekliyor. Toplam diyalize giren 62 bin vatandaş içerisinde ciddi bir rakam. 13 ay içerisinde çok şey öğrendik. Artık her türlü tedbiri alıyoruz. Kovid hastaları tamamen izole edilmiş durumda. Artık Kovid-19 tedirginliği bir tarafa bırakılsın" ifadelerini kullandı.

İstanbul İl Müftü Yardımcısı Hüseyin Demirhan ise da şunları söyledi: "İlahi dinlerin yeryüzüne getirmiş olduğu en temel esaslardan bir tanesi insanın ve insan hayatının değeridir. Bazı şartlara uyulmak

kaydıyla hayatı ve hayatı bir uzvu kurtarmak için başka çare olmadığında, kan, doku ve organ nakli ile tedavinin caiz, yani helal olduğu hükmüne varılmıştır."

'En büyük sadakalardan'

"Rabbimiz, 'Her kim bir hayatı kurtarırsa bütün insanlığı kurtarmış gibi olur' ayetiyle buna ısk tutmaktadır. Organ bağışısı candan cana yapılan en büyük sadakalardandır. Hastane köşelerinde ve evlerinde gözleri kapıda, kulakları gelecek müdeli bir haberde olan bütün nakil bekleyen kardeşlerimizin dertlerine derman olmak boyunumuzun borcudur."

Publication Name : Diniş Postası
Reference No : 106160544
Distribution Area : Ulusal
Publication Period :
Publication Type : Gazete

Publication Date : 19.10.2021
Page : 13
Circulation : 54969
Advertise E. (\$) : 1271,944444

AJANS PRESS

Türkiye'de şeker tüketimi düşüyor!

Türk Böbrek Vakfı (TBV) Başkanı Timur Erk, Sağlık Bakanlığı tarafından yayınlanan Türkiye Şeker Tüketimini Azaltma Rehberi'nin, şeker tüketimi konusunda Türkiye'de önemli farkındalık yaratacağını belirtti.

VAKIFTAN yapılan açıklamada, şeker ve şeker ilave edilmiş besinlerin fazla miktarda tüketiminin başta obezite olmak üzere kardiyovasküler hastalıklara, **böbrek** hastalıklarına, dış çürüklerine, bazı kanser türlerine, tip 2 diyabete ve bazı metabolik sorunlara

Timur Erk

neden olduğu kaydedildi. Özellikle çocukları tehdit eden önemli sağlık sorunlarından olan obezitenin, her yıl yaklaşık yüzde 8 artış göstermesinin tehlikenin ve acil önlem alınmasının zorunluluğunu ortaya koyduğuna işaret edilerek, araştırma sonuçlarının Türkiye'de 1,8 milyondan fazla çocuğun obez olduğunu gösterdiği aktarıldı.

TBV Başkanı **Timur Erk**, Sağlık Bakanlığı ile Türkiye Gıda ve İçecek Sanayi Dernekleri Federasyonu tarafından lanse edilen Türkiye Şeker Tüketimini Azaltma

Rehberi'nin, şeker tüketimi konusun-

da Türkiye'de önemli farkındalık yaratacağına inandığını ifade etti.

"TÜM GÜCÜMÜZLE SAHADA OLACAĞIZ"

Erk, "Vakıf olarak son 10 yıldır aşırı şeker ve tuz tüketiminin azaltılması için aralıksız saha çalışmalarıyla konunun önemine vurgu yaptık ve yapmaya devam edeceğiz. Devlet tarafından da konunun ele alınmasının güveni ile şeker tüketiminin zamanla azalacağı

yayınlanan rehberde belirtiliyor. **Türk Böbrek Vakfı** olarak aşırı tuz tüketiminde olduğu gibi aşırı şeker tüketiminin azaltılması konusunda da gerek projeler, gerekse etkinliklerle her zaman olduğu gibi toplum sağlığı yararına tüm gücümüzle sahada olacağız" dedi.

Publication Name : Korkusuz
Reference No : 11193/994
Distribution Area : Ulusal
Publication Period :
Publication Type : Gazete

Publication Date : 07.08.2022
Page : 6
Circulation : 54778
Advertise E. (\$) : 3870,000000

AJANS PRESS

'Türkiye'nin böbrekleri' İFLASIN EŞİĞİNE GELDİ

Türkiye'de 70 bine yakın böbrek yetmezliği hastası, hayata tutunabilmek için haftada ortalama 3 gün hemodiyalize giriyor. Bu hastaların yüzde 70'i özel diyaliz merkezlerinden hizmet alıyor. Son birkaç yıldır artan maliyetler nedeniyle 20'den fazla diyaliz merkezi kapısına kilit vurdu. Sektör temsilcileri, Avrupa'da ortalama 250-300 Euro, ABD'de 250 dolar olan diyaliz seans ücretlerinin

Türkiye'de güncel kurla 28 Euro'ya geldiğini ve bu fiyatla bu hizmetlerin sürdürülebilmesinin artık mümkün olmadığını kaydetti. Türk Böbrek Vakfı Başkanı (TBV) Timur Erk, özel diyaliz merkezlerinin kamudan büyük bir yükü aldığına dikkat çekerek "On binlerce hastayı bu merkezler hayata bağlıyor. Türkiye'nin böbrekleri iflas etmek üzere. Hasta başı ücretlerinde

TBV Başkanı Timur Erk acil önlem istedi.

acilen bir düzenlemeye gidilmesi gerekiyor. Eğer bu sektörün elinden tutulmazsa ne yazık ki bu

merkezlerde baktığımız hastalar ciddi şekilde sıkıntı yaşayacak" dedi. (DHA)

Publication Name : Vazıyör
Reference No : 112674636
Distribution Area : Yerel
Publication Period :
Publication Type : Gazete

Publication Date : 20.09.2022
Page : 4
Circulation : 1000
Advertise E. (\$) : 91,722222

HAYAT ŞEKERDEN TATLIDIR!

19-25 Eylül tarihlerini "Dünya Şeker Tüketimine Dikkat Haftası" ilan eden **Türk Böbrek Vakfı**, düzenlediği etkinlikle şeker tüketiminin zararları konusunda vatandaşları bilgilendirdi

ŞİŞLİDEKİ bir alışveriş merkezi önünde gerçekleştirilen etkinlikte, çocuklar ve katılımcılar, "Şeker bir tuzak sen de açılın bırak", "Aşırı şekerle hayır", "Şeker en tatlı zehirdir", "Hayat şekerden daha tatlıdır" yazılı pankart açtı. Üzerinde "Uzak dur" yazılı bisküvi, pasta gibi şekerli gıdalardan oluşan bir heykelin de yer aldığı etkinlikte, vatandaşlara şekerin zararları anlatıldı. **Türk Böbrek Vakfı** Başkanı **Timur Erk**, etkinlikte yaptığı konuşmada, toplumlar geliştikçe beslenme hataları ve artan sağlık sorunları ile karşı

karşıya kaldığını söyledi. Vakıf olarak 19-25 Eylül tarihlerini "Dünya Şeker Tüketimine Dikkat Haftası" ilan ettiklerini ve bu yıl birincisini kutladıklarını belirten Erk, sözlerine şöyle devam etti:

DİKKATİNİZİ ÇEKMEK İSTEDİK

"BU sadece ülkemizi değil, tüm dünya ülkelerini ve tüm devletleri ilgilendiren büyük bir sorun. 30-40 yıl önce hiç bahsetmediğimiz obezite, bugün 7'den 70'e tüm insanlığı etkiliyor. Obeziteye, hareketsizliğe, aşırı şeker tüketimine bağlı olarak kronik hastalıklar hızla artıyor. Şu meydanda

şimdi sorsak, şeker hastaları, kronik **böbrek** hastaları, kalp ve damar hastaları olduğunu rahatlıkla gözlemleyebiliriz. Bunların ana sebebi olan aşırı şeker tüketimine karşı toplumca bilinç kazanabilmek, neden sonuç ilişkisinin farkına varabilmek, gerekli önlemlerin hem bireysel hem toplumsal hem de kanun koyucu bazında ele alınmasını sağlamak için dikkatinizi çekmek istedik." Konuşmanın ardından etkinlikte zararlı şekerli gıdaların yer aldığı heykel, boks eldiveni giyen Erk, kamu yöneticileri, sivil toplum kuruluşları ve çocukların katılımıyla vurularak yıkıldı. **AA**

SAĞLIĞI TEHDİT EDEN YENİ BİR TESPİT:
KARDİYORENAL SENDROM

Kalp böbreği böbrek kalbi BOZUYOR

Birlikte görüldüğü için **"Mahşerin beş atlısı"** olarak adlandırılan diyabet, obezite, yüksek tansiyon, kolesterol ve damar kireçlenmesinin varlığı, **kalp ve damar hastalıklarının artışına** sebep oluyor. Kalp hastalıkları böbrek fonksiyonlarını; **böbrek hastalıkları kalbi bozuyor.**

Bütün dünyada ve ülkemizde inanılmaz bir hızla artan obezite, diyabet, hipertansiyon, kolesterol ve damar kireçlenmesi beşlilerinin oluşturduğu yeni bir sendrom tanımlandı. 'Kardiyorenal sendrom' adı verilen bu yeni hastalıklar demeti, kalp ve böbreğin birbirini etkilemesi sebebiyle her iki hastalığında daha kötü seyretmesine, ölüm oranlarının artmasına neden oluyor. 'Kardiyorenal Sendrom' durumunda; akut ve kronik kalp problemleri sonucunda böbrek fonksiyonları giderek bozuluyor, böbrek fonksiyonlarındaki bozulma ise kalp hastalıklarını olumsuz etkiliyor.

Sağlık Bakanlığı rakamlarına göre Türkiye'de 7 milyon böbrek hastası, 2 milyon kalp hastası bulunuyor. 2022 verilerine göre ülkemizde yaklaşık 100 bin kişi diyaliz giriyor; yılda 300 bin kişinin kalp krizi geçiriyor.

Türkiye'de yüksek oranda görülen böbrek hastalıkları ve kalp hastalıkları konusunda farkındalık uyandırmaya çalışan iki dernek Türk Böbrek Vakfı ve Türk Kalp Vakfı bir araya gelerek bu iki hastalığın birbirini etkilemesi konusunda toplumu aydınlatma görevini üstlendi.

KARDİYOLOJİ VE NEFROLOJİ İŞ BİRLİĞİ YAPMALI

Kalp ve böbreklerin birbirinden en çok etkilenen iki önemli organ olduğuna dikkat çeken Türk Böbrek Vakfı Başkanı Timur Erk "Kardiyorenal Sendrom" son yıllarda sıkça karşımıza çıkmaya başladı. Böbrek hastalıkları ve kronik böbrek yetersizliği söz konusu olduğunda, yalnızca böbrek sağlığı uzmanları olan nefrologların değil, kardiyologların ve gerekli ise diğer pek çok alana ait tıp uzmanlarının bir arada çalışması gerekiyor. Kişiler, hastalığının çok yönlü yaklaşım ge-

rektirdiğini bilmeli ki, bunu talep edebilsin. Bu iki organın bozulması ile ortaya çıkan Kardiyorenal Sendrom'ın kalp ve böbrek fonksiyonlarının azalmasıyla ilgili kamuoyunda farkındalık oluşturma amaçladık" dedi.

Bütün hastalıklarda olduğu gibi kalp hastalıklarında da koruyucu hekimliğin son derece önemli olduğunu ifade eden Türk Kalp Vakfı Başkanı Kenan Güven "Türk Kalp Vakfı olarak, kalp damar hastalıklarının kaynaklarını önlemeye, ölüm oranlarını azaltmaya ve yaşam kalitesini artırma için yıllardır çok çeşitli çalışmalar gerçekleştiriyoruz. Kalp ve böbrek hastalıklarının bir birini etkileyeceği gerçeği komoru ise yeni bir konu. Toplumun riskler açısından bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi son derece önemli" dedi.

Kenan Güven

KAN SULANDIRICILARA DİKKATİ

Kalp ilaçları böbrek fonksiyonlarını etkiler

Kronik kalp yetersizliği, kardiyjenik çok gli kalbin kan pompalama gücünün azaldığı durumlarda böbrek fonksiyonlarının bozulmaya başladığını söyleyen kardiyoloji uzmanı Dr. Hüseyin Deniz Kılıç "Bu sürecin sonunda hastanın sodyum, potasyum, magnezyum gibi hayati elektrolitleri anormal seviyelere kayabilir ve hayatı ritim bozuklukları, ani kalp durmaları meydana gelebilir" dedi. Dr. Kılıç şöyle

devam etti: Günlük kardiyoloji klinik tedavilerinde kullanılan ilaçları reçete ederken de böbrek fonksiyonları mutlaka değerlendirilmelidir. Hipertansiyon, kalp yetersizliği ve kalp kapak hastalıkları, ritim bozukluklarının tedavisinde kullanılan ACE inhibitörleri, AT2 blokajları, diuretikler, KKB, digoksin, fraksiyone heparin ve yeni nesil pülizasyon önleyici ilaçlar böbrek fonksiyonları gözeticiler reçete edilmelidir" dedi.

KALP YETERİNCE KAN POMPALAYAMAZSA

Diyaliz hastalarının en önemli ölüm sebebi kalp

Vücudun büyük miktarda sıvıyı tuttuğunda dengede olmasını gerektirir. Böyle bir durumda çalışması iyice bozulur. Özellikle kalp yeterince kan pompalayamazsa böbrek bozulur; böbrek yeterince süzemezse kalp bozulur. Bu iki yakın bir ilişki içindedir. O sebeple diyaliz hastalarında en önemli ölüm sebebi kalp yetersizliğidir" dedi.

ken bir de fazla miktarda sıvı yükü ile karşı karşıya kaldığında kan tuzlarında dengesizlik ortaya çıkar. Böyle bir durumda çalışması iyice bozulur. Özellikle kalp yeterince kan pompalayamazsa böbrek bozulur; böbrek yeterince süzemezse kalp bozulur. Bu iki yakın bir ilişki içindedir. O sebeple diyaliz hastalarında en önemli ölüm sebebi kalp yetersizliğidir" dedi.

Anjiyo yaptırırken böbreğe zarar vermeyin

Kardiyolojide sık yapılan koroner anjiyografi tetkikinde kullanılan kontrast maddelerin özellikle böbrek fonksiyon bozukluğu olanlarda böbrek üzerine zararlı etkilerinin olabileceğine işaret eden Dr. Hüseyin Deniz Kılıç "Bu nedenle anjiyografi öncesi böbrek fonksiyon testlerinin tetkik edilmesi işlem öncesi ve sonrası damardan sıvı tedavisi ile böbreklerin korunması gerekir. Kalp damar hastalıklarını teşhis ve tedavisinde her aşamada böbrek fonksiyon testlerinin takip edilmesi, ortak risk faktörlerinin yönetiminde koordineli hareket edilmesi hayati öneme sahiptir" diye konuştu.

Timur Erk

SAĞLIK KÖPRÜSÜ KURDULAR

**AFET BÖLGELERİNDEN
TUM ILLERE UCAKLA
HASTA SEVK EDİLİYOR**

Asrın felaketinde yaraları sarmak için vatandaşların yanı sıra sağlık sektörü de tek vücut oldu. Bölgeye aşevi kurup yemek dağıtan sağlık kuruluşları da var, mobil sağlık TIR'larını depremzedelere tahsis eden de...

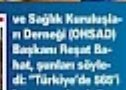
Liv Hospital, 5 yataklı
kuratör 6 ayrı yerde
günde 7 bin
kişiyi 3 gün
yemek
çıkartıyor

**800
HASTAYA
DİYALİZ
TEDAVİSİ**

TÜRK DİYALİZ VAKFI, 11 Sağlık Bakanlığı ve 500 adet diyaliz malzemesi teslim etti. Vakıf, bölgedeki hastaneler zarar gördüğü için hizmet alamayacağı 250 diyaliz hastasına diyaliz için ilere sevk ederek tedavilerini sağladı. Vakıf ayrıca orta ve uzun vadede bölgedeki hastanelere tedavi için Anadolu'dan 10 adet taşıyabilir diyaliz ünitesi ulaştırdı. **Türk Diyaliz Vakfı**, Başbakan **Timur Eril**, "Türkiye'de çıkarılan varandağlarda ezilemediği en hızlı Ocak Sendikası olarak nitelendirilmiştir. Bölgeye yetmediği zamanı yapıyor. Bu hastanelere 11 gün 24 saat boyunca diyaliz tedavisi uygulanıyor. Vakıf olarak başlıca kadın göçmen ailelerden çıkarılan 800 hastaya tedavi ettik" dedi.

PANDEMİ döneminin atlatılmasında en büyük role sağlık sektörü, yitirilen felakette de vatandaşın yalnız bırakmadı. 10 il etkilenen depremin yaralarını sarmak için bölgeye akan akın gönüllü sağlık çalışanları günün her saati, depremin etkilediği 10 bölgedeki 6 hastane yıkıldığı için çevre iller ve tüm Türkiye'deki kanunu ve özel sağlık kuruluşlarını, deprem bölgesinden uçakla hasta sevk edilmeye başladılar. Şu anda özel sağlık kuruluşlarının yoğun bakım yatırımlarının yüzde 40'ı, normal yatırımların yüzde 20'si depremlere ayrıldı. Üçüncü bölgedeki hastaneler tedavi için buraya getiriliyor. Ayrıca sadece İstanbul'dan 2 bin 500 sağlık çalışanı gönüllü olarak afet bölgelerine gitti.

ve Sağlık Kuruluşları Derneği (OHSAD) Başkanı **Reşat Bakır**, gündem öyküledi: "Türkiye'de 200'i hastane olmak üzere 2 bin özel sağlık kuruluşu ve 40 bin yataklı kapasitesi var. Bunlardan 40 bin doktor görev yapıyor. Depremin etkilediği 10 bölgedeki 6 hastane yıkıldığı için çevre iller ve tüm Türkiye'deki kanunu ve özel sağlık kuruluşlarını, deprem bölgesinden uçakla hasta sevk edilmeye başladılar. Şu anda özel sağlık kuruluşlarının yoğun bakım yatırımlarının yüzde 40'ı, normal yatırımların yüzde 20'si depremlere ayrıldı. Üçüncü bölgedeki hastaneler tedavi için buraya getiriliyor. Ayrıca sadece İstanbul'dan 2 bin 500 sağlık çalışanı gönüllü olarak afet bölgelerine gitti."

2 BİN 500 GÖNÜLLÜ GİTTİ

Depremin ilk gününden bu yana Sağlık Bakanlığı ve Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) koordinasyonunda bölgeye destek yaladıklarını ifade eden Özel Hastaneler

AŞEVİ KURAN DA VAR MOBİL TIR YOLLAYAN DA

■ **ACIBADEM**: Acibadem Sağlık Grubu, bölgedeki 2 hastanesinin yanı sıra Türkiye'deki tüm hastanelerini yaralarının tedavisine açtı. Depremden etkilenen bölgelere sağlık ekiplerini, gıda ve giyim yardımlarını sağlayan grup, ayrıca tüm taşıyabilir mobil sağlık ambulansları, sağlık TIR'ları, doktor, hemşire ve acil tıp teknisyenlerinden oluşan sağlık personeli bölgeye sevk etti.

■ **MEDİPOL**: Medipol Üniversite Hastanesi bütün bölime başkalarını ve ekipleriyle birlikte deprem bölgesinde sağlık seferberliğine

baş destek verdi. Grup, depremden zarar gören 10 ildeki vatandaşları Türkiye genelindeki hastanelerinde tedavi etmeye devam ediyor.

■ **MEDICAL PARK**: Depremin vurduğu 5 peşirde 6 aşevi kurup Medical Park ve Liv Hospital, günde 7 bin kişiyi 3 gün yemek çıkartıyor. Bölgedeki 4 hastanesiyle Sağlık Bakanlığı'na sevk ettiği hastaların tedavilerini üstlenen grup, depremin başından bu yana bölgeye 5 TIR bbbi malzeme, ilaç, gıda ve beşerî ünlü yardım da bulundu. Grup, aynı zamanda depreme-

lerin uzun süreli iltiyatlarını karşılamak için çalışanlarını da destek verdiği bir yardım fona kurdu.

■ **MEDICANA**: SAĞLIK GRUBU: Bölgeye ilk etapta ambulans, 4 TIR bbbi malzeme, ilaç, gıda, giyecek gönderen Medicaana Sağlık Grubu, bölgedeki iltiyatları göre sevkoyatılama devam ediyor. Grup, Sağlık Bakanlığı tarafından kontrolü bir şekilde hastanelere transfer edilen yaralıları Sivas, Konya, Ankara, Samsun hasta olmak üzere 7 ildeki 14 hastanesinde tedavi ediyor.

Publication Name : Türkiye'de Yenicağ
Reference No : 116395203
Distribution Area : Ulusal
Publication Period :
Publication Type : Gazete

Publication Date : 09.04.2023
Page : 11
Circulation : 51466
Advertise F. (\$) : 528,666666

AJANS PRESS

'Türkiye şeker tüketimi konusunda sınıfta kaldı'

Sağlıklı beslenmeye dikkat çeken **TÜRK Böbrek Vakfı** Başkanı **Timur Erk**, "Maalesef ülkemizde 85 milyon kişi içerisinde 3 milyon üçüncü derecede obez var ve bu sayının yüzde 60'ı çocuklardan oluşuyor" dedi.

TÜRK Böbrek Vakfı Başkanı **Timur Erk**, kişi başı şeker tüketiminin son 10 yılda 18 gramdan 10 grama düştüğünü ancak şeker tüketiminde Türkiye'nin sınıfta kaldığını açıkladı. Dünya Sağlık Örgütü'nün günlük 50 gram şeker tüketimini uygun gördüğünü ancak Türkiye'de bu rakamın 140 gram olduğunu belirten Erk, nişasta bazı şekerden üretilen tatlılardaki tehlikeli olduğunu belirtti. Sağlıklı beslenmeye dikkat çeken Erk, "Maalesef ülkemizde 85 milyon kişi içerisinde 3 milyon üçüncü derecede obez var ve bu sayının yüzde 60'ı çocuklardan oluşuyor" dedi.

Türk Böbrek Vakfı Başkanı **Timur Erk**, Sağlık Bakanlığı ile birlikte yürütülen çalışmalar sonucunda kişi başı şeker tüketiminin 18 gramdan 10 grama gerilediğini söyledi. Türkiye'de şeker tüketiminin ise hala yüksek olduğunu dile getiren Erk, 50 gram şekerin 13 kısımla şeker miktarına denk geldiğine dikkat çekerek, Türkiye'nin ortalama 150 gram şeker tüketen bir toplum olduğunu ve son 10 yıldır yapılan çalışmalar sonucunda bazı bölgelerde en fazla 10 gram indirim sağlanabildiğini ifade etti.

Günümüzde Türkiye'de ortalama şeker tüketiminin 140 gram seviyesine düştüğünü belirten Erk, ancak bu rakamın hala kabul edilebilir düzeyde olmadığını söyledi. Dünya Sağlık Örgütü'nün kişi başı günlük 6 gram tuz tüketiminin yeterli olduğunu açıkladığını belirten Erk, "Bir çay kaşığı dolusu tuz yeterli oluyor. Bundan 10 yıl önce ortalama yetişkin başına 18 gram tuz tüketiliyordu. Bunu Bakanlık ile birliği halinde yapılan çalışma-

larla 10 grama düşürebildik. Şeker tüketiminde ise sınıfta kaldık. Önümüzdeki bayram ve şekerli ürünleri tüketmeyi çok seven bir ülkeyiz. Şeker tüketimini bir türlü azaltamıyoruz. Bazı ürünlerde pancar şekerini bazı ürünlerde mısırdan üretilen nişasta şekerini kullanıyoruz. Bir kilo baklavanın içinde yaklaşık yüzde 50, yani yaklaşık yarım kilo kristal pancar şekerini kullanıyoruz" ifadelerini kullandı. Ucuz olan şekerli gıdalardaki tehlikeye dikkati çeken Erk, "Bütün ucuz şekerli gıdalarda maliyeti düşürdüğü ve raf ömrünü artırdığı için nişasta bazı şeker kullanılıyor. Nişasta bazı şeker sadece karaciğerde sindirilebilir ve tüketilen ürün doygunluk hissi sağlamaz. Bu nedenle, daha fazla yeme isteği ile sonuçlanır ve obeziteye neden olabilir. Şu anda, kristal se-

ker kullanılarak yapılan baklavanın kilosu yaklaşık 400 TL civarındadır. Ancak nişasta bazı şeker kullanıldığında, bu maliyet 150-200 TL aralığına kadar düşebilir" ifadelerini kullandı. Öte yandan sağlıklı beslenmeye dikkat çeken Erk, "**Türk Böbrek Vakfı** olarak, çocuk yasta nesillerin ileride sağlıklı olmalarını hedefleyerek çalışmalarımıza sürdürüyoruz. Okul öncesi ve sonrası eğitimlerimiz devam ediyor. Maalesef ülkemizde 85 milyon kişi içerisinde 3 milyon üçüncü derecede obez var ve bu sayının yüzde 60'ı çocuklardan oluşuyor. Dahası, her yıl yüzde 8 oranında artış yaşanıyor. Bu sebeple, Sağlık Bakanlığıyla şeker ve tuz tüketiminin azaltılması konusunda çalışmalar yürütmekteyiz" diye konuştu.

■ **Hande Nayman-Nevra Uçkaç/DHA**

SENİNKİ NE RENK?

Türk Böbrek Vakfı, Bakırköy'de düzenlediği etkinlikle idrar renginin işaret ettiği sağlık sorunları hakkında bilgilendirme yaptı. Türk Böbrek Vakfı Başkanı Timur Erk, "Buradan annelere, babalara çocuklarının ve yaşlıların idrarlarının rengine bakmalarını istiyoruz. Eğer açık renk ve berrak bir idrar rengi varsa bir sıkıntı yok. Ama renk koyulaştıkça sorun vardır" dedi

Türk Böbrek Vakfı, böbrek sağlığına dikkat çekmek amacıyla, Bakırköy Özgürlük meydanında "Senin ne renk" etkinliği düzenledi. Etkinlik alanında idrar renginin insan sağlığına dair verdiği ipuçları anlatılarak, suyun hayatımızda ki önemine dikkat çekildi. Türk Böbrek Vakfı üyeleri, standı gelenlerin sorularını cevaplayarak bilgilendirme yaptılar.

Rengini kontrol edin

Türk Böbrek Vakfı Başkanı Timur Erk, "Türk Böbrek Vakfı senelerdir bu tür etkinliklerle böbrek sağlığını korumak için kampanyaya devamlı bir takım etkinlikler yapıyor. Senin idrarının rengi nedir? Diyerek bir farkındalık yaratmaya çalışıyoruz. Buradan mümkün olduğu kadar annelere, babalara çocuklarının idrarlarını ve oldukça yaşlıların idrarlarının rengine bakmalarını istiyoruz. Eğer açık renk ve berrak bir idrar rengi varsa bir sıkıntı yok. Ama renk koyulaştıkça ve köpüklü olduğu zaman, Albümin yani protein kaçıyor var demektir. Çocuklarımız başta olmak üzere ve yaşlılarımız, niye yaşlılarımız? çünkü

yaşlılarımız su içmeyi unutuyor. Onun için kalp krizini önlemek için bol su içmek lazım. Kalp krizleri saat 03.00 ile 06.00 arasında sabaha karşı oluyor, bütün yaşlılarımız yanlarında ki komodinlere bir bardak su koymakta fayda var" diye konuştu.

Sarının her tonu normal

Böbrek sağlığı için suyun önemine dikkat çeken Nefroloji Uzmanı Dr. Rıtal Görçün, "Böbreklerimiz en önemli görevlerinden bir tanesi günlük aldığımız sıvı dengesini ayarlamak. Yani çok su içersen çok idrar çıkar, az su içersen az idrar çıkar. Vücudumuzda oluşan bu zehirli maddeleri, idrar miktarıyla ayarlar ve atar. İdrar miktarı sağlıklı bir böbrekte azaldıkça renk koyulaşır. Çünkü içtiğimiz çok yoğun zararlı madde olur ama ne kadar çok su içersen de suyun rengine yakın idrar çıkarız. Sarının her tonu normaldir. Ne zaman ki idrarımızın rengi kırmızıya, kahve rengine çalıyor, o zaman anormaldir. Karbon, bir insanın idrarında kan olduğu zaman genellikle böyle olur. Bunun da en büyük iki sebebi,

ya idrar yolu veya idrar torbasının iltihabıdır. Ama onun dışında hiçbir ağrıya sızma olmayan insanda böyle bir idrar, mesane kanserinin, böbrek kanserinin ilk belirtisi olabilir" dedi.

Şeker organları bozar

"Asıl hastalarımıza anlatılmak istediğimiz ise köpüklü idrardır" diyen Görçün, "Toplumda ki en büyük 2 hastalık, şeker hastalığı ve tansiyondur. Tansiyon ve şeker de bizim korkuluğumuz 15-20 yıl sonra organları bozmasındır. Şeker ve tansiyon, böbreği ilk etkilemeye başladığı zaman idrarda köpük olmaya başlar. Şekerin ve tansiyonun böbreği etkilemeye başladığını gösterir. Bu durumlarda hemen doktora giderseniz, şeker ilacını yanında böbreği koruyucu tansiyon ilacı var. Bunları verirsiniz ilerde böbrek hastası olmazsınız. Biri ilk uyararı idrarın rengidir bu nedenle önemlidir. Ama en önemlisi geceklate kanımayacağıdır. Su içmedik, terledik olabilir ama köpük veya kan gördüğümüzde mutlaka hekime" ifadelerini kullandı. **DHA**

ÇOCUKLARDA OBEZİTE ARTIYOR 'KAHVALTI YAPIN HAREKET EDİN'

Dünya'da bir salgın gibi yayılan obezite ciddi bir halk sağlığı sorununa dönüştü. Okul çağındaki 6-18 arasındaki çocuklarda da fazla kilo problemi artıyor. Türk Böbrek Vakfı Başkanı Timur Erk sağlıklı nesillerin yetişebilmesi için yapılacakları açıkladı. Doğal beslenme ve hareketli yaşam olmazsa olmazlardan

MERAL AKKAYA

YAPILAN yeni araştırmalar, son yıllarda obezite sorununun arttığını ve bu durumun çocuklarda yeni sağlık sorunlarına neden olduğunu ortaya koydu. Herleşik Krallık Ulusal Sağlık Sistemi (NHS) Dijitalile Ulusal Çocuk Öğün Programı'nın 2021'de yaptığı çalışması, okul çağındaki çocuklarda obezite oranlarındaki artış ortaya çıkardı. "Yıllardır arın obezite seviyeleri ve erken ergenlik arasında açığı bir bağlandı var" diyen Britanya Endokrinoloji ve Diyabet Demerji başkanı Dr. Tabitha Randell, bu durumun çocuklar için zorlayıcı bir durum olduğunu dile getirdi. Umamlar, özellikle de kız çocuklarında yaşanan erken ergenlik yaşamlarında başlıca nedenden obezite olduğuna dikkat çekiyor.

Timur Erk, Aydınlanık Avrupa'ya obezite ile ilgili değerlendirmelerde bulundu. Erk, özellikle de çocuklar için yapılacakları açıkladı.

'PAKETLENMİŞ GIDALAR OBEZİTEYİ ARTIRIYOR'

Obezitede artış okulağın belirlen Erki. "Ne yedik ki çocukların çağında obezite de artıyor. Bu arınan ana nedeni paketli ve hazır gıdaların tüketilmesidir. Ürünlerin satın alınmasından kaynaklanıyor. Eskiden doğal gıdalarla bes-

lenme vardı. Bunun yerine içinde raf ömrünü uzatmak için daha çok tuzlu, daha çok trans yağ ve daha çok şekerli gıdaların kullanılması söz konusu. Bu nedenle obezite artıyor" açıklaması yapıyor.

Obezitenin birçok hastalığı tetiklediğini vurgulayan, Erk, "Fazla kilo kolp hastalıkları, böbrek hastalıkları ve buna benzer tansiyon hastalıklarına neden olabiliyor" dedi.

BATİ ÜLKELERİNDEKİ DURUM

"İngiltere gibi ülkelerde çocuklarda neden obezite artıyor?" sorusuna Erk, şu yanıtı verdi: Özellikle gelişmiş Batı ülkelerinde anne babanın çalışmasına bağlı olarak çocuk çağındaki obezitede artış var. Anne ve baba çalışıyor. Çocuk kışe ya da okula gidiyor. Genelde anne babaların fazla vakti olmadığı için yanlarında bir beslenme çantası soyahat benzeri bir şey veriliyor. Para veriliyor. Çocukta okul kantinlerinden veya hat benzeri yerlerden, marketlerden ambalajlanmış, paketli gıdalar alıyor. Ann trans yağ, tuz ve şekerli yiyecekler alıyorlar."

Türkiye'nin de obezite de işbiriyende olmaya başladığını belirten Timur Erk, "Sıralamada birinci Amerika Herleşik Devletleri, ikinci Meksika, üçüncü Tür-

kiye. Avrupa'da ise ne yazık ki birinciliğe oynuyoruz. Bunun nedenleri arasında açu gıdaların tercih edilmesi var. Karbonhidratlı gıdaların tüketimi fazla" ifadelerini kullandı.

'KAHVALTI VE HAREKET ŞART'

"Çocukların obezite salgısından nasıl kurtulacağı" sorusuna Erk, "Mutlaka sabah kahvaltı yapılmalı. Hareketli olmalı. Bu iki faktör çok önemli. Beslenme çantasında da doğal ürünler konulmalı. Türk böbrek vakfı olarak yaptığımız çalışmada şunu gördük. Sıralarda yaptığımız eğitimlerde çocuklara kahvaltı yaptırıyor. Ne yazık ki çocukların varmış kahvaltı yapmadığını okula gidiyor. Hersekte de kışanlar. Sokak oyunları kışanlar. Masa başında bilgisayar oyunları oynuyorlar. Bu da çocukların hareketli olmasını ve obeziteye yol açıyor" yanıtını verdi.

'ÇOCUKLARIN BESLENME ÇANTASINA DOĞAL BESİMLER KOYUN'

Yeni eğitim ve öğretim yılının başladığı bu günlerde okul kantinleri ve yemekhanelerinde ne yenildiği daha da bir önem kazandı. Türkiye'de bakanlıkların girişimi de "Okul Gıda Loğosu" uygulamasının başlatıldığı bu-

turlatan Erk, sözlerini şöyle sürdürdü: "Dört sene evvel üç bakan ortak deklarasyon yayınladı. Bu da neydi? Okul gıdası loğosu ürünlerin kantinlerde satılması, diğerlerinin yasaklanması. Ama bu iki sene pandemi girdi devriye öteleneli. Geçen sene eylülde okullar açıldığında yürürlüğe girdi. Ama akışı gelmedi. Denetim olmak. 495 tane okul gıda loğosu kazanma ürün var. Süt, ayran, yoğurt, meyva suyu gibi ürünler kantinlerde satılmalı. Ne yazık ki kantinlerde satılanların yarısı okul gıda loğosuna hak kazanmamış ürün. Çocuklarımızın beslenme çantalarına süt, ayran, kuruymeyin, domatesli, peynirli bir sandviç gibi gıdalar konulmalı."

'SAĞLIKLI NESİLLER YETİŞTİRMELİYİZ'

"Sağlıklı nesiller okuyamazsa için çocukların beslenmesine çok dikkat edilmeli" diyen Erk, "Bu konuda anne babalara, okula öğretmene ve devlete görevler düşmektedir. Obezite ile ilgili eğitimler okul müfredatlarına girmeli. Ben Türk Böbrek Vakfı'nın başkanlığına şayınan. Son on beş sene bu konuyla ilgili Türkiye'nin sağlıklı nesiller yetiştirilmesini gözetilerek emen adımları girmesini istiyorum."

Türk Böbrek Vakfı Başkanı: SEKER COVID'DEN DAHA ÖLDÜRÜCÜ

GEÇEN yıl sağlık açısından dünya çapında bir adım atarak, Dünya Şeker Tüketimi-ne Dikkat Haftası'nın literatüre girmesini sağlayan ve bu alanda kamuoyu oluşturan Türk Böbrek Vakfı, 19-25 Eylül Dünya Şeker Tüketimine Dikkat Haftası'nda bu yıl ikinci kez sahaya indi. İstanbul Kadıköy İskele Meydanı, ayaklarında dev zincirlerle şeker prangaları taşıyan performans sanatçılarının gösterisine sahne oldu.

'Sağlık için şeker prangaları kırılıyor' etkinliğinde Türk Böbrek Vakfı Başkanı (TBBV) Timur Erk, Nefroloji Uzmanı Dr. Bilal Göçün ve Diyetisyen Gökçen Efe Aydın, halka konuyla ilgili bilgilendirme yaptı. Timur Erk, şeker tüketimine bağlı ölümün COVID'den, hatta gündüze dek dünyada meydana gelmiş pek çok salgın hastalıktan da daha büyük bir bela olduğuna dikkat çekti ve "Dünyanın başına gelmiş en büyük bela ne COVID ne de diğer salgın hastalıklar. En büyük sıkıntı ağır şeker tüketiminin neden olduğu hastalıklar. Özellikle de nişasta bağı şeker tüketiminin ne yazık ki artması. 2 yılda pandemide ölen kişi sayısına göre, ağır şeker tüketiminin fasilahından ve dünyadaki obezite artışından dolayı ölen sayı çok daha fazla. Bu nedenle şeker tüketimini azaltmak mecburiyetinde, sadece Türkiye değil, bütün dünya, ama Türkiye özellikle, çünkü dünyada obezitede üçüncü, Avrupa da birinciyiz" dedi.

■ Özlem YURTCU KARABULUT / DHA

CUMHURİYET'İN 100. YILINA ÖZEL TENİS TURNUVASI!

Türk Böbrek Vakfı, Cumhuriyetimizin 100. Yılı kutlamaları kapsamında anlamlı bir organizasyona ev sahipliği yaptı.

Cumhuriyetimizin Kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün "Cumhuriyet, fikren, ilmen ve bedenen kuvvetli ve yüksek seviyeli muhafızlar ister." sözünden hareketle hayata geçirilen, "TBV 100. Yıl Cumhuriyet Tenis Turnuvası" sporcuları ve spora gönül verenleri bir araya getirdi.

Türk Böbrek Vakfı'nın ev sahipliğinde, Yeşilyurt Spor Kulübü tenis üyelerinin de katıldığı turnuva, TBV Başkanı

Timur Erk, Türkiye Tüm Yaş Grupları Tenis Şampiyonu olan Milli Tenisçi Haluk Akkoyun, Milli Tenisçi Can Akkoyun ve Eylem Şenkal'ın katıldığı 'Şöhretler Maçı' ile açıldı.

Turnuvanın açılışı nedeniyle düzenlenen gösteri maçı sonrasında söz alan TBV Başkanı Timur Erk; "Cumhuriyet denilince ilk aklıma gelen Atatürk'tür. Atatürk, çağdaş, laik, demokratik Cumhuriyet, sosyal hukuk devletini kuran baş tacımızdır. Bizim önderimizdir,

onun izinden gidiyoruz. Düzenlediğimiz tenis turnuvası da 100. Yılı en iyi şekilde kutlamayı amaçlamaktadır. Yeşil-

yurt spor kulübü veteranları ve tenisçileri ile kutladığımız turnuvanın kazananı Cumhuriyet'tir"

Her gün 7 kişi organ nakli olamadığı için yaşamını yitiriyor

'Can' bekliyorlar

3-9 Kasım Organ Bağış Haftası'nda acı tablo. Türkiye'de 30 binden fazla hasta organ bağışıyla hayata tutunmak için sırada.

Organ nakli bekleyen binlerce hastanın umutla duymak istediği tek bir cümle var: Size uygun organ bulundu.

Türkiye'deki 30 bini aşkın hasta her güne bu cümleyi duymanın hayaliyle başlıyor. Ancak ülkemizde

kadavradan bağış her geçen gün azalıyor. Organ nakli bekleyen kişilerin yüzde 10'u çocuklardan oluşuyor. Nakil beklerken yılda yaklaşık 2 bin 500, günde ise 7 kişi yaşamını yitiriyor.

'Dünyada birinciyiz ama'

Türkiye'de ilk başarılı organ naklinin 3 Kasım 1975'te yapılmasının ardından organ bağışının öneminde dikkat çekmek amacıyla her yıl 3-9 Kasım tarihleri "Organ ve Doku Bağış Haftası" olarak kutlanıyor. Organ Nakli Koordinatörleri Derneği, "İzin Ver, Yaşasın" temasıyla önceki gün İstanbul'da bir basın açıklaması düzenledi. Etkinlikte Organ Nakli Koordinatörleri Derneği (ONKOD) Yönetim Kurulu Başkanı Nilgün Bilal, ONKOD Başkan Yardımcısı Rahmi Başkan, genel sekreter Türkan Yılmaz Uluos, yönetim kurulu Üyeleri Aynur Gör

Yıllarca organ bekleyen hastalara yardımcı olan Organ Nakli Koordinatörü Aygün Mengelli (sağda) akciğer nakliyle ikinci hayatına başladı.

ve Nezahat Bingöl'ün yanı sıra böbrek nakli geçiren gazeteci Didem Seymen, akciğer nakli geçirmiş Aygün Mengelli, kadavradan böbrek nakli olmuş bir çocuk hasta ve 5 yıldır akciğer nakli bekleyen bir hasta verildi.

Etkinlikte konuşan ONKOD Yönetim Kurulu Başkanı Bilal, "Türkiye olarak, organ nakli alanında her ne kadar derin bir tecrübe ve bilgi birikimine sahip olsak da kadavradan nakiller ve kadaverik bağışçı sayısı olarak maalesef yeterli bir noktada değiliz. Canlıdan canlıya nakillerde dünyada birinci sırada olmamıza rağmen, kadavradan (kadaverik donör) nakiller konusunda maalesef istediğimiz noktada değiliz. Bu sonucun

arkasında elbette aile onayı başta olmak üzere, kültürel ve sosyolojik birtakım sebepler var" ifadelerini kullandı.

'Öleceğimden emindim'

Bilal'in ardından söz alan akciğer nakli geçiren Aygün Mengelli nakil sürecinde yaşadıklarını anlattı. Nakil sürecinde yaşamını yitireceğinden emin olduğunu söyleyen Mengelli, yaşadıklarını şu sözlerle anlattı: "Nakil için hastaneye giderken öleceğimden emindim. Sabah kalkıp cenaze evi olacak diye düşünerek evimi toparladım, kedime mamasını verdim ve hastaneye gittim. Gözlerimi açtığımda doktorum, 'Bu ameliyat Türkiye'nin rekoru oldu' dedi. 44 yaşındaki rahmetli donörüm sayesinde hayata

Abisine ciğeriyle hayat verdi

DIYARBAKIR'DA yaşayan Ferhat Çelik'e, karın ağrısı ve şişkinliği şikâyetiyle başvurduğu hastanede "hızlı karaciğer yetmezliği" teşhisi koyuldu. 24 yaşındaki gence, nakil için uygun donör arandı. Kardeşi Tuba'nın karaciğeri uyumlu çıkınca, 8 saat süren operasyonla nakil işlemi gerçekleştirildi. Ferhat, kardeşinin ciğeriyle sağlığına kavuştu. Tuba Çelik, "Tereddüt etmeden verici oldum. Ağabeyim bizim canımız" dedi. • DHA

tutundum. Kendisi sekiz kişiye hayat oldu" diye konuştu.

'180 günüm diyalizde'

Bir başka konuşmacı Harun Cihat Akkaya, ise 5 yıldır böbrek nakli beklediğini belirtti. Günden güne umudunun azaldığını söyleyen Cihat, "Günümün çoğunluğu diyalizde geçiyor. Yılın 365 gününün yaklaşık 180 günü diyalizde geçiyor. Evimden daha çok hastanede vakit geçiriyorum. Bu durum ailemi de etkiliyor. Sosyal yaşamımız neredeyse sıfır. Bir gün diyalize girip ertesi gün dinleniyoruz. 8 yaşındaki kızma henüz hastahımdan bahsetmedik. Diyalizde olduğum saatler işe gidip geldiğimi söylüyoruz" dedi. • İSTANBUL

Bağış yüzde 22'den yüzde 15'e düştü

TÜRK Böbrek Vakfı Başkanı Timur Erk, Organ Bağış Haftası nedeniyle Kahramanmaraş Sütcü İmam Üniversitesi (KSÜ) Diyaliz Merkezi'nde diyalize giren hastaları ziyaret etti. Ziyaret sonrası Erk, organ nakli sayısının pandemiden nedeniyle azaldığını, ilk hedeflerinin bu sayıyı eski düzeye getirmek olduğunu belirtti. Erk şöyle devam etti: "Böbrek nakli için 23 bin kişi sırada beklerken yıllık 3 bin 500 böbrek nakli yapıyor. Ne yazık ki beyin ölümü sonrası aile onayı gerekli malum. Beyin ölümü sonrası yapılan organ bağışları yüzde 22'lerden yüzde 15'lere kadar düştü. Halkın bilinçlendirilmesi ve yönlendirilmesi lazım."

GÜL KİREKLO İLE SAĞLIKLI YAŞAM

BUGÜN OKUL KANTİNİNDE *NE YEDİN?*

Hem obezite ile mücadele hem de çocukların sağlıklı beslenmesi için 3 yıl önce 3 bakanlığın imzası ile Okul Gıdası Uygulanması başladı. Amaç, kantinlere zararlı yiyecek ve içeceklerin girmemesi. Türk Böbrek Vakfı Başkanı Timur Erk çağrıda bulunarak "Kantinler; öğretmenler ve veliler tarafından denetlenmeli ve sağlıklı ürün satmaya teşvik edilmeli" dedi

Beslenme ihtiyaklı hastalıklar konusunda toplum bilinci oluşturma ve hedeflenen ve çocukluk çağı obezitesinin önüne geçilmesi yönünde projeler geliştiren Türk Böbrek Vakfı (TBV) Başkanı Timur Erk, "Okul Gıda'sı Logosu" uygulamasının çocuklar lehine paydışı olarak sahaya indi. Erk, İstanbul Kültüröğretmene Mustafa Paşa

lorden geçiyor. Genelde obezitede Avrupa 1'inci, dünyada ise 3'üncü konumdayız. Özellikle çocukluk çağı obezitesinde ciddi mücadele gerekli. Çünkü obezite, bütün hastalıkların tetikleyici konumunda. Bu nedenle bu konuya hassasiyetle yaklaşıyoruz."

ÖRNEK BİR ÇALIŞMA

TBV Başkanı Timur Erk, Haziran 2014'da Sağlık, Milli Eğitim ve Turizm ve Orman Bakanlıkları'nın bir araya gelerek ortak bir girişimde bulunduklarını söyledi. TBV Başkanı Erk, bir protokol etrafında mutabakat sağladılar. 6 Eylül 2022'de uygulama yürürlüğe girdi. 11 Eylül 2023'de okullar tekrar başlangıcında bu konuyu görüşerek karar benimsenmiş ve TBV'nin ilköğretim okullarına TBV olarak tekrar gündeme getiriyor ve çağrıda bulunuyoruz" dedi.

**495 PARÇA
ÜRÜN VÁR**

TB'ye Bağlı Tumor Erkek, Vakfı
 olara göre, "Türkiye'de tüberkülozün yaygın olduğu ve sağlıklı insanların yetisi-
 minin çok az olduğu kanlılar ile Türkiye ve Orman Bakanlığı'nun web sitesinde
 yayımladığı üzere 'Okul Gıda Logosu'
 aları 495 ürünün, ortaya konulması,
 satılması ve gerekli denetimlerin
 yapılması için tüm adamların atılması
 olmaktadır. Bu ürünlerin, özellikle
 olmaları. Başlatılması öncelikle so, ardından
 taze meyveler mayısları ve işlenmiş
 kuruyemeyişlerin öneminin büyük
 olmaktadır. Türkiye'de TB'ye Bağlı Tumor
 Erkek, "Özellikle gıda sanayi açısından
 belirlemek istemir ki, bazı kaliteli gıda-
 lar raf ömrü gereği fazla miktarda tür-
 den üretilir, bu tür ürünlerin, özellikle
 Logosu, özellikle çok ince denetimlerini
 gerektirir. Çocukların geleceği ile
 oynamaları ve sağlıklı nesillere erte-
 tirmesi" diye konuştu.

**KANTİNLER
BUNA UYACAK**

3 BAKANLIĞIN ortaya koyduğu protoköle sistemin gayet yeterli olduğunu vurgulayan TBV Başkanı Timur Erk, "Rakıdaki ürünlerde 'Okul Gıda Logosu' görülsün çocuk bu bilinci hareket edecek, ebeveyn çocuğunun sağlığı için buna dikkat edecek ve kantinlere de buna uyacak. Yetillere lavazmizm gerek evde sundukları kaliteyi gerekse de yanları-na koydukları beslenmelerinde özenli olmaları, kantinlerin satın alınan ürünler konusunda da bilinci olmaları," diye konuştu.

**OKUL GİDASI LOGOSU
OLAN SAĞLIKLI YİYECEKLER**

TBV Başkanı Timur Erk, 'Okul Gıdası Logosu' olan, sağlıklı ürünlerden bazılarını da şöyle sıraladı:

OBEZİTEDE BİRİNCİYİZ

THV Başkanı Timur Erk, Türkiye tarihinde ilk defa 3 bakanlık bir araya gelerek 'Okul Gecesi Arayış' konusunda bir çalışma başlattığını ve bunun miting bir gelismeye oldugunu belirterek şunları söyledi: "Ne yazık ki çocuk obezite testi konusunda Türkiye oldukça sıkıntılı dönem

**BU ÜRÜNLERİN
KANTİNLERDE SATILMASI YASAK**

TBV Başkanı Timur Erk, kantinlerde satılmayacak ürünleri şöyle sıraladı: "Enerji içecekleri, gazlı içecekler, aromalı içecekler, meyve nektarı, meyve suyu konsantresi, kızartmalar, cipsler, gevrek çerezler, tüm çi-

mine uygun çiğ tüketilebilen sebzeler, kuru meyveler (en fazla 30 g), kuruyemişler (en fazla 30 g), taze sıkılmış meyve ve sebze suları (en fazla 250 ml)

süt, yoğurt, ayran, peynir çeşitleri, tam buğday ekmeği, yumurta, içme suyu, doğal mineral su, şekerli sakızlar (tatlandırıcı sakızlar hariç).

Türk Böbrek Vakfı yararına perde açtı

"Veda"nın oyuncularına teşekkür belgesi takdim edildi.

Ayşe Kulin'in "Veda" romanından Tiyatrokare topluluğu tarafından tiyatroya uyarlanan aynı adlı oyun, Türk Böbrek Vakfı dostlarını bir araya getirdi. İki perdelik oyunda Nevra Serezli, Aziz Sarvan, Leyla Feray Fatih Gülnar, Meral Asiltürk, Zeynep Sevi Yılmaz, Alihan Özkan ve Gizemnur Topaloğlu rol alıyor. Önceki akşam Trump Sahne'deki "Veda" oyunu Türk Böbrek Vakfı yararına sahne aldı.

Türk Böbrek Vakfı'ndan 'Senede Bir Gün' etkinliği

TÜRK Böbrek Vakfı, böbrek sağlığına dikkati çekmek için Bakırköy'de etkinlik düzenledi. Türk Böbrek Vakfı tarafından Bakırköy Meydanı'nda "Senede Bir Gün" temasıyla düzenlenen etkinlikte, vatandaşlara yılda 1 kez düzenli kontrolün böbrek sağlığına korumada yardımcı olduğuna ilişkin bilgilendirici broşürler ve anahtarlık dağıtıldı. Türk Böbrek Vakfı Başkanı Timur Erk, yaptığı açıklamada, sağlığı korumak için en etkili ve kolay yöntemin sağlıklı beslenmek, hareket etmek ve düzenli doktor kontrolü yaptırmak olduğunu söyledi. Erk, ayrıca şeker ve tuzlu mamul tüketiminden de kaçınılması gerektiğini kaydetti. Ramazan ayında tatlı tüketimine dikkati çeken Erk, "Özellikle yağlı yiyeceklerden uzak duracağız. Güllaç, sütlaç, muhallebi gibi sulu tatlıları tüketip, serbetli tatlılardan

uzak duracağız. Su yerine gazlı içecek, çay, kahve içmemeliyiz. Bunlardaki su kesinlikle normal suyun yerine geçmez." diye konuştu. Timur Erk, kronik böbrek hastalığının çok sinsi ilerlediği belirttik, dünyada yaklaşık 2 milyon kişinin bu nedenle diyalize girdiğini aktardı. Türkiye'de ise 63 bin kişinin diyalize girdiğini kaydeden Erk, şunları söyledi: "Bunların sadece yüzde 22'si böbrek nakli için sırada bekliyor. Yılda 3 bin 800 civarında böbrek nakli yapıyoruz. Türkiye diyaliz hizmetlerinde oldukça iyi bir yerde ve Avrupa Birliği'nde ilk 3'e giriyoruz. Türkiye'de hem diyaliz hizmetlerini hem de böbrek naklini devlet sağlıyor. Bu Amerika dahi dünyanın gelişmiş ülkelerinin çoğunda yok, bunun kıymetini bilelim. Yıllık 22 bin dolar civarında çok ciddi bir maliyeti var." ■ **Esen Yılmaz**

ÖĞRETMENLERE SAĞLIKLI YAŞAM EĞİTİMİ VERİLDİ

Yayın: Edirne Gündem Gazetesi / Sf: 2

İl/Periyot: Edirne / Haftada 6 Gün / yerel

Stx Cm: 208,52

R.E (TL): 1.355,4

Tarih: 11.04.2025

Tiraj: 500

Erişim: 1.500

ÖĞRETMENLERE SAĞLIKLI YAŞAM EĞİTİMİ VERİLDİ

Edirne'de eğitimciler, sağlıklı yaşam alışkanlıklarını öğrencilere kazandırmak amacıyla özel bir programdan geçti. Türk Böbrek Vakfı ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü arasında yapılan anlaşma doğrultusunda, kentte görev yapan öğretmenlere yönelik bilinçlendirme eğitimi düzenlendi.

"Sağlıklı Beslenme ve Yaşam Tarzı Bilinçlendirme Programı" başlığıyla gerçekleştirilen eğitimlerde, özellikle çocukluk döneminde edinilen beslenme alışkanlıklarının uzun vadeli etkileri ele alındı. Program, Türk Böbrek Vakfı'nın alanında uzman eğitimcileri tarafından uygulamalı ve etkileşimli yöntemlerle aktarıldı.

Eğitim süresince katılımcılara; dengeli ve sağlıklı beslenme ilkeleri, tuz ve şekerin aşırı tüketiminin oluşturabileceği sağlık riskleri, hazır gıda tüketiminin zararları, suyun vücut sağlığı açısından önemi ve düzenli fiziksel aktivitenin yaşam kalitesine etkisi gibi başlıklarda kapsamlı bilgiler verildi.

Ayrıca öğretmenlere, bu bilgileri öğrencilere nasıl daha etkili ve anlaşılır bir biçimde aktarabilecekleri konusunda pedagojik yöntemler ve pratik uygulamalar sunuldu. Eğitim sonunda öğretmenler, Türk Böbrek Vakfı tarafından "Gönüllü Sağlık Elçisi" olarak sertifikalandırıldı.

Vakıf yetkilileri tarafından yapılan açıklamada, öğretmenlerin çocuklara rol model olmalarının, sağlıklı bir toplumun temellerini atmada kritik bir işlev gördüğü belirtildi. Bu tür eğitimlerin, gelecekte daha bilinçli bireylerin yetişmesine katkı sağlayacağı vurgulandı.

Sertifikalarını alan öğretmenlerin, görev yaptıkları okullarda çeşitli etkinlik ve bilinçlendirme çalışmalarıyla öğrencilere edindikleri bilgileri aktaracakları ifade edildi. Böylelikle hem sağlıklı nesillerin yetişmesi hem de toplum genelinde farkındalığın artırılması amaçlanıyor.

Projenin yalnızca bir defalık bir girişimle sınırlı kalmayacağı, ilerleyen süreçte benzer nitelikteki iş birliklerine öncelik verileceği ve öğretmenlerin kişisel gelişimine katkı sunan bu tarz programların devam edeceği belirtildi.

Fahrettin Baydar

TÜRK BÖBREK VAKFI'NDAN BAĞCILAR'A YENİ TESİS

BU DİYALİZ MERKEZİ AVRUPA'DA BİLE YOK

Bağcılar'da hizmete giren diyaliz merkezi 600 metrekarede 60 diyaliz cihazı ile günlük 180 hastaya hizmet verecek. Merkez, teknolojik donanımıyla Avrupa'daki benzerlerine fark atıyor

TÜRK Böbrek Vakfı (TBV), böbrek hastalarının yaşam kalitesini artırmak amacıyla İstanbul'daki diyaliz hizmetlerine bir yenisini ekledi. Son teknolojiyle donatılmış yeni nesil diyaliz merkezi, düzenlenen törenle hizmete açıldı.

Avrupa'nın en donatılmış merkezlerinden bir olarak gösterilen bu tesis, böbrek yetmezliği tedavisinde önemli bir dönüm noktası olacak. 600 metrekarelik alana kurulan merkezde, 60 diyaliz cihazı ile günlük 180 hastaya hizmet verilecek.

Açılış törenine Türk Böbrek Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi Aydın Ekinçi, Prof. Dr. Ayhan Türkmen ve Saygı Ermiş'in yanı sıra TBV Başkanı Timur Erk, sanatçı Betül Demir ve

İBB Sağlık ve Hifasizlik Müdürü Dr. Mustafa Hakan Yılmaztürk katıldı.

"KORUYUCU HEKİMLİK EN BÜYÜK ÖNCELİĞİMİZ"

TBV Başkanı Timur Erk, SOK Gazetesi'ne yaptığı açıklamada, vakfın 40 yıllık geçmişine vurgu yaparak, sağlık alanındaki sürdürülebilir projelere olan bağlılıklarını dile getirdi. Erk, yeni merkezin önemine dikkat çekerek, böbrek hastalarının önlenebilir hastalıklarının önlenmesine yönelik farkındalık çalışmalarının hızla ilerletilmesi gerektiğini ve böylece devami etti. "Geçtiğimiz yıl Bakanlıklar'daki diyaliz merkezlerinin kapanması bizim için acı bir dönemdi. Ancak bu süreç kısa sürede toparlandı ve bugün 42 mil. yıl TL'lik yatırımla, Avrupa çapında örnek gösterilecek bir tesisi hayata geçirdik. Türkiye'nin ve hatta Avrupa'nın en modern diyaliz merkezlerinden birini açmış olmanın gururunu yaşıyoruz. Bu merkezde sadece 30 tankları sayesinde kesintisiz diyaliz hizmeti sunulacak. Ancak bizim esas amacı, Sağlık Bakanlığı'ndan da vurguladığı gibi, koruyucu hekimlik faaliyetlerini artırmak."

DEVLETE YILLIK MALİYETİ 24 BİN DOLAR

Böbrek yetmezliği tedavisinin devlete ciddi maliyetler yüklediğini belirten TBV Başkanı Timur Erk, erken teşhisin hayati önem taşıdığına dikkat çekti ve şöyle ekledi: "Bir diyaliz hastasının yıllık maliyeti 24 bin dolara ulaşır. Bu zamana kadar yapılacak bir ilave ve kan testi ile böbrek yetmezliği riski erken aşamada tespit edilebilir. Bu nedenle sağlıklı beslenme ve düzenli kontrollerle koruyucu hekimliği ön plana çıkarmanız gerekiyor. Önkaynak tedbirler sayesinde hastaların diyaliz makinesine bağlı kalmadan sağlıklı bir yaşam sürmeye teşvik edebiliriz."

SENAR GÜNCAVAR

Demir ve

40'INCI YILA ÖZEL BALO

TÜRK BÖBREK VAKFI

Eylem Senkal

İstanbul İl Vali Yardımcısı Yücel Gemici

TÜRK Böbrek Vakfı (TBV), 40. yılını, özel bir balo ile kutladı. Sunuculuğunu Eylem Senkal'ın üstlendiği, Hayat Mertel'in sahne aldığı geceye; İstanbul İl Vali Yardımcısı Yücel Gemici, TBV Mütevelli Heyeti üyeleri, çalışanları ve vakfın destekçileri katıldı. Baloda, 20, 25 ve 30 yıllık çalışanlara teşekkür belgeleri takdim edildi.

Türk Böbrek Vakfı Kurucu Başkanı Timur Erk, şöyle konuştu: "Kurumların yaşamı da insanlar gibidir; inşileri ve çıkışları olur. Ama biz yolumuzdan sapmadan, kamu yararı için kesintisiz hizmet verdik. Kurduğumuz diyaliz merkezleri, sağlık evleri, eğitim projeleriyle milyonlarca kişiye ulaştık. 40. yılımıza yeni bir merkezle, yeni hedeflerle giriyoruz. Masamızda heyecan verici projeler, aktifimizde büyük hayaller var."

"TOPLUMSAL BİLİNC ADINA KIYMETLİ"

İstanbul İl Vali Yardımcısı Yücel Gemici de "Türk Böbrek Vakfı'nın çalışmaları sadece sağlık değil, toplumsal bilinç adına da çok kıymetli. mücadelenin her aşamasında emeği olan herkese teşekkür ediyorum" dedi.

DİYALİZ HASTALARINA SÜRPRİZ

TÜRK Böbrek Vakfı'nın Güneşli'de kısa süre önce hizmete açılan diyaliz merkezi, ünlü oyuncu ve spor psikoloğu Eylem Senkal'ın sürpriz ziyareti ile renkli ve duygu dolu anlara sahne oldu. Türk Böbrek Vakfı Başkanı Timur Erk tarafından karşılanan Eylem Senkal, merkezde diyaliz tedavisi gören tüm hastalarla yakından ilgilendi. Genç hastalara moral veren Senkal, yaşlı hastalarla da sohbet etmeyi ihmal etmedi. Merkezde uzun süredir tedavi gören Sevgi Öztürk, Eylem Senkal'ı karşısında görünce duygulandı. Öztürk, "Alişan'ı tanıyor musunuz? Tanıyorsanız lütfen onu da bize getirin" dedi.

Eylem Senkal

TÜRK BÖBREK VAKFI'NDAN ANLAMLI TENİS TURNUVASI

Türk Böbrek Vakfı'nın Cumhuriyetin 102'nci yılı onuruna bu yıl üçüncüsünü düzenlediği "Cumhuriyet Tenis Turnuvası", Yeşilyurt Spor Kulübü'nde coşkulu bir atmosferle başladı

HAYATININ en büyük mücadelesini kortta veren genç bir adam... Serberal palisi olmanın yanı sıra spora tutkuyla sarılan Taha Nurettin Bozkurt, Türk Böbrek Vakfı'nın düzenlediği 3. Cumhuriyet Tenis Turnuvası'nın en anlamlı isimiydi. TBV Başkanı Timur Erk ile yaptığı açılış maçı, sadece bir spor karşılaşması değil; azmin, umudun ve gücün sembolü oldu.

Türk Böbrek Vakfı tarafından düzenlenen 3. Cumhuriyet Tenis Turnuvası, Yeşilyurt Spor Kulübü'nün ev sahipliğinde gençleştirilen gösteri maçıyla start aldı. Turnuvanın açılışında TBV Başkanı Timur Erk, serberal palisiyle rağmen yıl-lardır spor hayatının merkezine alan genç sporcu Taha Nurettin Bozkurt ile karp-karp-ya geldi.

SAPKA ÇIKARIYORUM

TBV Başkanı Timur Erk genç sporcuyla olan hayranlığını şu sözlerle dile getirdi: "Taha'ya karp oynamak benim için çok heyecan verici. Ona sapka çıkarıyorum; önemli bir mücadele gücü ve yüksek motivasyonu cumhuriyet ruhunu kortlara taşıyor. Cumhuriyet, tam da böyle gençlerle emsallerdir. Onu yetiştiren lokalarna ve serberal palisiyle ilham verdiği için kendisine teşekkür ediyorum."

HÜLYA AYŞAR'IN RAKETİ MOTİVASYONUM OLDU

29 yaşındaki sporcu Taha Nurettin Bozkurt, serberal palisiyle rağmen sporun dönüştürücü gücünü kanıtlayan isimlerden biri. Bozkurt, turnuvaya katılmasının kendisi için taşıdığı anlamı şu sözlerle ifade etti:

"Beni spora tanıttıran ve hayatımı değiştiren kişi Semra Demirler'dir. 13 yıldır sporla uğraşıyorum. Teniste iddialı olduğumu söylüyordum ama elinden gelenin en iyisini yapacağım. Semra Hocam bana Hülya Ayşar'ın raketini getirdi, bu benim için büyük bir motivasyon kaynağı oldu. Atatürk ilkelere bağlı bir genç olarak turnuvada yer almak ve arkadaşlarıma örnek olmaktan büyük gurur duyuyorum."

KAPANMAYAN PARMAKLARI BUGÜN RAKET SALLIYOR

Milli Olimpiyat Komitesi Yönetim Kurulu Üyesi, Unsped Kültür ve Spor Kulübü Başkanı ve TBV Mütevelli Üyesi Semra Demirler, öğrencisi Taha'nın gelişimini şu sözlerle anlattı:

"Spor ve sanat, beynin ve bedeninin ahenkli dansıdır." Taha ile tanıştırdığı konuşamıyor, kafasını dahi tutamıyordu. El parmaklarını kapanmıyordu.

Bugün o parmaklarla raketi sallıyor. Taha, tüm bir Cumhuriyet gençliği aklıyla binlerce çocuğa ilham veriyor. Onunla gurur duyuyorum."

TÜRK BÖBREK VAKFI DİYABETE KARŞI

Küçük şefler mutfakta

Türk Böbrek Vakfı, İstanbul Bilgi Üniversitesi ev sahipliğinde düzenlenen "Küçük Şefler Mutfakta" etkinliğiyle Tip 1 diyabetli çocukları mutfakta uzmanlarla buluşturdu; sağlıklı beslenme ve böbrek sağlığına dikkat çekti. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Pediatrik Endokrinoloji Bölümünde takip edilen Tip 1 diyabetli çocuklar özellikle böbrek sağlığını koruyabilmek için sağlıklı tariflerle nasıl besleneceklerini öğrendiler; uzmanlardan diyabetle sağlıklı yaşamının ip uçlarını dinlediler. Etkinlikte yakın zamanda diyabet teşhisi alan oyuncu Aşlı Turanlı da bilinçli yaşamla diyabetin yönetilebilir bir hastalık olduğunu ifade ederek çocuklara moral verdi. Kendisinin 27 yıl-

dır Tip 2 diyabetli olduğunu anlatan Türk Böbrek Vakfı Başkanı Timur Erk, günde mutlaka iki saat spor yaptığını ve sağlıklı beslendiğini belirterek, hiçbir organ bozukluğunun meydana gelmediğini söyledi. İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları ABD Başkanı Prof. Dr. Özgür Kasapçopur sağlıklı beslenme ve hareketin çocuk sağlığında temel unsur olduğunu vurguladı. Prof. Dr. Olcay Evliyaoğlu, Tip 1 diyabetli çocukların doğru tedaviyle tamamen normal bir yaşam sürdürebileceğini belirtirken, Prof. Dr. Nur Canpolat da böbrek hastalıklarının belirti vermeden ilerlediğine dikkat çekerek düzenli kontrollerin önemini vurguladı.

Uzun yıllardır yakından tanıma fırsatı bulduğum Sayın Timur Erk'in, özverili ve başarılı çalışmaları sadece şahsımın değil, tüm kamuoyunun büyük takdirini kazanmıştır. Sanayiciliğindeki başarılarını sosyal hayata da taşıyan Timur Erk, pek çok sivil toplum organizasyonun da yöneticiliğini yapıyor. TOBB Kimya Sektör Meclisi Başkanlığı görevi ile sektörün tüm sorun ve çözüm önerileri için örnek çalışmalara imza atmakta. Kendisiyle Türk iş dünyasının çatı kuruluşunda çalışma arkadaşı olduğum için ben de şanslıyım. Hem birçok sivil toplum kuruluşundaki üst düzey görevlerindeki tecrübelerinin hem de uzun yıllara dayanan sektördeki deneyimlerinin getirdiği vizyonun yazıya dökülmesini, gelecek nesillere aktarılmasını, engin görüş ve fikirlerinden geniş kesimlerin faydalanabilmesini çok değerli buluyorum.

TOBB Başkanı M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU

TÜSEV ile esas ilgilenme dönemim 2000 yılında rektörlük görevim bittikten sonra başladı. Dostum Timur Erk'in de üyesi olduğu yönetim kurulumuz beni başkan olarak seçti. Timur'u tanımam bu dönemde oldu. TÜSEV nezdinde Türk Böbrek Vakfını temsil ediyordu. Timur'un engin sivil toplum deneyiminin katkıları ile TÜSEV'i kısa bir sürede sayıları 10'u geçmeyen bağışçı üyeden 70'in üzerine çıkardığımızı hatırlıyorum. 2000'li yıllar TÜSEV için hiç yoktan bir kurum yaratma dönemi idi. Timur arkadaşımızın hazırladığı biyografide sivil toplum bağlamında önemli satırlar bulacağınızdan ve bir nefeste ilgiyle okuyacağınızdan eminim.

TÜSEV Eski Başkanı ve Boğaziçi Üniversitesi Eski Rektörü Prof. Dr. Üstün ERGÜDER

Timur Bey ile 1989 yılında tanıştık. Bana (gönüllü olarak) Türk Böbrek Vakfı için "tıbbi koordinatör" ve "bilimsel danışman" olarak görev yapmamı teklif etti. Kabul ettim. Bu iş birliği, idealizmin ötesinde, yıllar içinde derinleşen bir dostluğa dönüştü; onun vizyonuna, kararlılığına ve insan odaklı yaklaşımına tanıklık ettim. Birlikte geçirdiğimiz süreç boyunca, sayısız toplantı, proje ve zorlu problemlerin çözümünde birlikte çalıştık. Ancak hafızamda en çok yer edenler, kriz anlarında sergilediği sakinlik ve çözüm üretme becerisidir. Yaklaşımı, sadece vakfın başarısına değil, aynı zamanda birlikte çalışan herkesin gelişimine de önemli katkı sağlamıştır. Onunla çalışırken, bir kurumun sadece yapılar ve sistemlerden değil, esasen değerler ve insanlar üzerinden yükseldiğini bir kez daha anladım. Timur Bey, benim için yalnızca birlikte çalıştığım bir Vakıf Başkanı değil; aynı zamanda güven duyduğum bir dost, zor anlarda aklına ve vicdanına başvurabileceğim bir yol arkadaşı oldu.

**İstanbul Tıp Fakültesi Nefroloji Bilim Dalı Emekli Öğretim Üyesi
Türk Böbrek Vakfı Bilimsel Danışmanı ve Tıbbi Koordinatörü Prof. Dr. Mehmet Şükrü SEVER**

Türkiye Kimya Sanayicileri Derneği'nin 1986 yılında kurulmasının ardından o zamanki ismi ile Türk Hoechst A.Ş. olan şirketimizin üye olmasıyla birlikte Sayın Timur Erk'i tanımış oldum. Aradan geçen 40 sene zarfında her daim güler yüzü ile kendisini adanmışçasına ülkemiz kimya sektörünü ilgilendiren tüm konularda şahsına özel motivasyon kabiliyeti ile bizleri arkasından sürükledi. Kimya sektörü ile ilgili diğer STK'lar ile de iş birliğine önem vermesinin yanında Türk Böbrek Vakfı Başkanlığı görevini de uzun yıllardan beri başarıyla yürütmekte olup, muhtelif şapkalarıyla sanayileşme, çevre, sağlık ve doğru beslenme gibi önemli konularda hizmet etmek için kendisiyle yarışan Timur Erk Başkanımız, topluma adanmış enerjisi ile her daim genç kalan ve bizlere tüm özellikleri ile örnek olan mümtaz bir şahsiyet.

Pharmavizyon Yönetim Kurulu Başkanı ve TKSD Yönetim Kurulu Üyesi Ünsal HEKİMAN

